வடமொழி
தமிழ்
I

REPORT

ON A SEARCH FOR

[SAN]SKRIT AND TAMIL MANUSCRIPTS

FOR THE YEAR

1896-97.

BY

M. SESHAGIRI SASTRI, M.A.,

[CURATOR], GOVERNMENT ORIENTAL MSS. LIBRARY, AND PROFESSOR OF SANSKRIT AND COMPARATIVE PHILOLOGY, PRESIDENCY COLLEGE, ETC., ETC.

[PREPA]RED UNDER THE ORDERS OF THE GOVT. OF MADRAS.

No. I.

MADRAS:

[PRIN]TED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS.

1898.

CONTENTS.

REPORT.

THIS is the first number of a series of Reports to be issued by me in connection with the search and preservation of Sanskrit Manuscripts. These are prepared on the plan suggested by the excellent Reports published by Professors Peterson and Bhandarkār in the Bombay Presidency. There can, however, be no comparison between the limited work done in this Presidency and the extensive work turned out in the other Presidencies with their full grants.

The following allotments were made by the Government of India in 1869 for conducting the search of Sanskrit Manuscripts in each of the three Presidencies—Bengal, Bombay and Madras—and in Rajputana to be spent in the following manner :—

	RS.
For travelling	1,200
For transcribing manuscripts	1,000
For purchasing manuscripts	1,000
Total ...	3,200

2. But this large grant was withdrawn in Madras in 1886 and was transferred with the duties of the search of manuscripts to the Archæological Department, and a small grant of Rs. 600 was made for purchasing and transcribing and for contingency. No provision was, however, made for touring in search of Sanskrit

Manuscripts, and, owing to the absence of touring, no information could be obtained of the existence of rare, useful and important manuscripts in the various parts of the country and of the existence of libraries and manuscripts offered for sale. Though I have tried to overcome this difficulty at my private cost, the work done with the reduced grant of Rs. 600 must fall considerably short of what can be done with the full grant of Rs. 3,200 sanctioned by the Government of India. Since my appointment to the Curatorship in 1893, I have been annually collecting manuscripts with the reduced grant of Rs. 600 and wished to publish a full Report on the work done, once in three years. I commenced to prepare, accordingly, a Report for the years 1893–94, 1894–95 and 1895–96, but was obliged to close it with the first year only, as I was called upon to issue the Report for each year and print it immediately. In conformity to this order, I prepared a Report for the year 1896–97 and another for 1897–98, and the former has been issued from the press and is introduced now. The remaining two Reports, viz., those for 1893–94 and 1897–98, will be published as Nos. II and III of this series.

3. The total number of manuscripts acquired during the year 1896–97 is 309 (Sanskrit Manuscripts 187, Tamil 119, Telugu 2, and Canarese 1), and lists of the manuscripts arranged according to subject-matter are included in this Report. Fifty-four rare and important Sanskrit and thirty-one Tamil works are noticed in this volume with full extracts from them. Besides these, it contains extracts from other important works, both in Sanskrit and in Tamil; and these works will be noticed in the future numbers of this series.

4. In preparing such works, we have to study carefully most of the manuscripts acquired and make a good deal of research, which gives full work to myself and my assistants; and considering the shortness of the time at our disposal and the insufficiency of the help acquired, I am not quite sure whether this report cannot be improved and is quite free from the errors which may be avoided by devoting more time to the work than has already been done.

5. A noteworthy feature of these Reports is that they include the catalogues and notices of rare and important Tamil Manuscripts acquired during the search of Sanskrit Manuscripts, and these additions will, undoubtedly, enhance the usefulness of these Reports in Southern India, which possesses a vast and very ancient Tamil literature claiming as much attention on the part of Government as the literature of Sanskrit, and deserves to be explored as the latter literature has been for the last many years. For this purpose I intend to apply to Government for an annual grant of Rs. 1,619, which, I earnestly hope, will be sanctioned.

M. S.

19*th August* 1898.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
		I.—SANSKRIT.					
		i.—Vēdas.					
		(a) Samhitas.					
1	Yajurvēdabhāṣyam (Jñānayajñaḥ).	Bhaṭṭabhāskara ..	Kadjan ..	Telugu ..	214	12	From Kāṇḍa I, Praśna 5, Anuvaka 7 to 6th Praśna, 12th Anuvaka.
2	Yajurvēdabhāṣyam (Vēdārthaprakāśikā).	Sāyaṇācārya ..	Paper ..	Dēvanāgarī.	566	15	Up to 11th Anuvaka of the 6th Praśna, I Kāṇḍa.
3	Do. do. ..	Do. ..	Do. ..	Telugu ..	176	21	In the VII Kāṇḍa up to 18th Anuvaka of 4th Praśna.
4	Yajurvēdamantrapraśna ..	....	Kadjan ..	Grantha ..	48	7	
5	Sāmavēdamantrakhaṇḍabhāṣyam.	Sāyaṇācārya ..	Paper ..	Dēvanāgarī.	181	14	
6	Sāmavēdasamhitābhāṣyam.	Bharatasvāmi ..	Do. ..	Telugu ..	268	18	Pūrvaṛk.
		(b) Brāhmaṇas.					
7	Dēvatādhyāyabrāhmaṇabhāṣyam.	Sāyaṇācārya	Paper ..	Dēvanāgarī.	26	15	

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
			i.—Vēdas—*cont.*				
			(*b*) *Brāhmaṇas*—cont.				
8	Vaṃśabrāhmaṇabhāṣyam.	Sāyaṇācārya ..	Paper ..	Dēvanāgarī.	19	15	
9	Saṃhitōpaniṣadbrāhmaṇa-bhāṣyam.	Do ..	Do. ..	Do. ..	11	15	
			(*c*) *Upaniṣads.*				
10	Īśāvāsyōpaniṣadbhāṣyaṭip-paṇam.	Śivānandayati ..	Kadjan ..	Grantha ..	22	6	Slightly injured.
11	Aitarēyōpaniṣadbhāṣyaṭip-paṇam.	....	Paper ..	Dēvanāgarī.	31	17	
12	Kāṭhakōpaniṣadbhāṣyaṭip-paṇam.	Śivānandayati ..	Kadjan ..	Grantha ..	34	6	
13	Kēnōpaniṣadbhāṣyaṭippa-ṇam.	Do. ..	Do. ..	Do. ..	50	6	
14	Do. do. ..	Do. ..	Do. ..	Do. ..	26	6	
15	Taittirīyōpaniṣad ..	....	Do. ..	Do.	144	5	Injured.
16	Praśnōpaniṣadbhāṣyaṭippa-ṇam.	....	Paper ..	Dēvanāgarī.	29	18	
17	Muṇḍakabhāṣyaṭippaṇam.	Śivānandayati ..	Kadjan ..	Grantha ..	42	6	

19	Yajuhprātiśākhyam ..	....	Kadjan ..	Grantha ..	22	7	2 Praśnas; injured.
20	Sāmatantrasūtrabhāṣyam ..	....	Paper ..	Telugu ..	184	24	
21	Sāmavēdagānalakṣaṇam (Samjñāprakaraṇam).	....	Do. ..	Do. ..	51	21	2 Praśnas.
		(e) Śrauta.					
22	Iṣṭihautram	....	Kadjan ..	Grantha ..	22	6	
		(f) Gṛhya.					
23	Āpastambagṛhyasūtram ..	Āpastamba	Kadjan ..	Grantha ..	28	7	Incomplete.
24	Jaiminigṛhyasūtram ..	Jaimini	Paper ..	Dēvanāgarī.	48	15	
25	Jaiminigṛhyasūtrakārikā ..	Bālāgnihōtrī	Do. ..	Do. ..	25	16	
26	Drāhyāyaṇagṛhyapariśiṣṭam.	....	Do. ..	Do. ..	96	14	
		ii.—VYĀKARAṆA (GRAMMAR).					
27	Gaṇapāṭhaḥ	Pāṇini	Kadjan ..	Telugu ..	42	7	
28	Prakriyākaumudī	Rāmacandrācārya ..	Do. ..	Do. ..	174	7	From अच् सन्धि to कृदन्त.

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
	ii.—Vyākaraṇa (Grammar)—*cont.*						
29	Śabdakaustubhaḥ	Bhaṭṭōjidīkṣita ..	Kadjan ..	Telugu ..	48	7	1 Ahnika in I Adhyāya.
30	Siddhāntakaumudīvyākhyā.	....	Do. ..	Do. ..	98	7	Incomplete.
31	Siddhāntakaumudīvyākhyā (Prauḍhamanōramā).	Bhaṭṭōjidīkṣita ..	Do. ..	Do. ..	110	7	Up to Ajantapullinga.
32	Siddhāntakaumudīvyākhyā (Bālamanōramā).	Vāsudēva	Paper ..	Dēvanāgarī.	104	13	Up to अच् सन्धि.
33	Siddhāntakaumudīvyākhyā (Laghuśabdēnduśēkhara).	Nāgēśabhaṭṭa.. ..	Kadjan ..	Telugu ..	100	7	Only कृद्वैदिक-प्रकरणम्.
34	Do. do. ..	Do ..	Paper ..	Dēvanāgarī.	244	18	Uttarārdha.
	iii.—Nighaṇṭu.						
35	Anēkārthamañjarī ..	....	Paper ..	Dēvanāgarī.	16	11	2nd and 3rd chapters; injured.
36	Amarakōśapadavivṛtiḥ ..	Vaṅgalaliṅgayyasūri..	Kadjan ..	Telugu ..	292	9	I Kāṇḍa and up to Vaiśya Varga in II Kāṇḍa.

iv.—Kāvya (Poetry).

(a) *Ādikāvya.*

37	Rāmāyaṇam (Sundara-kāṇḍa).	Vālmīki	Kadjan ..	Grantha ..	279	12	
38	Rāmāyaṇāmṛtakatakaṭīkā.	....	Paper ..	Telugu ..	43	32	26 sargas.

(b) *Kāvya.*

39	Udārarāghavam	Kavimalla Mallayārya.	Kadjan ..	Telugu ..	62	9	Up to 14th ślōka of 8th sarga.
40	Udārarāghavavyākhyā (Pradyōtinī).	Oauṇḍipaṇḍita ..	Do. ..	Do. ..	56	8	2 sargas.
41	Campubhāratam	Anantabhaṭṭa ..	Do. ..	Do. ..	146	8	
42	Nāthamunivijayacampuḥ ..	Rāmānujadāsa ..	Paper ..	Do. ..	59	30	4 Ullāsas.
43	Bāṇāsuravijayacampuḥ ..	Vēnkaṭācārya ..	Do. ..	Do. ..	78	7	

(c) *Nītikāvya.*

44	Bhallaṭaśatakam	Bhallaṭa	Paper ..	Dēvanāgarī.	52	13	

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
		v.—RŪPAKA (DRAMA).					
45	Candrakalākalyāṇam ..	Nṛsiṃhakavi	Kadjan ..	Telugu ..	90	6	Torn at the ends.
46	Dhanañjayavijayavyāyōgaḥ.	Kāñcanakavi	Paper ..	Dēvanāgarī.	22	9	
47	Nārāyaṇīvilāsaḥ	Virūpākṣa	Do. ..	Telugu ..	19	17	
48	Prahasanam	....	Do. ..	Grantha ..	62	10	
49	Rasikajanarasōllāsabhāṇaḥ.	Vēṅkaṭakavi	Kadjan ..	Telugu ..	35	7	
50	Lakṣmīsvayaṃvaraḥ ..	Śrīnivāsacatuṣkavīndra.	Paper ..	Do. ..	60	16	2 to 5 Aṅkas.
		vi.—ALAṄKĀRA (RHETORIC).					
51	Alaṅkārakaustubhaḥ ..	Vēṅkaṭācāryaḥ ..	Kadjan ..	Telugu ..	70	8	
52	Alaṅkāraprakaraṇam ..	....	Do. ..	Do. ..	203	13	
53	Alaṅkārēnduśēkharaḥ (Lakṣaṇamālikāvyākhyā).	Nṛsiṃhakavi	Do. ..	Do. ..	125	8	Up to Utprēkṣā.
54	Nañjarājayaśōbhūṣaṇam ..	Narasiṃha	Do. ..	Grantha ..	354	11	
55	Bhāgavatasāhityamañjūṣā.	Bhaṭṭavēṅkaṭa ..	Paper ..	Do. ..	96	22	
56	Rasārṇavasudhākaraḥ ..	Śiṅgabhūpāla ..	Kadjan ..	Telugu ..	236	8	Injured.
57	Vātsyāyanasūtram ..	Vātsyāyana	Paper ..	Grantha ..	10	25	3 Adhyāyas in Part II.

vii.—Nyāya.

58	Sahacāravādaḥ	....	Paper ..	Telugu ..	164	22	

viii.—Mīmāṁsā.

59	Śāstradīpikā	Pārthasārathimiśra ..	Kadjan ..	Grantha ..	290	14	6 Adhyāyas; injured.

ix.—Vēdānta.

(a) Advaitavēdānta.

60	Jñānavāsiṣṭhasaptaśatī ..	....	Paper ..	Telugu ..	173	24	
61	Brahmasūtrōpanyāsaḥ ..	Rāmēśabhāratī ..	Do. ..	Do. ..	290	20	
62	Brahmasūtrabhāṣyavyākhyā (Bhāṣyaratnaprabhā).	Gōvindānanda ..	Do. ..	Do. ..	262	20	3, 4 Adhyāyas.
63	Bhagavadgītābhāṣyam ..	Śaṅkarācārya ..	Do. ..	Grantha ..	169	25	13 Adhyāyas.

(b) Viśiṣṭādvaitavēdānta.

64	Bhagavadgītābhāṣyam ..	Rāmānujācārya ..	Kadjan ..	Telugu ..	188	8	
65	Śrīguṇaratnakōśaḥ ..	Parāśarabhaṭṭa ..	Do. ..	Do. ..	9	6	

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
		ix.—VĒDĀNTA—*cont.* (*c*) *Bhaktivēdānta.*					
66	Nirōdhalakṣaṇam ..	Puṣṭipravartakācārya.	Paper ..	Grantha ..	2	25	
67	Paratattvavilāsaḥ	Kṛṣṇatīrtha	Do. ..	Do. ..	73	26	
68	Paratattvāñjanam ..	Muralīdharadāsa ..	Do. ..	Do. ..	91	27	
69	Puṣṭipravāhamaryādā ..	Vallabhācārya ..	Do. ..	Do. ..	2	5	
70	Puṣṭipravāhamaryādāvivṛtiḥ.	Viṭṭhalācārya ..	Do. ..	Do. ..	39	25	
71	Prēmabhaktirasāyanam ..	....	Do. ..	Do. ..	27	22	
72	Prēmāmṛtarasāyanam ..	....	Do. ..	Do. ..	3	25	
73	Bālabōdhaḥ	Vallabhācārya ..	Do. ..	Do. ..	2	5	
74	Brahmasūtrabhāṣyam ..	Do. ..	Do ..	Do. ..	1,346	10	
75	Bhakticintāmaṇiḥ	Muralīdharadāsa ..	Do. ..	Do. ..	29	22	
76	Bhaktisūtram (with commentary).	Śāṇḍilya. Muralīdharadāsa.	Do. ..	Do. ..	63	14	
77	Bhaktihaṃsaḥ	Viṭṭhalācārya ..	Do. ..	Do. ..	14	25	
78	Bhaktihētunirṇaya ..	Do. ..	Do. ..	Dēvanāgarī.	14	9	
79	Bhaktihētunirṇayavivṛtiḥ.	Raghunātha ..	Do. ..	Do. ..	38	8	
80	Bhagavannāmadarpaṇaḥ ..	Muralīdharadāsa ..	Do. ..	Grantha ..	50	15	
81	Bhagavannāmavaibhavam.	Do. ..	Do. ..	Do. ..	63	25	
82	Vivēkadhairyāśrayaṇam ..	Vallabhācārya ..	Do. ..	Do. .	1	25	
83	Sampradāyakuladīpikā ..	Gadācārya	Do. ..	Do. ..	63	25	
84	Suvarṇasūtram (Vidvanmaṇḍanayuktivyākhyā).	Puruṣōttama	Do. ..	Do. ..	148	13	Incomplete.

85	Sēvākalpataru	Muralīdharadāsa	Do.	Do.	42	7	
86	Sēvāphalam	Vallabhācārya	Do.	Do.	1	25	

x.—DHARMA.

87	Aghapañcaṣaṣṭiḥ (with commentary).	Viṣināthā Rāmacandrabudha.	Kadjan	Grantha	80	9	Only 56 stanzas; injured.
88	Dravyaśuddhidīpikā	Puruṣōttama	Paper	Do.	144	10	
89	Vaidyanāthasaṅgrahaḥ	....	Kadjan	Do.	23	10	Incomplete; injured.
90	Sannyāsanirṇayaḥ	Vallabhācārya	Paper	Do.	3	25	
91	Smṛtisārasaṅgrahaḥ	Puruṣōttamānanda-sarasvatī.	Do.	Telugu	74	22	

xi.—PRAYŌGA.

92	Āpastambapūrvaprayōgaḥ.	....	Kadjan	Grantha	78	6	Injured.
93	Drāhyāyaṇapūrvāparaprayōgaḥ.	....	Paper	Telugu	182	18	
94	Prayōgaratnam (Āśvalāyana).	Bhaṭṭanārāyaṇa	Do.	Dēvanāgarī.	286	12	
95	Bōdhāyanapūrvaprayōgaḥ.	....	Kadjan	Grantha	18	6	Injured.
96	Brahmayajñaḥ (Yājuṣa)	....	Do.	Telugu	9	6	

xii (*a*).—STŌTRA.

97	Ācāryanāmāvaliḥ	Harirāya	Paper	Grantha	3	25	
98	Ātmanivēdanam	Sanatkumāra	Do.	Do.	1	25	

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
		xii (*a*).—Stōtra—*cont.*					
99	Antaḥkaraṇaprabōdhaḥ ..	Vallabhācārya ..	Paper ..	Grantha ..	1	25	
100	Ārādhanāstōtram	Raghunātha	Do. ..	Do. ..	1	25	
101	Āḷavandārstōtram	Āḷavandar	Kadjan ..	Telugu ..	5	6	
102	Aṣṭaślōkīvyākhyāna ..	Vaiṣṇavadāsa ..	Do. ..	Do. ..	21	7	
103	Gadyatrayam	Rāmānujācārya ..	Paper ..	Grantha ..	22	14	
104	Giridhāryaṣṭakam ..	Raghunātha	Do. ..	Do. ..	1	25	
105	Gōvardhanāryā	Gōvardhana	Do. ..	Dēvanāgarī.	30	8	204 stanzas.
106	Gauridaśakam	....	Kadjan ..	Grantha ..	2	5	Slightly injured.
107	Catuśślōkī	Viṭṭhalanātha ..	Paper ..	Do. ..	1	25	
108	Caranacihnavarṇanā ..	Haridāsa	Do. ..	Do. ..	4	25	
109	Janmavaiphalyāṣṭakam ..	Do.	Do. ..	Do. ..	1	25	
110	Jalabhēdastōtram	Vallabhācārya ..	Do. ..	Do. ..	2	25	
111	Jalabhēdastōtraṭīkā ..	Kalyāṇarāya	Do. ..	Do. ..	28	25	
112	Dakṣiṇāmūrtimānasapūjā.	....	Kadjan ..	Do. ..	1	6	Injured.
113	Dakṣiṇāmūrtyaṣṭakam ..	....	Do. ..	Do. ..	4	5	Do.
114	Dāsabhāvāṣṭakam ..	Haridāsa	Paper ..	Do. ..	1	25	
115	Dainyāṣṭakam	Do.	Do. ..	Do. ..	1	22	Two copies.
116	Nandasūnvaṣṭakam ..	Vallabhācārya ..	Do. ..	Do. ..	1	25	
117	Navagrahastōtram ..	....	Kadjan ..	Do. ..	3	5	Slightly injured.
118	Navanītapriyāṣṭakam ..	Haridāsa	Paper ..	Do. ..	1	25	
119	Pañcākṣarastōtram ..	Do.	Do. ..	Do. ..	1	25	
120	Paribṛḍhāṣṭakam	Vallabhācārya ..	Do. ..	Do. ..	1	25	

121	Puruṣōttamasahasranāmāni	Do.	Do.	Do.	22	25	
122	Bhujaṅgaprayātāṣṭakam	Do.	Do.	Do.	1	26	
123	Maṅgalāṣṭakam	Haridāsa	Do.	Do.	1	25	
124	Mānasapūjā	....	Kadjan	Do.	2	5	
125	Mārkaṇḍēyaśivastōtram	....	Do.	Do.	3	5	Slightly injured.
126	Mukhyaśaktistōtra	....	Paper	Do.	1	25	Do.
127	Yamunānāmāvaliḥ	....	Do.	Do.	1	25	
128	Yamunāvijñaptiḥ	Haridāsa	Do.	Do.	1	25	
129	Rāghavāṣṭakam	....	Kadjan	Do.	2	5	Slightly injured.
130	Rādhāstōtram	....	Paper	Do.	1	25	
131	Vallabhabhāvāṣṭakam	Haridāsa	Do.	Do.	1	25	
132	Vallabhaśaraṇāṣṭakam	Do.	Do.	Do.	1	25	
133	Vallabhācāryacintanaprakāraḥ.	Do.	Do.	Do.	2	25	
134	Vallabhācāryastōtram	Do.	Do.	Do.	1	25	
135	Vallabhācāryāṣṭakam	Do.	Do.	Do.	1	25	
136	Vallabhāṣṭakam	Viṭṭhalēśvara	Do.	Do.	2	25	
137	Vaibhavaprakāśikā	Śrīnivāsācārya	Kadjan	Telugu	24	6	
138	Viṭṭhalēśāṣṭakam	Haridāsa	Paper	Grantha	1	25	
139	Viṭṭhalēśvaracintanaprakāraḥ.	....	Do.	Do.	2	25	
140	Viṭṭha ēśvarāṣṭōttaraśatam.	Mahādēva	Do.	Do.	3	25	
141	Viṣṇuvaibhavam	....	Do.	Do.	28	14	Incomplete.
142	Viṣṇuśatanāmāvaliḥ	....	Do.	Do.	1	25	
143	Vṛṣādristōtram	Raghunātharāya	Kadjan	Telugu	6	9	
144	Śaraṇāṣṭakam	Haridāsa	Paper	Grantha	1	25	
145	Śivaśaṅkarāṣṭakam	....	Kadjan	Do.	4	5	Slightly injured.
146	Śivastōtram	Patañjali	Do.	Do.	3	5	
147	Śrīnāthāṣṭakam	Vallabhācārya	Paper	Do.	1	22	
148	Śrīmadaṣṭakam	Haridāsa	Do.	Do.	1	22	

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
	xii (*a*).—Stōtra—*cont.*						
149	Śrīraṅgarājastavaḥ ..	....	Kadjan ..	Telugu ..	17	6	
150	Śrīvijñaptiḥ	....	Paper ..	Grantha ..	1	25	
151	Sarvōttamastōtram ..	....	Do. ..	Do. ..	1	28	
152	Siddhāntaḥ	Haridāsa	Do. ..	Do. ..	1	25	
153	Sudarśanasatakam ..	Kūranārāyaṇa ..	Kadjan ..	Do. ..	12	8	
154	Saundaryalaharīvyākhyā .. (Sudhāvidyōtinī).	Pravarasēna	Paper ..	Dēvanāgarī.	248	11	
155	Smaraṇāṣṭakam	Haridāsa	Do. ..	Grantha ..	1	22	
156	Svāminīprārthanā ..	Do.	Do. ..	Do. ..	1	20	
157	Svāmiyugaḷāṣṭakam ..	....	Do. ..	Do. ..	1	25	
158	Harivamśadhyāna ..	....	Do. ..	Do. ..	26	14	Incomplete.
	xii (*b*).—Pūja, Mantra and Āgama.						
159	Kriyāpradīpaḥ	....	Paper ..	Telugu ..	147	14	Incomplete.
160	Mantraśāstram	....	Kadjan ..	Do. ..	150	6	Injured; incomplete.
161	Dēvatārcanavidhiḥ ..	....	Paper ..	Grantha ..	16	6	
162	Svacchandapaddhatiḥ ..	Madhusūdanatīrtha ..	Do. ..	Dēvanāgarī.	86	8	Injured.

xiii.—PURĀṆA.

163	Gōvardhanagirimāhātmyam	....	Paper ..	Dēvanāgari.	50	9	11 Adhyāyas.
164	Tattvadīpanibandhanam ..	Vallabha and Viṭṭhala	Do. ..	Grantha ..	554	12	4 Skandhas and 5th incomplete.
165	Tattvadīpaprakāśāvaraṇa-bhaṅga.	Pītāmbara	Do. ..	Do. ..	296	14	
166	Nirōdhavivṛtivyākhyā ..	....	Do. ..	Do. ..	156	11	7 Adhyāyas in the beginning of 10th Skandha.
167	Do. ..	....	Do. ..	Do. ..	4	25	Incomplete.
168	Bhāgavatam	Vyāsa	Kadjan ..	Telugu ..	35	6	82, 63, 64, 38 to 44 Adhyāyas in 10th Skandha.
169	Bhāgavatamāhātmyam ..	....	Paper ..	Grantha ..	143	12	
170	Bhāgavatavyākhyā ..	Vīrarāghava	Do. ..	Do. ..	54	14	Incomplete.
171	Bhāgavatavyākhyā (Subōdhinī).	Vallabhadīkṣita ..	Do. ..	Do. ..	842	12	1st Skandha.
172	Bhāgavatavyākhyā (Subōdhinī).	Do. ..	Do. ..	Do. ..	208	14	12 to 20 Adhyāyas in the first part of 10th Skandha.
173	Bhāgavatavyākhyā (Subōdhinī).	Do. ..	Do. ..	Do. ..	610	10	9 to 35 Adhyāyas of latter part of 10th Skandha.
174	Bhāgavatasubōdhinīvyākhyā.	Bālakṛṣṇalālabhaṭṭa ..	Do. ..	Do. ..	142	12	Janmaprakaraṇa.
175	Bhārgavapurāṇam ..	Vyāsa	Do. ..	Telugu ..	220	16	Incomplete; 40 Adhyāyas in the latter part of 10th Skandha.
176	Yādavagirimāhātmyam ..	....	Kadjan ..	Do. ..	78	8	12 Adhyāyas.
177	Viṣṇupurāṇam	Vyāsa	Do. ..	Do. ..	248	11	

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
			xiii.—Purāṇa—*cont.*				
178	Viṣṇusarvōttamam ..	....	Kadjan ..	Telugu ..	14	6	14 to 17 Adhyāyas.
179	Saṅkṣēpahālāsyamāhātmyam.	....	Do. ..	Grantha ..	40	6	
180	Satyakṣētramāhātmyam ..	....	Do. ..	Do. ..	64	8	
			xiv.—Caritra (History).				
181	Vallabhācāryacaritram ..	Muralīdharadāsa ..	Paper ..	Grantha ..	38	15	Incomplete.
182	Vikramasēnacaritram ..	....	Do. ..	Dēvanāgarī.	33	9	
			xv.—Vaidya (Medicine).				
183	Carakasamhitā	Caraka	Kadjan ..	Telugu ..	44	7	Incomplete.
184	Praśnōttararatnamālā ..	Śrīśailanātha	Do. ..	Do. ..	78	7	
185	Sadvaidyajīvanam ..	Lōlambarāja	Do. ..	Do. ..	47	7	
			xvi.—Jyautiṣa (Astrology).				
186	Sarvārthacintāmaṇiḥ ..	Vēṅkaṭēśa	Kadjan ..	Grantha ..	364	6	14 Adhyāyas; injured.

xvii.—Music, &c.

187	Nṛttatāḷakapūrtaṇam (with Telugu commentary).	Śārṅgadēva	Paper ..	Telugu ..	66	21	

II.—TAMIL.

i.—Grammar.

188	Agapporuḷviḷakkam (with commentary).	Nāṟkavirājanambi ..	Paper ..	Tamil ..	265	24	
189	Ilakkaṇaviḷakkam (with commentary).	Vaidyanathanāvalar ..	Kadjan ..	Do. ..	812	10	
190	Tolgāppiyam (Etymology, Iḷampūraṇaurai).	{ Tolgāppiyar .. Iḷampūraṇar .. }	Paper.	Do. ..	228	25	
191	Naṉṉūl (with Viruttiyurai).	{ Pavanandimunivar Śaṅkaranamaccivāyappulavar .. }	Kadjan.	Do. ..	174	7	Incomplete.
192	Vīraśōḻiyam (with commentary).	{ Buddhamittranār .. Perundēvanār .. }	Paper.	Do ..	290	25	

ii.—Prosody.

193	Yāpparuṅgalakkārigai ..	Amṛtasāgarar ..	Kadjan ..	Tamil ..	14	7	
194	Yāpparuṅgalakkārigai (with commentary).	{ Amṛtasāgarar .. Guṇasāgarar .. }	Do.	Do. ..	307	9	

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
			iii.—NIGHAṆṬU.				
195	Aruṃporuḷviḷakkanigaṇḍu.	Śivappirakāśan ..	Kadjan ..	Tamil ..	355	7	
196	Divākaram	Sēndan	Do. ..	Do. ..	388	8	
197	Padinōrāvadunigandu (with commentary).	Maṇḍalapuruṣan ..	Do. ..	Do. ..	330	7	
			iv.—ALAṄKĀRAŚĀSTRA.				
198	Daṇḍiyalaṅkāram (with commentary).	Daṇḍi	Paper ..	Tamil ..	220	25	
			v.—POETRY.				
199	Udayanakumārakavyam ..	....	Paper ..	Tamil ..	71	25	
200	Aiṅguṟunūṟu	5 authors	Do. ..	Do. ..	46	24	
201	Kallāḍam (with commentary).	Kallāḍar .. .. / Mayilērumperumāḷ-piḷḷai.	Do. ..	Do. ..	120	25	
202	Jīvakacintāmaṇi	Tiruttakkadēvar ..	Kadjan ..	Do. ..	119	9	**1 to 3 Lambakas.**

203	Tiṇaimālainūṟṟaimbadu (with commentary).	Kaṇimēdāviyār ..	Paper ..	Do. ..	71	25
204	Naḷaveṇbā (with prose) ..	Pugaḻēndippulavar ..	Do. ..	Do. ..	126	25
205	Do. do. ..	Do. ..	Kadjan ..	Do. ..	207	6
206	Naṟṟiṇaiṇānūṟu	....	Paper ..	Do. ..	300	15
207	Naiḍadam	Ativirarāmapāṇḍiyan.	Kadjan ..	Do. ..	294	7
208	Pandanandādi	Auvaiyār	Paper ..	Do. ..	21	25

vi.—Anthology.

209	Nītisāram (with commentary).	....	Paper ..	Tamil ..	37	25
210	Nītittiraṭṭu (Aṟattuppāl) ..	....	Do. ..	Do. ..	320	25

vii.—Ethical and Didactic Poetry.

211	Ācārakkōvai (with commentary).	Muḻḻi	Paper ..	Tamil ..	34	25
212	Ācārakkōvai (with commentary).	Do.	Kadjan ..	Do. ..	63	9
213	Ātticūḍi (with commentary).	Auvaiyār	Do. ..	Do. ..	71	7
214	Tirikaḍugam (with commentary).	Nallāḍanār	Do. ..	Do. ..	83	8
215	Tirukkuṟaḷ (with commentary).	Tiruvaḷḷuvar	Do. ..	Do. ..	411	5

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
	vii.—Ethical and Didactic Poetry—*cont.*						
216	Tirukkuṟaḷ (with commentary).	Tiruvaḷḷuvar	Paper ..	Tamil ..	338	25	
217	Nāladiyār (with commentary).	Śamaṇamunivar ..	Kadjan ..	Do. ..	28[illegible]	7	
218	Nāladiyār (with an old commentary).	{ Do. .. / Padumanār .. }	Paper ..	Do. ..	208	25	
219	Nāladiyār (with Padavurai).	Śamaṇamunivar ..	Kadjan ..	Do. ..	292	5	
220	Nāladiyār (with commentary).	Do. ..	Do. ..	Do. ..	292	5	
221	Nītineṟiviḷakkam (with commentary).	Kumaraguruparasvāmigaḷ.	Do. ..	Do. ..	84	8	
222	Nītivenbā (with commentary).	....	Do. ..	Do. ..	47	7	
	viii.—Dharma.						
223	Aruṅgalacceppu	....	Kadjan ..	Tamil ..	21	9	
224	Sūtakavidhi	....	Do. ..	Do. ..	53	7	

ix (*a*).—ITIHĀSA.

225	Rāmāyaṇakīrttanai ..	Aruṇācalakkavirāyar.	Kadjan ..	Tamil ..	1057	7	Incomplete.

ix (*b*).—PURĀṆA.

226	Aruṇācalapurāṇam (with commentary).	Ellappanāvalar ..	Kadjan ..	Tamil ..	522	8	
227	Aruṇācalapurāṇam (with commentary).	Do. ..	Do. ..	Do. ..	417	7	
228	Upadēśakāṇḍam	Ñānavarōdayapaṇḍāram.	Do. ..	Do. ..	523	8	
229	Kandapurāṇakīrttanai ..	....	Do. ..	Do. ..	406	9	
230	Kāndakkaliveṇbā ..	....	Do. ..	Do. ..	71	9	
231	Kāndaccurukkam ..	....	Do. ..	Do. ..	236	8	
232	Kūrmapurāṇam	Ativīrarāmapāṇḍiyan.	Do. ..	Do. ..	430	7	Incomplete.
233	Kōyiṟpurāṇam	Umāpatiśivācāryar ..	Do. ..	Do. ..	148	6	
234	Cidambarapurāṇam ..	....	Do. ..	Do. ..	296	7	
235	Tiruviḷayāḍarpurāṇam ..	Parañjōtimunivar ..	Do. ..	Do. ..	620	10	
236	Do. ..	Do. ..	Do. ..	Do. ..	620	10	
237	Bhāratam (Kaḷappaliccarukkam with commentary).	Villiputtūrār	Do. ..	Do. ..	31	7	
238	Piramōttirakāṇḍam ..	Varatuṅgarāman ..	Do. ..	Do. ..	312	8	
239	Do. ..	Do. ..	Do. ..	Do. ..	340	9	
240	Periyapurāṇam	Śēkkiḻār	Do. ..	Do. ..	186	10	Incomplete.
241	Vādavūrpurāṇam (with commentary).	Kaḍavuḷmāmunivar ..	Do. ..	Do. ..	610	6	

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
	ix (*b*).—Purāṇa—*cont.*						
242	Viruddhācalapurāṇam ..	Jñānakkūttasvāmigaḷ.	Kadjan ..	Tamil ..	416	7	
243	Sānandagaṇēśapurāṇam ..	....	Do. ..	Do. ..	176	8	
	x.—Vēdānta.						
244	Aññaivadaipparaṇi ..	Tattuvarāyar ..	Kadjan ..	Tamil ..	112	7	
245	Attuvidavēdāntakkaṭṭaḷai.	....	Do. ..	Do. ..	36	8	
246	Arivānandaśittiyār ..	....	Do. ..	Do. ..	142	6	
247	Oḻivilōḍukkam	Kaṇṇuḍaiyavaḷḷalār ..	Do. ..	Do. ..	60	8	
248	Kalimaḍal	Tattuvarāyar	Do. ..	Do. ..	20	8	
249	Kuṟundiraṭṭu	....	Do. ..	Do. ..	400	8	
250	Śaśivannabōdam	....	Do. ..	Do. ..	22	7	
251	Śaśivannabōdam (with commentary).	....	Do. ..	Do. ..	62	8	
252	Śilēḍaiyulā	Tattuvarāyar	Do. ..	Do. ..	51	9	
253	Sivañānaśittiyār (Parapakkam with commentary).	Aruṉandi	Do. ..	Do. ..	685	9	
254	Śivañānadīpam	....	Do. ..	Do. ..	150	9	
255	Śivañānabōdam	Meykkaṇḍadevar ..	Do. ..	Do. ..	178	7	

256	Sivañānabōdaccūttirakkaruttu.	....	Do. ..	Do. ..	3	7	
257	Śivañānabōdaccūraṇaikkottu.	....	Do. ..	Do. ..	3	7	
258	Śivappirakāśam (with commentary).	Umāpatiśivācāryar ..	Do. ..	Do. ..	352	8	55 leaves wanting; incomplete.
259	Śivappirakāśamūlakkaruttu.	....	Do. ..	Do. ..	12	10	
260	Śivappirakāśattukkuviruttiyurai.	....	Do. ..	Do. ..	352	8	Incomplete.
261	Śivānandabōdam	....	Do. ..	Do. ..	4	8	
262	Śivānandamālai	....	Do. ..	Do. ..	130	7	
263	Do.	....	Do. ..	Do. ..	92	9	
264	Śrutisāravilakkam ..	....	Do. ..	Do. ..	24	8	
265	Sorūpānandavupaniḍadam (with commentary).	....	Do. ..	Do. ..	48	8	
266	Ñānappulambal and Ammānai.	....	Do. ..	Do. ..	10	9	
267	Ñānappaiṅgiḷi	Tāyumānavar ..	Do. ..	Do. ..	9	8	
268	Ñānavāśiṭṭattiraṭṭu ..	Āḷavandār	Do. ..	Do. ..	280	7	
269	Ñānavinōdakkalambagam.	Tattuvarāyar	Do. ..	Do. ..	41	9	
270	Tattuvarāyarśāstiram ..	Do.	Do. ..	Do. ..	200	9	
271	Tattuvāmirutakkaṭṭaḷai ..	....	Do. ..	Do. ..	38	8	
272	Tattuvāmirutam	Tattuvāmirutam ..	Do. ..	Do. ..	38	8	
273	Tāyumānasvāmigaḷpirapandam.	Tāyumānavar ..	Do. ..	Do. ..	309	8	
274	Tāyumānasvāmigaḷpāḍal ..	Do. ..	Do. ..	Do. ..	116	8	Incomplete.
275	Tiruccirrambalanāḍikkaṭṭaḷai.	....	Do. ..	Do. ..	29	9	
276	Tugaḷarubōdakkaṭṭaḷai ..	....	Do. ..	Do. ..	37	8	

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
			x.—Vēdānta—*cont.*				
277	Dēvīkālōttaram (with commentary).	....	Kadjan ..	Tamil ..	116	9	
278	Nānmaṇimālai	....	Do. ..	Do. ..	29	8	
279	Pagavaṟkītaitālāṭṭu ..	....	Do. ..	Do. ..	14	9	
280	Mahāvākkiyam (with commentary).	....	Do. ..	Do. ..	276	10	
281	Mahāvākkiyadēśakāriyam.	....	Do. ..	Do. ..	20	7	
282	Mahāvākkiyadēśakāriyakkaṭṭaḷai.	....	Do. ..	Do. ..	6	9	
283	Vēdāntavuraippaḍikkaṭṭaḷai.	....	Do. ..	Do. ..	34	9	
284	Vairāgyadīpam (with commentary).	Śāntaliṅgadēśikar ..	Do. ..	Do. ..	182	7	
			xi.—Stōtra, Religious Hymns, &c.				
285	Irāgavarpiḷḷaittamiḻ ..	Kuḻandai Mudaliyār.	Kadjan ..	Tamil ..	85	6	Incomplete.
286	Kacciyappasvāmīgaḷtōttiram.	....	Do. ..	Do. ..	6	8	
287	Kacciyappadēśikanneñjuviḍutūdu.	....	Do. ..	Do. ..	86	8	
288	Siddharandādi (with commentary).	....	Do. ..	Do. ..	40	7	

289	Tirukkaḻukkunṟamālai ..	Andhaka Kavi Vīrarāgava Mudaliyar.	Do. ..	Do. ..	41	6	
290	Tiruttaṇikaiccittiranaṭanappadikam.	....	Do. ..	Do. ..	10	5	
291	Tiruppōrūrccandimuṟai ..	Cidambarasvāmigaḷ ..	Do. ..	Do. ..	301	6	
292	Tiruvācakam	Māṇikkavācākar ..	Do. ..	Do. ..	213	8	
293	Tiruvāymoḻi	Śaṭakōpar	Do. ..	Do. ..	200	7	With tune and time.
294	Nambiyāṇḍārnambitiruvandādi.	Nambiyāṇḍārnambi ..	Do. ..	Do. ..	34	7	
295	Nellaikkumārasāmitōttiram.	....	Do. ..	Do. ..	10	7	
296	Paṭṭaṇattārpāḍal	Paṭṭaṇattār	Do. ..	Do. ..	42	6	Incomplete.
297	Palaṉinagarviruttam ..	....	Do. ..	Do. ..	10	6	
298	Periyatirumoḻi	Tirumaṅgaimannan ..	Do. ..	Do. ..	216	8	
299	Mummaṇikkōvai	Paṭṭaṇattār	Do. ..	Do. ..	17	10	

xii.—MEDICINE.

300	Danvantarikalaiñānam ..	Danvantarínāyanār ..	Kadjan ..	Tamil ..	256	6	
301	Bōganāyanār Eḻunūṟu ..	Bōganāyanār	Do. ..	Do. ..	94	9	

xiii.—ASTROLOGY.

302	Uḷḷamuḍaiyān	....	Kadjan ..	Tamil ..	251	7	
303	Girahasputam	....	Do. ..	Do. ..	85	7	
304	Cātakalaṅkāram	....	Do. ..	Do. ..	98	7	Incomplete.
305	Śīnēndiramālai	....	Do. ..	Do. ..	212	7	Do.
306	Tāṇḍavamālai (with commentary).	Appāvaiyar	Do. ..	Do. ..	50	6	

List of Manuscripts acquired in 1896–97, *arranged according to subject-matter*—continued.

No.	Name of the manuscript.	Name of the author.	Substance.	Character.	Pages.	Lines.	Remarks.
			III.—TELUGU.				
			i.—Nīti.				
307	Sakalanītikathānidānamu.	Eṟṟayyakavi	Paper ..	Telugu ..	58	24	4th and 5th Asvāsas.
			ii.—Caritra.				
308	Bhōjarājīyamu	Anantakavi	Paper ..	Telugu ..	82	24	6th and 7th Adhyāyas.
			IV.—KANARESE				
			Itihāsa.				
309	Bhāratavu	....	Kadjan ..	Kanarese ..	400	8	Incomplete; injured.

NOTICES

OF

SANSKRIT AND TAMIL MANUSCRIPTS.

SANSKRIT MANUSCRIPTS.

CLASS I.—VEDAS.

SAṀHITĀS, BRĀHMAṆAS, UPANIṢADS, VĒDALAKṢAṆAS AND ŚRAUTA AND GṚHYA SŪTRAS.

1. *Sāmavēdabhāṣyam.*—A commentary on the Sāma Vēda by Bharatasvāmi, the son of Nārāyaṇa and Yajñadā who lived at Srīraṅgam. He wrote the commentary under the patronage of Rāma, a king of the Hōsala family, who, according to Burnell, * ruled about the end of the thirteenth century. This manuscript begins with the following two stanzas which do not occur in a manuscript of the work found in the Palace Library of Tanjore :—

1. शुक्लाम्बरधरं, etc., the well-known stanza.
2. भारद्वाजान्वयोद्भूतान्यतीन्द्राङ्घ्रिचञ्जषट्पदान् ।
श्रीशपादैकनिरतान् आचार्यानाश्रये सदा ॥

The manuscript ends with the Mahānāmnī sāman.

2. *Sāmavēdamantrabhāṣyam.*—This is a commentary on the Mantra portion of the Upaniṣad Brāhmaṇā, by the well-known Sāyaṇācārya. It is said in the beginning that, at the request of the king Bukka, Sāyaṇa commented upon the Rig Vēda, Yajur Vēda, and the Saṁhitā portion of the Sāma Vēda, and that he then proceeded to comment on the Brāhmaṇas of the Sāma Vēda. The following Brāhmaṇas of the Vēda are mentioned :— †

1. Prauḍha Brāhmaṇā.	5. Dēvatādhyāya Brāhmaṇa.
2. Ṣaḍviṁśa ,,	6. Upaniṣad ,,
3. Sāmavidhāna ,,	7. Saṁhitōpaniṣad ,,
4. Ārṣēya ,,	8. Vaṁśa ,,

---

* Catalogue of the Palace Library, Tanjore. † *Vide* the Extracts.

3. *Padakārikāratnamālā*—written by a person who says in the preface that his name is Śaṅkarācārya and that he is acquainted with all the Śāstras, devoted to the study of the Vēdas and religious ceremonies, and well-versed in all the Vēdas and Mantras, and that he treats in this work of the members of words, visargas, anusvāras, vēṣṭanas and words ending with the letter *n*, which are contained in each Mantra of the White Yajur Vēda.

4. *Sāmatantrasūtrabhāṣya* is a commentary on the Sāmatantra, a phonetic treatise on the Sāma Vēda. It is divided into thirteen prapāṭhakas. The author's name is not mentioned.

5. *Sāmavēdagānalakṣaṇa.*—A work containing rules for chanting the hymns of the Sāma Vēda. The author's name is not mentioned. The manuscript ends with the second prapāṭhaka in the Saṁjñā prakaraṇa.

6. *Praśnōpaniṣadbhāṣya Ṭippaṇī.*—A commentary on the Bhāṣya of Śaṅkarācārya on the Praśnōpaniṣad of the Atharva Vēda. The author of the work is not mentioned.

7. *Aitarēyōpaniṣadbhāṣya Ṭippaṇī.*—A commentary on the Bhāṣya of Śaṅkarācārya on the Aitarēyōpaniṣad. The author of the work is Mādhavācārya, though the colophon at the end runs as इति साधारणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे, etc. The word साधारणाचार्य is a mistake for सायणाचार्य.

8. *Jaiminigṛhyasūtra.*—The manuscript of this work was discovered in Trichinopoly and a transcript was made at the library. I obtained a commentary on the sūtra in 1893–94 and described it in the Special Report on the Manuscripts collected during the year, which is in the press. The Brāhmans who follow this sūtra are not so numerous as the followers of the Drāhyāyaṇa and other Gṛhyasūtras belonging to the Sāma Vēda. It is divided into two praśnas—the first consisting of 25, and the second 9, khaṇḍas. Under the Upākarma ceremony the following Ṛṣis of the Sāma Vēda are referred to:—

1. Jaimini.
2. Talavakāra.
3. Sātyamugri.
4. Rāṇāyani.
5. Durvāsas.
6. Bhāguri.
7. Gauruṇḍi.
8. Gaurgalava.
9. Bhagavata.
10. Aupamanya.
11. Gargyasāvarṇi.
12. Vārṣagaṇya.
13. Daivantya.

There is a reference also to a Gautama, son of Aruṇa, as इति हस्माहारुणिर्गौतम : in khaṇḍa 20.

9. There is a metrical commentary of the Gṛhyasūtra under the designation of *Jaiminigṛhyasūtrakārikā* which was written by Bālāgnihōtrin, a disciple of Vēṅkaṭanātha Dīkṣita, a native of Nāgārjunagrāma. The scribe has added the following information about the date of transcribing and the like:—

The sūtra was written in the year Vikrama in the month of Āḍi, on the 31st day of the month, and when Leo was on the ascendant. Kuppusami was the copyist. Homage to Jaiminyācārya.

CLASS II.—VYĀKARAṆA (GRAMMAR).

10. *Bālamanōramā.*—A commentary on the Siddhāntakaumudī of Bhaṭṭōjī Dīkṣita by Vāsudēva. The author pays homage to Pāṇini, Vararuci and Patañjali and to his own brother and teacher Viśvēśvara. The work is much studied in the south.

11. *Laghuśabdēnduśēkhara.*—A commentary on the Siddhāntakaumudī by Nāgēśabhaṭṭa who was the son of Śivabhaṭṭa and Satī. The author speaks of the work as his son, and another work of his, named Mañjūṣā, as his daughter:

शब्देन्दुशेखरः पुत्रो मञ्जूषा मम कन्यका ॥

CLASS III.—KĀVYA (POETRY).

12. *Udārarāghava, with a commentary.*—A poem on the story of the Rāmāyaṇa written by Mallayārya who had the titles of Kavimalla and Śākalyamalla, and was the son of Mādhava. He

says in the colophon that, while asleep, he saw Rāma in his dream, and was made by him proficient in the Sāhityaśāstra. In a Vaiṣṇava sectarian work called Guruparamparāprabhāva, Naināracārya, the son of the well-known Vēdāntadēśika, is said to have gone to the court of Siṅgama Nāyaḍu and there defeated all the opponents of the Vaiṣṇava religion. Śākalyamalla, the author of the work under notice, who was one of the Pandits vanquished in the debate, exercised his magical power to injure the Vaiṣṇava opponent. He sent a demon, named Bētāla, to assume a human form and offer his service to the Vaiṣṇava saint and to carry his palanquin on one side. As soon as the demon in the human form was engaged in the work of bearing the palanquin, he tried to throw down the occupant; but the priest understood the evil intention of the demon, and, with his magical power, subdued and compelled him to bear the palanquin obediently, and thus defeated the evil design of Śākalyamalla.

We have, therefore, to assign to the poet Śākalyamalla the middle of the fourteenth century.

The poem is incomplete and contains the first seven chapters. It is written in a simple and beautiful style and is very interesting. It is like the Rāmāyaṇa, and the Raghuvaṁśa of Kāḷidāsa. It is hardly known in this Presidency, though it is printed in Bombay. In the Lists of Sanskrit Manuscripts in the private libraries of the Bombay Presidency, Part I, published under the superintendence of Professor Bhandarkar in 1893, a remark * in Sanskrit occurs, which means: "Though the poem is very good, it is not found in our country to the north of this place. It is requested that English officers who see different countries should search for copies of the work. According to the rumour the poem consists of eighteen sargas."

The manuscript contains a commentary by Cauṇḍivipaścit, son of Māyisūri, under the designation of Pradyōtanī. The commentary is incomplete and is only for the first two sargas.

* इदं काव्यमतिसमीचीनमपि अस्मद्देश इत उत्तरं न मिलति अत आंग्लभूपतिभिर्बहुदेशदर्शिभिरन्वेषणीयं काव्यमिति प्रार्थये अस्याष्टादश सर्गाः सन्तीति किंवदन्ती ॥

13. *Nāthamunivijaya.*—A poem containing prose and verse by Rāmānujadāsa, son of Kṛṣṇamācārya. The author speaks of his parents and ancestors in the beginning of the poem. But, as it is full of errors and omissions, we cannot make out the passages.

14. *Bāṇāsuravijayacampu.*—This is a work in prose and verse written by Vēṅkaṭācārya of Surapuram, a Native State near Hyderabad, in which the author and his ancestors lived under the patronage of the Rajah of the State. He was the son of Śrīnivāsācārya who was a disciple of Aṇṇayācārya of the Kandāla family. He also refers in terms of great regard and piety to his preceptor Varadācārya who was very famous for maintaining the Vaiṣṇava religion, was well-versed in many Śāstras, and belonged to the Vādhūlagōtra. The poem is bristling in the beginning and the end with high encomiums which the author pronounces on himself and his ancestors. The subject of the poem is the defeat of the giant Bāṇāsura, son of Bali, whose daughter was married to Aniruddha, son of Pradyumna and grandson of Kṛṣṇa. Aniruddha, who had been imprisoned by his father-in-law, was liberated, and a fight ensued, in which Bāṇāsura was ultimately defeated. The poem is divided into six ullāsās, and ends with a long bombastic colophon which is given in the Extracts at the end of the Report.

CLASS IV.—RŪPAKA (DRAMA).

15. *Lakṣmīsvayamvaranāṭakam.*—A drama in seven Acts written by Śrīnivāsacatuṣkavīndradāsa, son of Rāmānujasarvakratu, and the chief of the servants employed in the temple of Viṣṇu at Srīraṅgam. His mother was named Varadā, and his younger brother was very learned. The manuscript is defective in the beginning and commences after the *pravēśaka,* interlude.

16. *Candrakalāpariṇayam.*—It is a drama in five Acts describing the marriage of Candrakalā. It was written by Nṛsiṁhakavi who was compared with Kāḷidāsa. He was the son of Śivarāmasudhīmaṇi and was patronized by Nañjarāja, who, it is said, was like the Bhōja of Dhārā, and composed Sangītagangādhara and other works in Sanskrit, and Hālāsyacaritra, Śivabhaktivilāsa

and other works in Kanarese. As the poet was a contemporary of Nañjarāja, who, no doubt, must be the same Nañjarāja, in whose honour was composed the Nañjarājayaśōbhūṣaṇa, he must have lived about the beginning of the seventeenth century A.C. The author of the work under notice may be the same as the author of the Nañjarājayaśōbhūṣaṇa, who is also called Nṛsiṁhakavi.

17. *Rasikajanarasōllāsabhāṇa.*—A kind of drama written by Vēṅkaṭa, the son of Vēdāntadēśika of the Kāuṇḍinya Gōtra and Akkamāmbā, who was taught the Sāhityavidyā (poetry and rhetorics) by Śrīnivāsācārya and received the mantrōpadēśa from Srīnivāsādhvarin. Vēdāntadēśika was the son of Sampadācārya, brother of Ahōbilācārya, whose son was named Ācāryadīkṣita. Śrīnivāsācārya, the teacher of the author of the work, was the brother of Aṇṇayācārya. The colophon at the end of the manuscript in which the author mentions his name and the names of his father and teacher, is ridiculously bombastic and hyperbolic, and is the best type of the vanity of the modern Sanskrit poets.

18. *Dhanañjayavijayavyāyōga.*—A kind of drama written by Kāñcanakavi, son of Nārāyaṇa, who was very learned, and, on account of his skill in debating, had the title of Vāgīśvara. The drama was acted at the court of King Jayadēva before an audience of learned men presided over by a great pandit named Gadādharamiśra. As this work is quoted in the Rasārṇavasudhākara, which is described lower down and is referred to the fourteenth century A.C., it must have been composed before that period.

19. *Nārāyaṇīvilāsa.*—A drama in five Acts, written by Virūpākṣa, grandson of Rāma and son of Bukka, who married the daughter of Rāma and adopted son (?) of Harihara.* The author speaks of himself as the conqueror of Ceylon and as the king of Karnāṭaka, Tūṇḍīramaṇḍala † and the Chēra, Chōla and Pāṇḍya countries. Probably he was the second son of Harihara II (1309–1401 A.C.).

* He is called son of Bukka and in the next line son of Harihara.

† In Tamil *Toṇḍamaṇḍalam.*

CLASS V.—NĪTIKĀVYA (DIDACTIC POETRY).

20. *Bhallaṭaśataka.*—This manuscript was copied at Trivandram under the care of Mr. Rājarāja Varma, Principal of the Mahārājā's Sanskrit College, Trivandram, and sent to me. I noticed the manuscript in the Catalogue of Sanskrit Manuscripts of the Mahārājā's Library, Trivandram, and requested that gentleman to acquire a transcript. He was kind enough to comply with my request. It contains 108 verses inculcating morals like the Subhāṣitatriśatī of Bhartṛhari, and has been much admired as can be seen from the frequent quotations found in other works. He is quoted by Abhinavaguptācārya in his Lōcanā, a commentary on the Dhvanyālōka. Quotations from the work are also found in the Kāvyaprakāśa, Subhāṣitāvali of Vallabhadēva, Kṣēmēndra's works and in the Śārṅgadharapaddhati. In some editions of the last work, the name Bhallaṭa is given as Mallabhaṭṭa and Bhaṭṭamalla.

He is supposed to have been a Kashmerian poet; but we find, among the ancient Telugu grammarians, an author named Kavibhallaṭa, and reference to him is found in the Āndhraśabdacintāmaṇī of Nannayabhaṭṭa. If both these names refer to the same person, he must have been an inhabitant of the Telugu country. The most ancient of the authors who quote him is Abhinavaguptācāryā who flourished in the tenth century. The author of the work under notice must be assigned to the ninth century at the latest.

CLASS VI.—ALAṄKĀRAŚĀSTRA (RULES OF POETRY).

21. *Rasārṇavasudhākara.*—This is historically the most important of the manuscripts acquired in the present year. It was composed by Śiṅgabhūpāla who was called Sarvajña on account of his great scholarship. He was one of the ancestors of the present Rāja of Veṅkaṭagiri, and the work contains some account of the ancestors of the author, and the passages containing the account are quoted in the Extracts. According to the manuscript, the following is his genealogy. In the Rēcarla family there was a prince named Yācama Nāyaḍu, who was learned and wealthy. He fought a battle with the Pāṇḍya king and became victorious. He was

styled Khaḍga Nārāyaṇa on account of his prowess. His wife was called Pōcamātā. He had three sons, named Siṅgama Nāyaka, Annama Nāyaka* and Ēcama Nāyaka. While the eldest brother was ruling over his kingdom very ably and powerfully, the youngest Ēcama Nāyaka distinguished himself for his courage and got a son, named Nāgama Nāyaka,† who acquired the titles of Rāhuttarāya and Kaṭhārirāya. Siṅgama Nāyaḍu † had two sons, named Anapōta, called also Ananta Nāyaḍu, and Mādhava Nāyaḍu; the latter of whom had many sons, of whom Dēvagiri was the most important. The elder succeeded to the throne and, on account of his valour, obtained the title of Sōmakulaparaśurāma. He constructed steps over the mountain Śrīśaila for the benefit of the pilgrims to the sacred shrine of Śiva under the name of Mallikārjuna situated on the summit. His wife was called Annamāmbā; and she gave birth to two sons who were named Vēdagirīśvara and Sivabhūpati. ‡

(1) Yācama Nāyaḍu.

(2) Siṅgama N. — Annama N. — Ēcama N.

(3) Ananta N., also Anapōta N., married Annamāmbā. — Mādhava N. — Nāgama N.

(4) Vēdagirīśvara N. — Śiṅgabhūpati N. — Dēvagiri N. and others.

(5) Anapōta N. — Daça N. — Vallabha N. — Vēdagiri N. — Dāma N. — Mada N.

* Vennamanāyaka according to a Madras edition of the work in Telugu character under the patronage of the present Raja of Veṅkaṭagiri and a printed pamphlet noticed lower down.

† The Sanskrit word नायक *Nāyaka* is modified as நாயகன் *Nāyakan* and is shortened as நாயன் *Nāyan* in Tamil. This form *Nāyan* receives the suffix *u* and the strengthening letter *ḍ* before the suffix, and assumes the form of నాయుండు and నాయుఁడు, in which the nasal is changed into an anusvâra or ardhânusvâra.

‡ According to the manuscript, this king is the author of the work under notice. But, in the printed biography above referred to, the author is mentioned as the son of Anapōta of the sixth generation from Yācama Nāyaka from whom the above pedigree is given, and as the great grandson of Śiṅgabhūpati to whom the authorship of the work is attributed by the manuscript. The word is spelt as Sivabhūpati both in the manuscript and the Telugu edition by mistake; but in the verse which follows lower down in the manuscript the word is properly spelt.

The king Siṅgama Nāyaḍu lived prosperously with his six sons and settled in a town called Rājācala (Rācakoṇḍa) which was the capital of his ancestors, and ruled over the country between the Vindhya mountains and the hill Śrīśaila which is situated in the Kurnool district.

According to the manuscript, this Siṅgama Nāyaḍu is the author of the work under notice. I have been favoured by the present Diwan of Veṅkaṭagiri, Mr. Narayanasawmy Chettigaru, with a printed book called Biographical Sketches of the Rajas of Veṅkaṭagiri, compiled from the Palace Records, by order of the late Rajah of Veṅkaṭagiri under the superintendence of Raja T. Rama Row, High Court Vakil, Madras. The work contains a short account of the history of the family of the Rajas of Veṅkaṭagiri commencing from Vētāla Nāyaḍu, the founder of the dynasty. The manuscript under notice begins with Yācama Nāyaḍu of the fourth generation from the founder and ends with Siṅgama Nāyaḍu who was the seventh descendant according to the manuscript, and tenth according to the printed work. There are some differences between these two works with reference to the names of some Rājās and the particulars given of them, which it is unnecessary for me to notice here. Siṅgama Nāyaḍu flourished about 1330 A.C. and was called Sarvajña on account of his vast learning and was a great patron of learning. He also patronized Telugu poets, such as Bammera Pōtarāzu, who translated the Sanskrit Śrībhāgavata into Telugu, and Srīnātha who translated the Naiṣadha into the same language. The latter composed a peom called Bhōginīdaṇḍakamu in honour of the Rāja.

In a Vaiṣṇava sectarian work, called Guruparamparāprabhāva, Naināracārya, the son of Vēdāntadēśika, is stated to have gone, as already stated, to the court of Siṅgama Nāyaḍu, and defeated Śākalyamalla, who was the author of Udārarāghava,* and established the Vaiṣṇava religion at his court by defeating the opponents of that religion. In a commentary called Ratnapēṭikā on the Subhāṣitanīvī, a didactic poem which, it is said, Vēdāntadēśika

* *Vide* Notice No. 12.

composed in imitation of the Subhāṣitatriśatī of Bhartṛhari, the author says that the peom was composed for Siṅgama Nāyaḍu, and, after finishing the poem, the author of the work sent it as a present to the king.

The following works and authors are referred to in the Rasārṇavasudhākara :—

अभिरामराघवम्.
अनर्घराघवम्.
अमोघराघवम्.
आनन्दकोशप्रहसनम्.
उत्तररामचरित्रम्.
एकावळी-विद्याधरः.
कलिकेळिप्रहसनम्-वैकृतम्.
कर्णामृतम्.
करुणाकन्दळम्-अंकः.
कर्पूरमञ्जरी.
कामदत्तम्-धूर्तप्रकरणम्.
कोहळः-नाट्यागमाचार्यः.
कौमारम्.
दत्तिलः-नाट्यागमाचार्यः.
धनञ्जयविजयः.
पयोधिमथनम्-प्रहसनम्.
पाणिनीयम्.
प्रसन्नराघवम्.
प्रबोधचन्द्रोदयः.
प्रहसनम्.
प्रियदर्शिका.
बालरामायणम्.
बृहत्साभद्रकम्-प्रहसनम्.
भरतः-नाट्यागमाचार्यः.
भगवदज्जुका-प्रहसनम्.
भारतीयम्.
भावप्रकाशिका.
भारतम्.
भोजचरित्रम्.
मतङ्गः-नाट्यागमाचार्यः.
महेश्वरानन्दः-नाटकम्.
महावीरानन्दः.
मायाकुरङ्गिका-ईहामृगः.
माधवी-वीथिका.
माघम्.
मालविकाग्निमित्रीयम्.
मालतीमाधवं शुद्धप्रकरणम्.
मेघसन्देशः.
मृच्छकटिकम्-मिश्रप्रकरणम्.
मुद्राराक्षसम्.
रघुवंशः.
रत्नावळी.

रामायणम्.	वीरभद्रविजृंभणम्-डिमः.
रामानन्दः	वेणीसंहारः.
रुद्रटः नाट्यग्रन्थकर्त्ता.	शाकुन्तलम्.
विक्रमोर्वशीयम्.	शाण्डिल्यः नाट्यागमाचार्यः.
वीरचरित्रम्.	शृङ्गारमञ्जरी.
वीरानन्तः.	

22. *Alaṅkārēnduśēkhara.*—A commentary on the Lakṣaṇamālikā, written by Nṛsiṁhācārya who was born in the family of Śrīśaila, and wrote also a commentary on a work called Śāntavilāsa and secured the favour of a person named Hariśābakavīndra.

CLASS VII.—VĒDĀNTA.

ADVAITA.

23. *Bhāṣyaratnaprabhā.*—A commentary on Śaṅkara's Bhāṣya of the Vēdānta sūtra by Govindānanda, pupil of Gopālasarasvati, who was a pupil of Śivarāma.

24. *Sūtrōpanyāsa.*—Another commentary on the Śārīraka sūtra by Rāmēśabhārati who seems to have been a disciple of Vidyāśaṅkara. The manuscript was transcribed by Gōvindēndrayati, who was a pupil of Jñānēndraguru.

25. *Jñānavāsiṣṭhasaptaśatī.*—A compilation from the big Jñānavāsiṣṭha, which is known by other names, such as Yōgavāsiṣṭha, Mahārāmāyaṇa or Vāsiṣṭharāmāyaṇa, and treats of the Advaita Vēdānta. It was compiled by a person, who was known by the name of Kāśmīra Paṇḍita with a commentary written by himself.

The manuscript contains seven hundred stanzas, divided into six prakaraṇās or chapters which are as follow :—

1. वैराग्यप्रकरणम् ... 103 stanzas.
2. मुमुक्षुत्वप्रकरणम् ... 59 „

3. उत्पत्तिप्रकरणम्	...	99	stanzas.
4. स्थितिप्रकरणम्	...	138	,,
5. उपशमप्रकरणम्	...	101	,,
6. निर्वाणप्रकरणम्	...	200	,,
		700	,,

The original Sanskrit text is accompanied by a Telugu commentary written by a Telugu Brahman according to the commentary of Kāśmīra Paṇḍita who made the compilation. It is a very useful work on the Advaita philosophy and is rendered very intelligible by the Telugu commentary written in an easy prose style.

BHAKTI VĒDĀNTA.

The Vallabha religion, one of the earliest of the later Vaiṣṇava religions, was started in the beginning of the sixteenth century by Vallabhācārya, a Brahman of the Telugu country, who was the son of Lakṣmaṇa Bhaṭṭa and is worshipped by the adherents of the religion started by him. According to the religion Viṣṇu is the highest God, and is to be worshipped in the form of young Kṛṣṇa associated with Rādhā. This sect differs from the other sects of the Vaiṣṇava religion in the circumstance that, while the latter allow fasting and other restrictions, this sect inculcates the worship of Kṛṣṇa and the ceremonies connected with it without any restrictions. The devotee should eat and drink and satisfy his hunger and other wants and worship God Kṛṣṇa in perfect satisfaction. His very religion consists in the enjoyment of the worldly pleasures which include all religious ceremonies and devotion to God. The followers of this religion generally inhabit Bombay, Guzerat, and other north-western countries. They are mostly merchants and are very rich ; and some of the merchants are also found in this Presidency. The priests of the religion are married men and are recruited from

the Telugu Brahmans who are related to its founder Vallabhācārya.

The following works on the Vallabha religion are very rare and were acquired from the Tanjore district by purchase:—

26. *Bhagavannāmavaibhava*—by Muralīdharadāsa which treats of the greatness of singing the name of God Kṛṣṇa. It is divided into six stabakas. The author mentions Vallabha and his son Viṭṭhala, to whom he pays homage.

27. *Paratatvavilāsa*—written by Śrīkṛṣṇatīrtha to inculcate that God Kṛṣṇa is to be worshipped as the Supreme Being. He mentions Vallabhācārya with great respect.

28. *Suvarṇasūtra.*—A commentary on a work treating of the tenets of Vallabhācārya by Puruṣōttama. The author refers to Vallabhācārya and his son. The name Viṭṭhala is derived in a peculiar way and is made to convey literally "one who favours the ignorant."*

29. *Sēvākalpataru*—written by Muralīdharadāsa, treats of the way in which God Kṛṣṇa is to be worshipped. He says that the worshipping of the idols of Viṣṇu and the like are the methods of the true worship and that the adhikāris, that is, the persons who are qualified for it, are the devotees of the God.

30. *Sannyāsanirṇaya*—written by Vallabhācārya inculcating the methods of Sannyāsa, the renunciation of the wordly pursuit.

31. *Puṣṭipravāhamaryāda.*—A short treatise on the doctrines of the Puṣṭimārga which is the name applied to the religion of Vallabhācārya. The author is called Ācāryacandra.

32. *Bālabōdha*—written by Ācārya, which name seems to refer to Vallabhacāryā. According to this work, there are two

---

* विदा ज्ञानेन ठाः शून्याः तान् लातीति ॥

methods of pursuing the four objects of humanity, virtue, wealth, desire and salvation, the one being alaukika, supermundane, and prescribed in the Vedas, and the other worldly and feasible, and prescribed by the sages and the gods.

33. *Bhaktihaṁsa*—written by Viṭṭhala, inculcates that the highest God cannot be reached by knowledge, discussion and learning, but only by the devotion of the worshipper and by the pleasure and permission of the Supreme Being.

34. *Bhakticintāmaṇi*—by Muralīdharadāsa, who is already mentioned as the author of the Sēvākalpataru.

35. *Sampradāyakuladīpikā*, by Gada who was a disciple of Viṭṭhala. The author speaks of the different ages and refers to the incarnation of God Viṣṇu as Vallabhācārya and Viṭṭhala, the son of the former. The work is divided into five prakaraṇas or chapters. The date of the composition of the work is given by the author in the following passage :—

नृपतिविक्रमादित्यसमयात् षोडशशताधिकदशमसंवत्सरे (1610th of the Vikrama era, that is, 1554 A.C.).

The following is the summary of the contents of the work. The objects of humanity are five: Dharma, Artha, Kāma and Mōkṣa, and Viṣṇubhakti. Though in the three earlier ages a man had to follow the above five objects, yet, in the last age, that is the Kali, he has only one object to pursue, viz., Viṣṇubhakti. This religion will be established by the Vaiṣṇava sages who will be born in the world and last as long as the water lasts in the Ganges and as long as God Viṣṇu remains at Jagannāth. In the other ages the objects of humanity are to be acquired by much effort; but in the Kali age, they can be reached with the singing of the names of God Viṣṇu.

First Prakaraṇa.—The religion of devotion originated in the Drāvida country and spread into the Karṇāṭaka country; but in

some places of the Ghūrjara and Marātha countries it perished. There was a king who flourished some years after the commencement of the Kaliyuga and ruled over his kingdom well. He had a minister, whose son named Viṣṇusvāmi was an incarnation of Viṣṇu. He was a great devotee of Viṣṇu and was instructed in the tenets of the Viśiṣṭādvaita by God Viṣṇu himself. Viṣṇusvāmi made an idol of Viṣṇu in the very form in which the God appeared to him, and established it in a temple and worshipped it.

Second Prakaraṇa.—There were some devotees—one named Bilvamaṅgala in the Tamil country, another, at Benares, and a third, in Orissa. There is a stōtra containing 108 stanzas composed by him. All of them were Vaiṣṇavas. The person who was born at Kāśi was in his first birth known by the name of Mādhavānala, in the second, Bilhaṇa, in the third, Bilvamaṅgala, and in the fourth, Jayadēva who composed the Gītagōvinda. When Bilvamaṅgala was spreading the religion of Viṣṇusvāmi, he got many disciples. Then God Śiva commanded by Nārāyaṇa became incarnated as Śaṅkarācārya and deceived all those men who were not fit to receive salvation, and made them heretics. Moreover, Surēśvarabhaṭṭācārya who studied the Jaina śāstras from Hēmacandrācārya who was the prime minister of Kumārapāla, king of Anhilpaṭṭana, in order to re-establish the śāstras of the Hindus, which the Jain priest had destroyed, perished in a holy fire for the removal of the sin of studying the Jaina śāstras. His son-in-law and disciple Kumārila Bhaṭṭa was defeated by Śaṅkarācārya and was compelled to become a mendicant and hold only one stick which was against the practice of the Vaiṣṇava mendicants who hold three sticks and are called Tridaṇḍasannyāsins. Śaṅkarācārya, after defeating Surēśvarācārya, went to Gōkarṇakṣētra and got four disciples, through whom he spread the Māyāvādimata, as the Advaitamata is named by the followers of Vaiṣṇavaism. A person named Mādhu who had taken the mendicant's order under the priesthood of Śaṅkarācārya, saw God Rāma in his dream, and was taught Vaiṣṇavaism which he embraced and propagated. The religion propagated by him

became known as Mādhva religion. Then came into existence the Rāmānuja religion founded by Rāmānuja who was taught by Garuḍa under the favour of the Goddess of Fortune. A person named Nimbāditya,* who received instructions on the Vaiṣṇava religion by the God Pāṇḍuraṅga at Pāṇḍuraṅgapūra (Paṇḍhrapur), established a new form of Vaiṣṇava religion which was called Nimbādityamata from its founder. Each of the above four sects of the Vaiṣṇava religion had a sub-sect as shown below :—

The	Nanda samaya	belongs to	Rāmānuja's	religion.
„	Prakāśa samaya	„	Madhva's	„
„	Svarūpa samaya	„	Nimbāditya's	„
„	Caitanya samaya	„	Viṣṇusvāmi's	„

Third Prakaraṇa.—Then followed the religion of Vallabhācārya † who was an incarnation of God Kṛṣṇa and was the son of Lakṣmaṇa Bhaṭṭa. He became a staunch defender of Vaiṣṇavaism, and, at a meeting held at the court of Kṛṣṇadēvarāja and presided over by Vyāsatīrtha, a mendicant of the Mādhva religion, defeated the opponents of the Vaiṣṇava religion. Vallabhācārya then went to Prayāga, where he was visited by Bilvamaṅgala and was taught by him that form of Vaiṣṇavaism which was communicated to him by God. Vallabhācārya proceeded then to Sthānīṣvar near Haridvāra, and residing in the house of Nanda, who was a Vaiṣṇava of the Tāntric form, expounded a stanza of the Bhāgavata. He then converted a person named Rāmānanda to his religion by miraculously breaking his sālagrāma and restoring it to its original form. He then travelled through many countries on the score of visiting holy shrines and

* In explanation of the name Nimbāditya, the following anecdote is related : Nimbāditya was engaged in conversation with an Advaiti priest. As they were conversing long on a theological topic in the evening, the sun set in the west. The Advaiti recluse seeing that the time for the evening ceremony was past, wanted to stop the conversation and perform the ceremony. But the Vaiṣṇava recluse remarked that the sun had not set and showed the sun to his friend through a Nimba tree by his supernatural powers.

† *Vide* the account of Vallabhācārya under the work called Vallabhācārya caritra.

successfully attacked the opponents of the Vaiṣṇava religion. At the request of a person named Kēśavabaṭṭa he commented on the Bhāgavata fully. He wrote commentaries on the Bhagavadgīta and fifty Upaniṣads and taught them to two disciples, Nārāyaṇa and Acyuta. He then went to the Ganges and became a Tridaṇḍayati. He had two sons named Gopīnātha and Viṭṭhalēśvara. The former had a son named Puruṣōttama, and the latter had many sons, one of whom was named Giridhara.

Fourth Prakaraṇa.—Of the suguṇa and nirguṇa modes of worship, the latter prescribed in the Vēdas is very difficult and unfeasible, and the former is therefore the more suitable and better one. It is therefore necessary to worship a personal representation or incarnation of the Supreme Deity. Of all the divine incarnations, Kṛṣṇa is the best, and hence it follows that he alone should be worshipped as the highest deity.

Fifth Prakaraṇa.—The author mentions Vallabhācārya, his sons Gopīnātha and Viṭṭhalācārya and his grandson Puruṣōttama, son of Gopīnātha, and Giridhara, son of Viṭṭhala.

36. *Bhaktihētunirṇaya*—by Viṭṭhalācārya.

37. *Bhaktihētuvivṛti.*—A commentary on the above by a disciple of Viṭṭhalācārya, named Raghunātha.

38. *Bhagavannāmadarpaṇa*—written by Muralīdharadāsa, a disciple of Viṭṭhalācārya. The work is divided into four chapters or *prakaraṇas*.

39. *Prēmabhaktirasāyana.*—The author of the work is not given in it, but, by the mention of Vallabhācārya and his son Viṭṭhalācārya, he appears to have belonged to the Vallabha sect. According to him, the inferior soul is a part of the superior soul, but when he is separated from the latter, his qualities, such as existence, intelligence and happiness, become invisible and, to the inferior souls who are fallen into the current of worldly life, the Supreme Being appears to be distant, though he is living in them. The author speaks of the way in which the Jīva, which feels separated from the Supreme Being, may be united with him.

When the inferior souls are united with the Supreme Being, the union is of five kinds, viz.: Sālōkya (living with him in the same locality), Sārūpya (possessing the same form), Sāmīpya (living in vicinity with him), Sāyujya (union with him), and lastly the rejoicing at the singing and hearing of his deeds.

40. *Paratatvāñjana.*—This is a work written by Muralīdharadāsa, who was a disciple of Viṭṭhala, son of Vallabhācārya, to inculcate the worship of Viṣṇu under the name of Kṛṣṇa. The God is considered as a treasure, and the present work which is a commentary on the Bhāgavata is a means (eye-salve or collyrium) of discovering him, just as a magic eye-salve is a means of discovering the rich treasures buried under the earth. He lays down the following questions: " What is the highest Being full of happiness, and what are the means of reaching it?" and answers them in the following manner: "The Being," he says, "is he who is the son of King Nanda; is as black as the cloud, lotus-eyed, an ocean of mercy, holds a flute; the favourite of the cowherd women, relieves the helpless, protects and saves of his own accord; giver of prosperity and happiness to his devotees, &c., and is to be known by the Bhāgavata Purāṇa; and the means of reaching him is to rejoice in singing and hearing of his deeds and qualities. According to the Puṣṭimārga, God is to be approached only by his mercy and with affection for him. The work is divided into fourteen darśanas—each of the first thirteen darśanas treating of his attributes, and the fourteenth, of the capacity of those who delight in singing and hearing of God.

41. *Bhaktisūtrabhāṣya.*—A commentary on the Bhaktisūtra of Śāṇḍilya by Muralīdharadāsa, a disciple of Viṭṭhalācārya, son of Vallabhācārya. It is divided into three adhyāyas, and each adhyāya is sub-divided into two āhnikas—

The first adhyāya, first āhnika contains	...	9 sūtras.
Do. second āhnika contains		17 ,,
The second adhyāya, first āhnika contains		28 ,,
Do. second āhnika contains		29 ,,

The third adhyāya, first āhnika contains ...		8 sūtras.
Do.	second āhnika contains	8 „
	Total ...	99 „

The work begins with अथातो भक्तिजिज्ञासा. Referring to the first word the commentary says:—

अथ आनन्तर्यवाची अनायासाश्रितजनसंसारदुःखविध्वंसकपरमप्राप्यनन्दराजकुमारस्य महिमयाथार्थ्यप्रतिपादकबादरायणकृततत्त्वसूत्रार्थपरिज्ञानानन्तरमित्यर्थः ।

This interpretation is quite consistent with the tenet of the Vaiṣṇavas that bhakti (piety) or worshipping the Supreme Being is to be considered as the fifth object of humanity in addition to the four well-known ones, viz., virtue, wealth, desire and salvation, and that devotion is better than mere knowledge and contemplation.

42. *Brahmasūtrabhāṣya.*—A commentary on the Śārīrakasūtra of Vyāsa by Vallabhācārya who interprets the sūtra so as to suit the tenets of his religion. According to him there is no salvation without piety and love for the Supreme Being who is identical with God Kṛṣṇa. In the colophon of each adhyāya, he calls himself a follower of the religion of Vyāsa.*

CLASS VIII.—PRAYŌGA.

43. *Prayōgaratna.*—A work on the gṛhya rituals of the followers of the Āśvalāyana sūtra by Bhaṭṭanārāyaṇa, son of Bhaṭṭarāmēśvara. It was written at Benares. A complete list of the contents of the book is given at the end of the manuscript with reference to the pages of the manuscript, and the list follows the extracts from the above work.

---

* इति श्रीमद्वेदव्यासमतवर्तिवल्लभाचार्यविरचिते . . . . . चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥

CLASS IX.—STŌTRA, PŪJA AND MANTRA.

44. *Svacchandapaddhati.*—A short treatise on the worship of Śrīvidyā by Madhusūdana Sarasvatī who was the son of Mādhava and a disciple of Nīlakaṇṭhāśrami. The author was patronized by Śivarāja of Rājadurga who presented him with elephants and horses, and conferred on him the title of कविराज 'The King of Poets.' He was an inhabitant of a town called Vaṁśālaya.

45. *Vṛṣādristōtra*—written by Raghunāthācārya who was a disciple of Ammaṅgi Veṇkaṭācārya, and was born in the family of Tirunantālvaṁśa, the members of which lived on the Tirupati hills and were engaged in worshipping the God. It contains some panegyrics on one of the seven hills of Tirupati called Vṛṣādri.

CLASS X.—PURĀṆAS.

COMMENTARIES ON THE BHĀGAVATA PURĀṆA.

46. *Bhāgavatatattvadīpikā*—also called Tattvadīpanibandhana or Tattvadīpa written by Vallabhācārya who wrote the commentary on the first three skandhas, while the remaining part of the work was taken up by his son Viṭṭhalācārya as we see from the colophon of the fourth skandha इति श्रीवल्लभात्मजाविट्ठलदीक्षितविरचितायां श्रीभागवततत्वदीपिकायां श्रीभागवतेचतुर्थस्कन्धप्रकरणम् ॥ The manuscript ends with a portion of the fifth skandha.

47. *Bhāgavatatattvadīpaprakāśāvaraṇabhaṅga*—is a commentary on the above by Pītāmbara, son of Yadupati, who pays homage to Vallabhācārya. The manuscript was transcribed by Viṭṭhaladāsa, a pupil of Muralīdharadāsa, in the year of Raudri, in the month of Kumbha, on the first day of the month and in the town of Sālivāṭapurī.

48. *Bhāgavatasāhityamañjūṣā.*—This work was written by Bhaṭṭavēṅkaṭēsa, one of the disciples of Prahlādakaṇṭhakaṇṭhīravasūri. Though the Bhāgavata Purāṇa is considered and read as a Purāṇa generally, the author studied it as a great poem (Mahā-

kāvya) written in conformity to the rules of the Alaṅkāraśāstra, and illustrates every rule of the Alaṅkāraśāstra with quotations from the Bhāgavata. He says that, as a poem, the Bhāgavata satisfies all the conditions of a mahākāvya, that the hero of the poem is God Kṛṣṇa who possesses all the good qualities which should exist in the hero of a mahākāvya, that it treats of all the subjects which should be introduced into a poem, and that it possesses all the merits of such a poem.

The work will be much liked by the Vaiṣṇavas and others who study the Bhāgavata.

49. *Bhāgavatavyākhyā*—written by Vīrarāghava ending with the eleventh skandha. It is also called Bhāgavatacandracandrikā and interprets the original according to the Viśiṣṭādvaita system.

50. *Bhārgavapurāṇa.*—It is an Upapurāṇa or minor Purāṇa and is intended to aggrandize the sanctity of the twelve Vaiṣṇava saints who are said to be incarnations of the personal attendants and appendages of God Viṣṇu. The work corresponds to the Bhaktavilāsa which is a portion of the Skāndapurāṇa, and narrates the lives of the sixty-three saints of the Śaiva religion.

Śaunaka and other sages addressing Sūta said: "O great Ṛṣi! we heard from you the history of the God Viṣṇu; but we have not yet heard anything of the saints who were the devotees of Viṣṇu." The sage Sūta narrated the histories of the twelve Vaiṣṇava saints as they were narrated by Nārāyana to Nara, when they were making penance in their hermitage, and, when the latter requested him to let him know the easiest way of attaining to salvation. Nārāyaṇa told Nara that Lakṣmī, the Goddess of Fortune, asked him why when he was incarnated in this world as Rāma, Kṛṣṇa, &c., both in the human and idol forms, it was not possible to give salvation to every one. The God replied that men's conditions chiefly depended on the deeds of their former birth, and that, if all men are to be saved, he would allow all his personal attendants and appendages to be incarnated as different saints who, by preaching the Vaiṣṇava religion to the peoples of the world, make them fit to enjoy the heavenly

bliss. He accordingly directed (1) Garuḍa, his vehicle, (2) Viṣvaksēna, his army leader, his wives, (3) Nīḷā, (4) Bhūmi and (5) Lakṣmī, (6) Ādiśēṣa, king of the serpents, (7) Kumuda, a chief soldier of Viṣṇu, (8) Cakra, his wheel weapon, (9) Śārṅga, his bow, (10) Nandaka, his sword, (11) Kaumōdakī, his club, and (12) Pāñcajanya, his conch shell.

The following is a list of the saints whose histories form the subject of this Purāṇa, the dates of their birth being given from other sources:—

(1) *Sarōmuni.*—Tamil Poygaiyāḻvār, the incarnation of Pāñcajanya, the conch shell of Viṣṇu, at Kāñci, in 862,962 past of the Dvāparayuga.

(2) *Bhūtamuni.*—Tamil Pūdattāḻvār, incarnation of Gadā, the club of Viṣṇu, at Mallāpuri, on the second day after the birth of the preceding saint.

(3) *Mahadākhyamuni.*—Tamil Pēyāḻvār, the incarnation of Nandaka, the sword of Viṣṇu, at Mayūrapuri, on the third day after the birth of the first saint.

(4) *Mahīsāramuni.*—Tamil Tirumaḻiśaiyāḻvār,* the incarnation of the wheel weapon of Viṣṇu, at Tirumaḻiśai, a village near Madras, in the same year in which the preceding three were born.

(5) *Śaṭhāri.*—Tamil Nammāḻvār, the incarnation of Viṣvaksēna, the army leader of Viṣṇu, at Tirukkurugūr (Sans. Kurukāpuri), on the 43rd day of the Kaliyuga.

(6) *Madhurakavi.*—The incarnation of Kumuda, a chief soldier of Viṣṇu, at Tirukkōḷūr, in 863,879 past of the Dvāpara age.

(7) *Kulaśēkharamuni.*—The incarnation of Kaustubha, the jewel of Viṣṇu, in the town of Kolli (Sans. Kōlapattana) in Malabar, in the 28th year of the Kaliyuga.

(8) *Viṣṇucitta.*—Tamil Periyāḻvār, the incarnation of Garuḍa in Srīvilliputtūr (Sans. Dhanvipura), in the 47th year of the Kaliyuga.

(9) *Gōdā.*—Tamil Āṇḍāḷ, the incarnation of the Goddess of the Earth, a wife of Viṣṇu. She was the daughter of the preceding saint and was born in the 98th year of the Kali age.

* The Sanskrit word *mahīsāra* becomes corrupted into *maḻiśai* in Tamil.

(10) *Bhaktāṅghrirēṇu.*—Tamil Toṇḍaraḍippoḍi, the incarnation of Vanamālā, the wreath of flowers worn by Viṣṇu, in the town of Tirumaṇḍaṅguḍi (Sans. Maṇḍaṅguḍi), in the 1289th year of the Kali age.

(11) *Śrīpāṇa.*—Tamil Tiruppāṇāḻvār, the incarnation of Śrīvatsa, the personal mark of Viṣṇu, in the town of Niculāpura, in the 343rd year of the Kali age.

(12) *Tirumaṅgaiyāḻvār.*—Sanskrit Kaliya, the incarnation of Śārṅga, the bow of Viṣṇu, in the town of Tiruvâli, in the 398th year of the Kaliyuga.

The dates assigned to the births of the above twelve saints are not trustworthy and are intended to enhance the sanctity of the saints; and this has been shown in the case of the last-mentioned saint who is said to have vanquished the celebrated Śaiva saint Sambandha who was prior to Śaṅkarācārya and may be assigned to the sixth or seventh century and was the contemporary of Kūnapāṇḍya who was the last of the kings of Madura mentioned in the Hālāsyamāhātmya (*vide* my Essay on Tamil Literature, No. I, p. 53). I may add here that the language of the Tamil Prabhandha does not indicate a very high antiquity.

CLASS XI.—CARITRA OR HISTORY.

51. *Śri Vallabhācāryacaritra.*—This is a short work in prose written by Muralidharadāsa, one of the disciples of Viṭṭhala, son of Vallabhācārya, whose history is the subject of this work. God Viṣṇu, who was very kind-hearted towards his devotees and pious men, inspired a good Brāhman named Lakṣmaṇabhaṭṭa in the Telugu country, who, under divine inspiration, was preparing the people for the worship of Viṣṇu according to the way mentioned in the Vaiṣṇava Āgamas. The God was born as the son of the above Brāhman and was named Vallabhācārya. As the child was born in the eighth month after the conception, the parents thought that it would not live long and so left it in a forest, on their way to Benares; but, on their return, found the child living in perfect health and brought it home. The parents performed to the child the jātakarma and other ceremonies, and, within the eighth year, the boy became well versed in all the Śāstras.

In course of time, a cow belonging to a Brāhman, though well-fed, did not yield the proper quantity of milk; and it was discovered that the cow went to a stone and poured its milk on it. On examination an idol of the God Kṛṣṇa appeared to the people. When asked why he appeared there, he replied that he came to see Vallabhācārya. A person named Sindhupāṇḍya, who got the information from the God, instructed the owner of the cow to worship the idol every day.

One day, Vallabhācārya who, in his twenty-second year, was wandering from town to town, was seen, in the form of God Kṛṣṇa, by a person who was standing on the highest storey of his lofty house. The person at once came down and prostrated himself at the feet of Vallabhācārya and requested the latter to admit him as a disciple; and the saint, moved with the profound piety of his admirer, made him a disciple of his under the name of Dāmōdaradāsa. The saint and his disciple then went to Viśākhānagar (modern Vizag.) where he saw his maternal uncle, the minister of the king of the place. He then visited Kṛṣṇadēva Rāya in the south and in an assembly held at the court* defeated all the opponents of the Vaiṣṇava religion and established his own, *i.e.*, the worship of Viṣṇu under the name of Kṛṣṇa as the religion of the Vēdas and all the Śāstras. He then proceeded to the country of Mārvād on his way to Gōkula and Brindāvana and then reached the latter places, where he was constantly engaged in the worship of God Kṛṣṇa. In course of time, the God appeared to him in his dream and ordered him to teach the people the Vaiṣṇava religion, and said that he would be successful as he was an incarnation of the divine speaker himself. Thenceforward, Vallabhācārya began to propagate his religion and, in course of time, met a person, who was searching for a lost sālagrāma of his. Vallabhācārya made a whole tree appear to the person full of sālagrāmas hanging on its branches, each of which was like the one for which the person was searching. At another time, when a person was worshipping a sālagrāma which he placed on the breast

* The assembly is said to have been presided over by Vyāsatirtha, a Pandit of the Mādhva sect.

of an idol of Kṛṣṇa, Vallabhācārya advised him not to do so, but the latter insisted in his mode of worship and immediately found the sālagrāma broken into pieces. When he repented for violating the advice of the priest, Vallabācārya asked the devotee to bring the broken pieces of the sālagrāma to him, and by his miraculous powers restored the broken sālagrāma to its original form and integrity. He then went to the country of Mārvād, established his own religion and supplanted all the other religions. He went to Poona and worshipped the God Viṭṭhaḷa there, was ordered by the God to become a married man and was informed by the latter that he himself would be born in the devotee's family. Vallabhācārya then went to Benares, where he married the daughter of one of his own disciples whom God Kṛṣṇa had already ordered in a dream to give his daughter to Vallabhācārya. He then threw all the idols of Śiva and other gods in the Ganges except the sālagrāma idols, and when the gods entreated him not to do so, he advised his followers to worship those gods on the occasion of feasts, and informed them that Śiva and other deities were the devotees of Viṣṇu and that they might be worshipped as such.

In course of time he got two sons, of whom the elder named Gopīnātha was an incarnation of Balarāma and the younger, named Viṭṭhala, that of God Kṛṣṇa. Viṭṭhalācārya had seven sons, who with their father and uncle were everywhere preaching and propagating the worship of Kṛṣṇa. Of the seven sons of Viṭṭhalācārya, only the following are mentioned by their names:—

1. Giridhara.
2. Gōvindarāya.
3. Raghupati.
4. Yadupati.

CLASS XII.—VAIDYA ŚĀSTRA (MEDICINE).

52. *Caraka saṁhita*—is a great and very ancient work on medicine by Caraka. It was originally written by Agnivēśa and improved by Caraka. Agnivēśa is one of the six disciples of Atri, who learnt the science of medicine from the latter, and the remaining five disciples were Bhēla, Jātukarni, Parāsara, Hārīta

and Kṣārapāṇi. The work is divided into several sthānas or chapters, such as (1) Sūtrasthāna, (2) Nidānasthāna, (3) Sārirasthāna, (4) Vimānasthāna; (5) Indriyasthāna; (6) Cikitsāsthāna; (7) Kalpasthāna. The manuscript contains the first four adhyāyas of the first portion (sthāna) and a portion of the fifth. The following are headings of those adhyāyas:—

1. Dīrghajīvitavyam.
2. Apāmārgataṇḍulīyam.
3. Āragvadhīyam.
4. Ṣadvivēcanaśatāśritīyam.
5. Mātrāśitīyam.

A manuscript of the same work is described in Burnell's Catalogue of the Sanskrit Library of the Tanjore Palace, and it contains a much larger portion of the work than contained in the manuscript under notice. But it is named Bhēlasaṁhitā.

53. *Sadvaidyajīvanam.*—Named Lōlambarājīyam, was written by Lōlambarāja who was the son of Divākara. The work much prevails in the Maratha country, and consists of a centum of verses; and there is a proverb in Sanskrit: शतश्लोकेन पण्डित: "A doctor by one hundred stanzas" which is said to refer to this work, and implies that any person becomes a doctor by studying this work.

54. *Praśnōttaramāla.*—This is a treatise on medicine written by Śrīsailanātha under the patronage of Vēnkaṭādrivibhu. The author mentions as his guru Kāmēśanāthārya of the Kāśyapagōtra, whose father was named Ēkāmranātha, composed a work on Āyurvēda at the request of the minister (Sāyana). There was a person named Avadhānasarasvati * who belonged to the Atrigōtra, was born in Makṣikāraṇya (a village known by the Tamil name of

* In Dr. Burnell's Catalogue of the Library of the Tanjore Palace, a work named Śataślōki is mentioned, the author of which is named Avadhānasarasvati who may be the same author above mentioned. Though Dr. Burnell says that the work is anonymous, the name of the author is given in the extracts given by him from the work.

Īkkādu *), near Trivellore, in the country of Tuṇḍīramaṇḍala (Tamil Toṇḍamaṇḍalam), and wrote a medical treatise which contained the substance of the vast medical literature. He married the daughter of Kāmēśanātha and became the father of the author of this work. As the author's great grandfather was a contemporary of Śāyana, minister of Bukka, the author must have lived about the beginning of the fifteenth century under the patronage of a king named Vēṅkaṭādri.

* The Tamil name ஈக்காடு means a "forest of flies."

TAMIL MANUSCRIPTS.

CLASS I.—GRAMMAR.

1. *Tolgāppiyam with the commentary of Iḷampūraṇar.*—The original work was written by a person named Tolgāppiyar, from whose name the work is designated Toḷgāppiyam. The word signifies an ancient poet from *tol*, 'old,' and *kāppiyam*, 'poetry,' and may refer to the fact that he was the most ancient author whose work is now extant. He is also called Tṛṇadhūmāgni, but the name does not occur in any ancient Tamil work I have seen. He was one of the twelve * disciples of Agastya, and the following account is given by Naccinārkkiniyār in his commentary of the above work. When Agastya came to the south to live there permanently, Tolgāppiyar was asked to accompany Lōpāmudra; but, owing to his carelessness in executing the commands of Agastya, he was cursed by the latter that he should not go to heaven; and, in return, Tolgāppiyar hurled a curse on Agastya that his work, namely, the grammar written by him and called Agastyam, should become obsolete. Hence it happened that the work of the sage was given up by the people and, in its stead, the grammar of the disciple was used. Tolgāppiyar was a member of the second Tamil Saṅgam; and his grammar was the chief authority for the language and has continued as such ever since. We learn from Naccinārkkiniyār that, in the time of the author, the principal literary works were Māpurāṇam, Bhūtapurāṇam and Iśainuṇukkam; that the subjects treated in them were orthography, etymology, rules of poetry, prosody, code of usages, the duties of a king, a minister and a brahmin, astronomy, astrology, music and dancing and the like; and that the

* The other disciples were Adaṅgōṭṭāśāṉ, Duraliṅgaṉ, Śembūtcēy, Vaiyapigaṉ, Vāyppiyaṉ, Paṉambāraṉ, Kaḻāramban, Avinayaṉ, Kākkaipādiṉiyaṉ, Nattattaṉ, and Vāmaṉaṉ. Another disciple named Śikhaṇḍi is also mentioned by Aḍiyārkkunallāṟ.

present grammar was written by consulting the above works. But nothing is known about those works except that the *Iśainuṇukkam* is a work on music and that it was composed by Śikhaṇḍi, who was one of the twelve disciples of Agastya, for the instruction of Jayanta, the son of a Pāṇḍya king named Anākula, who was his son by a celestial damsel called Tilōttamā.* The above works have not yet been discovered, but we come across passages quoted from them in the commentaries of Naccinārkkiniyār, Aḍiyārkkunallār and others.

The Tolgāppiyam is said to have been presented at the court of a Madura king and explained to the satisfaction of a sage called Adaṅkōṭṭāśān, who was a native of Adhaṅgōḍu. From a passage in the commentary, we learn that the king was called Mākīrti (Sans. Mahākīrti) and that he reigned for twenty thousand years.

The work is said to be based on the Aindra, which was the grammatical treatise attributed to Indra, to which Agastya refers in a passage of his, quoted by Sēnāvaraiyar and others ; and from the manner of reference it appears that the grammar of Agastya does not follow the Aindra grammar, and this view is confirmed by a passage occurring in the Prayōgavivēkam of Subrahmaṇya Vēdiyar, according to which the Agastyam was based on Pāṇini's and the Tolgāppiyam on Indra's. According to the Kathāsaritsāgara, the grammar of Indra prevailed before Pāṇini and, when the latter composed his grammar known by the name of Aṣṭādhyāyi and defeated his opponent Vararuci in a grammatical discussion, the latter was obliged to adopt the vanquisher's work and give up the grammar of Indra which he had previously studied and followed. This must be a

* இனித்தேவவிருடியாகிய குறுமுனிபாற்கேட்ட மாணாக்கர் பன்னிருவருள் சிகண்டியென்னு மருந்தவமுனி இடைச்சங்கத்து அநாகுல னென்னுந் தெய்வப்பாண்டியன் தேரோடு விசும்பு செல்வோன் திலோத்தமை யென்னுந் தெய்வமகளைக்கண்டுதேரிற்கூடினவிடத்துச் சனித்தானை. . . . . சயந்தகுமாரனெனப் பெயர்பெற்ற குமரன் இசையறிதற்குச்செய்த இசைநுணுக்கம். . . . சிலப். உரை.

pure myth created, perhaps, on a Vedic passage which says that Indra studied grammar under Bṛhaspati and, even after a hundred years' study, was not able to master the subject. According to Dr. Kiëlhorn, the so-called Indra's grammar is simply the work of Jinēndra.

2. *Iḷampūraṇam.*—A commentary of the Tolgāppiyam by Iḷampūraṇār, who is known by the name of உரையாசிரியர், 'the author of the commentary,' as he was the first commentator of the Tolgāppiyam. In the following passage, which occurs in the commentary of the Śilappadhikāram by Aḍiyārkkunallār, the author is spoken of as Uraiyāśiriyar :—

> " வடிவேலெறிந்த வான்பகைபொறாது
> பஃறுளியாற்றுடன் பன்மலையடுக்கத்துக்
> குமரிக்கோடு கொடுங்கடல்கொள்ள

என்பதனானும், கணக்காயன்மகனார் நக்கீரனாருரைத்த இறையனாரகப்பொருளுரையானும், உரையாசிரியராகிய இளம்பூரணவடிகள் முகவுரையானும், பிறவாற்றானும் பெறுதும்." p. 118.

The commentary is available only for the first two chapters, viz., Eḷuttadhikāram, 'Orthography,' Śolladhikāram, 'Etymology' of the Tolgāppiyam, and the remaining portion has not yet been discovered. There are other commentaries written by Śēṉāvaraiyar and Kallāḍar on Etymology. The commentary of Naccinārkkiṉiyār only exists in full and has been printed.

3. *Vīraśōḻiyam.*—This is a work on Tamil grammar written by Buddhamitra, a petty chieftain, who ruled over a province called Poṉpaṟṟi, under Vīraśōḻa, better known as Kulōttuṅga I., who ruled over the Chōla country between 1064–1113. The author, who was a Buddhist, says that Agastya learnt the Tamil language under *Avalōkita*, and this statement corresponds to a similar one made by the Hindus that Agastya studied Tamil under Śiva. The work is divided into five chapters, viz., Orthography, Etymology, Rules of Poetry, Prosody, and Figures of Speech. In the chapter on the Figures of Speech, the author refers to Daṇḍi, who may be the Sanskrit rhetorician, the author of the *Kāvyādarśa,* who

flourished during the latter half of the seventh century, of the author who wrote the *Daṇḍiyalaṅkāram* in Tamil. He treats of Tamil according to the system of Pāṇini and introduces some of the technical terms of the Sanskrit grammar, thus making his work somewhat difficult for paṇḍits knowing only Tamil. It has, therefore, fallen into disuse and was not known much before it was printed.

The manuscript under notice contains a commentary on the Vīraśōḻiyam by Perundēvaṉār who is supposed to have been a disciple of the author, from the expression கடனாகவே நவின்றான் which means 'as a duty he wrote the commentary.'

In a stanza composed by the commentator as an example of a certain figure in the chapter on Alaṅkāra, he refers to Vīraśōḻa under the following titles, &c. :—

Kāvērivallavaṉ, 'the husband of the Kāvēri.'
Kaṇṇumuṉṉiṉaivāṉ, 'he who knows before thinking.'
Kari (*li* ?) kālakaṉṉaṉ, 'the Karṇa of the Kaliyuga.'
Vikramaśoḷaṉ.
Vaḷavanārāyaṇaṉ.
Vīrarājēndraṉ.
Paranṛpakālaṉ.

These may otherwise refer to other persons. He also mentions the name of Daṇḍi, the author of the Kāvyādarśa, in a stanza composed by him which occurs on p. 139.

The following authors and works are quoted in the commentary :—

1. Amṛtasāgaraṉār.
2. Aviṉayar.
3. Cūḍāmaṇi.
4. Daṇḍiyār.
5. Eliviruttam.
6. Kākkaipāḍiṉiyar.
7. Kuṇḍalakēśi.
8. Mayēccurar.
9. Nariviruttam.
10. Nyāyacūḍāmaṇi.
11. Pudiya-nuṭpam.
12. Tiruvaḷḷuvappayaṉ.
13. Udayaṉaṉkadai.
14. Vaccattoḷḷāyiram, &c.

4. *Naṉṉūl.*—A grammatical treatise by Pavaṇandimuṉivar under the auspices of a king called Śīyagaṅgaṉ, who, from his

name meaning a lion-like Gaṅga prince, appears to have been a great prince of the Gaṅga family. But we cannot identify him. He is said to have been a liberal king and a patron of learning.

The Nannūl treats of Orthography and Etymology, and is divided into two chapters, viz., எழுத்ததிகாரம் and சொல்லதிகாரம்.

The chapter on Orthography is sub-divided into (1) Eḻuttiyal, (2) Padaviyal, (3) Uyirīṟṟuppuṇariyal, (4) Meyyīṟṟuppuṇariyal, (5) Urupupuṇariyal; and the chapter on Etymology, into (1) Peyariyal, (2) Viṉaiyiyal, (3) Iḍaiyiyal, (4) Uriyiyal, (5) Poduviyal.

The author of the work refers to Piṅgala, who wrote a lexicon called Piṅgalandai, which refers to the Chālukya kings and uses the word *Pallava* in the sense of a low person. Hence, the author of the work under notice must have flourished after the overthrow of the Pallavas by the Chālukyas.

5. *Ilakkaṇaviḷakkam.*—A work on grammar, like the Tolgāppiyam, by Vaidyanātha Dēśikar of Tiruvārūr in the Tañjore District. He was a contemporary of Śivañānamuṉivar and flourished about 250 years ago. He was the son of Vālmīkanātha Dēśikar and was the sixth ancestor to Sūryamūrti Dēśikar, who is now very old and is living in Terukkalar in the neighbourhood of Ādittēccuram in the Taluk of Mannārgudi. He was also the teacher of the well-known Paḍikkāśuppulavar, a court poet under Raghunātha Sētupati who reigned from 1685 to 1723 A.C. The book is accompanied by a profuse and able commentary by the author himself. It is said that Sadāśiva Dēśikar, the eldest son of the author, wrote the preface (பாயிரம்) and some of the aphorisms in the chapter on Figures of Speech; but some believe that the author's son wrote the commentary also. The last chapter Pāṭṭiyal was written by Tyāgarāya Dēśikar, the second son of the author. The work is divided into three chapters: (1) எழுத்ததிகாரம் Orthography, (2) சொல்லதிகாரம் Etymology, and (3) பொருளதிகாரம் Rules on the Subject-matter of Poetry. The first chapter is subdivided into (1) எழுத்தியல், (2) பதவியல், (3) உயிரீற்றுப்புணரியல்,

மெய்யீற்றுப்புணரியல், and (5) உருபுபுணரியல்; the second into (1) பெயரியல், (2) வினையியல், (3) இடையியல், (4) உரியியல், and (5) பொதுவியல்; and the third into (1) அகத்திணையியல், (2) புறத்திணையியல், (3) அணியியல், (4) செய்யுளியல், and (5) பாட்டியல்.

The whole work consists of 941 aphorisms.

The work evoked a very severe and unjust criticism from his opponent Śivagñāna Dēśikar under the title of the *Ilakkaṇaviḷakkaccūrāvaḷi*, the " Tempest of the Iḷakkaṇaviḷakkam (the lamp of grammar.) "

The following eulogistic verse was written by the grandson of the author and the son of Tiyāgarāya Dēśikar who wrote the last chapter of the grammar :—

* " பொன்மலைநின்று தென்மலையுற்ற
வகத்தியமுனிவன் சகத்தவர்க்காகச்
செந்தமிழிலக்கண் முந்துநூல்கிளப்பப்
பல்காலுன்னித் தொல்காப்பியமுனி
யியற்றமிழ்முதனின் றெடுத்துரைத்திடவத
னுட்பங்கண்டு தட்பங்கூரா
தைந்தியலுந்தம் புந்தியின்வேறுகொண்
டுரைத்தபுலவர் வரைத்தவுரையான்
முதலுமுடிவுஞ் சிதர்தரப்பலவாய்க்
கிடந்தவியலைத் தொடர்ந்தொருவழிப்பட
வீட்டவானிலக்கண விளக்கமென்ன
நாட்டினன் வைத்தியநாததேசிக
னன்னவன்றவத்திறலவதரித்த
முன்னவன்பாயிர மொழிந்து சொல்லணியுந்
தற்பவமுதன்மூன் றிற்படநாடிப்
பகர்ந்தனனிளவல் பன்னூலுமாராய்ந்
துகந்து தொல்காப்பியத் துண்மைதோன்ற
வைந்தியலுந்தன் புந்திசான்றாகத்
தந்தைமுன்னுரைத்த நூறான்முடிபெய்த
வந்தணுரூர்ச் சந்திரமௌலி
யருளுட்கொண்டு மருண்மன நீங்கிப்
புலங்கொளப்பாட்டியல் விளங்கவுரைத்தனன்
வாய்மைதரு தியாகராயதேசிகனே."

* Appended to the printed edition of the work by Mr. Tamodaram Pillay.

6. *Agapporuḷviḷakkam.*—This work was written by *Nambi*, who was a Jain and who assumed the title of *Nāṟkavirājaṉ* (' Prince of the *four kinds of poetry '). We learn from the commentary of the preface that the author wrote and published this work during the reign of Kulaśēkharapāṇḍiyaṉ. The work is based upon Tolgāppiyam, and seems to be very old. The name of the commentator and his time are not yet known. As Tañjaivāṇaṉkōvai is cited in illustration of the rules throughout this work, the age of the commentator can be guessed if the time of the *kōvai* is ascertained.

CLASS II.—PROSODY.

7. *Yāpparuṅgalakkārigai.*—According to the commentary this work was written by Amṛtasāgaraṉ, a Jain paṇḍit, as a sequel to a work on prosody called Yāpparuṅgalam. It consists of three chapters; viz.—

(1) Uṟuppiyal, (2) Śeyyuḷiyal, (3) Oḻibiyal.

The commentary was written by Guṇasāgaraṉ, a Jain by birth. A list of the authors and works quoted in the commentary is, as far as known, given below :—

1. Avinayaṉār.
2. Aiṅguṟunūṟu.
3. Kalittogai.
4. Kākkaipāḍiṉiyār.
5. Kuṟundogai.
6. Kaiyaṉār.
7. Koṉṟaivēyndaṉ.
8. Cintāmaṇi.
9. Śilappadhikāram.
10. Cūḍāmaṇi.
11. Śeyyuḷiyaluḍaiyār.
12. Tirukkuṟaḷ.
13. Tolgāppiyaṉāṟ.
14. Nattattaṉār.
15. Nālaḍiyār.
16. Nāṉmaṇikkaḍigai.
17. Pattiṉappālai.
18. Palgāyaṉār.
19. Pāṭalaṉār.
20. Puṟanāṉūṟu.
21. Mayēccurar.
22. Mārkkaṇḍēyaṉārkāñji.
23. Mudumoḻikkāñji.
24. Yāpparuṅgalam.
25. Veṉbāmālai.

---

* The term Nāṟkavi means a poet who is well versed in the four kinds of poetical composition—speedy composition, beautiful composition, sweet composition, and diffuse composition (ஆசுகவி, சித்ரகவி, மதுரகவி, and வித்தாரகவி).

The commentator refers to the following works and authors in the opening lines of his commentary :—

1. Pāḷittiyam.
2. Chandōviciti.
3. Guṇakāṅkiyam, a work on the Karnāṭaka prosody which seems to be dedicated, by a contemporary author, to Guṇakāṅka Vijayāditya,* who flourished about the middle of the ninth century A.C. and was the thirteenth in descent from Kīrtivarman, the first Eastern Chalukya king.
4. Mayēccuraryāppu.
5. Iśaittamiḻcceyyuṭṭuṟaikkōvai.
6. An Index referring to the Vargas of Aṣṭakas (Rig Veda?) by their initials (அருமறையகத்தட்டகவோத்தின்வருக்கக்கோவை).
7. Rupāvalañkāra. †
8. Nītakaślōka, a work connected with the above.
9. Nirukta.
10. Kāṟika, a work on Sanskrit Grammar, perhaps the Vākyapadīya, also known as Hari-*kāṟika*, written by Bhartṛ-*hari*.
11. Avinayaryāppu.
12. Nāladināṟpadu, a work connected with the above.
13. Yāpparuṅgalam, an original work in the form of aphorisms on Tamil Prosody.

The work under notice must have been composed later than the ninth century A.C., as there is reference to Guṇakāṅka.

CLASS III.—LEXICON.

8. *Śēndaṉ Tivākaram.*—The first lexicon known in Tamil written by a person named Divākaramuni, who, it is said, was a native of a village called Ambal. He was the father of Piṅgaḷar who wrote a lexicon called Piṅgalandai. Both the father and the son are referred to in the Cūḍāmaṇi, a later lexicon written by Maṇḍalapurusaṉ in the beginning of the sixteenth century under the

---

* *South Indian Inscriptions*, Vol. I, p. 32.

† In the printed editions the work is spelt as *Rūpāvatāra.*

patronage of Kṛṣṇadēvarāya of Vizianagram. An earlier reference to Piṅgaḷar occurs in the Nannūl in the following passage:—

"இன்னதின்னுழியின்னணமியலும்
என்றிசைநூலிற் குணகுணிப்பெயர்கள்
சொல்லாம்பரத்தலிற் பிங்கலமுதலா
நல்லோருரிச்சொலினயந்தனர்கொளலே."

The lexicon under notice is named Divākaram after its author and was written at the request of a person named Śēndan. It is divided into twelve chapters.

As the work is quoted by Aḍiyārkkunallār in his commentary of the Śilappadhikāram, the author must be anterior to Aḍiyārkkunallār. If the opinion of Mr. Saminatha Aiyar, the editor of the Śilappadhikāram, viz., that Aḍiyārkkunallār lived before Naccinārkkiniyār be correct, then the author of the lexicon under notice must be anterior to Naccinārkkiniyār also. But it should be noted that the latter has, as far as I have known, not quoted the work under notice.

CLASS IV.—ALAṄKĀRAŚASTRA.

9. *Daṇḍiyalaṅkāram.*—This was written by a person who calls himself Daṇḍi after the author of the Kāvyādarśa, a Sanskrit treatise on Alaṅkāra. The author of the Tamil work followed closely the Sanskrit original and treated the subject as clearly as the author of the Sanskrit work has done. This is the first work of the kind after the Tolgāppiyam and may be older than the Vīraśōḻiyam, the author of which also refers to the Sanskrit author. As this person flourished in the latter half of the seventh century A.C., the present work must have been composed at a later period. The work consists of 126 aphorisms or sūtras, and is divided into three chapters, viz., (1) Poduvaṇiyiyal, (2) Poruḷaṇiyiyal, and (3) Śollaṇiyiyal.

The author was the son of a person named Ambikāpati; but we are not sure whether he was the same as the son of Kambar, the author of the well-known Tamil Rāmāyaṇa, who is also known by the same name. He refers to Anapāyacōla, a Chōla king of the fourteenth century at whose request Śēkkliār wrote the

Periyapurāṇam. (See Notice No. 22 *infra.*) The author says that he studied the Tolgāppiyam written by one of the twelve disciples of Agastya and also the grammar of Prākrit, and explained the Poruḷilakkaṇam at the court of a Pāṇḍiya king and the Nāṭakavilakkaṇam at the temple of Chidambaram, and that he was the son of Ambikāpati who lived in the Chōla country.

The following passage from which the above account is taken appears in the Daṇḍiyalaṅkārasāram, 'The Essence of the Daṇḍiyalaṅkāra,' edited by the learned T. E. Streenivasaraghavacharyar, the late Tamil paṇḍit of the Presidency College, and is given here for reference :—

வடதிசையிருந்து தென்மலைக்கேகி
மதிதவழ்குடுமிப் பொதியமால்வரை
இருந்தவன்றன்பா லருந்தமிழுணர்ந்த
பன்னிருபுலவரின் முன்னவன்பகர்ந்த
தொல்காப்பியநெறி பல்காப்பியத்தும்
அணிபெறுமிலக்கண மரிதினிற்றெரிந்து
வடநூல்வழிமுறை மரபினின்வழாஅது
ஈரிரண்டெல்லையி னிகவாமும்மைப்
பாகதவிலக்கணம் பண்புறத்தழீஇத்
திருந்தியமணிமுடிச் செம்பியனவையத்து
அரும்பொருள்யாப்பின் வகுத்தனன்
ஆடகமன்றத்து நாடகநவிற்றும்
வடநூலுணர்ந்த தமிழ்நூற்புலவன்
பூவிரிதண்பொழிற் காவிரிநாட்டு
வம்பவிழ்தெரிய லம்பிகாபதி
மேவருந்தவத்தினிற்பயந்த
தாவருஞ்சீர்த்தித்தண்டியென்பவனே.

On comparing the manuscript with the printed edition of the work, I see a good deal of difference in the text and the commentary, and this can be seen even from the few extracts made from the manuscript.

The work under notice is quoted by Aḍiyārkkunallār in his commentary of the Śilappadhikāram. But as it is not quoted by Naccinārkkiniyār in any of his commentaries, we may infer that the author of the work might be posterior to Naccinārkkiniyār and

prior to Aḍiyārkkunallār. To this fact may be added what is already said with reference to relative ages of Aḍiyārkkunallār and Naccinārkkiniyār under Divākaram. (See No. 8 *supra*.)

CLASS V.—POETRY.

10. *Jīvakacintāmaṇi*.—This is one of the five great poems in Tamil, the remaining four being Śilappadhikāram, Manimēkhalai, Kuṇḍalakēśi, and Vaḷayāpati.* It treats of the history of Jīvaka, a Jain king, who married eight wives,† and after the life of the world obtained salvation. The poem is divided into thirteen Ilambakas, 'Cantos,' the first treating of his boyhood and education, the next eleven treating of the adventures of the king terminating in marriage with eight girls, and the last of his salvation. The thirteen cantos are named as follows :—

(1) Nāmagaḷilambakam.
(2) Gōvindaiyārilambakam.
(3) Gāndharvatattaiyārilambakam.
(4) Guṇamālaiyārilambakam.
(5) Padumaiyārilambakam.
(6) Kēmaśariyārilambakam.
(7) Kanakamālaiyārilambakam.
(8) Vimalaiyārilambakam.
(9) Suramañjariyārilambakam.
(10) Maṇmagaḷilambakam.
(11) Pūmagaḷilambakam.
(12) Ilakkaṇaiyārilambakam.
(13) Muttiyilambakam.

The poem is a standard work in Tamil and has an excellent commentary by Naccinārkkiniyār. It is quoted in the commentaries of ancient poems and other works. It is perhaps a translation of some Sanskrit work, but the author does not refer to any original work. The story of Jīvaka forms the subject-matter of the Jīvandharacampu as well as the Jīvandharanāṭaka, and occurs

---

* We learn from the Vaiśyapurāṇa in Tamil that KĀVĒRI and VAIRAVĀNIBAN NAVAKŌTI NĀRĀYAṆAN, both Vaiśyas by caste, are respectively the heroes of the two great poems *Kuṇḍalakēśi* and *Vaḷayāpati*.

† The following are the names of his wives :—(1) Gāndarvadattaiyār, (2) Gunamālaiyār, (3) Padumaiyār, (4) Kēmaśariyār, (5) Kanakamālaiyār, (6) Vimalaiyār, (7) Suramanjariyār, (8) Ilakkanaiyār.

in the Mahāpurāṇa, Śrīpurāṇa and other works. The manuscript under notice contains the first three cantos only. The work was written by a Jain poet named Tiruttakkadēvar (Sans. Śrī Dakṣadēva) and is said to have been presented at the Saṅgam and approved. The age of the author is not known, but as the work was the model of the Periyapurāṇam which was written by Śēkkiḻār in the fourteenth century, the author must have lived before that period.

The author of the commentary of the Vīraśōḻiam, who is supposed to have been a disciple of the author of the grammar, Buddhamitra, a contemporary of Vīraśōla who reigned between 1064 and 1101 A.C., refers to the Nariviruttam written by Tiruttakkadēver. If the supposition is right, he must have lived before the eleventh century A.C., at the latest.

11. *Udayanakumārakāviyam.*—A poem treating of the story of Udayana, king of the Vatsa country. He married the daughter of Pradyōta, king of Ujjayinī, who was called Vāsavadattā. When the father came to know the love which Udayana felt for his daughter, he did not like to have him for his son-in-law. He decoyed the youthful prince to come into his territory and imprisoned him. But the latter effected his escape and carried away his beloved consort to Kauśāmbi, where he married her and got a son named Naravāhanadatta. The story occurs in the Kathāsaritsāgara and is referred to in the Mēghadūta.

The poem under notice is divided into six cantos: viz.—

1. Udayanakāṇḍam, 108 stanzas.
2. Ilāvaṇakāṇḍam, 30 stanzas.
3. Magadhakāṇḍam, 35 stanzas.
4. Vattavakāṇḍam, 56 stanzas.
5. Naravāhanakāṇḍam, 61 stanzas.
6. Tuṟavukāṇḍam, 65 stanzas.

The title of the six cantos and the number of the stanzas contained in each are given in two verses at the end of the poem which are given in the Extracts.

This work is quite different from the Udayaṉaṉkathai quoted by Aḍiyārkkunallār in his commentary on the Śilappadhikāram, treating of the same subject and divided into five chapters, the titles of which are the same as those of the first five cantos of the work under discussion.

12. *Aiṅguṟunūṟu.*—An anthology consisting of 500 stanzas composed by five different poets and divided into as many parts which are devoted to the description of erotic subjects under the heads of (1) Marudam (மருதம்), (2) Neydal (நெய்தல்), (3) Kuṟiñji (குறிஞ்சி), (4) Pālai (பாலை), and (5) Mullai (முல்லை). The authors of these five parts are respectively (1) Ōrambōgi (ஓரம்போகி), (2) Ammūvan (அம்மூவன்), (3) Kapilar (கபிலர்), (4) Ōdalāndai (ஓதலாந்தை), and (5) Pēyan (பேயன்). The anthology was compiled by Pulatturaimuṟṟiya Kūḍalūr Kiḻār (புலத்துறைமுற்றிய கூடலூர் கிழார்) under the auspices of a Chēra prince, Yānaikkaṭcēy-māndarañcēralirumpoṟai (யானைக்கட் சேய் மாந்தரஞ்சேர லிரும்பொறை).

The names marudam, &c., usually indicate the five kinds of country, namely—

1. Marudam, 'agricultural lands;'
2. Neydal, 'maritime lands;'
3. Pālai, 'desert lands;'
4. Mullai, 'forest lands;' and
5. Kuṟiñji, 'mountainous lands.' But they are here used to indicate the five kinds of actions of lovers, viz.—

1. Marudam, 'amorous dispute.'
2. Neydal, 'grief at the non-arrival of the lover at the time fixed for his return.'
3. Pālai, 'following the lover wherever he goes.'
4. Mullai, 'remaining at home when he is away and waiting for him.'
5. Kuṟiñji, 'enjoying his company.'

These meanings are given by Nacciṉārkkiṉiyār in his commentary on the Poruḷadhikāram of Tolgāppiyam and by the commentators of the Tiruvāymoḻi.

The name Aiṅkuṟunūṟu signifies a collection of five hundred short stanzas, from *ai*, 'five,' *kuṟu*, 'short,' *nūṟu*, 'hundred.'

The work is one of the eight poems collectively known as Eṭṭuttogai which can be seen from the following mnemonic stanza :—

நற்றிணை நல்லகுறுந்தொகையைங்குறுநூ
றொத்தபதிற்றுப்பத் தோங்குபரிபாடல்
கற்றறிந்தார்சொல்லுங் கலியோடகம்புறமென்
றித்திறத்த வெட்டுத்தொகை.

If the Kapilar, who is one of the authors of this anthology, be the same Kapilar who lived after Vaṁśaśēkhara, the date of the composition of this work is later than the fifth or the sixth century A.C.

13. *Aindiṇaiyeḻubadu.*—It is a short poem on love written by Muvvādiyar. The poem consists of seventy stanzas, at the rate of fourteen stanzas regarding each of the five actions of the lovers, viz., (1) Kuṟiñji, (2) Mullai, (3) Pālai, (4) Marudam, and (5) Neydal, which terms are explained at page 40. The first twenty-four stanzas are accompanied by a commentary and the first two lines of the 13th stanza and the 25th, 26th, 29th, and the 70th stanzas are not found in the manuscript under notice. The work is one of the eighteen poems known by the collective name of the Padiṉeṇkīḻkkaṇakku which are mentioned in the following mnemonic stanza :—

நாலடி நான்மணி நானாற்பதைந்திணைமுப்
பால்கடுகங் கோவை பழமொழிமாமூலம்
மெய்ந்நிலைய காஞ்சியோடேலாதியென்பவே
கைந்நிலைய வாங்கீழ்க் கணக்கு.*

The Aindiṇaiyeḻubadu is quoted in several places by Nacciṉārkkiṉiyār in his commentary on Tolgāppiyar's *Poruḷadhikāram.*

14. *Kallāḍam.*—A poem illustrative of the rules of the third part of Tamil Grammar, Poruḷadhikāram, by Kallāḍaṉār,† one of

* *Vide* pp. 11, 12, *Essay on Tamil Literature, No. I.*

† The name Kallāḍar seems to be a modification of the Sanskrit word *Kallaṭa* which was the name of an author who wrote a work on Saivism called *Spandasūtrakārika.*

the forty-nine poets of the third Tamil Sangam and containing one hundred and two *agavals*. Though it is not studied by the ordinary students of Tamil, yet it is highly appreciated by the learned scholars, and the following stanza eulogizing the merits of the work is known to the paṇḍits and repeated by them :—

கல்லாடர் செய்பனுவற் கல்லாட நூறு நூல்
வல்லார் சங்கத்தில் வதிந்தருளிச்—சொல்லாயும்
மாமதுரை யீசர் மனமுவந்து கேட்டுமுடி
தாமசைத்தார் நூறு தரம்.

There is a tradition among the Tamil paṇḍits regarding the composition of this work which is as follows : The *Tiruccirrambalakkōvai* was written by Māṇikyavācakar in honour of the god of Chidambaram and the want of a similar work in praise of the god of Madura was felt by the Tamil paṇḍits of that place and, to supply this want, Kallāḍar, one of the poets of the Third Sangam, is said to have written the work under notice. Kallāḍar refers in his work to the following events and authors :—

	Agavals.
The presentation of a bag of gold coin to Dharmi. (The same event is described in the Hālāsya Māhātmya)	3
The aphorisms of Iṟaiyaṉār on love ...	5, 65
Giving hints to the poet Bhadra regarding a poetical composition	13
Kaṇṇappanāyaṉār, one of the 63 Śaiva saints.	16
Mūrtināyāṉār, one of the 63 Śaiva saints ...	57
Sākyanāyaṉār, one of the 63 Śaiva saints ...	68
Ugrapāṇḍyaṉ	77
Iḍaikkāḍar	78
Tiruvaḷḷuvar	63

In the following lines of the 63rd agaval,

நிறைமதிபுரையாது நிறைமதிபுரையாது
தேரான்றெளிவெனுந்திருக்குறட்புகுந்து,

refers to the following couplet of Tiruvaḷḷuvar—

தேரான் றெளிவுந் தெளிந்தான்க ணையுறவும்
தீரா விடும்பை தரும்.

The work has a commentary written by Mayilērumperumāl Pillai for the first 36 agavals. The commentator was a native of Tinnevelly and was the teacher of Īśānadēśikar who wrote the Ilakkaṇakkottu and who was the priest of the Tiruvāvaḍuturai Ādīṉam and lived about 150 years ago. According to him the commentary on the Tirukkōvaiyār, now attributed to Naccinārk-kiṉiyār, was written by one Pērāśiriyar, and this corroborates the opinions of Subrahmanyadīkṣitar, and Vaithyanātha Dēśikar, the author of Ilakkaṇaviḷakkam.

15. *Naḷaveṇba.*—A poem in three cantos by Pugaḻēndippulavar who is said to have been a court poet under the patronage of Varaguṇapāṇḍya and a contemporary of Kulōttuṅgacōla. If this be true, he must have lived in the eleventh century. According to the Vinōdarasamañjari, he was also a contemporary of Oṭṭakkūttar and the celebrated poetess Auvaiyār.

CLASS VI.—ANTHOLOGY.

16. *Nītittiraṭṭu* is an anthology consisting of extracts collected from many ancient works and arranged according to the subjects. The compiler's name is not mentioned; but the compilation was made with great care, and displays extensive study and profound learning. The work is divided into two parts, viz., (1) Arattuppāl,* the Chapter on Virtue, and (2) Poruṭpāl, the Chapter on Wealth. The former is sub-divided into forty-two adhikāras or chapters and the latter into eighty-six, and each adhikāra treats of a particular subject. The subjects under which the selections are arranged are various and very useful. The following is a list of the works from which the anthology under notice is collected :—

1. Araneṟiccāram.
2. Ācārakkōvai.
3. Āśiriyamālai.*
4. Irāmakathai.
5. Irumpalkañji.
6. Iṉiyavaiṉārpadu.

* Quotations from this work are found in the *Arumpadavurai* of Śilappadhikāram which is older than the commentary of Aḍiyārkkunallār, and in Nācciṉārk-kiṉiyār's commentary of Tolgāppiyar's Poruḷadhikāram.

7. Innānārpadu.
8. Ēlādi.
9. Kaḷavaḷinārpadu.
10. Kuṇḍalakēśi.
11. Śāntipurāṇam.
12. Śirupañjamūlam.
13. Jīvakacintāmaṇi.
14. Cūḷāmaṇi.
15. Tagaḍūryāttirai.
16. Tirikaḍugam.
17. Naḷankadai.*
18. Nāradacaritai.
19. Nālaḍi.
20. Nāṉmaṇikkaḍigai.
21. Padirruppattu.
22. Paripāḍal.
23. Paḷamoḷi.
24. Bhāratam (Veṇbā).
25. Puranāṉūru.
26. Perumboruḷviḷakkam.
27. Muttoḷḷāyiram.
28. Mērumandarapurāṇam.
29. Yāpparuṅgalam.
30. Vaḷaiyāpati.
31. Veṇbāmālai.

The anthology under notice is very interesting and instructive, and will be highly appreciated by Tamil paṇḍits. The manuscript is one of the oldest collections of the library, and was discovered by me in the course of my annual examination of the contents of the library. On reading a few leaves, I found the work to be very useful. But as the manuscript was in an injured condition, I got a fresh transcript of the work. Some of the works quoted in it are very rare and important for the history of Tamil Literature. I shall give here two instances of the ways in which the book may be utilized by Tamil scholars.

The Puranāṉūru, an ancient and well-known Anthology, which is mentioned as one of the books of the Third Saṅgam, was lately edited by the learned Tamil paṇḍit of the Kumbhakōṇam College, after collating five manuscripts containing only the text and eleven containing the commentary also. In some places the verses are defective owing to the omissions occurring in the manuscripts collated; and spaces are left in the passages indicating the omission. As the manuscript under notice contained in full every quotation made from the Puranāṉūru, I felt a great curiosity to see whether the manuscript could help in supplying the omissions

* The stanza quoted with this title is one of Pugalēndi's Naḷaveṇbā. Hence the compilation of the Anthology under notice must be later than the eleventh century.

occurring in the printed edition of the work; and I am very happy to state that I succeeded to some extent. Of the nine stanzas, the first lines of which are left imperfect in the printed edition of the Puranānūru, two, namely the 276th and the 300dth, are fully quoted in this manuscript. The omissions occurring in the verses 315, 322, 341 and 361 and in some others may be supplied from the manuscript.

In the Tolgāppiyam Poruḷadhikāram edited by Mr. Tamodaram Pillai and in Mr. Saminatha Aiyar's edition of the Puranānūru, the following is printed as full; but the manuscript contains a line between the lines 3 and 4, which is printed here in italics.

1. நறுவிரைதுறந்தநரைவெண்கூந்தல்
2. ஈர்ங்காழன்னதிரங்குகண்வறுமுலைச்
3. செம்முதுபெண்டின்காதலன்சிறாஅன்
   மடப்பாலாய்மகள்வள்ளுகிர்த்தெறித்த
4. குடப்பாற்சில்லுறைபோலப்
5. படைக்குநோயெல்லாந்தானாயினனே."

From the above instances we can see clearly that the Anthology under report will be very useful to the Tamil scholars and be much appreciated by them.

I give below an Index of the subjects of chapters for the benefit of the readers :—

1. அறத்துப்பால்.

1. கடவுள் வாழ்த்து.
2. அவையடக்கம்.
3. நீத்தார்பெருமை.
4. பெறுதற்கருமை.
5. அறன்வலியுறுத்தல்.
6. இல்வாழ்க்கை.
7. வாழ்க்கைத்துணைநலம்.
8. கற்பின்மகளிர்.
9. புதல்வரைப்பெறுதல்.
10. விருந்தோம்பல்.
11. இனியவைகூறல்.
12. செய்ந்நன்றியறிதல்.
13. நடுவுநிலைமை.
14. அடக்கமுடைமை.
15. ஒழுக்கமுடைமை.
16. பிறனில்விழையாமை.
17. பொறையுடைமை.
18. வெஃகாமை.
19. புறங்கூறாமை.
20. இகழாமை.
21. தீவினையச்சம்.
22. ஈகை.
23. தானம்.
24. அருளுடைமை.
25. புலான்மறுத்தல்.
26 தவம்.
27. கூடாவொழுக்கம்.
28. புணர்ச்சிவிழையாமை.

29. கள்ளாமை.
30. வாய்மை.
31. வெகுளாமை.
32. இன்னாசெய்யாமை.
33. கொல்லாமை.
34. செல்வநிலையாமை.
35. இளமைநிலையாமை.
36. யாக்கைநிலையாமை.
37. பல்வகைநிலையாமை.
38. தூயதன்மை.
39. துறவு.
40. மெய்யுணர்தல்.
41. அவாவறுத்தல்.
42. பழவினை.

2. பொருட்பால்.

1. இறைமாட்சி.
2. கல்வி.
3. கல்லாமை.
4. கேள்வி.
5. அறிவுடைமை.
6 குற்றங்கடிதல்.
7. பெரியாரைத்துணைக்கோடல்.
8. நன்கறிவுறுத்தல்.
9. சிற்றினஞ்சேராமை.
10. தெரிந்துசெயல்வகை.
11. வலியறிதல்.
12. காலமறிதல்.
13. இடனறிதல்.
14. தெரிந்து தெளிதல்.
15. தெரிந்து வினையாடல்.
16. சுற்றந்தழால்.
17. பொச்சாவாமை.
18. செங்கோன்மை.
19. கொடுங்கோன்மை.
20. வெருவந்தசெய்யாமை.
21 கண்ணோட்டம்.
22 ஒற்றாடல்.
23. ஊக்கமுடைமை.
24. தாளாண்மை.
25. இடுக்கணழியாமை.
26. அமைச்சு.
27. சொல்வன்மை.
28. வினைசெயல்வகை.
29. தூது.
30. மன்னரைச்சேர்ந்தொழுகல்.
31. குறிப்பறிதல்.
32. அவையறிதல்.
33. நாடு.
34. அரண்.
35. நகர்.
36. பொருள்செயல்வகை.
37. படைமாட்சி.
38. நட்பு.
39. நட்பாராய்தல்.
40. நட்பிற்பிழைபொறுத்தல்.
41. தீநட்பு.
42. கூடாநட்பு.
43. பேதைமை.
44. புல்லறிவாண்மை.
45. பகைத்திறந்தெரிதல்.
46. உட்பகை.
47. பெரியாரைப்பிழையாமை.
48. பொதுமகளிர்.
49. கள்ளுண்ணாமை.
50. சூது.
51. குடிப்பிறப்பு.
52. மானம்.
53. பெருமை.
54. சான்றாண்மை.
55. பண்புடைமை.
56. நன்றியில்செல்வம்.
57. நாணுடைமை.
58. குடிமரபு.
59. நல்குரவு.
60. இரவு.

61. இரவச்சம்.
62. கயமை.
63. பல்பொருள்.
64. நிரைகோடல்.
65. நிரைமீட்சி.
66. பகைவயிற்சேறல்.
67. எதிரூன்றல்.
68. பாசறை.
69. பகைப்புலம்பழித்தல்.
70. திறை.
71. மகண்மறுத்தல்.
72. வஞ்சினம்.
73. படைச்செருக்கு.
74. எயில்கோடல்.
75. எயில்காத்தல்.
76. அமர்.
77. தானைமறம்.
78. குதிரைமறம்.
79. யானைமறம்.
80. தேர்மறம்.
81. களம்.
82. இரங்கல்.
83. வென்றி.
84. புகழ்.
85. பரிசில்.
86. வாழ்த்து.

CLASS VII.—DIDACTIC AND ETHICAL POETRY.

17. *Kuralurai.*—The Kural is commented upon by the following authors :—Tarumar, Manakkudaiyar, Tāmattar, Naccinārkkiniyār, Parudi, Parimēlalagar, Tirumalaiyar, Mallar, Kavipperumāl and Kālingar, as can be seen from the mnemonic verse :—

தருமர் மணக்குடையர் தாமத்தர் நச்சர்
பருதிபரிமேலழகர்—திருமலையர்
மல்லர் கவிப்பெருமாள் காளிங்கர் வள்ளுவர்நூற்
கெல்லையுரை செய்தாரிவர்.

The work under notice was written by a person whose name is not given in the manuscript.

18. *Ācārakkōvai.*—According to the invocatory stanza and its old commentary, this work was composed by one Mulli, son of Peruvāyan of Kayattur.* It consists of one hundred and one stanzas of the Venbā metre.

It is referred to in the Ilakkanavilakkam in the following passage :—

மொழிபெயர்த்தல் ஆசாரக்கோவையும் அதர்ப்படயாத்தல் திருவள்ளுவப்பயனும் முதலியன. †

* *Vide* the Extracts.

† Ilakkanavilakkam, p. 834.

The passage occurs in the commentary on the Sūtra in which the author mentions the different kinds of subordinate works (வழிநூல்) which are written in pursuance of an original work and follow it in the treatment of the subject. From this it appears that the Ācārakkōvai is a translation of some Sanskrit work.

It treats of the daily duties of a person to his own self—such as eating, dressing, sleeping, bathing, &c.; of the duties towards his own relatives and elders—such as parents, brothers, uncles, gurus, &c.; of the duties of an householder; and of the rules of etiquette to be observed in the assemblies of kings and princes.

This is reckoned as one of the eighteen works collectively known in Tamil by the name of *Padiṉeṇkīḻkkaṇakku.* (See No. **13.**)

As there is room to surmise that the 65th stanza of this work is adapted at the close* of Vañjinamālai (Maduraikkāṇḍam) of the Śilappadhikāram by Iḷaṅgōvaḍigaḷ, we may infer that the work under notice belongs to an earlier period than Śilappadhikāram, whose date is considered to have been the second century A.C. at the earliest. The present work enables us to have an insight into the daily life of the Tamilians of that century, and to understand the influence of the Āryan habits and customs on the life of the Tamilians.

In the course of the work we meet with several intelligent observations of Nature and very important hygienic principles.

The work is quoted by standard commentators, such as Nacciṉārkkiṉiyār, Aḍiyārkkunallār and others, as a great authority.

19. *Tirikaḍugam.*—A short moral poem written by Nallāḍaṉār, who was a poet of the Third Saṅgam. The poem was submitted to the Saṅgam and was approved. The name Tirikaḍugam is derived from the Sanskrit *Trikaṭukam,* a medical term, which means three pungent things, viz., dried ginger, pepper and long pepper. Each stanza enumerates three things which are good.

---

* பார்ப்பாரறவோர் பசுப்பத்தினிப்பெண்டிர்
மூத்தோர்குழவி யெனுமிவரைக்கைவிட்டு.

20. *Nītineṟiviḷakkam.*—A moral poem containing a centum of verses written by Kumaraguru Dēśikar who flourished during the eighteenth century.

21. *Aṟaneṟiccāram.*—A short poem of 226 stanzas containing moral precepts and observations, by Muṉaippāḍiyār, who is inferred to be a Jain by his reference to the several tenets of Jainism in the poem. In the very first invocatory stanza, the author uses the word Tāmaraippūnaḍandāṉ (தாமரைப்பூநடந்தான்), from which we have to understand the god Jina who is said to move on a lotus flower. Other words of the same radical signification are also to be met with in Tamil literature as the title of Jina, such as, Pūmiśainaḍandāṉ (பூமிசைநடந்தான்), Pūmiśainaḍanda Vāmaṉ (பூமிசைநடந்த வாமன்), Malarmiśaiyēgiṉāṉ (மலர்மிசையேகினான்).* Though such epithets refer to God Śiva also in later Tamil literature, yet, in the ancient Tamil literature, they refer to Jina and Buddha only. Another peculiarity to be noticed in the work is the use of the name *Śiva* for the god Jina. (*Vide* the Extracts).

CLASS VIII.—PURĀṆAS.

22. *Periyapurāṇam.*—A poem by Śēkkiḻār who flourished in the fourteenth century. It contains the lives of the sixty-three devotees of Śiva. It is divided into 72 cantos, containing 3,363 stanzas in all. The following are the names of the sixty-three devotees :—

1. Tirunīlakaṇḍa Nāyaṉār.
2. Iyaṟpagai N.
3. Iḷaiyāṉkuḍimāṟa N.
4. Meypporuḷ N.
5. Viṟaṉmiṇḍa N.
6. Amarnīdi N.
7. Eṟipatta N.
8. Ēnādi N.
9. Kaṇṇappa N.
10. Kuṅgiliyakkalaya N.
11. Māṉakkañjāṟa.
12. Aṟivāṭṭāya N.
13. Āṉāya N.
14. Mūrti N.
15. Muruga N.
16. Uruttirapaśupati N.
17. Tirunāḷaippōvār N.
18. Tirukkuṟipputtoṇḍa N.

* The epithet occurs in the Kuṟaḷ as the name of God, viz., Buddha or Jina ; "மலர்மிசையேகினான் மாணடிசார்ந்தார், நிலமிசைநீடுவாழ்வார்."

19. Candēśa N.
20. Tirunāvukkaraśusvāmigaḷ.
21. Kulaccirai N.
22. Perumiḻalaikkurumba N.
23. Kāraikkālammaiyār.
24. Appūdiyaḍigaḷ N.
25. Tirunīlanakka N.
26. Naminandiyaḍigaḷ N.
27. Tiruñānasambandasvāmigaḷ.
28. Ēyarkoṉkalikkāma N.
29. Tirumūla N.
30. Daṇḍiyaḍigaḷ N.
31. Mūrkha N.
32. Śomāśimāṟa N.
33. Śākkiya N.
34. Siṟappuli N.
35. Śiruttoṇḍa N.
36. Śēramāṉperumāḷ N.
37. Kaṇanāda N.
38. Kūṟṟuva N.
39. Pugaḻccōḻa N.
40. Naraśiṅgamuṉaiyaraiya N.
41. Adipatta N.
42. Kalikkamba N.
43. Kaliya N.
44. Śatti N.
45. Aiyaḍigaḷkāḍavarkōṉ N.
46. Kaṇampulla N.
47. Kāri N.
48. Niṉṟaśīrneḍumāṟa N.
49. Vayilār N.
50. Muṉaiyaḍuvār N.
51. Kaḻaṟciṅga N.
52. Iḍaṅgaḻi N.
53. Śeruttuṇai N.
54. Pugaḻttuṇai N.
55. Kōṭpuli N.
56. Pūśalār N.
57. Maṅgaiyarkkaraśiyār.
58. Nēśa N.
59. *Kōcceṅgaṭcōḻa N.*
60. Tirunilakaṇḍayāḻppāṇa N.
61. Śadaiyar N.
62. Isaiñāṉiyār.
63. Sundaramūrtisvāmigal.

Śēkkiḻār, who is also called Aruṇmoḻittēvar, was born at Kuṉṟattūr in the country of the Toṇḍamaṇḍalam. He was a Vēḷāla and was very learned and possessed great talents, which attracted the attention of the King Anapāya Chōla, who appointed him his prime minister. When he saw that the king was studying the Jīvakacintāmaṇi, a peom about a Jaina king, written by Tiruttakkadēvar, he disapproved of the king's religious taste and told him that a staunch Śaiva like the king should not read the works of the Jains. But when the king replied that there was no such poem among the Śaivas as could be compared with the Jaina epic, the prime minister promised that he would produce a poem of equal merit for the Śaivas, and accordingly he wrote the Periyapurāṇam.

The following stanza is quoted from the beginning of the Periyapurāṇam and refers to Anapāya Chōla :—

மேயவிவ்வுரைகொண்டுவிரும்புமாஞ்
சேயவன்றிருப்பேரம்பலஞ்செய்ய
தாயபொன்னணிசோழனீடூழிபா
ராயசீரநபாயனரசவை.

The work is divided into the following eleven *Sargas* or chapters :—

1. தில்லைவாழந்தணர் சருக்கம், containing the lives of the first six devotees mentioned in the above list.

2. இலைமலிந்த சருக்கம், containing the lives of the next seven devotees.

3. மும்மையாலுலகாண்ட சருக்கம், containing the lives of the next six devotees.

4. திருநின்ற சருக்கம், containing the lives of the next seven devotees.

5. வம்பறுவரிவண்டு சருக்கம், containing the lives of the next six devotees.

6. வார்கொண்டவனமுலையாள் சருக்கம், containing the lives of the next six devotees.

7. பொய்யடிமையில்லாதபுலவர் சருக்கம், containing the lives of the next seven devotees.

8. கறைக்கண்டன் சருக்கம், containing the lives of the next five devotees.

9. கடல்சூழ்ந்த சருக்கம், containing the lives of the next five devotees.

10. பத்தராய்ப்பணிவார் சருக்கம்.

11. மன்னிய சீர்ச் சருக்கம், containing the lives of the next eight devotees.

23. *Tiruviḷayāḍaṟpurāṇam.*—This is a Tamil translation of the Sanskrit Hālāsyamāhātmya which is a portion of the Īśasaṁhitā of the Skānda Purāṇa. But the Hālāsyamāhātmya, which has been printed in Telugu, is said to be a portion of the Agastya-saṁhitā of the Skānda Purāna. The work under notice is divided into three Kāṇḍams or parts; viz., (1) Maduraikkāṇḍam, (2) Kūdaṟkāṇḍam, and (3) Ālavāykkāṇḍam, and into sixty-five

padalams or chapters. It was written by Parañjōtimunivar who flourished during the latter part of the sixteenth century A.C. in the reign of Ativīrarāma Pāṇḍya. The poem describes the sixty-four sports of God Śiva who is worshipped in the form of a Linga under the name of Sundarēśa with his consort Pārvati under the name of Tatātakikā which appears to be a Tamil word. Kulaśēkhara Pāṇḍya, who was living in his old capital Kalyāṇapura, was visited in his dream by God Śiva and was told to build a new town in the place where a stone idol of the god had appeared and to make the latter his capital. This event, which seems to be connected with the very commencement of the political history of Ancient Southern India, is to be assigned to a time preceding the Christian era by several centuries. The book contains a list of seventy-three kings commencing from Kulaśēkhara, and this is the only full list we have of the ancient kings of Madura Kingdom; and there is a reference to the total numbers of the kings of Madura in the preface of the commentary to Iṟaiyaṉāragapporuḷ according to which eighty-nine kings from Kāyśiṉavaḻudi to Kaduṅgōṉ presided over the First Tamil Saṅgam of Madura; fifty-nine kings from Veṇḍērcceḻiyaṉ to Muḍattirumāṟaṉ over the Second Saṅgam; and forty-nine kings from Muḍattirumāṟaṉ to Ugrapperuvaḻudi. The total number of these kings is 197 and does not agree with that given in the Hālāsyamāhātmya.* This is the only work which contains much historical matter, but is not to be relied upon till we get other works corroborating the statements made therein.

The author lived about two hundred and fifty years ago and was a great Tamil paṇḍit. There was already a Tamil translation of the Sanskrit Hālāsyamāhātmya made by a native of Vēppattūr, but it is said that the author of the work under notice was not satisfied with it and wrote the present translation at the request of the people of Madura.

I append hereto a list of the Pāṇḍya Kings as found in the Hālāsyamāhātmya :—

---

* *Vide* pp. 55-58, *Essay on Tamil Literature*, No. I.

1. Kulaśēkhara Pāṇḍya. His son
2. Malayadhvaja P. His wife Kāñcanamālā. Their daughter
3. Tatātakā (*Tam.* Taḍādakai). She married Sundara or Dēva Pāṇḍya. His son
4. Ugra P. (*Tam.* Ugrapperuvaḻudi.) Known also under the title of Hāra Dhārī. His wife Kāntimatī. He was the founder of the Saṅgha. Ugra Pāṇḍya's son
5. Vīra P. His son
6. Abhiṣēka P. His son
7. Vikrama P. His son
8. Rājaśēkhara P. Kalikāla Chōla was his contemporary. Rājaśēkhara's son
9. Kulōttuṅga P.
10. Anantaguṇa P. His son
11. Kulabhūṣaṇa P. Also known as Sundarasāmanta and Kulaśēkhara P. Kāntāracchēdi (*Tam.* Kāḍuveṭṭi) Chōla was his contemporary. Kulabhūṣaṇa's son
12. Rājēndra P. His brother Rājasiṁha married the daughter of Kāntaracchēdi Chōla and rebelled against his brother. Rājēndra's son
13. Rājēśa P. His son
14. Rājagambhīra P. His son
15. Pāṇḍyavaṁśapradīpa P. His son
16. Puruhūtavijit P. His son
17. Pāṇḍyavaṁśapatāka P. His son
18. Sundarēśapādaśēkhara P. Invasion of the Pāṇḍya country by the Chōḷa king and the defeat of the latter. Sundarēśapādaśēkhara's son
19. Varaguṇa P. Bhadragāyakah (*Tam.* Pāṇapattiraṉ) lived in this reign. Varaguṇa's son
20. Rājarāja P. His son
21. Suguṇa P. His son
22. Citraratha P. His son
23. Citrabhūṣaṇa P. His son
24. Citradhvaja P. His son
25. Citravarma P. His son

26. Citrasēna P. His son
27. Citravikrama P. His son
28. Rājamārtāṇḍa P. His son
29. Rājacūḍāmaṇi P. His son
30. Rājaśārdūla P. His son
31. Dvijarājakulōttama P. His son
32. Āyōdhanapravīṇa P. His son
33. Rājakuñjara P. His son
34. Pararājabhayaṅkara P. His son
35. Ugrasēna P. His son
36. Mahāsēna P. His son
37. Śatruñjaya P. His son
38. Bhīmaradha P. His son
39. Bhīmaparākrama P. His son
40. Pratāpamārtāṇḍa P. His son
41. Vikramakañcuka P. His son
42. Yuddhakōlāhala P. His son
43. Atulavikrama P. His son
44. Atulakīrti P. His son
45. Kīrtibhūṣaṇa P.

The destruction of the world by a deluge and re-creation.

46. Vaṁśaśēkhara P. Defeated the Mlēcchas and the Turuṣkas. The incarnation of Sarasvati as the poets of the Third Saṅgha: viz., Kapila, Bharaṇa, and others. Vikrama Chōḷa was his contemporary. Vaṁśaśēkhara's son
47. Vaṁśacūḍāmaṇi P. Also known as Campaka Pāṇḍya (*Tam.* Śaṇbaga Māṟaṉ). Nakkīrar flourished during his reign.
48. Pratāpasūrya P. His son
49. Vaṁśadhvaja P. His son
50. Ripumardana P.
51. Cōḷavaṁśāntaka P.
52. Cēravaṁśāntaka P.
53. Pāṇḍyavaṁśēśa P.
54. Vaṁśaśirōmaṇi P.
55. Pāṇḍyēśvara P.

56. Kuladhvaja P.
57. Vaṁśavibhūṣaṇa P.
58. Sōmacūḍāmaṇi P.
59. Bhūpacūḍāmaṇi P. There was a deluge during his reign. Nakkīrar and others were swept away and brought to life again.
60. Pāṇḍyakulēśa P. Also called Kulaśēkhara Pāṇḍya. Madhyavanādhīśa (*Tam.* Iḍaikkāḍar) flourished during his reign. Kulaśēkhara's son
61. Arimardana P. Māṇikyavācaka (*Tam.* Vādavūraḍigaḷ) flourished in this reign. Arimardana's son
62. Jagannātha P. His son
63. Vīrabāhu P.
64. Vikramabāhu P.
65. Parākramabāhu P.
66. Surabhi P.
67. Kuṅkuma P.
68. Karpūra P.
69. Kāruṇya P.
70. Puruṣōttama P.
71. Śatruśāsana P.
72. Kubja P. (*Tam.* Kūṉ Pāṇḍyaṉ). Also called Sundara P. Gñānasambandha (*Tam.* Tirujñānasambandar) and Kulabandhanah (*Tam.* Kulacciṟai Nāyaṉār) flourished during his reign.
73. Madhurēśvara Pāṇḍya.

24. *Upadēsakāṇḍam.*—This work, consisting of 2,600 stanzas, is supposed to have been written by Jnānavarōdayapaṇḍāram under the inspiration of God Subrahmaṇya of Vayalūr to the west of Uṟaiyūr. The author seems to have been a disciple of Kacciyappasvāmigaḷ of Conjeeveram, who wrote the Skāndapurāṇa in Tamil about 780 A.C. as seen from the following stanza:—

வேதவேதாந்தமாகமத்தருமநூலதாம்விரிந்திடுபுராணம்
போதமார்முனிவரிசைத்திடுபுராணமிருதிகள்சங்கிதைப்பொருந்து
நாதமார்சடங்கஞ்சிப்பிகள்பிறவுநன்குணர்கச்சிமாமுனிவன்
ஏதமில்சகாத்தமேழெனுநூறிற்காந்தத்தைத்தமிழிறலிசைத்தான்

Kandapurāṇavilāsam.

25. *Kōyiṟpurāṇam* contains an account of the Śiva shrine of Chidambaram which is called *Kōyil* (temple). The author of this work was Umāpatiśivācāryār, a native of the village of Koṟṟavaṉkuḍi, and flourished during the reign of Anapāyacōḻaṉ.

26. *Cidambarapurāṇam.*—Another work on the same subject. Nothing is known of the author's name, &c., except that he was a disciple of the descendants of Umāpatiśivācāryār, the author of Kōyiṟpurāṇam.

27. *Piramōttarakaṇḍam.*—This was written by Varatuṅgarāmaṉ, a disciple of Īśānamuṉi of Nimbai. It consists of 1,323 stanzas. The author was the younger brother of Ativīrarāma Pāṇḍya, who wrote the Kūrmapurāṇam and other works, and flourished about the twelfth century A.C. The work under notice is a free translation of the Sanskrit Brahmōttara Khaṇḍa, a portion of the Skāndapurāṇa.

CLASS IX.—PHILOSOPHY.

28. *Śivañānabōdam.*—A work on the Philosophy of the Śaiva religion by Meykaṇḍa Dēvar who was born in a Vēḷāla family at a village called Veṇṇainallūr in the Tanjore district and was a pupil of Parañjōtimuṉivar who flourished about the middle of the 16th century A.C. The work is considered as the greatest authority on the subject. A portion of the work was translated by Percival. An English translation of the whole work was published by Hoisington in the American Oriental Society's Journal. The work was recently translated by Mr. Nallisami Pillai, the present District Munsif of Chittore. It is based on the Rauravāgama which Śiva revealed to Nandi, and he to Sanatkumāra. The author is also called Svētavanapperumāḷ.

CLASS X.—RELIGIOUS HYMNS.

29. *Tāyumāṉavarpāḍal* is a work consisting of highly pathetic and devotional songs inculcating pantheistic doctrines. It was written by Tāyumāṉavar who lived about one hundred and fifty

years ago in Trichinopoly. He was the son of Kēḍiliyappa Piḷḷai and was an accountant in the service of Vijayaraghunātha Sētupati.[1] His songs enjoy a very high popularity on account of the most pathetic and devotional feelings which they embody and on account of the author's most cosmopolitan principles of religion which they inculcate.

30. *Tiruvācakam.*—A work on the Śaiva religion containing very impressive and devotional hymns in praise of Śiva composed by Māṇikkavācakar. The author lived in the time of Arimardana Pāṇḍya who was the sixty-first king from Kulaśēkhara Pāṇḍya.* He was born in the family of ministers, and at an early age became famous for his learning and ability. He was appointed by the Pāṇḍya King a minister under the title of Tennavan Brahmarāyan. On an occasion, it is said, he was sent with a large money to purchase some horses for the State; but the pious minister spent all the money in building the Śaiva temple at Tirupperuntuṟai and other charitable objects. When the king learnt that the money intended for the purchase of horses were spent away in religious purposes, he was highly displeased with the minister and put him in prison. But at the time the river Vaigai became full of water and threatened to inundate the whole city. The king thinking that the event was but an indication of the displeasure of the God at the ill-treatment accorded to his devotee Māṇikkavācakar, set him at large. The minister then became an ascetic and settled at Cidambaram. Besides the work under notice, Māṇikkavācakar wrote another work called Tiruccirrambalakkōvaiyār.

31. *Tiruvāymoḻi* is a portion of the Vaiṣṇava Prabandha composed by one of the twelve Vaiṣṇava saints, named Nammāḻvār or Śaṭhakōpa as he is called in Sanskrit. He was the son of a Śūdra named Kāri and Udayanaṅgaiyār his wife, who lived in Tirukkurugūr. The author of the work under notice is said to

* *Vide* The List of The Pāṇḍyas given under the Tiruviḷaiyādaṟpurāṇam Notice No. 23.

have been born on the 43rd day after the Kaliyuga commenced; and thus an enormous antiquity is assigned to him by the Vaiṣṇava devotees to aggrandize the sanctity of the sage. The work consists of 1,102 stanzas, in each of which the author sings of the praise of God Viṣṇu under several names by which he is known in the form of idols in several places. They are specimens of very simple poetry and display the author's deepest piety and love for the God. The manuscript contains the names of the rāgas or melodies used in singing the hymns and the times of the music. The following is a list of the rāgas and the times used in the MS. under notice :—

Rāgas or melodies.

இந்தளங்குறிஞ்சி.
இந்தோளம்.
காந்தளம்.
காந்தாரம்.
கைசியம்.
கொல்லி.
சீகாமரம்.
செருந்தி.
தக்கம்.
தக்கேசி.
நட்டபாடை.
நட்டராகம்.

Rāgas or melodies—cont.

நாட்டம்.
பஞ்சமம்.
பலயாழ்.
பழந்தக்கராகம்.
பெருநீர்மை.
முதிர்ந்தகுறிஞ்சி.
வியந்தம்.

Times.

இடையொத்து.
எழொத்து.
ஒன்பதொத்து.
நடையொத்து.

The discovery of the manuscript is very important for the history of the music of Southern India, as the names of the rāgas given at the end of each decade of hymns are the same as those mentioned in the printed books. I was hitherto doubting the genuineness of the references to the rāgas given in the printed texts, but the discovery of the manuscript cleared my doubts. We are not, however, in a position to know how the hymns were sung and what were the melodies or rāgas referred to. At any rate we know that at the time when the saint lived and composed the hymns, the melodies of Hindu music had been highly developed and various. The same rāgas and many more are mentioned in the Tevārams which contain the hymns of the Śaiva saints. But in the course of many centuries, the Southern

Hindu music has undergone a thorough modification so that none of the rāgas are now in vogue. They all occur in the list given in the Lexicon of Piṅgalandai and must have been in use at the time when the hymns and the lexicon were written. The obsoleteness of the rāgas testifies, no doubt, to the high antiquity of the work under notice.

From the geographical references contained in the work we learn that South India was divided into various countries, viz., the Chōla Nāḍu, the Pāṇḍya Nāḍu, Malaināḍu, Toṇḍamaṇḍalam, and Naḍunāḍu; and that the worship of Viṣṇu prevailed throughout Southern India. Some of the towns referred to in the work have now been reduced to the state of very small and insignificant villages; others have been absorbed into the big towns which arose near them in later times. As a list of those places will be very interesting and useful to the antiquarian, I give it here below. The names of the places are classified according to the countries in which they were situated:—

Chōla Country.

Tirukkuḍandai.
Tiruppuliyūr.
Tiruvaraṅgam.
Tirukkūrmapuram.
Tenṟiruppēr.

Paṇḍya Country.

Tirumāliruñjōlai.
Vānamāmalai.
Tirukkōḷūr.
Tiruppēṟai.
Tirukkurugūr.
Tiruppuḷiṅguḍi.
Varaguṇamaṅgai.

Paṇḍya Country—cont.

Tirumōgūr.
Śrīvaikuṇṭham.

Malaināḍu.

Tiruvallavāḷ.
Tiruvaṇvaṇḍūr.
Tiruvāṟanviḷai.
Tiruvaṇpariśāram.
Tirukkaḍittānam.
Tirukkāṭkarai.
Tirumuḷikkaḷam.
Tirunāvāy.
Tiruvanantapuram.*
Tiruvāṭṭāṟu.

* This name is, no doubt, the original which was in later times corrupted into Travancore.

EXTRACTS

FROM

SANSKRIT MANUSCRIPTS.

1. सामवेद (भरतस्वामि) भाष्यम्.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

भारद्वाजान्वयोद्भूतान्यतीन्द्राङ्घ्र्यब्जषट्पदान् ।
श्रीशंपादैकनिरतानाचार्यानाश्रये सदा ॥

वागर्थोभयरूपे(णकाश)णैकसमानं परेश्वरम् ।
वन्दे पुरुषमृक्संज्ञमृक्सामाभ्यामभिष्टुतम् ॥

नत्वा नारायणं देवं तत्प्रसादात्तधींगुणः ।
साम्नां श्रीभरतस्वामी काश्यपोह्यकरोद्वचः ॥

सब्राह्मणरहस्यानां व्याख्या(तां) वेदसंहिताम् ।
सौम्यश्रीभरतस्वामी व्याचष्टे सामसंहिताम् ॥

कोसलाधीश्वरे पृथ्वीं रामनाथे प्रशासति ।
व्याख्या कृतेयं क्षेमेण श्रीरङ्गे वसता मया ॥

श्रवणेन(नानु) गृह्णन्तु सन्तुस्था(ष्टा) वीतमत्सराः ।
अपश्यन्तस्सतो दोषानुत्पश्यन्तः सतो गुणान् ॥

मन्त्रैस्तद्ब्राह्मणार्षेयच्छन्दोदैवतव(विद्)द्विजः ।
अर्थज्ञश्चाश्नुते भद्रं यतो ज्ञेयान्यमून्यतः ॥

तथा हि श्रूयते । योऽहवा अविदितार्षेयच्छन्दोदैवतब्राह्मणेन मन्त्रेणेत्यारभ्य तस्मादेतानि मन्त्रे मन्त्रे विद्यादित्युक्तम् ॥

तथा च मन्त्रतः स्थाणुरयं भारवाहः किलाभूत् अधीत्य वेदान्न-विजानाति योऽर्थं यो ऽर्थवित्सकलमश्नुते स नाकमेति ज्ञानविधूतपाप्मा ॥

यदधीतमविज्ञातं निगदेनेव शब्द्यते ।
अनग्नाविव शुष्कैधो न तज्ज्वलति कर्हिचित् ॥

ब्राह्मणे(णानि)न दृश्यन्ते मन्त्राणां संहिताभुवाम् ।
साम्नां तु ब्राह्मणव्याख्या समये तावि(कापि)वक्ष्यते ॥

यस्मिन् त्र्यथ्यन्तऋचां यासामृषयः क्वापि के च न ।
वामदेवऋषिस्तासां ज्ञेय इत्याह शौनकः ॥

आग्नेयमाद्यं पर्वैन्द्री पावमानी ततः परे ।
त्रिपर्वा-सामवेदस्य संहितैवमधीयते ॥

आदौ गायत्र्य आग्नेये चतुस्त्रिंशदृचो ऽत्र तु ।
उदित्यमित्यसौ सौरिः शन्नोदेवीरपां स्तुतिः ॥

आद्ये खण्डे तृतीयाया मेधातिथि ऋषिस्मृतः ।
प्रेष्ठं व उशना काव्यस्सुदीतिस्त्वन्न इत्यृचः ॥

आतेवत्स ऋषिर्वत्सो वामदेवेक्षितान्तिमा ।
भरद्वाजेक्षिताश्शिष्टाः पश्चाग्नेरथ निर्वचः ॥

अङ्गे ऽस्तिप्रत्ययो लोपो नकारस्येति शाब्दिकाः ।
सर्वगस्सर्वविद्योऽग्निः गत्यर्थो हि गतिक्रिया ॥

अग्रस्यानयनाद्वन्हिःस्तोत्रं नाग्रं नयेदिति ।

नीयते वाग्रस्तोत्राणां तावत्पावमानव्यतिरिक्तानां प्रथममाज्यमाग्नेयं शस्त्राणां च प्रथममाज्यमाग्निष्टोमाख्यमाग्नेयं प्रातस्सवनच्छन्दसां मुख्यं गा-यत्रं संस्थानां च प्रथममाग्निष्टोमाख्याग्नेयीत्येवं बहुप्रकारमग्नेरनुग्रहार्थम् ॥

अग्ने आयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये निहोता सत्सि बर्हिषि ॥

हे अग्ने आयाह्यागच्छ देवतात्मना य हविषां वी प्रजनकान्त्यशनखादनेषु गृणानः स्तूयमानः गृणातेर्भावकर्मणोरित्यात्मनेपदम् । यत्स्थानेग्र(शानच्)प्रत्ययो(व्यत्ययः)छान्दसा(सः)गृणाना जमदग्निनेति च हि भवति हव्यदातये हव्यानां देवेभ्यो दानाय यजमानैः स्तूयमानः अथवा हव्यदातिर्यजमानः हव्यानि देवेभ्यो ददातीति तदर्थं गृणानस्तुवन्देवानिति होता गृहीत उक्थ्य इति छन्दोन्तरं नीत्ययमुपसर्गो व्यवहितेनापि सत्सीत्याख्यातेन सम्बन्धनीयः । व्यवहिताश्चेति छन्दसि व्यवहितानामप्युपसर्गाणां धातुसंबन्धस्मरणान्निषत्सि निषीदत्सीति लेडन्तं लिङर्थे लेडिति लेट्च । उपविश बर्हिषिस्तिस्रो(?)होता सत् ह्वयतेर्धातो र्होता ऐतरेयब्राह्मणेन च जुहोतेत्याशङ्क्यावाहनाद्धोतेति होतृशब्दनिर्वचनं कृतम् तदा बहु यदन्यो जुहोति अथ यो नु ह यजति च तस्मात्तं होतेत्याचक्षते इति यद्भावस्तत्र यथाभाजनं देवता अमुया वहेत्याह्वयति तदेवहोतुः होतृत्वमिति । अग्नेस्तु स्वयमावहनाद्धोतृत्वमिति ॥

*   *   *   *

End :

एवं हि त्वं हे इन्द्र परमेश्वर एवं हि त्वं हे पूषन् पोषक विश्वस्येति ॥ एवं हि भवथ हे देवा इति सर्वदेवानां बलरूपाणां स्थानादिन्द्रस्संबोध्यत इति ॥

Colophon :

इति श्रीभरतस्वामी महानाम्नीर्यथामति ।
व्याख्यत् स्खलितमस्यात्र क्षमतां वलवृत्रहा ॥

इति श्रीभरतस्वामिनः कृतौ सामवेदभाष्ये महानाम्नीविवरणम् ।
लिखितं पुस्तकमिदं सुब्रह्मण्यविपश्चिता ।
भवनामसंवत्सरभाद्रपदमासे शुक्लपक्षैकादश्यां लिखित्वा समाप्तिं गता ॥

2. सामवेदमन्त्रभाष्यं वेदार्थप्रकाशिका.

Beginning:

वागीशाद्यास्सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्यास्स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥

यस्य निश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥

तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद्बुक्कमहीपतिः ।
अदिशत्सायणाचार्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥

ये पूर्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसंग्रहात् ।
कृपालुस्सायणाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ॥

व्याख्यातौ ऋग्यजुर्वेदौ सामवेदेऽपि संहिता ।
व्याख्याता ब्राह्मणस्याथ व्याख्यानं संप्रवर्तते ॥

अष्टौ हि ब्राह्मणा ग्रन्थाः प्रौढं ब्राह्मणमादिमम् ।
षड्विंशाख्यं द्वितीयं स्यात्ततस्सामविधिर्भवेत् ॥

आर्षेयं देवताध्यायो भवेदुपानिषत्ततः ।
संहितोपनिषद्वंशो ग्रन्था अष्टावितीरिताः ॥

तत्रोपनिषदाख्यो यः षष्ठो ग्रन्थः स च द्विधा ।
मन्त्रपर्व च विद्येति विद्याङ्गत्वं न पर्वणः ॥

यथा वेदस्य—पान्तु मन्त्राणां विद्यासन्निधिः पाठ्येत असूचयत् स्पष्टमेतद्भगवान् बादरायणः वेदार्थभेदादिति । अस्त्याथर्वणिकानामुपनिषदारम्भे मन्त्रसमाम्नायः सर्वं प्रविध्य उदयं प्रविध्य धमधमग्रीः प्रवृज्ययिरोभिर्वृज्य(?)विधा विगृहइत्यादिः ताण्डिनां देव सवितः प्रसुव-

यज्ञमित्यादिशाख्यायनानां श्वेताश्वोक्षरि लीऊोश्रीत्यादिः । कठानां तैत्तर्यकाणां च शन्नो(देव)मित्रः सवरुणइत्यादिः ॥

* * * *

तत्र देव सवितुरित्ययं यजुस्सन्ध्यात्मको(कः)प्रथमो मन्त्रः स च सर्वकर्मसाधारण्यमस्ति मुख्याङ्गभूत णे विनियुक्तः । तथा च सूत्रं। देव सवितः प्रसुवेति प्रदक्षिणमग्निं पर्युक्ष्येति परिवराग्निति पाठस्तु देव सवितः प्रसुव यज्ञं प्रसुव यज्ञपतिं भगाय दिव्यो गन्धर्वः केतपूः केतन्नः पुनातु वाचस्पतिर्वाचं न स्वदतु मन्त्रं सर्वं पठितानां देवसवितरित्यादीनां पादबद्धानां प्रश्लिष्टपठितानां च सर्वेषां मन्त्राणां साधारण्येन परमेष्ठी स्वयंभूर्ब्रह्मा ऋषिः तेनैवादौ दृष्टत्वादृषिर्दर्शनादिति निरुक्तं ब्रह्मण्ये मन्त्रदृष्टत्वं त्वदुपश्रुतिषु स्मृतिषु प्रसिद्धं तस्मादृचः सामयजुषी जज्ञिरे इति मुण्डकः अस्य महतो भूतस्य निश्वसितमेतदृग्वेदो यजुर्वेदस्सामवेद इति बृहदारण्यकः ऋचस्सामानि जज्ञिरे इति तैत्तिरीयकम् ज्ञानाद्धि निधन-नित्यात्मकमुत्सृष्टास्वयंभूर्मनुः न कश्चिद्वेदकर्ता च देवस्य त्वा चतुर्मुख इति पराशरः। छन्दोदेवते तु प्रतिमन्त्रं निने? यत्र तत्र मन्त्रव्याख्यासमय एवाभिधास्येते। यजुर्मन्त्राणां तु अपरिमिताक्षरोपेतत्वान्नछन्दोविभागोऽस्ति तं च ऋष्याद्यभिधानमर्थज्ञानवद्धि नियोगानुपयोगाद्यर्थमिति वाच्यम् ॥

* * * *

End :

सूचितं च दक्षिणं दक्षिणमिति दाक्षिणं पादमवनेनिजेऽस्मिन् राष्ट्रे निवेशयामीति द्विपदा विराट्छन्दः देवता आपः दक्षिणमपसव्यं पूर्ववत् आवेशयामि स्थापयामि ॥

3. पदकारिकारत्नमालाप्रारम्भः ॥

Beginning:

श्रीकान्तं सितरुचिराजितोत्तमाङ्गं गौरीशं गुरुपदमम्बुजालयञ्च।
सन्नत्वा सुललितलक्षणं पदानामासारैः यामः ॥

पदानामावलिमवेलविसर्गाणान्निरीक्षणं ।
नान्तानां वक्ष्यते लक्ष्म निक्षिप्यैकाक्षरे क्षयं ॥

विहीना ऋल्वर्णाभ्यान्नवा ।
दशमं विन्दना ज्ञेयं विसर्गाद्विंशतिर्भवेत् ॥

त्रिदशाङ्को कुशपार्श्वो उकारश्चोभयाङ्कुशः ।
आसन्नत्रिदशं लक्ष्म यत्र क्वचिदिह स्फुटं ॥

पदानां लक्षणं प्रोक्तं वेलानां तदनन्तरं ।
वर्णानां पञ्चमार्गाणां पञ्चपञ्चोर्ध्वरेफया ॥

दशोभयाङ्कुशं लक्ष्म वेदे वाजसनेयके।
वर्गान्तराक्षरैः पञ्च विसर्गाणान्निरीक्षणं ॥

अथो रेफस्तथा पञ्च द्विपञ्चेषु शुकस्तथा ।
सवेलसाविसर्गाङ्को वर्गाणां च हलं क्रमात् ॥

सविसर्गास्तथाम्भस्था हकारेणाप्तलक्षणं ।
अवेलस्तद्वदष्टाणो लस्तस्थैव हलं क्रमात् ॥

नान्तानां वै त्वथो युक्तं वर्गाणाञ्च हलं क्रमात् ।
ओष्ठ्याणाञ्च तथान्तस्थरेफवर्जं यथाक्रमम् ॥

पञ्चानाञ्च द्विपक्षीच शुकि पारिश्वतीति यत् ।
गणान्तानां निजं पूर्णं सप्तानां पदलक्षणं ॥

सर्वं शास्त्रविचारज्ञः सदाचारसमागमः ।
तपस्समाधिनिरतो गुरुध्यानसमन्वितः ॥

सर्ववेदार्थतत्वज्ञो भानुकोटिसमद्युतिः ।
सर्वागमविवेकज्ञः सर्वमन्त्राधिपश्शुचिः ॥
शङ्कराचार्यनामाहं रत्नमाला च वक्ष्यते ।
उमायुक्तो विश्वनाथश्चरणद्वयवन्दितः ॥
ब्रह्माणं भास्करं व्यासं श्रीकान्तश्च जगद्विभुं ।
यजुर्वेदमहाकल्पतरोरेकशतैर्युताः ॥
शाखास्तत्र शिवाकाराः प्रथमा काण्वसंज्ञका ।
पुण्यं पवित्रपूरन्तु सर्वमन्त्रसमागमं ॥
यजुषाश्चैव सर्वेषां तच्छ्रेष्ठसममुत्तमम् ।
पदानां कारिकाश्चैव रत्नमालाश्च संज्ञकाम् ॥
वाजसनेयशाखासु यथोक्तन्तु यथाक्रमम् ।
तथाश्रुत्यनुसारेण वक्ष्येऽहं रत्नमालिकां ॥
पदानाञ्चैव वेष्टा च विसर्गाणान्तथैव च ।
यथाक्रमस्तु नान्तानां वक्ष्येऽहं गण्यते तथा ॥
इषेत्वेति समन्त्रस्य पदास्त्रयोदशैव च ।
वेष्टनं चैकमेव स्याद्विसर्गस्तु त्रयो भवेत् ॥

End:

अन्तः पुनस्सस्सवितो न स रेफो वेलो भवति । स्वस्वहान्तः पराधेश्च पृथिव्यौ च न वेलाः ॥

Colophon:— इति श्रीशंकराचार्यकृतौ वाजसनेयसंहितायां पदकारिकारत्नमाला नामायं ग्रन्थस्समाप्तः ॥

दुर्मुखिनामसंवत्सरे मकरमासे शुक्लपक्षे गुरुवासरे द्वादश्यां समाप्तोयं ग्रन्थः । गणेशाय नमः ॥

4. सामतन्त्रसूत्रभाष्यम्.

Beginning :

ऋग्विहीनं छन्नगानं लेशं स्तोभमृचासह ।
आविर्गानं स्तोभहीनमेवं गानत्रयं विदुः ॥

स्वरोऽनन्त्यः। स्वरोऽनन्त्यो गीतो भवति। क्रुष्टः। तद्विविद्ढाइ। इन्द्रं विश्वाः। हं हिताः। अग्निं दूतम्। वचनादनन्त्यस्वरः। स्वरोऽनन्त्यः॥ नीचान्तानां। नीचान्तानां च पर्वणां संज्ञा भवति॥

*   *   *   *

End :

त्सिबाहवोः। प्रत्यययोः। घर्मरोचने वाजिसाग्नि च योविभ्यां हवयोः। सिबाहवोः ग्रामइह इ विपरीतं वृश्चोरोहतः ग्रामइह विपरीतं वृश्च आचार्यो मन्यते। श्रौष्टे। रोहतु भगवानाम्नायो न बृहतो राहान्। रोहतीति ग्रामइह इ विपरीतं वृचो रोहतु। एकादशो दशकः। अनृगाद्यक्षरम्।

इति सामतन्त्रे त्रयोदशप्रपाठकः॥

समाप्तश्छन्दोगसम्बन्धिसामतन्त्राभिधानं व्याकरणम्॥

---

5. सामवेदगानलक्षणम् (संज्ञाप्रकरणम्).

Beginning :

सावित्र्या   यत्र गानं देवताध्याये उक्ता प्रतथा च ब्राह्मणं भवति अथातो गायत्रमाग्नेयं भक्त्या भवति देवानां वर्षाणां वा परमेष्ठिनो वा प्र(प्रा)जापत्यस्य साम सावित्रीगेयम् यत्र गीतं तत्सवितुर्वरेणियों।

देवताध्यायब्राह्मणम्। आर्षेयेप्युक्तम। तथा। आर्षेयब्राह्मणं भवति। गायत्रं पौष्कलमाग्नेयं प्रथमायां वा यथादिष्टं गेयं प्रथमस्वरैर्वा चतुरक्षरबद्धान्तोरापद्यात् प्रस्ताव ओकारान्तो हुम्मावेत्यन्तस्तोभो वृद्धो-वा। इत्यार्षेयब्राह्मणेपि गायत्रीगानमुक्तं तथैव वेदादिर्गायत्रीगानं भवति।

*   *   *   *

End :

होतोतवदहोता उत वद इत्येताः ओकारादिनास्संज्ञीभवन्ति समिद्धओ इ । पुष्येम यदि महान्त्यभिनवन्ते होतोतवद । त्रयोदशो दशकः ।

हो हवे हुवे सत्राभ्यः इति संज्ञाप्रकरणे द्वितीयोङ्कः ॥

---

6. प्रश्नोपनिषद्भाष्यटिप्पणप्रारम्भः

Beginning :

ओं विश्वं यस्य कलाभासं प्रसूतिस्थितिसंहृतैः ।
स्वतोऽकलोऽचलोऽनन्तः सोऽहमस्मि सदेश्वरः ॥

अ(।)थर्वणिकानां मन्त्रोपनिषदं व्याख्याय ब्राह्मणोपनिषद्व्याख्यानं प्रचक्रमिषुराचार्यः यन्मन्त्रोपनिषदः प्रयोजनादि तदेव ब्राह्मणस्येति सूचयति । मन्त्रोक्तस्यार्थस्य विस्तरानुवादीति तत्र प्रश्नप्रतिवचनरूपाया आख्यायिकायाः प्रथमं तात्पर्यमाह ॥ ऋषिप्रश्नेति ॥

* * * *

End :

मूलाविद्यासद्भावे चानिर्मोक्षप्रसङ्गात् तरतेरतिक्रमार्थत्वायोगात् । अविद्यानुपरक्तवस्तूपदेशेनाविद्यां निवर्तितवानसीत्यर्थः ।

इत्याथर्वणिकभाष्यस्य शाङ्करस्य प्रथीयसः ।
प्रणीतं टिप्पणं स्पष्टं मन्दोपकृतिकाङ्क्षया ॥
योऽसौ सर्वेश्वरो विष्णुः सर्वात्मा सर्वदर्शनः ।
शुद्धबोधाम्बुधिस्साक्षात् सो यं नित्यो प्रभुः ॥

इति प्रश्नोपनिषट्टिप्पणं समाप्तम् ॥

---

7. ऐतरेयोपनिषद्भाष्यटिप्पणम्.

Beginning:

आत्मा वा इत्याद्युत्तरग्रन्थेन ब्रह्मविद्यैवोच्यत इति परिशेषयितु-मुत्तरमनुवदति । परिसमाप्तिमिति यच्च यावच्च कर्मजातमपरब्रह्मविज्ञानं च श्रुत्यन्तरेषु श्रुतम् तत्सर्वमत्र नोक्तमित्यत आह । एषेति । फलतः उक्तमित्यर्थः । इदानीं पूर्वपक्षं दर्शयति ॥

* * * *

End:

अवतु वक्तारमित्यभ्यासोऽध्यायपरिसमाप्त्यर्थः । द्वितीयारण्यक परिसमाप्त्यर्थकश्च ।

Colophon:— इति साधारणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे ऐतरेयारण्यकाण्डे द्वितीयारण्यके सप्तमोऽध्यायः

या ब्रह्मविद्यातीर्थेन जीवत्वादि मलं मम ।
ममार्ज सा विजयते परिपूर्णा गुरोः कृपा ॥

---

8. जैमिनिगृह्यसूत्रम्.

Beginning:

अथातोऽग्निं प्रणेष्यंन् प्रागुदक् प्रण(व)णमभ्युक्ष्य स्थण्डिलं लक्षणं कुर्यान्मध्ये प्राचीं रेखामुल्लिख्य उदीचीं च संहितां पश्चात्तिस्रो मध्ये प्राच्यः अभ्युक्ष्याग्निं प्रतिष्ठापयेत् भूर्भुवस्सुवरिति लक्षणावृते(त्यै)षां सर्वत्राथ पाकयज्ञान् व्याख्यास्यामः । हुतोऽहुतः प्रहुतः प्राशित इति तेषामेकाग्नौ होमः॥

* * * *

End:

यथा समुत्थितं यन्त्रं यन्त्रेण प्रतिहन्यते ।
तथा ग्रहोपसृष्टानां शान्तिर्भवति दारुणम् ॥

नादिशेत्तपसायुक्तं नादिशेद्देवमाश्रितम् ।
न च वेदान्तगं विप्रं वृ(द्धां)त्तान्तां (ना)रीं पतिव्रताम् ॥
अहिंसकस्य दान्तस्य धर्मार्जितधनस्य च ।
(किश्चा)तिनियमस्थस्य सदानुग्राहका गृहाः ॥
ग्रहा गावो नरेन्द्राश्च ब्राह्मणाश्च विशेषतः ।
पूजिताः पूजयन्त्येते निर्दहन्त्यवमानिताः ॥

आहत्य खण्डद्वयम् । मुख्यखण्डाः (34) । जैमिनिसूत्रं समाप्तम् जैमिन्याचार्याय नमः । श्रीसद्गुरवे नमः ॥ वेङ्कटनाथमहादेशिकाय नमः। श्रीनिवासमहायज्वने नमः । बालाग्निहोत्रिणे नमः ॥

---

9. जैमिनिगृह्यकारिका.

Beginning :

श्रीमान् मरकतश्यामो वेणुना भूषिताधरः ।
चकास्तु हृदि गोविन्दो मदीये वल्लवीप्रियः ॥
नगार्जुनग्राममहीशिरोमणिः
यस्सामदुग्धाम्बुधिमन्थमन्धरः ।
बाहु(प्राहु)श्च यं वेङ्कटनाथ(थ)दीक्षितं
तं यायजूकं मुनिमानतोऽस्म्यहम् ॥
कावेरीतोयपानादसकृदपि सवे सोमपानाच्च सम्यक्
श्रीरङ्गक्ष्मापतेर्यत्तिलकितवदनं तस्य सन्दर्शनाच्च ।
अश्रान्तं शुद्धचेता गुरुपत(द)नुतधीः ज्ञातशास्त्रार्थतत्व
श्श्रीमान् बालाग्निहोत्री विशत(द)यति मुनेर्जैमिनेर्गृह्यकर्म ॥
विनियोगो हि मन्त्राणां स्पष्टं गृह्यं प्रकाशते ।
अथ क्रियाक्रमं वक्ष्ये मन्त्रादींश्च क्वचित् क्वचित् ॥

प्रथमं पाकयज्ञानां पार्वणः कथ्यतेऽधुना ।
निषेकादिस्म (श्म)शानान्तं चत्वारिंशत् क्रिया द्विजाः ॥
पाकयज्ञा हविर्यज्ञाः सोमयज्ञाश्च तास्मृताः ।

* * * *

End:

आत्माग्न्योर्मध्यभागे तु वायसादिबलिं क्षिपेत् ।
अग्नेर्दक्षिणतो दद्यात् चित्रादिबलिपञ्चकम् ॥
शेषं तन्त्रं समाप्याथ प्रक्षाल्याचम्य वाग्यतः ।
अनुज्ञाप्य द्विजान्नत्वा फलदानं समाचरेत् ॥
ताम्बूलचर्वणं कृत्वा दद्याद्गां गुरवे शुभाम् ।

---

10. सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या बालमनोरमा ॥

Beginning:

स जयति दिव्यनटेशो नृत्यति योऽसौ चिदम्बरसभायां ।
पाणिन्यादिममुनयो यस्य च दयया मनोरथानभजन् ॥
अस्तु नमः पाणिनये भूयो मुनये नमोऽस्तु वररुचये ।
किञ्चास्तु पतञ्जलये भ्रात्रे विश्वेश्वराय गुरवे च ॥
व्याख्याता बहुभिः प्रौढैरेषा सिद्धान्तकौमुदी ।
वासुदेवस्तु तद्व्याख्यां वष्टि बालमनोरमां ॥

मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि मङ्गलान्तानि शास्त्राणि प्रथन्ते वीरपुरुषाणि भवन्त्यायुष्मत्पुरुषाणि चाध्येतारश्च वृद्धियुक्ता यथा स्युरिति वृद्धिसूत्रस्थभाष्यादिस्मृतिसिद्धकर्तव्यताकं मङ्गलं शिष्यशिक्षायै ग्रन्थतो निबध्नन् प्राचीनग्रन्थैरगतार्थतां विषयप्रयोजनसंबन्धाधिकारिणश्च सूचयन् चिकीर्षितं प्रतिजानीते मुनित्रयमिति श्लोकेन ॥

End :

गौरादित्वात् ङीषिति युक्तं पुत्रहतिसाहसस्य स्त्रीष्वेव संभवात् स्त्रीलिंगमेवोदाहृतं ॥ पुत्रहतीति ॥ द्वित्वाभावे ॥

---

11. सिद्धान्तकौमुदीव्याख्याने लघुशब्देन्दुशेखरे उत्तरार्द्धे वैदिकप्रकरणम् ।

Beginning :

अथ वैदिकेषु विशेषमाह । छन्दसि पुनर्वस्वोः । पुनर्वस्वोर्द्धे तारे लोके त्विति उद्भूतावयवभेदेन समुदाये रूढत्वादिति भावः ॥

End :

रत्नधातममिति रत्नधातमम् तेन वैकाक्षरीकृतोदित्यस्योदाहरणं ॥ अन्नलाभवन्तीति अन्नलाभ इति शब्दविशेषानुगुणामिति तत्तद्भाष्यकृत इति सर्वेष्टसिद्धिः ॥

शब्देन्दुशेखरः पुत्रो मञ्जूषा चैव कन्यका ।
स्वमतौ सम्यगुत्पाद्य शिवयोरर्पितौ मया ॥

शब्देन्दुशेखरस्सोऽयं फणिभाष्योक्तिभूषितः ।
सतां हृत्कमलेष्वास्तां यावच्चन्द्रदिवाकरौ ॥

Colophon :— इति श्रीमदुपाध्यायोपनामकशिवभट्टसुतसतीगर्भजनागेशभट्टविरचिते लघुशब्देन्दुशेखराख्ये सिद्धान्तकौमुदीव्याख्याने उत्तरार्द्धं समाप्तम् ॥

---

12. उदारराघवकाव्यम् .

Beginning :

अस्ति प्रशस्तः प्रकृतेः परस्ता
दाद्यः पुमान् केवलचित्स्वरूपः ।
स्वानन्दपूर्णस्सदसत्प्रपञ्च
बाह्यान्तरव्याप्तबहुप्रकारः ॥

अनन्तशक्तिं तमनन्तकोटि
ब्रह्माण्डभाण्डावृतरोमरन्ध्रम् ।
समाधिभेदैरपरोक्षयन्तो
भजन्ति नित्यं हृदि नित्यमुक्ताः ॥

* * * *

End :

तं तथेति भरतं च गुहं च प्राग्विसृज्य गुरुमप्यभिवाद्य ।
ज्ञातिमातृसखिनागरबन्धून् प्राञ्जलिर्व्यसृजदश्रु च रामः ॥

Colophon :— इति सुखस्य स्वमाकलितरघुनाथदत्तवरप्रसाद-सहजसाहित्यश्रीशाकल्यपदाङ्कमाधवसुधीतनयकविमल्लमल्लयार्यविरचिते उदारराघवे सप्तमस्सर्गः ॥

* * * *

मा चरो वनमदः प्रमदस्त्वं मध्यमात्तु युवयोस्तनुमध्या ।
सायुधेन भवता भवितव्यं सानुजेन गिरिसानुचरेण ॥

* * * *

12*a*. उदारराघवव्याख्या.

Beginning :

वागीश्वरीं भजे वाचां विभूत्यै विश्वतोमुखीम् ।
वाचो वाल्मीकिमुख्यानां प्रवृत्ता यत्कृपालवात् ॥
तमालश्यामलं रामं राजीवदललोचनम् ।
नमामि नयनानन्दं राजीवदललोचनम् ॥
शाकल्यमल्लभट्टेन कृतस्य च नशाल्य (?) ।
उदारराघवाख्यस्य काव्यस्य महतोऽधुना ॥

गाधिगोत्रसमुत्पन्नमाथितूरितनूभुवा ।
लिख्यते बालबोधाय व्याख्या चौण्डिविपश्चिता ॥

पूर्वमाद्याख्यभावेन वान्तितं मद्धिधीमतः ।
काव्यं व्यद्योत(य) यस्माट्टीका प्रद्योतनी ह्यसौ ॥

यथामूलं यथापेक्षं यथान्वयमिह स्फुटम् ।
मया विरच्यते व्याख्या हृद्येयं विदुषां सदा ॥

एषा व्याख्या च सुधियः प्राप्य साध्वी रसोज्वला ।
भूयाद्दुग्धोदधिं यद्वत् क्षारं क्षीरायते जलम् ॥

असाधुतां साधुतां च नतानानां समालिखम् ।
आलोच्य सन्तो युष्माभिस्तत्सा(धू)भत् क्रियतान्तराम् ॥

अथाखिलकलुषापहरमुदारराघवं नाम महाकाव्यं चिकीर्षुस्तदादावाशीर्नमस्क्रियावस्तुनिर्देशो वापि तन्मुखमिति न्यायादनपायं वस्तुनिर्देशः ॥

अस्तीति प्रशस्तः सजातीयविजातीय(स्व)गतभेदशून्यः। केवलं एकं चित् ज्ञानमेव स्वरूपमात्मा यस्य स तथोक्तः ज्ञानघन इत्यर्थः॥

End :—

आविहतमकुण्ठितं हविर्हौतव्यं यस्मिन् तस्मिन् अविहतहविः सप्ततन्तौ संपूर्णे सति महाऋषिः कौशिको हर्षं सन्तोषं प्राप ॥ स्रग्धरावृत्तम् ॥ म्रभ्नैर्यानां त्रयेण त्रिमुनियतियुता स्रग्धरा कीर्तितेयमिति ॥ 103 ॥

Colophon :—

श्रीमन्माथिमहासुधीतनुभुवः श्रीचौण्डिसूरेः कृता
वज्ञानां हृदयान्धकारदलनात् प्रद्योतनी ।
(नित्यं)भास्वदुदारराघवमहाकाव्ये नित्यो(सर्गो)ल्लस
द्व्याख्याने विदुषां मनोहरतमः सर्गो द्वितीयोऽगमत् ॥

13. नाथमुनिविजयः.

Beginning :

श्रीशश्रीघ्रतनाधिनाथशठजिन्नाथाब्जदग्राघव
श्रीमद्यामुनयोगिपूर्वयतिराट्गोविन्दभट्टारकान् ।
सेवे वेदशिरोमुनीन्द्र त्कृष्णान् जगद्देशिक
श्रीशैलाधिपभोगिसुन्दरवरान् हृद्यान् गुरून् ॥

श्रीनारसिंहगुरुसेवितवेङ्कटार्य
रतातगुरून् गुणानवद्यान् ।
श्रीश्रीनिवास वेङ्गलशिंगरार्य
श्रीवेंगलार्यनरसिंहगुरून्नमामि ॥

मात्मेशं श्रीतिर्मलंगुरुं नमः ।
श्रीतातं तिर्मलार्यं च श्रीमत्तातगुरुं सदा ॥

श्रीवेंकटेशपदपद्मयुगं नमामि
श्रीदिव्ययौव्वतनिरीक्षणभृङ्गकान्तं ।
कान्त्यास्पदं भुवनदीप्तिकरं प्रकामम्
कामानुरूपफलदं शठजित्कटाक्षम् ॥

यद्वीक्षणश्यामरुचौ मणीन्द्रे हरिस्तदा शङ्कितमानसोऽभूत् ।
तद्भावमुद्वीक्ष्य शुचिस्मितां तां राजीवनेत्रीमहमाश्रयामि ॥

सुदर्शनमहं वन्दे सुदर्शन ।
विकर्शनमसाधूनां दर्शनं तत्त्वसंपदाम ॥

उत्तारकं प्रणमतां
संजातभक्तिततिकोज्वलदेहतं हि ।
हंसालिसेवितमतीव सुगन्धजुष्टं
श्रीमद्यतीन्द्रपदपद्मयुगं भजेऽहम् ॥

पादारविन्दयुगलीतटिनीमिह
श्रीमद्यतीन्द्रमहतीमवगाहिषीय ।
सत्तीर्थसङ्घपरिसेवित
शुचयविश्वजनीनवीचीम् ॥
प्रपन्नजनभूषणं प्रकृतिदोषसंशोषणं
प्रतारकविभीषणं विद्वेषिणम् ।
प्रबन्धगुरुतोषणं प्रणतवृन्दसंपोषणं
नमामि शिरसा गुरुं नृहरिसूरिवर्यं पदे ॥

* * * *

इति श्रीमन्मैत्रेयगोत्रसुधोदधिसुधाकर श्रीकृष्णमाचार्यसूनोस्सुदर्शनप्रसादावगतसर्वशास्त्रस्य रामानुजदासस्य कृतिषु श्रीनाथमुनिविजये प्रथमोल्लासः ॥

End:

धर्मजभीमार्जुना इव सकलयायजूकसंराध्यतया विध्यर्थवादमन्त्राः कलितशास्त्रप्रतिपाद्याः आहवनीयगार्हपत्यदक्षिणाग्नय इव विशिष्टाद्वैतसिद्धान्तप्रवर्तकतया प्रपन्नजनकूटस्थाः पराङ्कुशपरकालयतिवरा इव ज्ञानभक्तिविरक्तिसंपन्नाः श्रीमत्तातयाचार्यतिरुमलार्यताताचार्याः स्वाश्रितमादृग्जनरक्षकाः सततं प्रतिभान्ति ।

एतेषामार्यवर्याणां पुत्रपौत्रश्रियस्सदा ॥
वर्ध(न्तु)न्तां सह शिष्यैश्च वेदान्तद्वयतत्परैः ॥

---

14. बाणासुरविजयचम्पूः

Beginning:

श्रीलक्ष्मीकान्तनाभीकमलमधुझरीलोललोलम्बमाला
झङ्कारस्सम्पदोघं दिशतु विधिचतुर्मुख्युदीर्णागमानाम् ।

तादात्म्यं ख्यापयन् यस्स्वरनिकरमयः पादपद्मानताना
मिन्द्रेशानादिदेवप्रवरपरिषदां कामितार्थामरद्रुः ॥ 1 ॥

अत्युत्साहनटन्महानटजटाजूटाटवीसंभ्रमा
द्गङ्गातुङ्गतरङ्गसङ्गरपटुप्रौढोक्तिकृद्वैभवा ।
श्रीभर्तुः कुहनाहयस्य नितरां लोकत्रयोज्जीवनी
ह्येषा दोषविनाशिनी विजयतामास्माकजिह्वाञ्चले ॥ 2 ॥

कृतनतमहाभूम्ने सीम्ने प्रगल्भगुणश्रियां
म मयमहादाम्ने नाम्नेप्सितार्थसुरद्रुणा ।
नतजनबुधस्थेम्ने साम्नेड्य शेषधराधर
क्षितिपसद्रुरोधाम्ने नमः करवारुहैः (महै) ॥ 3 ॥

वरनीलपद्मरागच्छुरितं शङ्किनिनदम् ।
कच्छपसमपदनूपुरमीडीय मुकुन्दकुन्दरदनायाः ॥ 4 ॥

पदत्राणं त्राणं दिशतु मम रङ्गक्षितिपते
र्यदिन्द्रेशानाम्भोजनि (मुख) शिरस्त्राण (मजनि) ।
कलौ लोकांस्त्रातुं शठारिपुमिषाद्यत्समुदभू
द्यतो वेदः स्वार्थं दिशति सकलेभ्योऽपि भुवने ॥ 5 ॥

त्रय्यन्तार्णवमप्रमेयविभवं सत्तर्कसंग्राहित
प्रौढौ हीनगुणस्फुरन्मतिमहामन्थानसन्धानतः ।
श्रीलाभाय विमथ्य तत्वसुधिया रक्ताम्बुदान्प्रीणयन्
जीयादक्षतशासनः क्षितितले रामानुजाख्यो मुनिः ॥ 6 ॥

कल्याणानि तनोतु कोपि कुमतिव्रातान्धकारच्छटा
प्रत्यूषोदितवारिजप्रियसखप्रौढप्रभावाञ्चितः ।
माद्दग्भक्तचकोरमोदकलनाराकानिशानायको
द तलचन्द्रिकासमरूपः श्रीवेङ्कटेशो गुरुः ॥ 7 ॥

प्रपद्ये श्रीशेषाचलरमणघण्टावतरणं
प्रपन्नानां चिन्तामणिमतिदयालुं शमनिधिम् ।
त्रयीचूडामार्गाम्बुजविभवमार्ताण्डमनिशं
श्रितानां कल्पद्रुं कविकथककण्ठीरवगुरुम् ॥ 8 ॥

वाधूलवंशविधुराधूतकाममतिसाधूपकारचतुरः
स्वादूक्तिगन्धततिकाधूपिताश इह पादूपसेवकनृणाम् ।
बन्धूपमस्सुगुणसिन्धून्नतः कल(श)सिन्धूर्मितुल्यसुयशाः
वाचां ददातु मम मोचारसां स वरदाचार्यदेशिकमणिः ॥ 9 ॥

तर्काकूपारशब्दाम्बुधिनिगमवचस्तत्त्वपारं गतानाम्
जिष्णुर्जि(र्वि)ष्णोः परत्वप्रकटनजनितास्तोककीर्तिप्रचारः ।
दृप्यद्दुर्वादिदन्तावलकरटसृणीभूतकीर्तिर्विरक्ते
रावासो भावुकं नः कलयतु वरदाचार्यवर्योऽतिवेलम् ॥ 10 ॥

श्रीमत्कन्दालवंशाद्भुतकलशपयोराशिराकासुधांशु
स्तर्कश्रुत्यन्तमीमांसकमततधीः दृप्तदुर्वादिसिंहः ।
लोकैकौन्नत्यदीव्यत्तिरुमलतिलकाण्णार्यकारुण्यलब्ध
श्रीभाष्यार्थस्सुखं नः कलयतु जनकः श्रीनिवासार्यवर्यः॥11॥

क्षोणीकर्णभवादिसत्कविपदाम्भोजे चरन्मानसाः
एका यतिचिन्तनश्रमपरान् गाम्भीर्यदूरस्थितीन् ।
कृष्टद्वित्रिपदान् मुधा कवयतो निर्गन्धपुष्पायितान्
भङ्गंभङ्गमुदारकाव्यरचनाप्रौढाः प्रवर्तामहे ॥ 12 ॥

कन्दालान्वयकल्पभूजकुसुमश्रेणीभवत्कीर्तिना
विद्वत्कर्णमधूलिकाद्भुतसुधाधारालसत्सूक्तिना ।
श्रीनिवासार्यतनूभवेन विदुषा श्रीवेङ्कटाख्यानुजा
कॢप्तो बाणजयाह्वयो विजयतामेष प्रबन्धश्रिरम् ॥ 13 ॥

सकलजगदेकमूर्तौ कल्याणगुणौघदुग्धवाराशौ ।
संगतहृदयो विद्वान् दूरे नितरां परस्वभावोक्तेः ॥ 14 ॥

जडमपि मां सज्जयते पुरुषोत्तमपरमतत्वपरशक्तिः ।
गिरिसारघनं स्थिरमपि निभृतमयस्कान्तशक्तिरिव चलने ॥ 15 ॥

ईशानां परमेश्वरश्रुतिगिरां नेतारमाचार्यम
प्याद्यं सर्वमखेशितारमधुना तुङ्गघुरासं हरिम् ।
वाजिग्रीवभवन्मुखाम्बुजगलल्लालासुधासेचनैः
वाणीं शोधय मामिकां नरपरिष्वङ्गे ङ्गाचिताम् ॥ 16 ॥

पद्यैः केवलतां गतैरलमलं गद्यैरपद्यैर्मनां
हृद्या सैव हि सूक्तिरेतदुभयारब्धा मया भाष्यते ।
भूषावस्त्रगुणोज्ज्वलापि ललना तारुण्यलावण्ययो
र्योगादेव हि कामिनामतितरामानन्दकन्दायते ॥ 17 ॥

End :

न शक्तिर्नैपुण्यं न च सकललोकादिकलनं
न वा काव्यज्ञस्याद्भुतललितशिक्षागतिरपि ।
तथापि श्रीविद्वद्वरचरणरेणोर्महिमतः
कृता जीयाच्छ्रीवेङ्कटबुधकवेः सूक्तिसरणिः ॥

चोरैरेषा ह्रीयतान्नाम वाणी(का) शानो हानिर्ग्रन्थसन्दर्भभाजाम् ।
यः तः(?)पुरात् केचिदार्ताः किं चिद्वित्तं गृह्णते किं ततः स्यात् ॥

जीयाच्छेषधराधरेन्द्रमकुटीरत्नं श्रियः कामुकः
जीयाद्भाष्यकृदुज्ज्वलः शुभगुणै रामानुजः संयमी ।
जीयाद्वेदवतंसदेशिकगुरुः सिद्धान्तचूडामणिः
जी(यादा) हिमरश्मितारकमिदं रामानुजीयं मतम् ॥

बाणासुरविजयः समाप्तः ॥

हारीतान्वयशुक्तिमौक्तिकमणिर्विद्यानिधिस्सन्निधिः
वेदान्तार्यगुरुः सगर्व   वादीशकण्ठीरवः ।
अस्मिन्मानसपङ्कजातरसिकः ताद्भाव
अस्तोकाय शुभाय सूरिजनतामान्योऽण्णयार्यात्र(त्म)जः ॥

Colophon :— इति श्रीमद्वाधूलकुलकलशपाथोनिधिराकासुधाकरसर्वतन्त्रस्वतन्त्रोभयवेदान्ताचार्यवरदगुरुवरकरुणाकटाक्षलब्धश्रीभाष्यार्णवतात्पर्य   तदनुग्रहग्राहितपाणिनीयोदयनीयजैमिनीयादिसंप्रदायेन श्रीमत्कन्दालकुलतिलकचतुस्तन्त्रपारीणदिवाप्रदीपबिरुदाङ्कश्रीश्रीनिवासार्यतनयेन सहजविनयेन सुरसिद्धगिरिनगरवास्तव्येन नव्यदिव्यगद्यभव्यसाहितीसम्प्रदायपारदृश्वना वेङ्कटार्येण कलिते बाणासुरविजयाह्वये षष्ठोल्लासः ॥

---

15. लक्ष्मीस्वयंवरनाटकम्.

Beginning :

इति निष्क्रान्तास्सर्वे ॥ प्रवेशकः ॥ ततः प्रविशति शेषः ॥ सबहुमानम्

चित्रं कदाचन कदाचन केलिशय्या
पीठं कदाचन कदाचन पादुका च ।
भूत्वा भजामि यदहं पुरुषोत्तमं त
न्मत्तोऽस्य कः प्रियतमः परिचारकेषु ॥

मत्कृते न किंचिदपि गोप्य   सम्मुहस्यम् । यदायं निर्वर्तितसमुद्रमथनकृत्यो निवृत्तस्तदैव मद्भोगपर्यङ्कतल्पे॰न्यस्तशरीरस्समुद्रकन्यकादर्शनोल्लसित   सूचितवान्

*   *   *   *

End :

समुद्रः ॥

यत्संजीवयितास्म्यहं दिविषनां(दां) दत्वा समग्रां सुधाम्
दातॄणां प्रथमोऽस्मि यद्बलभिदे कल्पद्रुमादीन्दिशन् ।
कन्यारत्नसमर्पणेन भवते प्राप्तोऽस्मि यन्मान्यतां
सर्वं तद्भवतैव मे किमपरं श्रेयो हरे दित्ससि ॥

तथापीदमस्तु भरतवाक्यम् ॥

पुष्णीतात् पयसा कवेरतनया भूमिं सवित्री यथा
श्रीरङ्गाख्यमिदं च तत्पुलिनगं दिव्यं पदं वर्धताम् ।
देवश्चात्र सह श्रिया वितरतु श्रेयोभिवृद्ध्यै नृणाम्
भूयासुस्सुधियोऽप्यमुष्य महिमास्वादात् सदानन्दिनः ॥

किञ्च ॥

यन्माता वरदा यदीयजनको रामानुजार्यो महान्
यद्भ्राता श्रुतसम्पदा गुरुतरो जन्या कनीयानपि ।
श्रीकृत्याधिकृतेषु यः परिवृढः श्रीरङ्गधाम्नः प्रभोः
वासिष्ठाश्रमभूषणं विजयतां श्रीश्रीनिवासः कविः ॥

इति निष्क्रान्तास्सर्वे ॥

Colophon :— इति वासिष्ठाश्रमगरिष्ठस्य काश्यपकुलतिलकस्य श्रीरङ्गनाथश्रीकृत्यकारधौरेयस्य रामानुजसर्वक्रतुनन्दनस्य श्रीनिवासचतुष्कवीन्द्रदासस्य कृतिषु लक्ष्मीस्वयंवरं नाम नाटकं संपूर्णम् ॥

---

16. चन्द्रकलापरिणयः.

Beginning :

पार्वत्याः प्रणयप्रसन्नमनसः प्रीतिं प्रसूतेतरां
देवो यः श्वशुरैकमित्रमचलं चापात्मना मानयन् ।

धत्ते चन्द्रकलानुरञ्जनधिया
सश्श्रीकान्तशरश्शुभाय भवतूत्तुङ्गाय गङ्गाधरः ॥

एषा द्वाविंशतिपदा नान्दी ॥ नान्द्यन्ते सूत्रधारः ।

सप्रश्रयम् ॥ पशुपतिनापि गृहीतां ताण्डवनृत्तकलां प्रथयन्तः ।
कोहलमुख्या जयन्तु मुनिवर्याः ॥

इति पुष्पाञ्जलिं विकीर्य पञ्चषट्पदानि गत्वा

* * * *

स जयति नरसिंहकविर्यत्कवितास्वादमुदितहृदय__________ ।
__________ मपि सुदृशामादरपदमीषदपि नवं तनुते ॥

पारिपार्श्वकः ॥ आस्स एव । यः किलाभिनवपरशिवावतारस्य शिवरामसुधीमणेस्तनयः शास्त्रसाहित्ययोरपि__________

__________इति प्रतीतः । यत्र खल्वयं प्रौढकवीनां द्राक्षाक्षौद्रयोरुक्तिप्रत्युक्तिरूपो वाग्विलासः ॥

सूत्रधारः । कथमिव ।

पारि ॥ द्राक्षे किं वलसे वने वद ननु क्षौद्र त्वमप्यत्र किं
लज्जेऽहं नरसिंहसूरिकवितामाधुर्यतस्याप्यहम् ।
मित्रं नः क्व मरन्द एष कमले त्रिस्रोतसस्तत्कथं
तद्वाग्वेग__________ लीनेति हि श्रूयते ॥

एषा प्रश्नोत्तररूपा वाक्केलिः ॥

वाक्केलिः कथ्यते प्राज्ञैः उक्तिप्रत्युक्तिरूपिणी ।

सूत्र ॥ अये किमिदं विस्मृतं भवता । यत्किल कृतिनाऽथ______
____________________ वर्णितं सकलकलाकुशलमतिना सरसकविचक्रवर्तिना काशीपतिना सुधीमणिना ॥

पारि ॥ कथं विस्मर्यते । इदं हि ।

श्री नञ्जराजो नवभोजराजो
नृसिंह ——————लिदासः ।
परस्परान्तस्थितभावरीति
र्विज्ञायते येन परस्पराभ्याम् ॥ इति

सूत्र ॥ तत्कविसमक्षमेव कृतिना कृतिनायकेन कलुलेकुलचिरन्त केन स्वकपोलकल्पितसङ्गीतगङ्गाधराद्यनेकप्रबन्धाभिनय-दर्शनजनितकौतुकेन कर्णाटभाषाविरचितहालास्यचरितशिवभक्तिविला-सादिब(हुप्रबन्)धसमुदयेन सकलविद्वज्जनभागधेयेन नूतनभोजराजेन नञ्जराजेन सबहुमानमाहूतस्समादिष्टोऽस्मीति ।

सरसकवीनां पुरतो ——— ।
———————————॥
————— स्यास्य सनगरकुलेन्दोः ।
नरसिंहाभिधाविदुषः कृतिरियमभिनीय दर्शनीयेति ॥

अहो प्रभुरपि प्रबन्धनिर्मातेत्यदृष्टचरं सङ्गतं श्रीसरस्वत्योः ।

सूत्र ॥ ——————————— खल्वियं प्रश्नोत्तरोक्तिः ।

विरुद्धयोः श्रीभारत्योरेकत्र घटनं कुतः ।
वैदग्ध्यात्तत्तु तस्यैव कलुलेनञ्जभूपतेः ॥

End :

इदानीमार्द्राक्षतारोपणमाङ्गलिकनीराजनादिमहोत्सवानुभवाय कन्यया भवन्तं द्रष्टुमुत्कण्ठिता स्मः ॥

कन्या ॥ अयि मन्दमते ॥ रा ॥ रे रम ॥ इति निष्क्रान्तास्सर्वे ॥

इति पञ्चमोऽङ्कः ॥

17. रसिकजनरसोल्लासभाणः.

Beginning :

श्रीमत्पद्माक्षवक्षस्थलनिलयपयःसिन्धुकन्याननाब्जात्
जन्योच्छ्वासच्छटाश्वत्पवनपरिमलैः शेषशैलाधिपस्य ।
नाभ्यम्भोजाहृतोद्यन्मधुरमधुकरीडिम्भशङ्कां वहन्ती
कान्तिः श्रुत्यन्तरान्तश्रुतिकिसलयितश्रीपदः श्रेयसे स्तात् ॥१॥

वक्षस्थलस्थितविनिस्सृतकौस्तुभश्री
व्याजेन नव्यकमलामृतदिव्यकेल्याम् ।
संसक्तकुङ्कुमविशङ्कटपङ्कसङ्गं
व्यक्तीकरोति स युवा कुशलं दधातु ॥ २ ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥ समन्ततोऽवलोक्य सान्तर्हासम् ॥
अस्ति खल्वयं निरन्तराशिरोनितान्त . . . .

* * * *

सायं सम्फुल्लमल्लीकुसुमसमुदयस्यन्दिमानन्दरङ्गत्
भृङ्गीसङ्गीतभङ्गीप्रतिवदनकलाचारुवाचाविचारः ।
नात्रं (?) तन्त्रस्वतन्त्रः सकलकविघटाकुण्ठकण्ठीरवश्रीः
श्रीमान् कौण्डिन्यवंशे महति विजयतेऽहोबिलाचार्यवर्यः ॥

कौण्डिन्यवंशकलशोदधिशीतभानुः
शास्त्राम्बुधिग्रसनकुम्भभवप्रभावः ।
विद्वच्छटामकुटरत्नविचित्रिताङ्घ्रिः
आचार्यदीक्षितगुरुस्तनुजः स यस्य ॥

भ्राम्यन्मन्थानभूमीधरशिखरशिलाव्रातसङ्घातजात
शैलोद्यत्तुङ्गरङ्गावलिमिलितपयःपूरसारात्युदाराम् ।

आसीदासेतुशीताचलचरदचलामर्त्यजेगीयमानां
कीर्तिं संप्राप्तवान्यो जयति तदनुजस्सम्पदाचार्यवर्यः ॥

तस्यात्मजो विजयते कमलासनस्य पादारविन्दभजनाञ्चितमानसाब्जः ।
वेदान्तयुग्मपरिशीलनरम्यचित्तः श्रुत्यन्तदेशिकगुरुर्धरणीतलेऽस्मिन् ॥

तत्सूनुः श्रीनिवासाध्वरिगुरुकरुणालब्धमन्त्रोपदेशात्
प्रादुर्भूतप्रबोधस्तिरुमलकुलजश्रीनिवासार्यवर्यात् ।
राजत्साहित्यमार्गप्रचितसुकविताचातुरीस्फीतरीतिः
सोऽयं भाणं व्यतानीद्रसिकजनरसोल्लासनामाभिरामम् ॥

* * * *

End :

द्राक्षाफलक्षरितपुष्परसानुसारि
वाचाविचारललितो ललितं मनोज्ञम् ।
शृङ्गारवीरकरुणादिरसानुकीर्णं
गृह्णन्तु पण्डितजनाः प्रमदन भाणम् ॥

(इति निष्कान्तास्सर्वे) ॥

श्रीमत्कामसमुद्रवंशजलधेराज्ञानतो जानता
पारं स्फारमपारभावलरसं सारस्वतं जाग्रतम् ॥
भाणे वेङ्कटनायकेन रचिते पद्मापतेरङ्किते
नाम्नायं परिदृश्यतां यदि वसेद्दोषस्तदाप्युत्तमैः ॥

Colophon :—इति श्रीसकलकविनिकरमणिमयमकुटतटीघटित-चटुलमणिपटलरुचिररुचिनिचयचकचकितचरणारविन्दाण्णयाचार्यानुज-श्रीनिवासाचार्यकरुणापरिणाहकटाक्षवीक्षणक्षणसमासादितसकलानवद्य-हृद्यविद्यापद्याविद्योतमानमानसेन सन्ध्यानटविकटजटाच्छटाकुटीरतटी-नटीभवदभङ्गगङ्गासमुत्तुङ्गतरङ्गसङ्गवहरीवध्यमानमानानूनधारालवाग्धारा-

सारपरिपूरितकवितावनिताघनताजनितामोदविद्वज्जनजेगीयमानकीर्तिपरम्परेण कौण्डिन्यवंशकलशजलनिधिकुमुदबन्धूयमानवेदान्तदेशिकसूनुना श्रीमदक्कमांबागर्भशुक्तिमुक्ताफलेन निरन्तरसरसीरुहनयनचरणसरसीरुहपरिचरणपरिणतमानसवृत्तिना बालकेन वेङ्कटनामकेन विरचितो रसिकजनरसोल्लासभाणः समाप्तः ॥

मन्दोऽपियत्पदसरोरुहवन्दनेन विन्देद्बृहस्पतिसमत्वमवाप्तशास्त्रः ।
तेषां कटाक्षभरतः सततं गुरूणां भाणः समुल्लसतु चित्रचरित्रयुक्तः ॥

उन्मीलन्मुखबिम्बडम्बरपरिभ्राजात्सितांशुस्मित-
स्निग्धज्योत्स्नकथा सरोजनिलयानेत्रोत्सवं हासयन् ।
तुङ्गत्वङ्गदपाङ्गभृङ्गनिवहं सामोदमामोदयन्
यः कामी समजीजयत्सकुरुताच्छ्रेयांसि भूयांसि नः ॥

---

18. धनंजयविजयव्यायोगः.

Beginning:

हरेर्लीलावराहस्य दंष्ट्रादण्डस्स पातु वः ।
हेमाद्रिकलशा यत्र धात्री छत्रश्रियं दधौ ॥

अपिच ॥

तद्वः प्रमार्ष्टु विपदः प्रणतार्तिहन्त्र्याः
न्यस्तं पदं महिषमूर्द्धनि चण्डिकायाः ।
वैरी यदीयनखरांशुपरीतश्रृङ्गः
शक्रायुधाङ्कितनवाम्बुधरप्रभोऽभूत् ॥

तद्वस्सारस्वतं चक्षुस्समुन्मीलतु सर्वदा ।
यत्र सिद्धाञ्जनायन्ते गुरुपादाब्जरेणवः ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥ समन्तादवलोक्य ॥ अहो रमणीयता प्रभातस्य ॥ तथा हि ॥

दाराणां मुरवैरिणो रतिपतेर्मातुस्त्रिलोकीजितः
स्फारत्पङ्कजकोटरोदरजुषो निद्राविरामे श्रियः ।
प्रत्युद्बुद्धमराळपक्षपटहध्वानप्रबन्धानुगं
भृङ्गीमङ्गलपाटिकेव सततं प्रोत्कूजति प्राङ्गणे ॥

पुनः परितोऽवलोक्य ॥ अहो रमणीयः ॥

सरो हरति मे चेतः प्रोन्मज्जत्पद्मकु
वक्त्रो हरिणशावाक्ष्या

अपि च ॥

निष्पङ्का पृथिवी सश
सुव्यक्तामलतारकेन्दुसचि
तोयं वीतविषं सरांसि विकसत्पद्मानि शुभ्रा
द्रष्टुं सम्प्रति शारदीं श्रियमिमां मन्ये प्रवु . . . .

नेपथ्याभिमुखमवलोक्य ॥ क एष लि ततस्सम,
प्रविश्य पुरुषः ॥ लेहोजेः वकगहदि ॥

सूत्र ॥ विमृश्य वाचयति ॥ अस्ति समस्तप्रशस्तिसहितः श्रीमज्जयदेवः ॥

अर्थिप्रत्यर्थिलक्षैरप्यपराङ्मुखचेतसं ।
यं पराङ्मुखतां निन्युः केवलं परयोषितः ॥

यस्य चेतसि निर्व्याजं द्वयं तूलकणायते ।
क्रोधे विरोधिनां सैन्यं प्रसादे कनकोच्चयः ॥

स च राजा रङ्गमङ्गळन्नाम नाटकं समादिशति ॥

इह शरदि विराजद्वारिजोत्तंसितायां
प्रथमविगतनिद्रः श्रीस्तनाश्लिष्टवक्षाः ।
शिथिलयति मुरारिर्योगनिद्रानुरागं
तदयमखिललोकस्योत्सवः किं पुनर्नः ॥

तदिदानीं भवता वीररसोद्भूतं रूपकमभिनीय गदाधरमिश्रमुखा अस्मत्पारिषदा आनन्दनीयाः ॥

[illegible] सूत्र॥ [illegible]भरतः [illegible]र्म्॥ सचिन्तं च ॥ किं नाम तादृशं रूपकं ॥

उन्मीलन्मुखबिम्बड[illegible]नेरस्ति पुत्रान् यत्र सरस्वती ।
स्निग्धज्योत्स्नकया [illegible] धात्री[illegible]मधुरा गिरः ॥
तुङ्गत्वङ्गदपाङ्गभृङ्गानि[illegible] मामोद[illegible]
यः कामी समजीज[illegible]ध्याय[illegible] छ्रेयां[illegible]समाहुयः ।
सहस्रौघ[illegible] [illegible]ग्रीश्वराभिधां ॥

[illegible]सन्न्यसनात् प्रयच्छतोऽप्यभयं भूतगणाय योगिनः ।
[illegible]मण्डलभेदशङ्किनो भयभेकस्य रवेरभूद्यतः ॥

B[illegible]कम् ॥ [illegible]ः काञ्चनो नाम समस्तगुणवल्लभः ।
[illegible]लेव विद्यानां यस्य जिह्वा विराजते ॥

तेनकृतोऽयं धनञ्जयविजयव्यायोगोऽभिनेतव्यः ॥

सूत्र ॥ नेपथ्याभिमुखमवलोक्य ।

End:

सारस्वतं स्फुरतु चेतसि सत्कवीनां चक्षुर्भवन्तु कृतिनो गतमत्सराश्च ।
सानुरागसत्यज्यतानयम्रता . . . . श्चातुराणां ॥

इति निष्क्रान्तास्सर्वे । इति काञ्चनकविविरचितो धनञ्जयविजयो नाम व्यायोगस्संपूर्णः ॥

जगन्नाथेन लिखितः ॥

19. नारायणीविलासः

Beginning:

ओंकारात्मकमभ्युपैति परमं यत्सच्चिदानन्दताम्
कारुण्यादमृताय यत्सुमनसां सारस्वतः कल्पते ।
स्वैरं दीव्यति दुर्हृदो दमयितुं सम्मोहयन्मायया
तद्वच्छ्रीधरणीसमेतमवतान्नारायणाख्यं महः ॥

नान्द्यन्ते सूत्रधारः ॥ नेपथ्यं प्रति ॥ आर्ये । आगम्यताम् ।
प्रविश्य । नटी ॥ अंअ एसांहि ॥
सूत्रधारः ॥

पुत्रो बुक्कनरेन्द्रस्य दौहित्रो रामभूपतेः ।
विद्यते हि विरूपाक्षो रा हरिहरात्मजः ॥

नटी ॥ पसिद्धोखु(भवअ) सो रविज्जाए ।
(प्रसिद्धः खलु सः भरतविद्यायाम्) ॥

सूत्र ॥

तस्य राज्ञः कर्णाटतुण्डीरचोलपाण्ड्यमण्डलाधिपतेस्सिंहलद्वीप-जयस्तम्भस्य षोडशमहादानदीक्षितस्य सकलकलाविलासिनीस्वयंवरपतेः कृतिषु नारायणीविलासं नाम नाटकं प्रयोक्ष्ये ॥

* * * *

End:

ब्रह्मादयः ॥ अतः परमपि किमन्यदस्ति ॥
प्रत्यापन्नपदानामायुष्यं दत्तममृतमस्माकम् ।
त्रिभुवनहिताय नीताः प्रतिहतिमसुराश्च यद्विभो भवता ॥
तथाप्येवमस्तु भरतवाक्यम् ॥

एष वीरो विरूपाक्षश्शेषसारेण बाहुना ।
एकच्छत्रीकरोत्येनां भूतधात्रीं नयोन्नतः ॥

इति निष्क्रान्तास्सर्वे । पञ्चमोङ्कः ॥

20. भल्लटशतकम्.

Beginning:

तां भवानीं भवानीतक्लेशनाशविशारदाम् ।
शारदां शारदाम्भोदसितसिंहासनां नुमः ॥ १ ॥

युष्माकमम्बरमणेः प्रथमे मयूखाः
ते मङ्गलं विदधतूदयरागभाजः ।
कुर्वन्ति ये दिवसजन्ममहोत्सवेषु
सिन्दूरपाटलमुखीरिव दिक्पुरन्ध्रीः ॥ २ ॥

End:

सर्वप्रजाहितकृतः पुरुषोत्तमस्य
वासे समस्तविबुधप्रहितेष्टसिद्धौ ।
चन्द्रांशुविस्मृतिकरच्युतिमत्यमुष्मिन्
हे कालकूट तव . . . . ॥ १२० ॥

अयं वारामेको निलय इति रत्नाकर इति
श्रितोऽस्माभिस्तृष्णातरलितमनोभिर्जलनिधिः ।
क एवं जानीते निजकरपुटीकोटरगतं
क्षणादेनं ताम्यत्तिमिमकरमापास्यति मुनिः ॥ १०९ ॥

---

21. रसार्णवसुधाकरः.

Beginning:

शृङ्गारवीरसौहार्दमौग्ध्यवैयात्यसौरभम् ।
लास्यताण्डवसौजन्यं दाम्पत्यं तद्भजामहे ॥

वीणाङ्कितकरां वन्दे वाणीमेणीदृशं सदा ।
सदानन्दमयीं देवीं सरोजासनवल्लभाम् ॥

अस्ति किञ्चित् परं वस्तु परमानन्दकन्दलम् ।
कमलाकुचकाठिन्यकुतूहलिभुजान्तरम् ॥

तस्य पादाम्बुजाज्जातो वर्णी विगतकल्मषः ।
यस्य सोदरतां प्राप्तं भगीरथतपःफलम् ॥

तत्र रेचल्लवंशाब्धिशरद्राकासुधाकरः ।
कलानिधिरुदारश्रीरासीद्याचमनामकः ॥

यस्यासिधारामार्गेण दुर्गेणापि रणाङ्कणे ।
पाण्ड्यराजगजानीकाज्जयलक्ष्मीरुपागता ॥

खड्गनारायणे यस्मिन् भवति श्रीरतिस्थिरा ।
भूरभून् करिणीवश्या दृ(दु)ष्टराजगजाङ्कुशे ॥

तस्य भार्या महाभाग्या विष्णोः श्रीरिव विश्रुता ।
पोचमाता गुणोदारा जाता तामरसान्वयात् ॥

तयोरभूवन् क्षितिकल्पवृक्षाः पुत्रास्त्रयस्त्रासितवैरिवीराः ।
श्रृङ्गप्रभूपोऽन्नमनायकश्च वीराग्रणी रेचमहीपतिश्च ॥

कलावेकपदो धर्मो यैरेभिश्चरणैरिव ।
संपूर्णपदतां प्राप्य नाकांक्षति कृतं युगम् ॥

तत्र श्रृङ्गमहीपाले पालयत्यखिलां महीम् ।
नमतामुन्नतिश्चित्रं राज्ञामनमतां नतिः ॥

कृष्णैलेश्वरसन्निधौ कृतमहासम्भारमेलेश्वरे
वीतापायमनेकशो विदधता ब्रह्मप्रतिष्ठापनम् ।
आनृण्यं समपादि येन विभुना तत्तद्गुणैरात्मनो
निर्माणातिशयप्रयासगरिमव्यासङ्गिनि ब्रह्मणि ॥

कृतान्तजिह्वां कुटिलां कृपाणीं दृष्ट्वा यदीयां त्रसतामरीणाम् ।
स्वेदोदयाश्चेतसि सञ्चितानां मानोष्मणामाननुते प्रशान्तिम् ॥

श्रीमान्रेचमहीपतिस्सुचरितो यस्यानुजन्मा स्फुटम्
प्राप्तो वीरगुरुप्रथां पृथुतरां वीरस्य मुद्राकरः ।
लब्ध्वा लब्धकठारिरायबिरुदं राहूत्तरायाङ्कितम्
पुत्रं नागयनायकं वसुमतीवीरैकचूडामणिम् ॥

सोऽयं सिङ्गमहीपालो वसुदेव इति स्फुटम् ।
अनन्तमाधवौ यस्य तनुजौ लोकरक्षकौ ॥

तत्रानुजो माधवनायकेन्द्रो दिगन्तरालप्रथितप्रभावः ।
यस्याभवन्वंशकरा नरेन्द्रास्तनूभवा देवगिरीन्द्रमुख्याः ॥

तस्याग्रजन्मा भुवि राजदोषैरपेतभावादनप(पो)तसंज्ञाम् ।
ख्यातिं दधाति स्म यथार्थभूतामनन्तसंज्ञां च महीधरत्वात् ॥

सोदर्यो बलभद्रमूर्तिरनिशं देवी प्रिया रुक्मिणी
प्रद्युम्नस्तनयोऽपि पौत्रनिवहो यस्यानिरुद्धादयः ।
सोयं श्रीपतिरन्नपोतनृपतिः किंत्वाननाम्भोरुहे
धत्ते चारुसुदर्शनश्रियमसौ स त्वात्महस्ताम्बुजे ॥

बहुसोमसुतं कृत्वा भूलोकं परिरक्षति ।
एकसोमसुतं रक्षन् स्वर्लोकं लज्जते हरिः ॥

सोमकुलपरशुरामे भुजबलभीमेऽरिमापि(थिभूमि)गोपाले ।
यत्र च जाग्रति शासति जगतां जागर्ति नित्यकल्याणम् ॥

हेमाद्रिदानैर्धरणीसुराणां हेमाचलं हस्तगतं विधाय ।
यश्चारुसोपानपथेन चक्रे श्रीपर्वतं सर्वजनाङ्घ्रिगम्यम् ॥

योऽनेकवीरोद्धरणेऽप्यसंख्यसंख्योऽप्यभग्नात्मगतिक्रमोऽपि ।
अजातिसाङ्कर्यभवोऽपि चित्रं दधाति सोमान्वयभार्गवांशम् ॥

धावं धावं रिपुनृपतयो युद्धरङ्गानुविद्धाः
खड्गे खड्गे फलितवपुषं यं पुरस्ताद्विलोक्य ।

प्रत्यावृत्त्या वितत इतौ (वितथगतयो) वीक्षमाणा यदीयं
संमन्यन्ते स्फुटमवितथं ख(ङ्ग)नारायणांशम् ॥

अङ्गमाम्बेति विख्याता तस्यासीद्धरणीपतेः ।
देवी शिवा शिवस्येव राजमौलेर्महोज्वला ॥

शत्रुघ्नं शत्रु(श्रुत)कीर्तिर्या सुभद्रा यशसार्जुनम् ।
आनन्दयति भर्तारं श्यामा राजानमुज्वलम् ॥

तयोरभूतां पुत्रौ द्वौ आद्यो वेदगिरीश्वरः ।
द्वितीयस्तद्वितीयोऽसौ यशसा शिवभूपतिः ॥

अथ श्रीशृं(शि)ङ्गभूपालो दीर्घायुर्वसुधामिमाम् ।
निजांसपीठे निर्व्याजं कुरुते सुप्रतिष्ठिताम् ॥

अहीनज्याबन्धं कनकरुचिरं कार्मुकवरम्
बलिध्वंसी बाणः परपुरमनेकं च विषयः ।
इति प्रायो लोकोक(त्त)रसमरसन्नाहविधिना
महीशोऽयं शृं(शि)ङ्गक्षितिप इति यं जल्पति जनः ॥

यत्र च रणसंनाहिनि तृणचरणं निजपुराच्च निस्सरणम् ।
वनचरणं तच्चरणकपरिचरणं वा विरोधिनां शरणम् ॥

सतां प्रीतिं कुर्वन् कुवलयविकासं विरचयन्
कलाः कान्ताः पुष्णन् दधदपि च जैवातृककथाम् ।
नितान्तं यो राजा प्रकटयति मित्रोदयमहो
तथा चक्रानन्दानपि च कमलोल्लाससुमु(षु)षा(मा)म् ॥

तल्लब्धानि घनाघनै(स्ततइतो वारां पृषन्त्यम्बु)धौ
स्वात्यामेव हि शुक्तिकासु दधते मुक्तानि मुक्तात्मताम् ।
यद्दानोदकविप्रुषस्तु सुधियां हस्ते पतन्त्योऽभवन्
माणिक्यानि महाम्बराणि बहुशो दामानि हेमानि च ॥

नयमनयं गुणमगुणं पदमपदं निजमवेत्य रिपुभूपाः ।
यस्य च नयगुणविदुषोऽपि नमन्ति पदारविन्दपीठान्तम् ॥

प्राणानां परिरक्षणाय बहुशो वृत्तिं मदीयां गताः
त्वत्सामन्तमहीभुजः करुणया ते रक्षणीया इति ।
कर्णे वर्णयितुं नितान्तसुहृदोः कर्णान्तविश्रान्तयोः
मन्ये यस्य दृगन्तयोः परिसरं सा कामधेनुः श्रिता ॥

युष्माभिः प्रतिगण्डभैरवरणे प्राणाः कथं रक्षिताः
इत्यन्तःपुरपृच्छया यदरिषु प्राप्तेषु लज्जावशम् ।
शंसत्युत्तरमाननव्यतिकरव्यापारपारं गताः
गण्डान्दोलितकर्णकुण्डलहरिन्माणिक्यकर्णाङ्कुराः ॥

मन्दारपारिजातकसन्ता(नक)कल्पसुरमणीसदृशैः ।
अनपोततदां(अनपोतदा)चवल्लभवेदगिरिस्वामि मांदधांनयसंज्ञैः

(माददामयाभिख्यैः) ॥

आत्मभवैरतिविभवैरनितरजनसुलभदानरुदितै(?)र्भुवि यः ।
रत्नाकर इव राजति राजकरारूढरचितकमलोल्लासः ॥

यस्याढ्यः प्रथमः कुमारतिलकः श्रीयन्नपोतो गुणै
रेकस्यात्मजमात्मरूपविभवे चापे द्वयोरग्रजम् ।
आरूढे त्रितयाग्रजं विजयते दुर्वारदोर्विक्रमं
सत्योक्तौ चतुरग्रजं वितरणे किञ्चापि पञ्चाग्रजम् ॥

यत्पुत्रस्य कुमारदाचयविभोः खड्गाग्रधाराजले
मज्जन्ति प्रतिपक्षभूमिपतयश्शौर्योष्णसन्तापिताः ।
चित्रं तत्प्रमदाः प्रणष्टतिलका व्याकीर्णनीलालकाः
प्रभ्रश्यत्कुचकुङ्कुमाः परिगलन्नेत्रान्तकालाञ्जनाः ॥

परिपोषिणि यस्य पुत्ररत्ने दयिते वल्लभरायपूर्णचन्द्रे ।
समुदेति सतां प्रभाविशेषः कमलानामभिवर्धनं तु चित्रम् ॥

पुत्रैरन्यैश्च तनैयः सोऽयं शिङ्गमहीपतिः ।
षड्भिः प्रतिष्ठामयते स्वमिवाङ्गैस्सुसङ्गतैः ॥

राजा स राजाचलनामधेयामध्यास्त(स्त) वंशक्रमराजधानीम् ।
सतां च रक्षामसतां च शिक्षा(क्षां), न्यायानुरोधादनुसन्दधानः ॥

विन्ध्यश्रीशैलमध्यक्ष्मामण्डलं पालयन् सुतैः ।
वंशप्रवर्तकैरर्थान् भुङ्क्ते भोगपुरन्दरः ॥

यस्मिन् शासति शिङ्गभूमिरमणे क्ष्मामन्नपोतात्मजे
काठिन्यं कुचमण्डले चपलता नेत्राञ्चले सुभ्रुवां ।
वैषम्यं त्रिवलीषु मन्दपदता लीलालसायां गतौ
कौटिल्यं चिकुरेषु किंच कृशता मध्ये परं बध्यते ॥

सोऽहं कल्या(ण)रूपस्य वर्णोत्कर्षैककारणम् ।
विद्वत्प्रसादनाहेतोः वक्ष्ये नाट्यस्य लक्षणम् ॥

पुरा पुरन्दराद्यास्ते प्रणम्य चतुराननम् ।
कृताञ्जलिपुटा भूत्वा पप्रच्छुस्सर्ववेदिनम् ॥

भगवन् श्रोतुमिच्छामः श्राव्यं दृश्यमनोहरम् ।
धर्म्यं यशस्यमर्थ्यं(र्थ्यं) च सर्वशिल्पप्रदर्शनम् ॥

परं पञ्चममाम्नायं सर्ववर्णाधिकारिकम् ।
इति पृष्टस्स तैर्ब्रह्मा सर्ववेदाननुस्मरन् ॥

तेभ्यश्च सारमादाय नाट्यवेदमथासृजत् ।
अध्याप्य भरताचार्यं प्रजापतिरभाषत ॥

सह पुत्रैरिमं वेदं प्रयोगेण प्रकाशय ।

इति तेन नियुक्तस्तु भरतस्सह सूनुभिः ॥
प्रायोजयत्सुधर्मायामिन्द्रस्याग्रेऽप्सरोगणैः ।
सर्वलोकोपकाराय नाट्यशास्त्रं च निर्ममे ॥
तथा तदनुसारेण शाण्डिल्यः कोहलोऽपि च ।
दन्ति(त्ति)लश्च मतङ्गश्च ये चान्ये तत्तनूभवाः ॥
ग्रन्थान्नानाविधांश्चक्रुः प्रख्यातास्ते महीतले ।
तेषामतिगभीरत्वात् विप्रकीर्णक्रमत्वतः ॥
संप्रदायस्य विच्छेदात्तद्विद्वाद्विर(ल)त्वतः ।
प्रायो विरलसंचारा नाट्यपद्धतिरस्फुटम् ॥
तस्मादस्मत्प्रयत्नोऽयं तत्प्रकाशनलक्षणः ।
सारेण ग्राहिणा चित्तमानन्दयतिं धा(धी)मताम् ॥
नेदानींतनदीपिका किमु तमस्सङ्घातमुन्मूलयेत्
ज्योत्स्ना किंच चकोरपारणकृते तत्कालसंशोभिनी ।
बालः किं कमलाकरान् दिनमणिर्नोल्लासयेदञ्जसा
तत्सम्प्रत्यपि मादृशामपि वचः स्यादेव सत्प्रीतये ॥
स्वच्छस्वादुरसाधारो वस्तुच्छायामनोहरः ।
सेव्यस्सुवर्णनिधिवन्नाट्यमार्गस्य नायकः ॥

* * * *

End:

मत्वा या(धा)त्रा तुलायां लघु[ ]ने धरणीं शिङ्गभूपालचन्द्रे
सृष्टो (ष्टे) तत्रातिगुर्व्यां तदुपनिधितया स्थाप्यमानैः क्रमेण ।
चिन्तारत्नौघकल्पद्रुमततिसुरभीमण्डलैः पूरितान्ता
मूर्ध्वं नित म्रा तरिकुलशतैः (नीतां विलोक्य ध्रुवमुडुनिकरैः)
पूर्यतेऽद्यापि सा द्यौः ॥

Colophon :— इति श्रीमण्डलाधीश्वरश्रीअनपोतनरेन्द्रनन्दन-बलभुजबलभीमश्रीशिङ्गभूपालविरचिते रसार्णवसुधाकरनाम्नि नाट्यालंकारशास्त्रे भावकोल्लासो नाम तृतीयोल्लासः ॥

श्रीतोयशैलवसतिस्स तमालनीलो
जीयाध्व(द्ध)रिर्भुनिचकोरसुशारदेन्दुः ।
लक्ष्मीस्तनस्तबककुङ्कुमकर्दमश्री
संलिप्तनिर्मलविशालभुजान्तरालः ॥

मलयगिरिनिवासी मारुतो यच्छताङ्गः
तरुणशिशिररश्मे(श्मि)र्यत्सुहृत् पुण्यकीर्तिः ।
चरति चिरमनङ्गः क्वापि क्लैरप्यदृश्यः
स जयतु रसिकौघैर्वन्दितः पञ्चबाणः ॥

अशेषाणां द्विजनुषामाशीर्वादपरम्परा ।
तरङ्गयतु कल्याणं कविना(वीनां) चायुरायतम् ॥

एतद्ग्रन्थसङ्ख्या (3,315) ॥

---

22. अलङ्कारेन्दुशेखरः.

Beginning :

कल्याणं कल्याणाचलधर्मधरो धरात्मजामानम् ।
विरचयतु राजमौलिः परमहिमक्ष्माभृदीशलाल्याङ्घ्रिः ॥

दानवारिधरश्चक्षुःश्रवणोदारभूषणः ।
विनतानन्दनो देयात् कुशलानि विनायकः ॥

शान्ताविलासाख्यकृतेर्मुख्यां व्याख्यां विधाय यः ।
हरिशावकरीन्द्रस्य प्रेमपात्रं बभूव यः ॥

तेन श्रीशैलवंश्येन नृसिंहार्येण निर्मितः ।
आर्यानन्दकरो भूयादलंकारेन्दुशेखरः ॥

इह खलु कविः ॥

काव्यं यशसेऽर्थकृते व्यवहारविदे शिवेतरक्षतये ।
सद्यः परनिर्वृतये कान्तासम्मिततयोपदेशयुजे ॥

निर्दोषं गुणवत् काव्यमलंकारैरलंकृतम् ।
रसान्वितं कविः कुर्वन् कीर्तिं प्रीतिं च विन्दति ॥

इत्यादिना काव्यस्यानेकश्रेयस्साधनतां काव्यालापांश्च वर्जयेदिति निषेधस्य काव्यसामान्यनिषेधपरत्वेन रामायणादेरपि हेयताप्रसङ्गसंभवेन तादृशनिषेधस्यासत्काव्यमात्रविषयतां ॥

* * * *

अलङ्कारशास्त्रस्य काव्यस्वरूपज्ञानसाधनतां चानुसन्दधानः बालानां सुखबोधनानुकूलं लक्षणमालिकाख्यं अलङ्कारशास्त्रं चिकीर्षन्नादौ मङ्गलमाचरति ॥ वन्दे इत्यादि ॥

वन्दे वन्दारुसन्दोहमन्दिरालिन्दकल्पकम् ।
अलङ्कारिकलितं देवं श्रीशैलशिखरेश्वरम् ॥

वन्दारूणां भक्तानां वन्दारुरभिवादुक इत्यमरः

End :

भ(भा)वप्रधानमाख्यातमिति वदतां वैयाकरणानां मते "लिम्पतीव तमोऽङ्गानि वर्षतीवाञ्जनं नभ " इत्यत्र तमःकर्तृकं अङ्गकर्मकं लेपनं नभःकर्तृकं अञ्जनकर्मकं वर्षणकमिति च बोधः । प्रथमान्तार्थमुख्यविशेष्यको बोध इति वदतां नैयायिकानां मते तु अङ्गकर्मकलेपनकर्तृकतमःकर्मककवर्षणकर्तृ नभ इति च बोधः ॥

23. शारीरकभाष्यव्याख्या (भाष्यरत्नप्रभा).

Beginning :

यं हि वैराग्यसंपन्नास्तत्वमर्थविवेकिनः ।
लभन्ते साधनैर्दान्तास्तं सीतानायकं भजे ॥

तदन्तरप्रतिपत्तौ . . . भ्याम् * ॥ वृत्तमनूद्य तृतीयाध्यायार्थमाह द्वितीय इत्यादिना अविरुद्धे वेदान्तार्थे तत्ज्ञानसाधनचिन्तावसर इत्यनयोर्हेतुहेतुमद्भावः लिङ्गोपाधिसिद्धौ तदुपाहितजीवसंसारचिन्तेति पादयोरपि तद्भावः । तत्सङ्गतिः अत्र प्रथमपादे वैराग्यद्वितीये स्वमाद्यवस्थोक्त्या त्वंपा(प)दार्थो ब्रह्मतत्वं चोच्यते । तृतीये वाक्यार्थस्तदर्थमुपासनाश्च विचार्यन्ते ॥

चतुर्थपादार्थमाह । सम्यग्दर्शनादिति॥ दर्शनोपायास्सन्यासादयः॥

* * * *

Colophon of the third Adhyāya :— इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगोविन्दानन्दभगवत्कृतायां शारीरकव्याख्यायां भाष्यरत्नप्रभायां तृतीयाध्यायस्य चतुर्थः पादः । तृतीयाध्यायः समाप्तः ॥

End :

अनावृत्तिश्शब्दादिति एवं समयोक्त्या ब्रह्मात्मैक्यस्य वेदान्तप्रमाणकत्वमवधारितम् वाक्यार्थज्ञाने स्मृतितर्कादिसर्वप्रकारविरोधः सुपरिहृतः साधनसंपत्तिश्च दर्शिता । तस्माद्विवेकादिसाधनसंपन्नस्य श्रवणाद्यावृत्तिनिरस्तप(प्र)तिबन्धस्याखण्डात्मबोधात्समूलबन्धध्वंसे सत्याविर्भूतंनिष्कलङ्कानन्तसंप्रकाशचिदानन्दात्मनावस्थानमिति सिद्धम् ॥

---

* तदन्तरप्रतिपत्तौ रंहति संपरिष्वक्तः प्रश्ननिरूपणाभ्याम् ॥

नानाविधग्रन्थजातं वीक्ष्य सम्यग्यथामति ।
शारीरकस्य भाष्यस्य कृता व्याख्या सतां मुदे ॥
अन्तर्यामी जगत्साक्षी सर्वकर्ता रघूद्वहः ।

* * * *

---

24. सूत्रोपन्यासः.

Beginning:

बोधानन्दगणाध्यक्षं कालमूषिकवाहनम् ।
जन्मादिविघ्नहर्तारं भजे निजगुरुं सदा ॥
विद्याशङ्करपादाब्जपरागाः पान्तु पावनाः ।
निस्नमस्कसदानन्दसाक्षात्करणहेतवः ॥
नमामि शुद्धविज्ञानमात्मभारतिसद्गुरुम् ।
यस्यावलोकनान्मूको वावदूकत्वमाप्नुयात् ॥
आचार्यभाष्याकात(?)न्निबन्धनसागरात् ।
तदर्थरत्नान्युद्धृत्य सूत्रेषु ग्रन्थयाम्यहम् ॥

ओं अथातो ब्रह्मजिज्ञासा ।

इह खलु सूत्रे सर्वज्ञबादरायणप्रणीतत्वादानर्थ (क्या)नुपपत्तेः निरर्थकसिद्धबोधकत्वानुपपत्तेश्च विस्त्रे(?)पुरुषं प्रत्युपयोगि तथा कर्तव्येति पदमध्याहर्तव्यम ॥

* * * *

End:

वैयासिकानां सूत्राणामुपन्यासः कृतो मया ।
अलसानां नृणामीषत् प्रतीतिर्जायतामिति ॥

टीका स्नेहविहीनापि व्याससूत्रार्थदीपिका ।
इयं रामेशभारत्याः कृतिर्विजयतां भुवि ॥

Colophon:— इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकश्रीरामेश्वरभारतीविरचितो वैयासिकसूत्रोपन्यासः परिसमाप्तः ॥

श्रीमज्ज्ञानेन्द्रगुरूणां पदपङ्कजषट्पदः ।
गोविन्देन्द्रयतिः प्रीत्यै व्यलिखत् विदुषां मुदा(दे) ॥

---

25. ज्ञानवासिष्ठसप्तशती.

Beginning:

दिवि भूमौ तथाकाशे बहिरन्तश्च मे विभुः ।
यो विभात्यवभासात्मा तस्मै सर्वात्मने नमः ॥

अहं बद्धो विमुक्तस्स्यामिति यस्यास्ति निश्चयः ।
नात्यन्ततद्ज्ञो(मज्ञो) नेतज्ज्ञो ह्यस्मिन् शास्त्रेऽधिकारवान् ॥

गुरुमासीनमेकान्ते वाल्मीकिं सर्वदर्शिनम् ।
पप्रच्छ प्रणतो भूत्वा भरद्वाजो मृदुस्वरम् ॥

* * * *

End:

स्नातं तेन समस्ततीर्थसलिलैः सर्वापि दत्तावनिः
यज्ञं चापि समस्तमिष्टमनघं देवाश्च संपूजिताः ।
संसाराच्च समुद्धृताः स्वपितरः त्रैलोक्यपूज्योऽप्यसौ
यस्य ब्रह्मविचारणे क्षणमिह प्राप्नोति धैर्यं मनः ॥

Colophon:— इति श्रीमद्वाल्मीकीये वासिष्ठरामायणसप्तशत्यां निर्वाणप्रकरणम् ॥

इति श्रीमद्वाल्मीकीये वासिष्ठरामायणे द्वात्रिंशत्सहस्त्रिकायां संहितायां श्रीमत्कृष्णगिरिपुरीनिवासनृसिंहाख्यद्विजवरेण्यतनयेन श्रीमत्-

शृङ्गेरीश्रीनृसिंहभारतीस्वामिभिः कलियुगजनक इति दत्तनामधेयस्य वेङ्कटरमणयार्यस्यानुजेन कृष्णयाभिधानेनोद्धृतः श्रीमत्काश्मीरपण्डितरचितव्याख्यानसहितसारसमुच्चयसप्तशती सम्पूर्णा ॥

ఇతి శ్రీసీతారామకృపారసపూరిత శ్రీహరితసగోత్రపవిత్రఅలచనాడు వంశపయఃపయోధికైరవమిత్రసజ్జనవర్ణనీయచరిత్రనృసింహాఖ్యాభిఖ్యాతభూసురవర్య పుత్రుండును శ్రీమద్వాసిష్ఠరామాయణంబును సప్తశతిగా సంగ్రహించిన కృష్ణయాఖ్యునకు అగ్రజుండును అగు వేంకటరమణయ్యచే రచింపంబడిన శ్రీమద్వాల్మీకీయంబగు వాసిష్ఠరామాయణసప్తశత్యాంధ్రటీక ముగిసెను.

प्रकरणनामधेयानि.	ग्रन्थसंख्या.
(1) वैराग्यप्रकरणम्	103
(2) मुमुक्षुत्वप्रकरणम्	59
(3) उत्पत्तिप्रकरणम्	99
(4) स्थितिप्रकरणम्	138
(5) उपशमप्रकरणम्	101
(6) निर्वाणप्रकरणम्	200
	700

---

26. भगवन्नामवैभवम्.

मुरलीधरदासकृतम् ॥

Beginning:

श्रीमद्राधाकृष्णचरणौ शरणं प्रपद्ये ॥ श्रीमते राधाकृष्णाय नमः ॥

राधासहायवेण्वंशं श्रीमद्वल्लभनन्दनम् ।
पद्माक्षं विठ्ठलाधीशं वन्दे स्वज्ञानदं गुरुम् ॥

नामोच्चारणमात्रेण यस्तारयति मानवान् ।
रमासर्वस्वविषयं तं वन्दे देवकीसुतम् ॥

यशोदोत्सङ्गशयनं यशोभाग्भिरभिष्टुतम् ।
विशालपद्मनयनमाशासे नन्दनन्दनम् ॥

नत्वा श्रीनारदं व्यासं शुकतातं तथा शिवम् ।
सविरिञ्चं हरिं नत्वा वक्ष्ये तन्नामवैभवम् ॥

अथेदं विचार्यते भगवतो लक्ष्मीरमणस्य नामोच्चारणं किं साक्षान्मोक्षजनकं उत विरागज्ञानसहकृतभक्तिद्वारेति साक्षादेवेत्यङ्गीकार्यम् । द्वितीयपक्षे "एतन्निर्विद्यमानानामिच्छतामकुतोभयं । योगिनां नृप निर्णीतं हरेर्नामानुकीर्तनमि ॥" ति श्रीशुकवचनविरोधापत्तेः ॥ . . . . . .

इति श्रीमुरलीधरदासकृतौ भगवन्नामवैभवे भगवन्नामसङ्कीर्तनस्य स्वतन्त्रत्वेन भगवत्प्राप्तिलक्षणमोक्षसाधनत्वनिरूपणं नाम प्रथमस्तबकः ॥ . . . . .

इति . . . सङ्कीर्तनस्य पुरुषार्थचतुष्टयत्वनिरूपणं नाम द्वितीयस्तबकः ॥ . . . .

इति . . . सङ्कीर्तनस्य स्वतन्त्रतया सर्वपापक्षयकरत्वसर्वधर्मसाद्गुण्यकरत्वनिरूपणं नाम तृतीयस्तबकः ॥

इति . . सङ्कीर्तनस्य स्वतन्त्रत्वेन कलिदोषनिबर्हणत्वनिरूपणं नाम चतुर्थस्तबकः ॥

कलिदोषहरे दिव्ये कल्याणाद्भुतसुन्दरे ॥
कलयेन्मे रतिं कृष्णः स्वनाम्नि करुणानिधिः ॥
श्रीकृष्णः शरणं मम ॥

*   *   *   *

इति . . . . सङ्कीर्तनलक्षणधर्मस्य निरङ्गत्वनिरूपणं नाम पञ्चमस्तबकः ॥

॥ श्रीकृष्णः शरणं मम ॥ . . . . .

End :

कांश्चिन्ममानुध्यानेन नामसङ्कीर्तनादिभिः । योगेश्वरानुवृत्या वा हन्यादशुभदान् शुभैः ॥ इति । अपिच । आपन्न स्संसृ(सृ)तिं घोरां यन्नाम विवशो गृणन् । ततः सद्यो विमुच्येत यद्बिभेति स्वयं भयः ॥ इत्यादिभागवतवचनैर्भगवत्प्राप्तिरूपमोक्षस्याव्यवहितपरमसाधनत्वेन निर्णीतं श्रीहरिनामसङ्कीर्तनं मुमुक्षूणां मोक्षोपयोगिसर्वसाधनप्रदमित्येतदुपपन्नतरमिति सर्वं समञ्जसम् ॥

स्वनाम्नि भगवान्दद्याद्रतिं मे रघुनन्दनः ।
अनायासेन मुक्तास्स्युर्येन सर्वे मुमुक्षवः ॥
भगवन्नामविभवं पठन्निममनन्यभाक् ।
भगवन्नाम्नि रतिमान् भूयात् कृष्णप्रसादतः ॥

Colophon :— इति श्रीमुरलीधरदासकृतौ भगवन्नामवैभवे भगवन्नामसङ्कीर्तनस्य सर्वविधवैभवचिन्तनं नाम षष्ठः स्तबकः ॥

श्रीमद्विठ्ठलनाथाय कृष्णवेणुस्वरूपिणे ।
मङ्गलं पुष्टिमार्गैकवर्धकाय प्रियात्मने ॥
जयताम्मुरलीगानरसिको हरिरीश्वरः ।
पीताम्बरः पद्मनेत्रः स्व(स्वा)मिनीरमणः प्रभुः ॥

श्रीयशोदोत्सङ्गलालिताय नमः ॥ श्रीकृष्णः शरणं मम ॥

---

27. परतत्वविलासः.

कृष्णतीर्थरचितः ॥

Beginning:

निर्विकारामलानन्दनित्यसन्मूर्तिमीश्वरम् ।
सर्वेश्वरमजं कृष्णं कारुण्यघनमाश्रये ॥

अथेदं विचार्यते घनश्यामादिलक्षणं भगवद्रूपं किमानन्दमात्रं उत प्रकृतिगुणकृतं वेति आद्ये तु ओमिति ब्रूमः । द्वितीयपक्षे तु बहुप्रमाणविरोधापत्तेः । केचित्तु अवतारकाले नृतनुमूर्तिग्रहणत्यागादिश्रवणात् द्वितीय एव पक्षः साधुरिति मन्यन्ते । ते प्रष्टव्याः किं भगवान् कालपरतन्त्रः आहोस्वित् तदतीतस्वतन्त्रो वा । नाद्यः कालातीतत्वस्य सर्वशास्त्रप्रसिद्धत्वात् । किञ्च गुणातीतस्य कालस्यैव गुणक्षोभकतया गुणपरतन्त्रत्वासम्भवे कथं वा भगवतोऽचिन्त्यानन्दनित्यविग्रहस्वभाववतः कालाधीनगुणकृतदेहवत्वं स्यात् जीवस्य तु स्यात् कालपरतन्त्रतया गुणाधीनदेहवत्वं । तदुक्तं नारदेन "कालकर्मगुणाधीनो देहोऽय" मिति ॥

* * * *

End:

शरण्यं करुणार्णवमित्यादिप्रमाणबोधितां केवलां भगवत्कृपामेव स्वस्य साधनतयावलम्बन्तो (माना) भगवन्तं प्रार्थयन्ति तेषां स्वयमेवाभयं ददाति भगवान् । आह च गीतायां रामायणेऽपि । सकृदेव । मामेव ये । मामेकं शरणं व्रजेति । तत्कृपापात्रभूता एव तन्मनस्कास्तदालापा इत्युक्तरीत्या तदेकान्तभक्ता भवन्तीति सर्वं समञ्जसम् ॥

परतत्वविलासोऽयं परस्य ब्रह्मणो हरेः ।
मुखोल्लासं जनयतु चम्पकारण्यभूपतेः ॥
परतत्वविलासोऽयं परमानन्दनिर्भरैः ।
श्रीकृष्णतीर्थैरचितं (तः) श्रीवल्लभमुदावहम्(हः) ॥

२४. सुवर्णसूत्रं ॥ (विद्वन्मण्डनव्याख्या) ॥

पुरुषोत्तमविरचितम् ॥ अपूर्णम् ॥

Beginning:

नमामि श्रीबालकृष्णं यशोदोत्सङ्गलालितं ।
पूतनासुपयःपानरक्षिताशेषबालकं ॥
नमामि श्रीमदाचार्यचरणान् करुणार्णवान् ।
सुधानिधिरभूद्याविर्यतः श्रीविठ्ठलेश्वरः ॥
यद्वक्त्रोदितमुज्वलद्युतिलसन्नानाश्रुतिव्यासवाक्
सम्मिश्रं रसपूरितं विजयते पीयूषमत्यद्भुतं ।
यत्सत्प्रानृतवादिभिः खलु समं पेपीयमानं मुहुः
पूर्वान्नन्दयतीतरान् कृशयति द्रागेव नैजैर्गुणैः ॥
तत्करुणालवदर्शितसरणिः पुरुषोत्तमस्तनुते ।
विद्वन्मण्डनयुक्तौ सुवर्णसूत्रं सदा प्रणतः ॥

इह हि प्रभुचरणाः स्वीयानां मुख्यभक्तिमार्गतदुपयोगिब्रह्मवादाप्रवादजनितखेदमसहमानास्तन्निरासाय विद्वन्मण्डनं कुर्वन्तः स्वमार्गस्यातिगोप्यत्वं सकलप्रमाणमूर्धन्यश्रुतिसिद्धत्वं च ज्ञापयन्तः तदभिज्ञापकं मङ्गलवाक्यं शिष्यशिक्षायै ग्रन्थारम्भे निबध्नन्ति ॥ निजमुरळिकेति निजाचासौ मुरळिका च निजमुरळिका ॥ . . . .
. . . . . .

गुरौ भगवतीव बुद्धिरावश्यकीति श्रीमदाचार्यान्नमस्यन्तो ग्रन्थकरणं प्रतिजानते । पितृचरणानिति । त्वं हि नः पिता योऽस्माकमविद्यायाः पारं तारयसीति प्रश्नश्रुतेः पातीति पितेति योगोऽत्रापि ग्राह्यः । मृतेऽण्ड एष तस्मिन् यदभूत्ततो मार्ताण्ड इति व्यपदेश इति पञ्चमस्कन्धे

मार्तण्डपदानिर्वचनं ॥ तेन श्रीमदाचार्यैः भक्तिमार्गप्रकाशने अकृत एतस्य जगतोमृतप्रायत्वं योजितं । तदेव श्रीवल्लभाष्टके नाविर्भूयाद्भवानिति श्लोके व्युत्पादितं॥ तदेतन्मत्कृततद्विवृतिटिप्पणादवगन्तव्यं। एवं ग्रन्थकरणं प्रतिज्ञाय तस्य विद्वदुपयोगित्वं वदन्तो विदा ज्ञानेन ठाः शून्याः तान् लातीति स्वनामयोगस्मारणेन स्वस्य दयालुत्वमपि बोधितं । श्रुतीति । आदिपदेन गीतादिस्मृतिग्रहणं । मणिमृष्टस्यापि मण्डनस्य मुक्ताभिः शोभातिशयात् अत्र तदनुकूलतन्मूलकयुक्तीनां तथात्वं एवं ग्रन्थोपयोगमुक्त्वा तमारभमाणा विषयं संशयश्च स्फुटीकुर्वन्ति ॥

End :

अत एव च जगतो ब्रह्मोपादानत्वं। अतएव च सर्वेषां शब्दानां ब्रह्मसामानाधिकरण्यं॥ मुख्यवृत्तमित्यादि॥ अत्र यद्यपि प्रतिज्ञोपपद्यते। तथापि दृष्टान्तोपरोधो दुर्वारः अत एव स आत्मानं स्वयम् ॥

---

29. सेवाकल्पतरुः.

Beginning ;

श्रीविट्ठलं शार्ङ्गधरं प्रणम्य करुणामयम् ।
सेवाकल्पतरुः पुण्यः सतां प्रीत्यै प्रकाश्यते ॥

अथेदं विचार्यते भगवतः श्रीनन्दराजकुमारस्य सेवास्वरूपं कीदृशम् तत्र के वाधिकारिणः किं फलमिति च ।

अत्रेदं निर्धारितमुत्तरम्। भगवत्प्रतिकृत्याराधनोपचारादिलक्षणमेव सेवास्वरूपं भगवन्मार्गप्रविष्टा एवाधिकारिणः भगवत्प्रसादप्राकट्यलीलासायुज्यादिलक्षणं फलमिति च। तथैव श्रीभागवतवचनैरवधारितत्वात्। ननु "मानसी सा परा मते" ति पुष्टिप्रवर्तकाचार्यवचनेन मानसिकसेवाया एव मुख्यत्वावगमात्। कथं प्रतिकृत्याराधनं सेवास्वरूपमिति वक्तुं शक्यमिति चेदत्रोच्यते ॥

* * * *

इति श्रीमुरलीधरदासकृतसेवाकल्पतरौ भगवत्सेवास्वरूपनिरूपणं नाम प्रथमस्तबकः ॥ . . . .

इति श्रीमुरली . . . . . . तरौ भगवत्सेवाधिकारिलक्षणनिरूपणं नाम द्वितीयस्तबकः . . . . . .

End:

तस्माद्भगवत्सेवाया भगवत्प्रसादप्राकट्यलीलासायुज्यरूपाणि त्रीण्यपि मुख्यफलानीति सर्वं समञ्जसम् ॥

नन्दगोपकुमारोऽयमानन्दात्मा सुहृत् सताम् ।
इन्दिराहृदयानन्दः प्रसीदतु सदा हरिः ॥

श्रीशार्ङ्गपाणेः कृपया सेवाकल्पतरुः शुभः ।
प्रकाशितः पुष्टिभक्तिफलदः सद्भिराश्रितः ॥

Colophon:— इति श्रीमुरलीधरदासकृतौ सेवाकल्पतरौ भगवत्सेवाफलनिरूपणं नाम तृतीयस्तबकः ॥

---

30. सन्यासनिर्णयः.

Beginning:

प्राप्ततापनिवृत्त्यर्थं परित्यागो विचार्यते ।
स मार्गद्वितये प्रोक्तो भक्तिज्ञाने विशेषतः ॥

कर्ममार्गे न कर्तव्यः सुतरां कलिकालतः ।
अतः प्राप्ता भक्तिमार्गे कर्तव्यत्वविचारणा ॥

* * * *

End :

तस्मादुक्तप्रकारेण परित्यागो विधीयताम् ।
अन्यथा भ्रश्यते स्वार्थादिति मे निश्चिता मतिः ॥

इति कृष्णप्रसादेन वल्लभेन विनिश्चितम् ।
सन्यासवरणं भक्तौ अन्यथा पतितो भवेत् ॥

---

31. पुष्टिप्रवाहमर्यादा.

Beginning :

पुष्टिप्रवाहमर्यादा विशेषेण पृथक् पृथक् ।
जीवदेहक्रियाभेदैः प्रवाहेण फलेन च ॥

वक्ष्यामि सर्वसन्देहो न भविष्यति यच्छ्रुतेः ।
भक्तिमार्गस्य कथनात् पुष्टिरस्तीति निश्चयः ॥

द्वौ भूतसर्गावित्युक्तेः प्रवाहोऽपि व्यवस्थितः ।
वेदस्य विद्यमानत्व(ा)न्मर्यादापि व्यवस्थिता ॥

* * * *

End :

सोऽपि तैः तत्कुले जातः कर्मणा जायते यतः ।

Colophon :— इति श्रीमदाचार्यचन्द्रवर्णितपुष्टिप्रवाहमर्यादा संपूर्णा ॥

---

32. बालबोधः.

Beginning :

नत्वा हरिं सदानन्दं सर्वसिद्धान्तसङ्ग्रहम् ।
बालप्रबोधनार्थाय वदामि भुवि निश्चितम् ॥

धर्मार्थकाममोक्षाख्याश्चत्वारोऽर्था मनीषिणाम् ।
जीवेश्वरविचारेण द्विधा ते हि विचारिताः ॥

अलौकिकास्तु वेदोक्तास्साध्यसाधनसंयुताः ।
लौकिका ऋषिभिः प्रोक्तास्तथैवेश्वरशिक्षया ॥

* * * *

End:

तदाश्रयतदीयत्वबुद्ध्यै किञ्चित् समाचरेत् ।
स्वधर्ममनुतिष्ठन्वै भारद्वैगुण्यमन्यथा ।

* * * *

इत्येवं कथितं सर्वं नैतज्ज्ञाने भ्रमः पुनः ॥

Colophon:— इति श्रीमदाचार्यविरचितो बालबोधस्सम्पूर्णः ॥

---

33. भक्तिहंसः ॥

Beginning:

जयन्ति पितृपादाब्जरेणवो यत्प्रसादतः ।
भक्तिः प्राप्ता तदन्याद्वमोहाभावश्च पण्डितैः ॥

मन्त्रोपासनवैदिकतान्त्रिकदीक्षार्चनादिभिः सम्यक् ।
योऽस्पृष्टो रमते निजभक्तेषु समेऽस्तु सर्वस्वम् ॥

ननु किमिदमपूर्वतरमिहोच्यते सत्यमपूर्वतममपि ॥ श्वभ्रकूपपतितभेकसदृशां न तु विदुषां पूर्वमेवानेकप्रमाणसिद्धत्वात् । तथा हि "नायमात्मा प्रवचनेन लभ्यो न मेधया न बहुश्रुतेन यमेवैष वृणुते तेन लभ्य" इति श्रुतौ यमेवेति सामान्योक्त्याग्रिमेण च भगवदङ्गीकारमात्रैकलभ्यत्वोक्त्या प्रवचनादिपदान्यात्मीयत्वेन भगवदङ्गीकारातिरिक्तयावत्साधनोपलक्षकानीति ज्ञायते ॥ . . .

End:

द्वयोस्सारूप्यात्तद्भ्रमहतिकृते मानसगतं
मुदा भक्तेर्हंसं प्रकटमकरोद्विट्ठलकृतिम् ।

व्रजामिचरणं हरेश्शरणमैहिकामुष्मिके
निरस्तनिजसंशयो य इह भाग्यवद्भिः स्मृतः ॥
व्रजेशसुतपादपङ्कजपरागरागाश्चितं ।
करोति सततं हि मां निजतनूजवात्सल्यतः ॥

Colophon :— इति श्रीगोपीजनवल्लभचरणैकतानश्रीविठ्ठल विरचिते भक्तिहंसस्सम्पूर्णः ॥

---

34. भक्तिचिन्तामणिः ॥

Beginning :

श्रीवल्लभप्रसादेन भक्तिचिन्तामणिः शुभः ।
श्रीभागवतसारार्थमनुसृत्य वितन्यते ॥
विठ्ठलो वल्लभसुतः प्रसीदतु हरिः स्वयम् ।
गुरुर्मे भगवान् कृष्णः परमानन्दविग्रहः ॥

अथेदं विचार्यते भगवतो नन्दराजकुमारस्य प्रीतिसाधनं किमिति अत्राहुराचार्याः ॥

प्रेम्णोऽन्यत्साधनं लोके नास्ति मुख्यं परं हि तत् ।
श्रीभागवतमेवात्र परं तस्य हि साधनम् ॥
अविकारमभिप्रायं ज्ञात्वा भक्तमुखेन हिं ।
सकृच्छ्रवणमात्रेण कृष्णे प्रेम भवेद्ध्रुवम् ॥
विरक्तो विपरीतादिभावनारहितस्तथा ।
लीलामात्रश्रुतौ तस्य भवेत्प्रेमाखिला किमु ॥
न दृष्टः श्रुतपूर्वो वा भजन् कृष्णमनामयम् ।
न मुक्तः सर्वथा यस्मात् गोपाग(।)वस्तथाभवन् ॥

प्रेम्णैव सेवितोऽत्यर्थं गोपीनां कामदो यतः । इति
प्रेमाभावे मध्यमस्स्यात् ज्ञानाभावे तथादिमः ॥
उभयोरप्यभावे तु पापनाशस्तदा भवेत् ॥

इति च तस्मात्प्रेमैव भगवत्कृपासाधनं मुख्यमिति श्रीभागवतराद्धान्तः ॥ . . . . . .

End :

अदीनलीलाहसितेक्षणोल्लसद्भ्रूभङ्गसंसूचितभूर्यनुग्रहत्वात् भगवतः भक्तकामपूरणे न विलम्बं करोति भगवद्वशीकरणाचरणाया भक्तेश्चिन्तामणिरूपत्वाद्भगवत्प्रतिकृतिसेवनप्रणामध्यानकीर्तनानुरागादिशीलैर्भक्तैः निंत्यदा भगवति विश्वास एव कार्यः सर्वसुहृत्वादिति सर्वं समञ्जसम् ॥

भक्तिचिन्तामणिं कण्ठे धृत्वा भगवतः प्रियाः ।
पश्यन्तु करुणासिन्धुं कौस्तुभामुक्तकन्धरम् ॥

विठ्ठलः करुणासिन्धुः स्वयमुद्यम्य रक्षकः ।
प्रीयतां वेणुगोपालो माधवो हरिरद्भुतः ॥

Colophon :— इति श्रीमुरलीधरदासकृतः भक्तिचिन्तामणिः समाप्तः ॥

---

35. सम्प्रदायकुलदीपिका ॥

Beginning :

अथ सम्प्रदायकुलदीपिका ॥

योऽनुग्रहार्थं श्रुतिगोपिकानां गिरीन्द्रधर्ताजनि रासमध्ये
बभूव भूयः स कलौ किलेशः स्वाम्यन्तविष्ण्वादिपदैकनामा ।
स एव भूयोऽजनि वल्लभाख्यः स्वकीयमाहात्म्यमवादि येन
नत्वा त्रिरूपं तमहं करोमि तत्सम्प्रदायक्रमनुक्तपूर्वम् ॥

श्रीवल्लभाख्यात्मजविठ्ठलेशे प्रशासति प्राणिहितैकहेतौ ।
मार्गं तदीयं किल यस्य शिष्यो गदाभिधो वक्ति यथामतीदम् ॥

तत्रादौ पलादिकालमानः ।

बर्हापीडं मौलौ बिभ्रद्वंशीनादानातन्वन्
आकल्पश्रीसम्पन्नो गोपस्त्रीभिः संवीतः ।
नेत्रानन्दं कुर्वन् कृष्णस्त्वश्चेदस्मान्वीक्षेथाः
सर्वे कामास्सम्पद्येरन्नस्माकं हृद्यासीनाः ॥

एवं गुर्वक्षरषष्ट्या एकं पलमुच्यते। पलषष्ट्यैका घटिका भवति। घटिकाषष्ट्याहोरात्रं मनुष्याणां । त्रिंशद्भिरहोरात्रैर्मासः । मासैर्द्वादशभिर्वर्षम् । वर्षाणां सप्तदशलक्षैरष्टाविंशतिसहस्राधिकैः कृतं भवति (17,28,000) । द्वादशलक्षैः षण्णवतिसहस्राधिकैः (12,96,000) त्रेता। अष्टलक्षैश्चतुष्षष्टिसहस्राधिकैर्द्वापरम् (8,64,000) । चतुर्लक्षैर्द्वात्रिंशत्सहस्राधिकैः (4,32,000) कलिर्भवति । एवं चतुर्युगम् एकसप्ततिचतुर्युगैः मन्वन्तरमाहुः ।

End :

ततोऽग्निरूपो भगवान् श्रीवल्लभ इति श्रुतः ।
प्रादुर्बभूव तस्मै स प्राह कृष्णेच्छयान्वितः ॥

श्रीवल्लभसुतः श्रीमान् श्रीविठ्ठल इति प्रभुः ।
तेन श्रीवल्लभात्प्राप्तं रहस्यं राधिकापतेः ।
श्रीविठ्ठलसुताः सर्वे ख्याता गिरिधरादयः ।
कुर्वन्तो भगवद्भक्तिं आयुष्मन्तो भवन्त्विह ॥

श्रीवल्लभप्रोक्तं सर्वतोऽधिकं वसुपञ्चकं भगवता स्थापितम् । गुरुसेवा भागवतार्थः भगवत्स्वरूपनिर्णयो भगवत्सेवा नैरपेक्ष्यमिति ॥

श्रीवल्लभोक्तमार्गेण कृष्णसेवापरास्सदा ।
भवन्तु सुखिनस्सर्वे श्रीकृष्णस्य प्रसादतः ॥
तेषु नित्यं प्रसन्नोऽस्तु श्रीमद्वल्लभनन्दनः ।
मदन्वयस्वीकरणे सदा भवतु वल्लभः ॥

श्रीमन्नृपतिविक्रमादित्यसमयात् षोडशशताधिकदशमसंवत्सरे (1610) श्रीमद्वृन्दावने द्विवेदिगदाख्येन ग्रन्थोऽयमकारि ॥

इति श्रीसम्प्रदायकुलदीपिकायां श्रीकृष्णाख्यब्रह्मनिर्णयनिरूपणन्नाम पञ्चमं प्रकरणं समाप्तम् ॥

Contents of the Book:

1. श्रीवल्लभदीपशिखे तन्मार्गकथनम् ॥
2. श्रीवल्लभदीपशिखे श्रीविष्णुस्वामिचरितम् ॥
3. श्रीवल्लभशिखे सम्प्रदायोत्पत्तिनिरूपणम् ॥
4. श्रीवल्लभानिरूपणम् ॥
5. श्रीकृष्णाख्यब्रह्मनिर्णयनिरूपणम् ॥

---

36. भक्तिहेतुनिर्णयः ॥

विठ्ठलकृतः ॥

Beginning:

भक्तिहेतुनिर्णयप्रारम्भः ॥

ब्रह्मादिदुर्लभकथं राधामानापनोदकं कृष्णम् ।
तदनुग्रहैकलभ्यां भक्तिं च नुमस्तदीयांश्च ॥

नन्विदमनेकप्रमाणविसंवादीव भाति । यदनुग्रहै(हे)तरसाधनासाध्यत्वं भक्तौ ॥ तथा हि ॥ एकादशस्कन्धे "श्रद्धामृतकथायां म"

इत्युपक्रम्य "इष्टं दत्तं हुतं जप्तं मदर्थं च चृ(कृ)तं तपः ॥ एवं धर्मैर्मनुष्याणामुद्धवात्मनिवेदिनाम्" ॥

* * * *

End:

"स जहाति मतिं लोके वेदे च परिनिष्ठिता" मिति वाक्यात् तादृशानुग्रह एव भक्तिमार्गे लोकवेदातीतत्वज्ञानं विश्वासश्चेति तद्रहितेषु तदधिकनिरूपणं व्यर्थमिति तद्वत्तु स्वज्ञानलेशमात्रमेतेन प्रकाशितमित्यलं विस्तरेण ॥

गोपीशपदसर्वस्वः पितृपादाब्जसेवकः ।
निर्णीतवान् भक्तिहेतुं निगूढाशयविठ्ठलः ॥

Colophon :— इति भक्तिहेतुनिर्णयस्समाप्तः ॥

---

37. भक्तिहेतुविवृतिः (भक्तिहेतुनिर्णयव्याख्या) ॥
रघुनाथविरचिता ॥

Beginning :

अथ भक्तिहेतुटीकाप्रारम्भः ॥

नमो भक्तिरसास्वाददात्रे वल्लभसूनवे ।
कलिकल्मषघातिन्यै तद्वाण्य(ण्यै) च नमस्सदा ॥

भक्तेरसाधारणकारणं निश्चिकीर्षवो नुतिरूपं मङ्गलमाचरन्ति। ब्रह्मादीति उत्तमाधिकारिणामपि ब्रह्मादीनां श्रोतुं दुर्लभा कथा यस्य राधाया मानं चित्तसमुन्नतिमपनुदति तथा। तं वल्लभं नुमः स्तुम इत्यर्थः ॥

* * * *

End:

तद्वत्तु भक्तिमार्गे लोकवेदातीतत्वज्ञानविश्वासवत्स्वित्यर्थः ॥

भक्तिहेतुं विनिश्चित्य प्रवृत्तो भजने तु यः ।
तन्मनस्तोषकारिण्यस्त्वियं कृतिरखण्डिता ॥

श्रीविठ्ठलपदाम्भोजस्मृतिमात्रहताशुभः ।
कृतवान्रघुनाथोऽहं भक्तिहेतुप्रकाशनम् ॥

Colophon :— इति श्रीमद्वल्लभनन्दनचरणैकशरणश्रीरघुनाथस्य कृतौ भक्तिहेतुविवृतिः समाप्ता ॥

---

38. भगवन्नामदर्पणम् ॥

Beginning:

श्रीनन्दराजतनयं प्रणम्य हरिमादरात् ।
पुष्टिभक्तमुदे कुर्मो भगवन्नामदर्पणम् ॥
श्रीवल्लभसुतः श्रीमान् विठ्ठलः स्वगुरुर्हरिः ।
अत्र दद्यान्मतिं मह्यमन्तरात्मा सतां प्रियः ॥

अथेदं विचार्यते श्रीबृन्दावनचन्द्राभिधः पुष्टिपुरुषोत्तमः केवलानन्दानुभवलक्षणं स्वरासलीलामन्यांश्च दिव्यास्स्वलीलाः केन साधनेनेदानींन्तनभक्तानां प्रसन्नः प्रदर्शयिष्यति ॥

*　　　*　　　*　　　*

इति श्रीभगवन्नामदर्पणे नाम्नां स्तुतिरूपत्वनिरूपणं नाम प्रथमं प्रकरणम् ॥

*　　　*　　　*　　　*

इति भगवन्नामदर्पणे कीर्तनस्य स्वतन्त्रसाधनत्वनिरूपणं नाम द्वितीयं प्रकरणम् ॥

*　　　*　　　*　　　*

इति . . . . शुद्धपुष्टिभक्तानां भगवत्कीर्तनसुखाधिक्यनिरूपणं नाम तृतीयं प्रकरणम् ॥

*　　　*　　　*　　　*

End:

भागवतपठनाशक्तानामपि श्रीकृष्णश्शरणं ममेति कीर्तनेन भगवान् सन्तुष्टः स्वलीलासायुज्यं दिशतीति सर्वं समञ्जसम् ॥

शार्ङ्गचक्रगदाशङ्खखड्गपाणिरधोक्षजः ।
पात्वस्मान्नित्यदां कृष्णो वेणुवाद्यविशारदः ॥
श्रीविठ्ठलप्रसादेन निर्मितं नामदर्पणम् ।
दृष्ट्वा कृष्णैकशरणः पुष्टिभक्तो भवेद्ध्रुवम् ॥

Colophon :— इति श्रीविठ्ठलनाथकृपामृतपुष्टेन मुरलीधरदासेन कृते भगवन्नामदर्पणे कीर्तनस्वरूपशोधनं नाम तृतीयं प्रकरणम् ॥

कृष्णनाम्नि दृढा भक्तिः भूयात्कृष्णप्रसादतः ।
मदीयानाञ्च मह्यञ्च पुष्टिमार्गानुसारतः ॥
श्रीकृष्णः शरणं मम ॥ श्रीरामचन्द्रो जयति ॥

---

39. प्रेमभक्तिरसायनम्.

Beginning :

श्रीविठ्ठलमनुस्मृत्य वल्लभार्यसुतं हरिम् ।
वर्णयामि यथाबुद्धि प्रेमभक्तिरसायनम् ॥
प्रेमभक्तिरसं पीत्वा पश्येद्गोपीजनप्रियम् ।
मुरलीगानरसिकं मुकुन्दं नन्दनन्दनम् ॥

अथात्र विचार्यते जीवाः केनोपायेन भगवदवियोगं प्राप्नुवन्ति । अवियुक्ताश्च केन प्रकारेण भगवदनुभवं कुर्वन्तीति च ननु त्रिविधपरिच्छेदरहितस्य पुरुषोत्तमस्य तदंशरूपाणां जीवानाञ्च वियोग एवासम्भावित इति चेत् सत्यं तथापि जीवगतानन्दांशस्य षाड्गुण्यस्य च नारायणोदराद्विनिर्गमसमय एव तिरोहितत्वात्सच्चिदंशयोरनुवृत्तत्वेऽपि तिरोहितधर्मरूपज्ञानत्वात् प्रवाहे पतितानां जीवानां हृदिस्थोऽपि अतिदूरस्थः कर्मविक्षिप्तचेतसां इति वाक्यरीत्या भगवद्भावशून्यत्वाच्च ॥

* * * * *

End :

एवमवियोगोपायश्चिन्तितः अवियुक्तानां भगवदनुभवप्रकाराः पञ्च सालोक्यसारूप्यसामीप्यसायुज्यरूपाश्चत्वारः रासलीलादिलक्षणभजनानन्दानुभवश्चैक इति प्रेमभक्तिरसायनभोक्तार एव पञ्चधा भगवदनुभवयोग्या भवन्तीति सर्वं समञ्जसम् ॥

रामचन्द्रप्रसादेन प्रेमभक्तिरसायनम् ।
वर्णितं भगवद्भक्ता भोक्तारोऽत्र विशेषतः ॥

विठ्ठलश्चम्पकाधीशः प्रसीदतु हरिःस्वयम् ।
मुरलीगानरसिको भगवान् करुणानिधिः ॥

Colophon :— इति प्रेमभक्तिरसायनं सम्पूर्णम् ॥

40. परतत्त्वाञ्जनम् ॥

Beginning :

परतत्त्वाञ्जने प्रथमं दर्शनम् ॥ श्रीकृष्णः शरणं मम ॥

गोपीशगुणगातारं प्रेमानन्दरसाद्भुतम् ।
ध्यायामि नित्यदा नाथं विठ्ठलं वल्लभात्मजम् ॥१॥

श्रीविठ्ठलप्रसादेन परतत्त्वाञ्जनं शुभम् ।
प्रकाशयामि गोविन्दनिधिप्रापकमद्भुतम् ॥२॥

महानिधिरयं कृष्णो महर्षिगणपूजितः ।
तत्राञ्जनं भागवतं शुकप्रोक्तं सनातनम् ॥३॥

श्रीभागवतशास्त्रज्ञाः स्वानन्दनिधिमच्युतम् ।
भजन्ति नन्दतनयमुदारं पुरुषोत्तमम् ॥४॥

भजनानन्ददातारं परमानन्दमच्युतम् ।
प्रपद्ये पुण्डरीकाक्षं भक्तचातकवारिदम् ॥५॥
कोटिकन्दर्पलावण्यं श्रीभागवतसंस्कृतम् ।
प्रपद्य करुणापूर्णं लिखामि तदनुग्रहात् ॥६॥

अथेदं विचार्यते निखिलनिगमगुह्यं पूर्णानन्दप्रदं परतत्त्वं कीदृशमिति तत्प्रापकं मुख्यसाधनं कीदृग्रूपमिति च आद्यं श्रीनन्दराजकुमारलक्षणं घनश्यामत्व पद्माक्षत्व कृपासमुद्रत्व मुरलीधरत्व गोपीजनवल्लभत्व निस्साधनजनोद्धारकत्व स्वयमुद्यम्यरक्षकत्व वेणुगानमाधुर्येणाश्रयपुष्टिसुखप्रदत्व निखिलकल्याणगुणरत्नाकरत्व दीनचातकमेघत्व अमोघानुग्रहैकस्वभावत्व प्रागल्भ्यमाधुर्यौदार्यगाम्भीर्यसौशील्यादिरञ्जितस्वजनत्व श्रीभागवत वेद्यत्वादिकञ्च तस्य साहजिकं द्वितीयं तद्गुणकर्मश्रवणकीर्तनप्रेमादिलक्षणमिति राद्धान्तः ॥ . . . .

इति श्रीविट्ठलनाथचरणकमलपरागोपजीविना मुरलीधरदासेन कृते परतत्त्वाञ्जने घनश्यामत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणं नाम प्रथमं दर्शनम् ॥

. . . .

End:

पुष्टिमार्गे भगवत्कृपयैव भगवान् लभ्यः भगवद्विषयकदृढानुरागोऽपि लभ्य इति भगवल्लक्षणनिधिप्राप्तौ भगवत्कृपासंपादकं श्रीभागवतं मुख्यमञ्जनम् ॥ तदुक्तरीत्यैव भक्तैर्भगवानादरणीय इति सर्वं समञ्जसम् ॥

शार्ङ्गपाणेः प्रसादेन परतत्त्वाञ्जनं शुभम् ।
रचितं भगवद्दासश्रवणानन्ददायकम् ॥

भगवान् गोपिकापुत्रः परमानन्दविग्रहः ।
तुष्यतां करुणासिन्धुः स्वकीयप्रीतिवर्धकः ॥

वनमालाधरः श्रीमान् वन्यपुष्पावतंसकः ।
मह्यं प्रसीदतु हरिः गोपीमण्डलमण्डनः ॥

Colophon :—इति श्रीविठ्ठलनाथस्मरणधन्येन मुरलीधरदासेन कृते परतत्त्वाञ्जने भगवत्कीर्तनश्रवणप्रेमादीनां भगवत्प्रापकत्वनिरूपणं नाम चतुर्दशं दर्शनम् ॥

हृदिस्थः करुणासिन्धुः प्रेरकः पुरुषोत्तमः ।
स्वतन्त्रस्स्वीयवश्योऽसौ तुष्यतां मे सदा हरिः ॥

Contents of the work :

1. घनश्यामत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।
2. पद्माक्षत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।
3. कृपासमुद्रत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।
4. मुरलीधरत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।
5. गोपीजनवल्लभत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।
6. निस्साधनजनोद्धारकत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।
7. स्वयमुद्यम्यरक्षकत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।
8. वेणुगानमाधुर्येणाश्रयपुष्टिसुखप्रदत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।
9. निखिलकल्याणगुणरत्नाकरत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।
10. दीनचातकमेघत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।
11. अनुग्रहैकस्वभावत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।
12. प्रागल्भ्यादिगुणरञ्जितस्वजनत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।

13. श्रीभागवतवेद्यत्वरूपभगवल्लक्षणनिरूपणम् ।

14. भगवत्कीर्तनश्रवणप्रेमादीनां भगवत्प्रापकत्वनिरूपणम् ।

---

41. भक्तिसूत्रभाष्यम्.

Beginning:

श्रीनन्दतनयं कृष्णं राजगोपालमीश्वरम् ।
आश्रये पुष्टिमार्गैकप्राप्यमानन्ददायिनम् ॥
परभक्तिमतां प्राप्यं परमानन्दविग्रहम् ।
मुरलीगानरसिकं वन्दे नन्दसुतं प्रभुम् ॥
श्रीराधिकासहायस्य वेण्वंशस्य गुरोर्मम ।
प्रसादाद्भक्तिमीमांसां व्याख्यास्ये सुहृदां मुदे ॥

अथ भगवान् शाण्डिल्यमहर्षिर्भगवद्गीताभागवततत्वसूत्रश्रुतिपुराणादिषु भक्त्यैकलभ्यत्वं भगवतो नन्दराजकुमारस्य नियतलिङ्गमिति बादरायणादिभिः भगवदीयैर्व्यवसितमिति ज्ञात्वा साधकभक्तिपरिज्ञानाय भगवत्स्वरूपं विविच्य वक्ष्यन् तद्विवित्साया आवश्यकत्वं प्रतिजानीते ॥ अथेति ॥ अथातो भक्तिजिज्ञासा ॥ १ ॥

अथ शब्द आनन्तर्यवाची अनायासेनाश्रितजनसंसारदुःखविध्वंसकस्य परमप्राप्यस्य नन्दराजकुमारस्य महिमयाथात्म्यप्रतिपादकबादरायणकृततत्त्वसूत्रार्थपरिज्ञानानन्तरमित्यर्थः । अतश्शब्दः हेत्वर्थकः.

End:

क्रियाफलसंयोगाद्धेतोरित्यर्थः "अमोघा भगवद्भक्तिर्नेतरे"ति काश्यपवचनाद्भगवद्भक्तिरेका परमपुरुषार्थदा स्वयं पञ्चमपुरुषार्थरूपिणीति सर्वं समञ्जसम् ॥

नन्दस्य तनयं कृष्णं रासलीलारतं सदा ।
आश्रये मुरलीगानरसिकं विठ्ठलात्मकम् ॥

जयते चम्पकाधीशः सत्यभामासहायवान् ।
आत्मभक्तजनप्रेष्ठः परमानन्दविग्रहः ॥

श्रीकृष्णः शरणं मम ॥

---

42. ब्रह्मसूत्रभाष्यम्.

Beginning:

श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः.

श्रीवल्लभांशसम्भूतं वल्लभाचार्यमीप्सितम् ।
नित्यं दास्यैकलाभाय सानुगः संश्रयाम्यहम् ॥

पुनरपि नमामि गोपीपतिरिति मार्गप्रवर्तनाचार्यान् ।
श्रीवल्लभाभिधानान् पितृचरणान्वाङ्मनःकायैः ॥

अथातो ब्रह्मजिज्ञासा ॥ १ ॥

इदमत्र विचार्यते वेदान्तानां विचार आरम्भणीयो नवेति किन्तावत्प्राप्तं नारम्भणीयमिति । कुतः ॥

साङ्गोऽध्येयस्सदाध्येयो वेदश्शब्दश्च बोधकः ।
निस्सन्दिग्धं तदर्थश्च लोकवद्वाक्यतस्तु यः ॥

अर्थज्ञानार्थं विचार आरम्भणीयः । तस्य च ब्रह्मरूपत्वात्

* * * *

ब्रह्मजिज्ञासा कर्तव्येति व्यासोक्तत्वादपि कर्तव्यता कर्तव्यपदाध्याहारे स्वातन्त्र्यं न भवति अन्यथा 'अथ योगानुशासनमि' तिवत् स्वतन्त्रता

स्यात् । तथा च ज्ञानानुपयोगः । तथा हि । तं त्वौपनिषदं पुरुषं पृच्छामीति केवलोपनिषद्वेद्यं ब्रह्म न शास्त्रान्तरवेद्यं तद्यदि मीमांसा स्वतन्त्रा स्यात् तज्जनितं ज्ञानं ब्रह्मज्ञानं भवेत् । अथवाध्याहारकरणापेक्षयाथशब्द एवमधिकारो व्याख्येयः ॥

* * * *

End:

श्लिष्टोऽर्थो ज्ञेयस्तथा सति परमफलमग्रे स्वतएव भावितभाव इत्यलमतिविस्तरेण ॥

जानीत परमं तत्वं यशोदोत्सङ्गलालितम् ।
तदन्य इति ये प्राहुरसुरांस्तानहो बुधाः ॥

नानामतध्वान्तविनाशकृत्तमो
वेदान्तहृत्पद्मविकासने पटुः ।
आविःकृतोऽयं भुवि भाष्यभास्करो
बुधा मुधा धावत नान्यवर्त्मसु ॥

पुरन्दरमदोद्भवप्रचुरवृष्टिसंपीडित
स्वकीयवरणोत्कुलावनपरायणो लीलया ।
स्मितामृतसुवृष्टिभिः परिपुपोष तान्यो गिरिं
दधार च स एव हि श्रुतिशिरस्सु संराजते ॥

Colophon:— इति श्रीमद्वेदव्यासमतवर्तिवल्लभाचार्यविरचिते ब्रह्मसूत्राणुभाष्ये चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥

---

43. नारायणभट्टकृतप्रयोगरत्नम्.

Beginning :

श्रीरामं सपरीवारं गणेशं च सरस्वतीम् ।
आश्वलायनतच्छिष्यान् प्रणम्य पितरं गुरुम् ॥

भट्टरामेश्वरसुतो भट्टनारायणः सुधीः ।
प्रयोगरत्नं कुरुते काश्यां शिष्टेष्टतुष्टये ॥

अथे(र्थे)ऽस्मिन् गुणगणवत्त्वमुच्यते चेत्
स्वग्रन्थं गुणगणवन्तमाह को न(नु) ।
तत्सन्तः शिरसि कृताञ्जलिस्तु याचे
शोध्यं तत्सदसदिहोच्यते मया तत् ॥

अथ संस्काराः ॥ ते चाष्टाचत्वारिंशत् ॥ तथा च गौतमः ॥ गर्भाधानपुंसवनसीमन्तोन्नयनजातकर्मनामकरणान्नप्राशनचौलोपनयनचत्वारि वेदव्रतानि स्नानं सहधर्मचारिणीसंयोगः ॥

* * * *

End :

कृत्तिकादिषु काम्यश्राद्धं वृत्तिकारमतेनाष्टकाश्राद्धवत्सर्वं कार्यं ॥ यद्वा शौनकोक्तरीत्या वृद्धिश्राद्धवत् ॥

Colophon :— इति श्रीभट्टरामेश्वरसूरिसूनुनारायणभट्टकृतप्रयोगरत्नेऽष्टकविकृतिश्राद्धप्रयोगः ॥

बहुधान्यसंवत्सरमार्गशीर्षशुद्धप्रतिपदा(दि) भानुवारे इदं नारायणभट्टीयपुस्तकं माचेगणशेषेण लिखितम् ॥

Index to the subject-matter of Prayōgaratnam.

इति नारायणभट्टीयविषयाः ॥

---

44. स्वच्छन्दपद्धतिः.

Beginning:

कला—षमस्थायी नीलकण्ठाश्रमी यतिः ।
वाराणसीशिरोरत्नं फणिभाषितपारगः ॥

चिदानन्दाश्चिदाभासो मन्वतन्त्रैकजन्मभूः ।
वंशालयपुरस्थायी तच्छिष्यो माधवात्मजः ॥

कविराजपदं तस्मै गजैश्च तुरगैस्सह ९
अर्पितं शिवराजेन राजदुर्गनिवासिना ॥

तेन बाल्यजवेषाय श्रीविद्याराधनक्रमे ।
पद्धतिस्सिद्धसरणिस्संक्षेपेण विरच्यते ॥

श्रीगुरुभ्योनमः ॥ तत्रादौ श्रीमान् साधकेन्द्रः प्रातःसन्ध्यापूर्वक-दण्डद्वयात्मके रात्रौ तुरीययामे ब्राह्मे मुहूर्ते वा शय्यायास्समुत्थाय रात्रिवासं त्यक्त्वा अल्पे वाससी हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य आचम्य शुचिः स्वान्तः शान्तः शुभासने उपविश्य स्वशिरसि सहस्रारकमलकर्णिकायां सिंहासनारूढं निजगुरुं ध्यायेत ॥

End :

परदेवनाभ्यो नैवेद्यादिकं दत्वा स्वयमपि सुहृद्भिरन्यैः सार्धं भुक्त्वा स्वात्मानं विश्वातीतं विभावयन् यथा सुखं विहरेदिति शिवं स्मरणं गुरुपादुकापञ्चकस्तोत्रं पठेत् ॥

Colophon :— इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यवर्य श्रीमधुसूदनतीर्थविरचितायां स्वच्छन्दपद्धत्यां त्रयोदशस्पन्दः ॥

44*a*. क्रियाप्रदीपः.

Beginning :

श्रीदेवराजस्वामिनः पश्चिमाभिमुखस्य चतुराव(र)णयुक्तस्य मन्दिरस्य परिवाराच्च प्रयोगो वक्ष्यते । गर्भगृहद्वारे अधश्शाखायां शक्त्यै नमः ॥ दक्षिणशाखायां वाग्देव्यै नमः । श्रियै नमः उत्तरशाखायां रत्यै नमः । गर्भगृहद्वारोभयपार्श्वयोः दक्षिणे चण्डाय । वामे प्रचण्डाय । अर्धमण्डपद्वारे । दक्षिणे चक्रोत्तमाङ्गिने । वामे शङ्खोत्तमाङ्गिने । विमानदक्षिणभागे उदङ्मुखं स्थित्वा ओं विष्णवे प्रासादरूपिणे हुंफट्स्वाहा * इति विमानम् ॥

* * * *

End :

बलिपीठान्तं सर्वेभ्यः परिवारेभ्यो बलिं दत्वा ततो देवं प्रदक्षिणं कृत्वा प्रणम्य क्षमाप्य तत आचार्यं पूजयित्वा आचार्यदक्षिणां दत्वा ऋत्विजस्सम्पूज्य तेभ्योऽपि दक्षिणां दत्वा ततो ब्राह्मणेभ्यो यथाशक्ति दक्षिणां दद्यात् । पुण्याहवाचनप्रयोगो वक्ष्यते । विष्णुगायत्र्या गलन्तिकां प्रक्षाल्य प्रणवेनाम्बुपूरितां कृत्वा.

---

45. वृषाद्रिस्तोत्रम्.

Beginning :

श्रीशेषशिखरस्वामिन् रमाभृद्वक्षसस्तव ।
विकसत्पद्मसंकाशौ चरणौ शरणं भजे ॥

त्वत्कल्याणगुणाङ्कितामृतवचःपाली सुधास्यन्दिनी
नृत्यन्ती वदने स्वयं विलसते मूढस्य मे श्रीविभो ।
क्षोणीमण्डलसंस्थसर्वरसिकामोदानु
तत्परे वनमृगे व्याप्ता न किं चान्द्रिका ॥

वेदास्सर्वसुरेश्वरः कमलभूश्शम्भुश्च मन्वादयः
स्तोतुं यस्य महत्वमक्षमतमा व्यासादयश्चाभवन् ।
त्वद्दासस्त्वदुपाश्रितस्तव सुतस्तस्मादहं निर्भयः
स्वामिन् तादृशवैभवस्य भवतः कर्तुं यतिष्ये स्तवम् ॥

*   *   *   *   *

End :

श्रीशेषशैलशिखरे चिदचिद्विशिष्टं
श्रीसंश्रितोरसमपारकृपैकपात्रम् ।
आपादशीर्षमवलोक्य हरे जनास्त्वां
भक्ताभयप्रद सदैव मुदं लभन्ते ॥

अम्मङ्गिवेङ्कटाचार्यचरणाम्बुजसंश्रितः ।
चकार रघुनाथार्यश्शेषभूभृद्विभोस्स्तुतिम् ॥

Colophon :— तिरुनन्तालूवंशसञ्जातेन रघुनाथाचार्येण कृतं वृषाद्रिनामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

45*a*. अष्टश्लोकीव्याख्यानम्.

Beginning:

श्रीपराशरभट्टार्यः श्रीरङ्गेशपुरोहितः ।
श्रीवत्साङ्कसुतश्श्रीमान् श्रेयसे मेऽस्तु भूयसे ॥

अखिलचिदचिदीशः श्रीनिवासो दयालुः
स्वपदकमलयुग्मप्रापकस्संश्रितानाम् ।
निगमशिखरगम्यो नित्यमव्याजबन्धु-
र्विलसतु मम चित्ते वेङ्कटेशो मुकुन्दः ॥

प्रणम्य देशिकान् सर्वानष्टश्लोक्या यथा श्रुतम् ।
अर्थो वैष्णवदासेन बालबोधाय कल्प्यते ॥

अथ परमकारुणिको भगवान् श्रीपराशरभट्टार्यः सकलचेतनो-ज्जीवनाय सर्ववेदसारतया स्वरूपोपायपुरुषार्थप्रतिपादकतया च मुमुक्षु-भिरनुसन्धेयस्य रहस्यत्रयस्य संप्रदायपरंपराप्राप्तमर्थं दर्शयितुकामः स्वरू-पज्ञानपूर्वकत्वादभीष्टोपायप्रवृत्तेः स्वरूपप्रतिपादनपरं सकलशास्त्ररुचि-परिगृहीतं श्रीमदष्टाक्षरमन्त्रमादौ विवृणोति चतुर्भिः श्लोकैरथ द्वाभ्यां स्वरूपोपायपुरुषार्थप्रतिपादनपरं मन्त्ररत्नमथ द्वाभ्यां द्वयविवरणरूपं चरमश्लोकं तत्र सकलवेदसारसङ्ग्रहः प्रणवः ॥

प्रणवाद्यास्तथा वेदाः प्रणवे पर्यवस्थिताः ।
वाङ्मयं प्रणवं सर्वं तस्मात् प्रणवमभ्यसेत् ॥

अकारार्थो विष्णुर्जगदुदयरक्षाप्रलयकृ-
न्मकारार्थो जीवस्तदुपकरणं वैष्णवमिदम् ।
उकारोऽनन्यार्हं नियमयति सम्बन्धमनयो-
स्त्रयीसारस्त्र्यात्मा प्रणव इममर्थं समदिशत् ॥

*   *   *   *

अकारार्थो विष्णुरिति । जगतां लोकानां उदयः उत्पत्तिः रक्षा संरक्षणं . . .

End:

शाखानामुपरि स्थितेन मनुना मूले नृलब्धात्मकः
सत्ताहेतुसकृज्जपेन सकलं कालद्वयेन क्षिपन् ।
वेदोक्तं सविहारसारथिगिरां गुम्भेन विस्रम्भितः
सारज्ञो यदि कश्चिदस्ति भुवने नाथस्य यूथस्य नः ॥

इत्यादिकमत्रानुसन्धेयं दृढोऽस्मीति स्वनिष्ठाप्रदर्शनप्रबन्धश्च निगमितः ॥

इत्थं बालप्रबोधार्थं अष्टश्लोक्या यथाश्रुतम् ।
वर्णितोऽर्थो महात्मानः क्षन्तुमर्हथ साहसम् ॥

Colophon:— अष्टश्लोकीव्याख्यानं संपूर्णम् ॥

---

456. सौन्दर्यलहरीव्याख्या (सुधाविद्योतिनी) ।

Beginning:

प्रशास्महे नमोवाकं प्रकाशानन्दमूर्तये ।
स्तनातिभारनम्राय गणेशायात्मदायिने ॥

अथ पूर्वजन्मसमयोपासनाह्लादितमत्या भगवत्याः स्तन्यामृतपान-समुल्लसितचित्तवृत्तिः प्रवरसेनाभिधः स्तोत्रराजरचनां चकार ॥

आसीत्प्रवरसेनाख्यः क्षत्रवंशशिखामणिः ।
यस्य बाल्यश्च वार्धक्यं विना यौवनवृद्धता ॥

द्राविडो नाम(राजा) तस्यासीत् द्राविडेषु पिता नृपः ।
तस्यामात्य(वरो)विद्वान् स्वधर्मनिरतो द्विजः ॥

तदधीनमतिस्सोऽथ पुत्रोत्पत्तौ समुत्सुकः ।
कृत्वा शुभानि कर्माणि वेदोक्तानि परन्तपः ॥

तस्य भार्या वेदवती परमामृतलोचना ।
पुत्रं प्रवरसेनाख्यं प्राप हस्तयुगांशके ॥

सिंहे लग्ने नवमचरमर्क्षे पिता देशिकेऽर्जं
यते सूर्ये मिथुनभवनं बोधने मीनयाते ।
शुक्रे कुम्भं तपनतनये गोपतौ नागभुक्ते
भौमे राज्यं विजयमुकुटे वेदमायार्थ(गायार्थ्य)वेदी ॥

किञ्चिद्ध्यात्वा शुको विप्रः कुजान्मृगगतादयम् ।
भविष्यत्यरिहीनोऽपि कुशलं तस्य किं भवेत् ॥

प्रोवाच द्रविडं सोऽथ ते सुतो यदि जीवति ।
नृपासनाञ्च्युतं नूनं भविष्यति कुलन्तव ॥

इत्युक्तस्सनृपः पुत्रं तत्याज गिरिमूर्द्धनि ।
अत्तुं तमागतो व्याघ्रस्तदा तत्र न दृष्टवान् ॥

मत्वा तं रत्नसङ्घातमादाय गतवान् बिलम् ।
पूर्वजन्मन्ययं विप्रः कुलीन इति विश्रुतः ॥

गङ्गासागरयोस्तीरे रामराजं चिरं भजन् ।
कदाचित्सलिले गाङ्गे मृतो हि न्यपतद्बुधः ॥

स वेदवत्यां तु . जातोऽयं द्राविडो नृपः ।
स बुध्वा पूर्वकर्माणि यौगिकानि परन्तपः ॥

अथारिमादौ सस्मार चतुर्दलसमन्वितम् ।
गुदलिङ्गान्तरालस्थं बालार्कसदृशप्रभम् ॥

सुषुम्नाधिष्ठितं दिव्यं ज्वलद्वर्णचतुष्टयम् ।
जलाग्न्यनलवातेशं साकिनीसहितं शिवम् ॥

तत्कर्णिकामध्यगतं तेजस्तत्वाग्रसङ्गतम् ।
स्वाधिष्ठानैर्दलैःषड्भिर्जपाभैश्चातिशोभितैः ॥
सहितं काकिनीनीडं सुरेशं विश्वरञ्जनम् ।
मणिपूरकसंज्ञा स्यात् नृपेण गुरुणा मता ॥
स्वाधिष्ठान . . योगिनां मतभेदतः ।
सुखशतनूर्ध्वगतं मणिपूरकपञ्चकं ॥
युक्तं दशदलैर्नीलैः णेसहितैश्शुभं ।

* * * *

तदानीन्तस्य वदनकुहरं भारती शिवं ।
समुद्गता तद्विषया विचित्रपदशोभिता ॥
क्लिन्ना स्वपद्यसन्तुष्टा गौरी दर्शनमागता ।

* * * *

त्रिलोपरि स्थितस्तस्य जिज्ञासुः पुलहो मुनिः ॥
ध्यात्वा बहुविधैर्मार्गै ।
यस्य सन्ध्ययोर्निरमाय वै ॥
हयमारुह्य नृपतिं ते राष्ट्रं पुनरागताः ।
कन्या रूपवती शुभा ॥
अस्याः पुत्रो(ऽहमगजा)स्तुतिव्याख्यां करोमि तां ।
सुधाविद्योतिनीं नाम्ना पित्रा सम्यक् प्रबोधितः ॥
तरणायाब्धिराजानं तृणकूटमिवाशया ।

यदाह

शिवश्शक्त्यायुक्तो यदि भवति(रजनि)शक्तः प्रभवितुं
न चेदेवं देवो न खलु कुशलस्पन्दितुमपि ।
अतस्त्वामाराध्यां हरिहरविरिञ्चादिभिरपि
प्रणन्तुं स्तोतुं वा कथमकृतपुण्यः प्रभवति ॥

End :

षट् इति चतुर्विंशमात्रयोगात् सकृदुच्चारणं अधिकारिणामेकाष्ट-पञ्चदशसंख्यो जपः ॥ इति कामराजमन्त्रस्य मात्रानियमः कथितः ॥

45*c*. हरिवंशध्यानम्.

Beginning :

श्रीहरिवंशे भगवद्ध्यानव्यञ्जकानि वचनानि तत्र श्रीभगवत्स्वरू-पबोधकपरमगुरुवरनारदमहामुनिध्यानम् ॥

नारायणे तिष्ठति च नारदः प्रत्यदृश्यत ।
ज्वलितार्कप्रतीकाशो बालार्कसदृशेक्षणः ॥ १ ॥
सुव्यावृत्तं सुविपुलं जटामण्डलमुद्वहन् ।
चन्द्रांशुशुक्ले वसने वसानो रुक्मभूषणः ॥ २ ॥
वीणां गृहीत्वा महतीं कक्षासक्तां सखीमिव ।
कृष्णाजिनोत्तरासङ्गो महायज्ञोपवीतवान् ॥ ३ ॥
दण्डी कमण्डलुधरस्साक्षाच्छक्रसखो मुनिः ।
मुद्रासमर्पितकरस्सुमनोवेष्टिताङ्गवान् ॥ ४ ॥
गाता चतुर्णां वेदानामुद्गाता प्रथमर्त्विजाम् ।
देवगन्धर्वलोकानामादिवेत्ता महामुनिः ॥

भगवन्तं प्रति चतुर्मुखवचनानि ॥

आत्मानमात्मना हि त्वमवतार्य महीतलम् ।
देवकीं रोहिणीं चैव गर्भाभ्यामभितोषय ॥

* * * *

End :

मनोरथं ममैतच्च पूरयस्व जनार्दन ।
तथेत्येवाब्रवीत् कृष्णस्ततो मातरमात्मवान् ॥

46. तत्त्वदीपनिबन्धनम् - भागवतप्रकरणम् (सटीकम्) - असमग्रम्.

Beginning :

श्रीभागवततत्त्वदीपनिबन्धने भागवतप्रकरणम् । भागवतप्रकरणं व्याचिख्यासुः तत्प्रतिपाद्यरूपं भगवन्तं सङ्कीर्तनेन स्तौति ॥ श्रीकृष्ण-मिति ॥

श्रीकृष्णं परमानन्दं दशलीलायुतं सदा ।
सर्वभक्तसमुद्धारे विस्फुरन्तं परं नुमः ॥ १ ॥

कृष्णशब्देन परं वस्तूच्यते । तदेव कदाचित्परमसौन्दर्यं स्वगतं प्रकटीकरिष्यामीति साकारं प्रादुर्भूतं सत् श्रीकृष्णः । अनेन विभूतित्वं निवारितम् । फलरूपतामाह । परमानन्दमिति । तस्य साधनं श्रवणमिति । * * * * *

स्वग्रन्थविषयमाह । शास्त्र इति ॥

शास्त्रे स्कन्धे प्रकरणेऽध्याये वाक्ये पदेऽक्षरे ।
एकार्थं सप्तधा जानन्नविरोधेन मुच्यते ॥ १ ॥
आनन्दस्य हरेर्लीलाशास्त्रार्थो दशधा हि सा ॥ २ ॥

भागवतार्थस्तादृशो वक्तव्यः ॥ * * *

तत्र प्रश्नद्वयं लोके सर्वदोपमृतिक्रमात् ॥ १३२ ॥

सर्वदा किं कर्तव्यं म्रियमाणेनेति कर्तव्यमिति ॥

इति श्रीकृष्णद्वैपायनविष्णुस्वामिमतानुवर्तिवल्लभदीक्षित विरचिते तत्त्वदीपे भागवते प्रथमस्कन्धविवरणम् ॥

द्वितीयस्कन्धे स्कन्धार्थप्रकरणाध्यायार्थान् वक्तुं सङ्गत्यर्थं प्रथम-स्कन्धे सिद्धमर्थमनुवदति ॥ उत्तम इति ॥

उत्तमे चोत्तमश्लोतुः प्रश्न आद्ये निरूपितः ।
अध्यायदशकैस्तत्र साङ्गं श्रवणमीर्यते ॥ १ ॥

*　　*　　*　　*

इति श्रीवल्लभदीक्षितविरचितायां तत्त्वनिबन्धटीकायां द्वितीयस्कन्धविवरणम् ॥ *　　*　　*　　*　　*

एतद्धारणया देहं जलश्चक्रे महामतिः ।
अवतारचरित्रत्वाच्छ्रवणे फलमुच्यते ॥ १०६ ॥

इति श्रीविष्णुस्वामिमतवर्तिवल्लभविरचिते तत्वदीपे भागवते तृतीयस्कन्धविवरणम् ॥

स्वस्य स्त्रीत्वात् गुरोश्च सरस्वतीरूपत्वात् तिर्यग्गतावपि जलं धारणैव कृता ॥　　*　　*

इति श्रीतत्वदीपे भागवतप्रकरणे वल्लभदीक्षितविरचिते तृतीयस्कन्धविवरणम् ॥　　*　　*　　*　　*

अतोऽत्र विदुरस्तुष्टो भजनार्थं विनिर्गतः ।
अपकार्युपकारश्च करणान्निर्मलो मतः ॥ ११८ ॥

इति श्रीविष्णुस्वामिमतवर्तिश्रीवल्लभविरचिते तत्त्वदीपभागवते चतुर्थस्कन्धविवरणम् ॥

आचार्यवान् पुरुषो वेदेति शास्त्रार्थसिद्धय इत्यर्थः ।

*　　*　　*　　*

इति श्रीवल्लभदीक्षितात्मजविठ्ठलदीक्षितविरचितायां श्रीभागवततत्वदीपिकायां श्रीभागवतीयचतुर्थस्कन्धप्रकरणम् ॥ श्रीकृष्णः शरणं मम ॥

*　　*　　*　　*

End:

अतः प्रसङ्गिनं प्राह मानतो ह्यतिदेशतः ॥ १३९ ॥

एतेन हीत्यनेन सामान्यतो दिवो मानमुक्तं यद्यपि तथाप्यन्यस्य विभाजकस्य वक्तुमशक्यत्वाद्विशेषतस्तन्निरूपणं सूर्यगतिविशेषनिरूपणं विना न भवति यतोऽतो हेतोः ॥ * * * * * * *

46a. भागवतसुबोधिनी.

वल्लभदीक्षितविरचिता.

Beginning:

वन्दे श्रीकृष्णदेवं मुरनरकभिदं वेदवेदान्तवेद्यं
लोके भक्तिप्रसिद्ध्यै यदुकुलजलधौ प्रादुरासीदपारः ।
यस्यासीद्रूपमेव त्रिभुवनतरणे भक्तिवच्च स्वतन्त्रं
रूपं शास्त्रं च लोके प्रकटयति मुदा यस्सनो भूतिहेतुः ॥

कर्ता झस्सकलस्य यो निगमभूः सर्वस्वरूपोऽपि सन्
सर्वस्यापि विधारणे विजयते निर्दोषसर्वेष्टदः ।
यो लीलाभिरनेकधा वितनुते रूपं निजं केशवः
सोऽयं वाचि ममास्तु पूर्णगुणभूः कृष्णावतारः पतिः ॥

श्रीमद्वल्लभविद्वदीशविलसद्वंशाब्धिपूर्णेन्दवे
श्रीगोपीपतिवन्दिने सुमनसि ब्रह्मामृतस्यन्दिने ।
श्रीमल्लक्ष्मणभद्रसूरिरिति यन्नामाखिलाभीष्टदं
तस्मै तातमहाशयाय हरये कुर्मो नमः सिद्धये ॥

श्रीमद्भागवतागमस्सुरतरुर्लोके फलत्वं गतो
भाषाभेदविभेदनस्त्वयमपि स्यान्नो विरोधं महत् ।

भक्तयंशे फलनाप्रमाणसुबले वेदत्वमर्थे पुनः
स्कन्धैर्द्वादशभिर्युतस्सुरतरुश्शाखाद्विवन्हिद्वयम् ॥
अर्थं तस्य विवेचितुं न हि विभुर्वैश्वानराद्वाकूपते
रन्यस्तत्र विधाय मानुषतनुं मां व्यासवच्छ्रीपतिः ।
दत्वाज्ञां च कृपावलोकनपटुर्यस्मादतोऽहं मुदा
गूढार्थं प्रकटीकरोमि बहुधा व्यासस्य विष्णोः प्रियम् ॥
लक्षणश्चैव वक्ष्यामि परोक्षकथनादते ।
अविरोधेन सप्तानामर्थानामिह संगतिः ॥
उत्तरोत्तरदौर्बल्यं वाच्यसङ्कोचतः परम् ।
भाषांत्रयाविरोधश्च कल्पभेदसमाहितः ॥
भाषात्रयविभेदश्च लक्षणैर्ज्ञाप्यते पुनः ।
अर्थत्रयं तु वक्ष्यामि निबद्धेऽस्ति चतुष्टयम् ॥
अत्र सन्तः स्वसन्तोषे राज्ञां यच्छन्तु सिद्धये ।

अथ व्याख्या ॥ भगवदाज्ञया भक्तिजनिकां संहितामारभमाणः शिक्षार्थं मङ्गलमाचरन् बीजभावेन प्रथमं गायत्र्यर्थमुपनिबबन्ध ॥

जन्माद्यस्येति ॥ अत्र हि श्लोकत्रयस्य सङ्गतिः कथारूपं हि भगवन्तम् तत्तु नैमिष इत्यादिना निरूप्यते ॥ तत्रोच्यते ॥

यत्राधिकृत्य गायत्रीं वर्ण्यते धर्मविस्तरः ।
वृत्रासुरवधोपेतं तद्भागवतमिष्यते ॥

End :

बादरायणिरिति ॥ अन्यथा व्यासस्य भागवतकरणं व्यर्थं स्यात् ॥ अतः शरीरन्तत उत्पन्नमिति तन्निष्कृत्यर्थमप्युक्तवानित्यर्थः । एवमुत्तरावधि कृत्यं प्रथमस्कन्धे निरूपितमिति ॥

आद्यस्कन्धस्य विवृतिः श्रीकृष्णचरणाम्बुजे ।
निवेदितातियत्नेन वाक्पुष्पाञ्जलिरुज्ज्वला ॥
सुज्ञेषु हस्तयुगलं पुरतो निधाय
विज्ञापयामि मुरवैरिपदाब्जनिष्ठः ।
उच्छृङ्खलापि विवृतिर्मम चिन्तनीया
श्रीकृष्णपादयुगले विनिवेशितेति ॥

Colophon :— इति श्रीभागवतसुबोधिन्यां श्रीवल्लभदीक्षितविरचितायां प्रथमस्कन्धे आधारलीलायां उत्तमाधिकारिप्रकरणे एकोनविंशाध्यायविवरणम् ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीकृष्णःशरणं मम ॥

46*b*. भागवतसुबोधिनी वल्लभदीक्षितविरचिता
कौतुकलीलायां प्रथमोध्यायः

Beginning :

कथामात्रं हरेर्वाच्यं सर्वत्रेत्यत्र केचन ।
कथां वक्तुं भागवतीं क्वचित्सिद्धामलौकिकीम् ॥
योजयित्वा त्वाधुनिका अध्यायत्रितयं जगुः ।
शब्दार्थसङ्गतीनां हि स्पष्टा तत्र विरुद्धता ॥
लोकप्रसिद्धेस्तच्चापि कथंचिद्दूष्यते स्फुटम् ।
पूर्वाध्यायान्ते कौमारं जहतुरित्युक्तम् ॥
ततश्च पौगण्डवयश्रितौ व्रजे बभूवतुस्तौ पशुपालसम्मतौ ॥

इत्येवं सन्दर्भस्तथापि भगवच्चरित्रामिव वत्साहरणं पद्मपराणे प्रसिद्धमिति तां कथामाश्रित्याघासुरवधं ब्रह्मस्तुतिं पूर्वापरयोर्निवेश्य कौतुकलीला भगवतः प्रदर्शिता लोका हि लौकिके कौतुकिनो भवन्ति ॥ कारिका ॥

तत्र तु प्रथमाध्याये लीलामाह सुविस्तरान् ।
अघासुरस्य च वधं मुक्तिश्चापि स्वयुक्तिनः ॥

प्रथमं भगवतो दशभिः श्लोकैः लीलामाह क्वचिदिति ॥

क्वचिद्वनाशाय मनोदधद्व्रजात्
प्रातस्समुत्थाय वयस्यवत्सपान् ।
प्रबोधयन् शृङ्गरवेण चारुणा
विनिर्गतो वत्सपुरस्सरो हरिः ॥ 1 ॥

क्वचित् कदाचित् वनाशाय अशनमाशः वने अशनं कर्तुं मनो दधत् बिभ्रत् प्रातःकाले व्रजात् उत्थाय विनिर्गत इति संबन्धः ॥ * * * * *

इति श्रीवल्लभाचार्यविरचितसुबोधिन्यां दशमस्कन्धे निरोधलीलान्तर्गतकौतुकलीलायां प्रथमाध्यायविवरणं समाप्तम्.

कलाब्दः 4963 दुर्मतिनामसंवत्सरे, सिंह्ममासि द्वादशदिने विठ्ठलदासेन शालिवाटिपुर्यां लिखित्वा समाप्तम् (समापयत).

वणिङ्मुनिनृपाः वैश्यब्राह्मणक्षत्रियश्रेष्ठाः ते निर्गम्य पण्यात्मदेशान् प्राप्तवन्तः तदाह अर्थान् प्रपेदिरे इति अर्थशब्दोहि लोके प्रसिद्धो वक्तव्यः * * * * कालप्राधान्यार्थमागत इति एवं सलीला शरद्वर्णिता ॥

इति श्रीमद्भागवतसुबोधिन्यां श्रीमल्लक्ष्मणभट्टात्मजवल्लभदीक्षित विरचितायां दशमस्कन्धविवरणे सप्तदशाध्यायविवरणम् ॥

46*c*. भागवतसुबोधिनी.

Beginning:

नवमे पञ्चकन्यानां विद्यापर्वस्वरूपतः ।
विवाहः प्रोच्यते सम्यक् कृष्णेनाशेषमुक्तये ॥ 1 ॥

मायासंबन्धदोषेण क्रोधः कामस्तथापरः ।
निराकृतः सर्वमुक्त्यै विद्याफलमतः परम् ॥

त्रैलोक्यसुखदानं च मायादोषनिवारणम् ।
द्वाभ्यां तथैव सर्वेषां राजसे पूर्णता ततः ॥

विद्यायाः सूर्यमुख्यत्वात्प्रथमा दुहिता रवेः ।
विपक्षो निग्रहात्मत्वाद्द्वितीया सोमवंशजा ॥

मार्गद्वयहितार्थाय द्वयं स्वीकृतवान् हरिः ।
भक्तानभक्ताना लक्ष्य तृतीया सूर्यवंशजा ॥

भक्तिरूपा प्रयत्नेन याचयित्वा स्वयं गतः ।
व्यसनानि निराकृत्य तदुद्वाहं चकार हं ॥

अग्रे बाधास्तु भक्तेन ह्यर्जुनेन निराकृताः ।
ज्ञानभक्त्योरतो भूयान् पर्वणोरुद्यमः कृतः ॥

धर्मस्नेहौ तयोरङ्गे मध्यमो लौकिकः स्मृतः ।
द्वयोः स्वातन्त्र्यासिद्धौ जीवानान्तु ततो द्विधा ॥

भक्तिज्ञानफले कृष्णः पुंसां स्त्रीणाञ्चकार ह ।
अतो दत्तां स्वयं दत्तां अक्लेशक्लेशभावनात् ।
उपयेमे स्वयं कृष्णः तासु सर्वं प्रतिष्ठितम् ॥

ततः सर्वकलाभिस्तु हरिः पूर्णो निरूप्यते ।
स षष्ठो भगवानेव निःसन्दिग्धो निरूपितः ॥

तत्र प्रथमविवाहे तत्त्वानि भगवांश्च व्यापृत इति नवविंशतिश्लोकैः विवाहो निरूप्यते तत्र भक्तिकर्मणी ज्ञाने अङ्गभूते इति निरूपयितुं द्वादशभिः भक्ति पञ्चभिः कर्म च निरूपयति । ततो भक्तिद्वारा दशभिस्तद्ग्रहणं प्रसङ्गाद्भक्तोपकारश्च भक्तोद्धारार्थं यतमान एव ज्ञानशक्ति

गृह्णानीति वक्तुं पाण्डवानां स्थाने भगवान् गत इत्याह ॥ श्रीशुक उवाच ॥ एकदेति ॥

* * * *

इति भागवतसुबोधिन्यां दशमस्कन्धोत्तरार्धे नवमाध्यायविवरणम् ॥

* * * *

इति श्रीभागवतसुबोधिन्यां दशमस्कन्धोत्तरार्धे चतुस्त्रिंशाध्यायविवरणं समाप्तम् ॥

* * * *

कर्मणा कर्मनिर्हार एष साधु निरूपितः ।
यच्छ्रद्धया यजेद्विष्णुं सर्वयज्ञेश्वरं मखैः ॥ 35 ॥

आदौ प्रकारमाहुः कर्मणा कर्मनिर्हार एष अग्रे वक्ष्यमाणः सर्वैरेव सिद्धान्तिभिः साधु निरूपित इति प्रमाणं स कः प्रकार इत्याकाङ्क्षायामाह ॥

46*d*. भागवतसुबोधिनी दशमस्कन्धव्याख्या.

Beginning:

नमःश्रीकृष्णपादाब्जतलकुङ्कुमपङ्कयोः ।
रुचे यदरुणं शश्वन्मामकं हृदयाम्बुजम् ॥
पितृपदसरसिजनतितिविनिहतविश्वाशुभैर्निरोधस्य ।
विवृतौ संशयवंशच्छेदश्रीविठ्ठलैःक्रियते ॥

दशमस्कन्धविवरणं चिकीर्षवोऽत्र स्कन्धार्थरूपोऽपि भगवानेवेति ज्ञापनाय तद्रूपं तन्नमस्यन्ति नमामीति ॥

निरोधोऽस्यानुशयनमात्मनस्सहशक्तिभिरिति वाक्यात्तद्रूपं तं विष्ण्वन्तो यथा नारायणो दास्योपयोगिशय्यादिसर्वार्थरूपत्वेन प्रभोःशेषभावं प्राप्तत्वेन शेषरूपेऽस्मद्धृदय लीलाक्षीराब्धिस्तत्र शयानत्वेनान्यत्र गतिरहितो यस्तं नमामीत्यर्थः ॥ * * * *

वैराग्यजनकस्येति गुणानुवादे वैराग्यजनकस्येत्यर्थः दैत्यानां मुक्तिस्वरूपमाहुः अपुनरावृत्तिरिति ॥

पितामहीति श्लोकविवरणे पुण्यद्वारमात्रमिति अग्रे हि भगवान् साक्षादेव भक्तदुःखं निवारितवान् ।

* * * *

End:

एतदेवाहुः । लौकिकादिति लौकिकसजातीयत्वादुक्तभावस्य सर्वत्वमुच्यत इत्यर्थः ॥ सा वीक्ष्येत्यस्याभासोक्तौ अद्यापि तस्या.

46*e*. निरोधविवृतिः

Beginning:

श्रीगोवर्धनधारिणं शुभकरं शृङ्गारमूर्तिं भजे
वन्दे नन्दपुराणपुण्यफलितं श्रीबालकृष्णं प्रभुम् ।
श्रीमद्वल्लभविठ्ठलेश्वरविभू ध्यायामि सद्वन्दितौ
कुर्वे तत्कृपया निरोधविवृतौ सन्देहविध्वंसनम् ॥

अथ निरोधस्य स्कन्धार्थत्वात् प्रथमं तत्स्वरूपं विचार्यते तत्र निरोधोऽस्यानुशयनमात्मनस्सहशक्तिभिरिति वाक्यादात्मनः पुरुषोत्तमस्य शक्तिभिरनुशयनं निरोधः ॥

* * * *

End :

"नानृतं स्याज्जुगुप्सित" मिति वाक्यात् परकन्यापालनमसत्यवाक्यं नापि युक्तमेवेति ॥

Colophon :— श्रीमद्गोवर्धनधरश्रीवल्लभाचार्यश्रीविठ्ठलेश्वरचरणानुचरसेवकेन लालभट्टोपनामकबालकृष्णेन विरचितायां जन्मप्रकरणसुबोधिनीविषमपदयोजना पूर्णता सेयम् ॥

नत्वागोवर्धनाधीशं बालकृष्णं निजं प्रभुम् ।
श्रीवल्लभं विठ्ठलं च याचे भक्ति फलात्मिकाम् ॥

तामसप्रकरणारम्भे प्रथमकारिकायां राजसादिगुणैर्युतमिति राजसादिगुणैर्युतं सप्तसप्ततिभिः कृत्यमिति परेणान्वयः । राजससात्विकतामसभक्तानां गुणैर्भगवता सह भजनादिव्यवहारोपयोगिभिर्गुणैर्युतं हरे कृत्यं सप्तसप्ततिभिरध्यायैर्निरूप्यत इत्यर्थः । अत्र क्रमो न विवक्षितः । तथा च तामसराजससात्विकभक्तानां निरोध्यानां गुणैर्युतं हरेः कृत्यं लीलातामसराजससात्विकप्रकरणैर्निरूप्यत इति प्रकरणत्रयार्थ उक्तः ॥ भगवान् स्वेन धर्मैश्चेति ॥

---

47. तत्वदीपप्रकाशः.

Beginning :

वन्दे श्रीवल्लभाचार्यानपारकरुणान्वितान् ।
स्वीयानां तत्वदीपेन स्वान्तध्वान्तनिवारकान् ॥

नन्दसूनुपदसौख्यदं नवं दुःखसङ्घदलनातिवैभवम् ।
श्रीमदग्निपदपङ्कजासवं भावयामि सततं नमामि च ॥

श्रीमद्वल्लभनन्दनपदपाथोजन्मरेणवस्ते मे ।
सन्तु कृपामधुभरिता दन्तुरमन्तुक्षमादक्षाः ॥

श्रीपरिवृढपदपङ्कजरेणवमेणीदृशा जुष्टम् ।
कुङ्कमपङ्कमनारतमाप्तुमहं कामये दास्ये ॥
श्रीकृष्णसंवीतसुवर्णवर्णाम्बराभिधानोऽस्य कृपां दधानः ।
विवेचयन्नाशयमत्र तत्वदीपप्रकाशावरणं भनज्मि ॥

अथ श्रीमद्वल्लभाचार्यचरणाः सात्विकानुद्दिधीर्षवः प्रेक्षावतां प्रवृत्तिसिद्ध्यर्थं ग्रन्थस्य फलसम्बन्धत उपोद्घातं निरूपयन्तस्तत्वदीपविवरणं प्रतिजानते ।

सर्वोद्धारेत्यादिभिस्त्रिभिः सर्वोद्धाराय प्रयत्नो यस्य सर्वस्योद्धारो यस्मात्तादृशः प्रयत्नो व्यापारविशेषो यस्य.

* * * *

End:

अथार्थबलविचारेण तत्तद्बुभुत्सतां स्वतः प्रामाण्यवादिनामसंभावनाविपरीतभावनयोरुदयात्तदर्थं सर्वनिर्णय उच्यत इत्यर्थः फलतीति शुभम् ॥

इति हरिपदकुङ्कमतो भावितवसनस्य वल्लभीयस्य ।
श्रीमन्निबन्धविवृतौ शास्त्रार्थे विषमपदविवृतिः ॥

मुरनरकजराजक्लिष्टदेवेशराजव्यसनकषणराजद्राजलीलासमाजः ।
यदुपुरपुरुहूतो वामदेवाजनूतो निजपुरमिव पायादन्तरायादपायात् ॥

प्रलयजलदवृष्टेर्गोकुल्य(ल)स्यावनाय
स्वमृदुकरनखाग्रन्यस्तगोवर्धनाद्रेः ।
भगवत इह शक्त्या तत्वदीपप्रकाशा
वरणभरविभङ्गे प्रक्रियाद्या समाप्तोत् ॥

Colophon:— इति श्रीमद्वल्लभाचार्यचरणनखचन्द्रचन्द्रिकानिरस्तहार्दतमसस्तद्दासस्य यदुपतिसुतस्य पीताम्बरस्य कृतौ तत्वदीपप्रकाशावरणभरविभङ्गे शास्त्रार्थप्रकरणं संपूर्णम् ग्रन्थसङ्ख्या 3280.

इदं श्रीमुरलीधरदासचरणकमलपरागदासेन विठ्ठलदासेन रौद्रिसंवत्सरे कुम्भमासि प्रथमदिने संगवकाले शालिवाटिपुर्यां लिखित्वा समाप्तमभवत् .

भागवततत्त्वदीपप्रकाशावरणभङ्ग is the full name according to Ulwar Cat. p. 21. *Vide* Aufrecht p. 13.

---

48. भागवतसाहित्यमञ्जूषा.

Beginning :

अथ कदाचित् भगवद्दासइति व्यवहारमात्रं वस्तुतस्तु तद्दासः तद्वात्सल्यपात्रत्वेन प्रणयातिरेकात् स्वगुरुं विज्ञापयति ॥

हन्त देशिकमणे श्रीनिवासविलासादिस्वकृतग्रन्थेषु स्वाहङ्कारखण्डनार्थं कविमशकशिशुत्वेन व्यासस्य कविराजत्ववत् ख्यातोऽपि कविगजपञ्चानन इति ख्यातः । अस्य काव्यस्य कवयो न समर्था इति स्वोक्तेः श्रीमन्महाभारतकर्तृत्वेन व्यासस्य कविराजत्ववत् तत्कृतश्रीमद्भागवतस्यापि प्रायश उक्तत्वात् संहितात्वं ज्ञायते ॥ तथा काव्यत्वमपि सेत्स्यत इति चेत् सरसत्वेन सालङ्कारत्वेन निर्दोषत्वेन गुणवत्वेन सुपाकत्वेन शय्यासन्दर्भयुक्तत्वेन सुवृत्तिमत्वेन सुवृत्तित्वेन सुरीतित्वेन नगराद्यष्टादशवर्णनादिलक्षणलक्षितमहाकाव्यत्वेन किञ्चोपपाद्यसिद्धत्वेन भगवतो व्यासस्य कविराजेन्द्रत्वं स्फुटीभवेत् । तद्गुणवैशिष्ट्येण च यस्य श्रवणपठनकीर्तनादिकर्तृणामस्मदादीनां जन्म सफलं भवेत् ॥ इति गुरुः ॥ अरे वत्स त्वयोक्तं तत्प्रणीतमस्ति त्वयि गङ्गायात्रां गतवति अतो न पठितन्त्वया तर्हि श्रुणु सखे ॥

लक्ष्मीस्सज्जनता च यं भजति भोः सा साधिता सत्कृतेः
निर्धूतापि च येन सत्सुरहितं चक्रे महापातकम् ।

सोऽयं मेऽद्य गुरूडुपेन तरतो भक्त्या नरैर्नन्दितः
श्रीमद्भागवताम्बुधिं सुगहनं स्यात्कर्णधारो हरिः ॥

शिष्यः ॥ गुरो दुर्गमार्थत्वात् एतच्छ्लोकस्य भवदाज्ञयैव व्याकरिष्ये ॥ गुरुस्तथा क्रियतामिति ॥ श्रीमत्प्रह्लादाकण्ठकण्ठीरवसूरिर्हि अन्तेवासिष्वन्यतमः भट्टवेङ्कटनामा श्लेषकविः श्रीमद्भागवते व्युत्किञ्चित्कृतपरिचयः अतिवृद्धदशाक्रान्तोऽपि महात्सल्यतया स्वाधीतसाहित्यकलां सकलां स्वजन्मापि सार्थकयन् श्रीमद्भागवतस्थसलक्षण वृत्तादिसाहित्यसारानुद्धृत्य मञ्जूषां कर्तुकामः शिष्टाचारमनुसृत्यादौ मङ्गलमातनोति ॥ लक्ष्मीरिति ॥ लक्ष्मीः रमादेवी ॥ सज्जनता सज्जा सन्नद्धा नता नम्रा च सतीयं हरिं भजति ॥ * * *

* * * *

त्रिभाष्यं योऽनु इत्यादि भगवच्चरणोक्तेः सरसत्वेन सालङ्कारत्वेन निर्दोषत्वेन सगुणत्वेन सुपाकत्वेन सुवृत्तित्वेन सुरीतित्वेन सुवृत्तत्वेन शय्यासन्दर्भयुक्तत्वेन नगराद्यष्टादशवर्णनान्वितत्वेन च महाकाव्यलक्षणाक्रान्तत्वमप्यस्तीति तत्सर्वमत्रास्ति वृद्धदशाक्रान्तत्वेऽपि भगवद्भागवतानां प्रवृत्त्यै स्वविज्ञानानुसारेण स्फुटीकरिष्यामः ॥ कवित्वाद्धयास्य नायकत्वाच्छ्रीकृष्णादेः वाग्वृत्तेश्चतुर्विधपुरुषार्थप्रदत्वात् तेषां लोकोत्तरगुणोत्तरत्वेन विदुषां ब्रह्मादीनां कर्णावतंसत्वे को विचारः तच्चोक्तं । जगदद्य तद्भक्तकर्णावतंसमित्यत्रैव यैर्गुणैर्युक्तो नायको लोकोत्तरगुणोत्तरइत्युच्यते ॥ गुणिवर्णनेन गुणवर्णनं स्वत एव सिध्यति । तथा हि यथाह दशरूपके ॥

नेता विनीतो मधुरस्त्यागी दक्षः प्रियंवदः ।
रक्तलोकश्शुचिर्वाग्मी रूढवंशः स्थिरो युवा ॥
धृत्युत्साहस्मृतिप्रज्ञाकालमानसमन्वितः ।
शूरो दृढश्च तेजस्वी शास्त्रचक्षुश्च धार्मिकः ॥

इति तत्राद्यः । नेता नियामकः स च द्विविधः अन्तर्बहिश्चेति प्रथमो यथा ॥ योऽन्तः प्रविश्य मम वाचमिमां प्रसुप्तामिति ॥ द्वितियो यथा ।

निर्गत्य सदनात् कृष्णो वृष्णीनाहूय सर्वशः ।
आज्ञापयामास तूर्णं चतुर्द्वारस्य पालने ॥ इति

End :

ब्रह्मादयस्सुरगणा मुनयोऽथ सिद्धास्तुन्वन्ति सितातपत्रव्यजनै॰ रुपस्कृतः । प्रसन्नवदनाम्भोज इत्यादिसौन्दर्यवान् कति वर्णयामीति वर्णयितुमशक्यः कोऽयं देवस्त्री वक्ति यस्मादेनं वर्णयसि तस्मात्त्वं धन्योऽसि एतादृगैश्वर्यं प्रत्यक्षत एव पश्यामि । एतेन कृष्णस्य प्रलयकालस्थितवासुकिदेवाभिन्नत्वमुक्तं अत एव मनोहरसञ्जल्पः देवस्त्रीपुरस्त्रीणामासीत् भगवत्स्वरूपत्वेन भगवत्प्रतिपादिकत्वेन भगवत्कृतत्वेन सप्तदशपुराणैः प्रशस्यमानत्वेनास्य ग्रन्थस्य भागवतत्वं स्वत एव सिद्धमिति सर्वं सुमङ्गलम् ॥॰

Colophon :— इति श्रीभागवतसाहित्यमञ्जूषा समाप्ता ॥

श्रीभारतीरमणमुख्यप्राणान्तर्गतव्यासाय मङ्गलम् ॥

जन्माद्यस्य - शार्दूलम्
यं प्रव्रजन्तं - वसन्ततिलकम्
तव वरद - मालिनी
उत्पत्य ध्वनि - मन्दाक्रान्ता
पुरा कल्पा - शिखरिणी
जयजय जह्य - नर्कुटकम्
जगदुद्भव - मञ्जुभाषिणी
आशासाना - मत्तमयूरम्
उत्पत्तिस्थितिलय - प्रहर्षिणी
वामबाहु - स्वागता
इति मतिरुप - पुष्पिताग्रा
जयति ते - परान्तिका नाम वैतालीयम्
अतो महाभाग - वंशस्थम्
ते मय्यपेता - इन्द्रवंशाम्
नैष्कर्म्यमपि - उपजातिः
इदं हि विश्वं - उपजातिः
गुर्वर्थ - स्रग्धरा

अजातशत्रोः प्रति - उपे-न्द्रवज्रा-	अजातशत्रुः - कृतगाधा
किं वा कृपे - इन्द्रवज्रा	निगमकल्प - द्रुतविलम्बितम्
अत्रिर्वसिष्ठा - उपजातिः	अयं ते कथा - भुजङ्गप्रयातम्
करोति कर्मा - उपजातिः	स्वागतं ते - स्रग्विणी
स वेद धातुः - उपजातिः	सवाग्विसर्गौ
	शाब्दस्याहि

विठ्ठलदासेन कल्यब्दः 4985 सुभानुसंवत्सरवैशाखशुद्धपञ्चम्यां लिखितम् ॥

---

49. श्रीभागवतव्याख्या.

(वीरराघवीया).

Beginning :

पञ्चमस्कन्धे ॥ क्षेत्रज्ञतो न मिथ इत्यत्र जीवपरस्तस्यैव मनोधिष्ठातृत्वात् सङ्कोचविकासवद्धर्मभूतज्ञानाश्रयत्वाच्च । यद्वात्रापि परमात्मपर एव दैवञ्चैवात्र पञ्चममिति दैवस्य परमात्मनोऽपि सर्वत्रान्वयस्मरणात् ॥ क्षेत्रज्ञ एता मनसो विभूतिरित्यत्र क्षेत्रज्ञशब्दो न जीवपरः । किन्तु परमात्मपरः जीवस्येति पृथङ्निर्देशात् अविशुद्धकर्मकर्तुर्जीवस्य मनसः जीवाधिष्ठितमनसः मायारचिताः नित्याः प्रवाहतः ॥ न हि जीवः क्षेत्रं याद्दग्यत्स्वरूपं तथा जानाति किन्तु ममेदमिति सामान्याकारेणात्मा प्रकृतिपुरुषयोरन्तःप्रविश्य नियन्तृत्वेन धारकः पुराणपुरुषः जगदादिकारणतया वर्तमानः साक्षात्स्वप्रकाशस्वरूपः न साक्षाच्छब्देन जीवतुल्यत्वव्युदासः न हि जीवस्वरूपं मन आदिभ्यो विविक्तं जीवदशायामवभासते मुक्तावस्थायामपि तदवभासस्य परमात्मप्रसादायत्तत्वात् निरुपाधिकत्वादवभासाभावात् ॥ * *
* * * *

End :

भगवतो यो रुचिरोऽवतारः तस्य वीर्याणि वीर्यप्रकाशकानि चेष्टितानि बालचरितानि चेति शब्दात् पौगण्डकैशोरयौवनादिरचितानि शन्तमानि परममङ्गलावहान्यन्यत्र पुराणान्तरेषु इह चास्मिन्नपि श्रीभागवतपुराणे श्रुतान् गृणन् कीर्तयन् परमहंसानां गतौ स्वप्राप्त्युपायभूते परां भक्तिं लभेत प्राप्नुयादित्यर्थः ॥ एकादशस्कन्धस्समाप्तः ॥

---

50. भार्गवपुराणम्.

Beginning :

सर्वधर्मार्थतत्वज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ।
तत्त्वार्थविदुषां श्रेष्ठ सूत द्वैपायनप्रिय ॥
यानि यानि च लोकेषु चरित्राण्यपि शार्ङ्गिणः ।
तव प्रसादादस्माभिः श्रुतानि वदतां वर ॥
कृतकृत्या वयं स्यामः पवित्रीकृतचेतसः ।
योगिनां तु चरित्राणि भगवद्दास्यभोगिनाम् ॥
नोक्तान्यमृतकल्पानि त्वया धर्मोपदेशिना ।
न तृप्तिं यान्ति चेतांसि तस्मात्तानि वदस्स(स्व)हः(नः) ॥

सूतः ॥

साधु पृष्टोऽस्मि मुनयः भवद्भिर्मोक्षकाङ्क्षिभिः ।

*　　*　　*　　*

वक्ष्यामि सर्वमेतद्वः शृणुध्वं (य)त्समाधिना ।

*　　*　　*　　*

बदर्याख्यं महापुण्यं स्मरणादेव मुक्तिदम् ।

*　　*　　*　　*

तस्मिन् दिव्याश्रमे रम्ये चन्द्रकान्तशिलातले ।
समासीनौ जगन्नाथनरनारायणावुभौ ॥
भूलोकजनरक्षार्थमवतीर्णौ महामुनी ।
नानाविधाः कथाः सर्वाः ब्रुवन्तावासतुस्तथा ॥
तस्मिन् काले महात्मानं नारायणमुनीश्वरम् ।
हर्षेण महता युक्तो नरो वाक्यमथाब्रवीत् ॥

नरः ॥

नारायण मुनिश्रेष्ठ त्वमेव शरणं मम ।
रहस्यं परिपृच्छामि लोकानां मुक्तिसिद्धये ॥
अस्मिन् मायामहावर्ते भ्रमन्ते जीवराशयः ।
तेषां प्रतिक्रिया नास्ति मुक्त्यर्थं सुलभं भुवि ॥
समस्तजीवकोटीनां मग्नानां भवसागरे ।
मोक्षमार्गस्तु सौलभ्यादास्तिचेदं (त्तं)वद प्रभो ॥
श्रुत्वा नरस्य तद्वाक्यमभिपूज्य महायशाः ।
तेन वाक्येन संहृष्टः प्रत्युवाच नरं हरिः ॥

नारायणः ॥

इममेव पुरा प्रश्नं वैकुण्ठनगरे हरिम् ।
सर्वेश्वरी जगन्माता पप्रच्छ कमलालया ॥
त्रिपाद्विभूतौ वैकुण्ठे विरजायाः परे तले ।
या देवानां पूरयोध्या ह्यमृतेनावृता पुरी ॥
मणिप्राकारपरिघा सान्द्रा मणिमयैर्गृहैः ।
हर्म्यैर्विमानैः प्रासादैस्तोरणैर्गोपुरैश्शुभैः ॥
तस्यामन्तः पुरवरं कोटिसूर्यसमप्रभम् ।

* * * *

कर्णिकायां समासीनो देवदेवो जनार्दनः ।
विश्वस्य पतिरात्मेशः श्रीमन्नारायणः प्रभुः ॥
श्रिया भूम्या च सहितो नीलया सह देवराट् ।
पद्माम्भोरुहसाहस्रदलाग्रेषु समाहितैः ॥
विमलाद्यैस्सहस्रैश्च चामरैः परिराजितः ।
नित्यैर्मुक्तैरनन्ताद्यैरनन्तैः परिसेवितः ॥
एवं स्थिते सदा देवे कदाचिद्विष्णुमीश्वरम् ।
पप्रच्छ कमला देवी सर्वजीवदयापरम् ॥

श्रीः ॥ त्वमेव सर्वलोकानां सर्गस्थित्यन्तकारणम् ।
चतुर्मुखश्शङ्करश्च तवाज्ञापरिपालकौ ॥
त्वत्कटाक्षवशादेव प्राप्तौ सृष्ट्यन्तकर्तृताम् ।
सर्वासां जीवकोटीनां द्विकर्मफलपक्वतः ॥
तारणार्थन्तु सृष्ट्यादीन् करोषि कृपया हरे ॥

* * * *

एवं संप्रार्थ्यमान(ां) तां श्रियं दृष्ट्वा जगत्पतिः ।
अत्यादरेण कृपया तामुवाच परात्परः ॥
लोके पितुर्दया मातुरधिकं हि प्रवर्तते ।
तस्माद्दयाधिका ते श्रीः जीवेषु मम नास्ति सा ॥
त्वदुक्तं सत्यमेवैतत् न मे भेदः कदाचन ।

* * * *

वर्तते यदि चोपायं वक्ष्यामि श्रूयतां त्वया ।
त्वञ्च भूमिश्च नीला च चक्रं शार्ङ्गञ्च नन्दकः ॥
कौमोदकी पाञ्चजन्यो विष्वक्सेनो मम प्रियः ।
अनन्तो गरुडश्चैव कुमुदाद्या मम प्रियाः ॥

यूयं सर्वेशभागेन भूलोकेऽवतरिष्यथ ।
जनित्वा योगिवंशेषु नृणां सर्वाधिकारिणाम् ॥

सकृन्निष्ठावशादेव सुलभं मोक्षदं भुवि ।
रहस्योपनिषत्प्रोक्तं गुह्याद्गुह्यतमं शुभं ॥

परमं न्यासयोगं तं रहस्यत्रयसंस्थितम् ।
उपदेक्ष्यथ सर्वेषां सर्वबन्धविमुक्तये ॥

सर्ववर्णाधिकारार्थं संगृह्य निगमाशयान् ।
करिष्यथ प्रबन्धांश्च सङ्गृह्य निगमाशयान् ॥

करिष्यथ प्रबन्धांश्च भाषया द्राविडाख्यया ।
दुर्मतिच्छेदनं कृत्वा प्रबन्धैस्तैर्महागुणैः ॥

स्वाश्रितान् सात्विकान् कृत्वा मत्तत्वं बोधयिष्यथ ।
एवमाज्ञापिते देवे श्रीभूनीलादयस्तथा ॥

अनन्ताद्याः परिषदो वसुधायां प्रजज्ञिरे ।
जानित्वा सर्वदेशेषु हरिवाक्यानुसारतः ॥

सर्वेषामुपदिश्याथ न्यासयोगमनुत्तमम् ।
सरहस्यं महात्मानो मोक्षदा अभवन् भुवि ॥

एवं प्रतिद्वापरान्ते एते प्रतिमहायुगे ।
जायन्ते बहुधा भूमौ जनानां मुक्तिहेतवे ॥

तदुक्तं न्यासयोगं तं ये गृण्हन्ति जना भुवि ।
सकृत् गृहीतमात्रेण यान्त्येव परमां गतिम् ॥

तदारभ्य तु लोकेऽस्मिन् न्यासयोगः प्रकाशितः ।
वर्तते भगवद्भक्तिः सर्वेषां मुक्तिदो हरेः (रिः) ॥

एवं नारायणेनोक्तं वचश्श्रुत्वामृतोपमम् ।
नरः प्र(प्री) तिसमायुक्तः प्रणिपत्येदमब्रवीत् ॥

नरः ॥ यत्र यत्र यथा लोके संजाता-नित्यसूरिणः ।
कथं वर्तन्ति? कुर्वन्ति कथं मुक्ति दिशन्ति ते ॥
महाभागवतानां त्वं चरित्रमघनाशनम् ।
विस्तरेण ममाचक्ष्व परमं मोक्षसाधनम् ॥

इति श्रीमद्भार्गवे उपपुराणे उत्तरखण्डे नरनारायणसंवादे महायोगिमाहात्म्ये प्रथमोऽध्यायः.

* * * *

End :

इत्येतदाख्यानमनुत्तमं शुभं योगीश्वराणां महतां मनोहरम् ।
भक्त्या नरो यश्शृणुयात् पठेद्यः सौभाग्यवान् गच्छति (तत्परं पदम्)॥

Colophon :— इति श्रीमद्भार्गवे उपपुराणे उत्तरखण्डे नरनारायणसंवादे महायोगिमाहात्म्ये चत्वारिंशोऽध्यायः.

50*a*. यादवगिरिमाहात्म्यम् (नारदीयपुराणम्).

Beginning :

एकदा मुनयस्सर्वेऽप्येकान्तेन व्यवस्थिताः ।
प्रापुर्नारायणं देवं नरनारायणाश्रमे ॥
व्यासो वसिष्ठः कपिलो मार्कण्डेयश्च कश्यपः ।
अत्रिर्दक्षो भरद्वाजो विश्वामित्रश्च शौनकः ॥
गौतमो-जामदग्न्यश्च पुलस्त्यः कुम्भसम्भवः ।
वाल्मीकिर्वामदेवश्च वैशम्पायनभार्गवौ ॥
एते चान्ये च मुनयस्सर्वे विष्णुपरायणाः ।

* * * *

भगवन् देवदेवेश नमो नारायणाय ते ।
रक्षकस्त्वं हिं विश्वस्य शेषी चासि श्रियःपते ॥

* * * *

भवन्तं शरणं प्राप्ता भवसन्तापहारिणम् * * *

इत्थं नानाविधैः स्तोत्रैः स्तुतः स पुरुषोत्तमः ।
उवाच मुनिशार्दूलाननुरुभिर्वाक्यविस्तरैः ॥

End:

चरमचरमशेषं यत्पुरा वीक्ष्य निन्ये
परममपि पदं तत्पावनैरक्षिपातैः ।
यदुशिखरिनियन्तुस्तेन नित्यार्चिताङ्घ्रि
र्हरिणकुलमुमुक्षो हन्त तस्यैव शीक्षा ॥

मुनिवरगिरमेनामित्थमाकर्ण्य केचि
द्व्यधिषत यदुशैले वीतरागा निवासं ।
कतिचन सहसाद्यं धाम सम्प्राप्य विष्णो
रकृषतसहवासं शेषशेषासनाद्यैः ॥

Colophon :— इति श्रीनारदीयपुराणे ज्ञानकाण्डे श्रीमद्यादव-गिरिमाहात्म्ये भगवत्सन्दर्शनं नाम द्वादशोऽध्यायः ॥

Contents.

1.
2.
3.
4. भगवदागमनम्.
5. सुचरितोपाख्यानम्.

6. भगवद्वंशः.
7. हरिरातोपाख्यानम्.
8. चतुर्वेदमोक्षणम्.
9. शाण्डिल्यपराशरसंवादः.
10. विष्णुचित्तोपाख्यनम्.
11. वासिष्ठपत्रमोक्षणम्.
12. भगवत्सन्दर्शनम्.

50b. गोवर्धनगिरिमाहात्म्यम् ॥

Beginning:

श्रीबहुलाश्व उवाच ॥

कथं दधार भगवान् गिरिं गोवर्धनं वरम् ।
उच्छिलीन्ध्रं यथा बालो हस्तेनैकेन लीलया ॥
परिपूर्णतमस्यास्य श्रीकृष्णस्यामलात्मनः ।
वदैतच्चरितं दिव्यमद्भुतं मुनिसत्तम ॥

श्रीनारद उवाच ॥

वार्षिक्यं हि करं राज्ञे यथा शक्रो   तथा ।
बलिं ददुः प्रावृडन्ते गोपास्सर्वे कृषीवलाः ॥

*   *   *   *

End:

यश्शृणोति गिरिराजयशस्यं गोपराजनवकेलिरहस्यम् ।
देवराज इव सोऽत्र शमेति नन्दराज इव शान्तिममुत्र ॥

Colophon:— इति श्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायां श्रीगिरिराजखण्डे बहुलाश्वसंवादे श्रीगिरिराजप्रभावप्रस्तावर्णनो(ने) सिद्धमोक्षात्मको नामैकादशोऽध्यायः ॥

TITLES OF THE 11 CHAPTERS.

1. श्रीगिरिराजप्रजाविधिवर्णनम्.
2. श्रीगिरिराज महोत्सववर्णनम्.
3. गोवर्धनोद्धारणम्.
4. कृष्णाभिषेकवर्णनम्
5. गोपविवादः.
6. हरिपरीक्षणम्
7. गिरिराजतीर्थवर्णनम्.
8. गिरिराजविभूतिवर्णनम्
9. गिरिराजोत्पत्तिवर्णनम्.
10. गिरिराजमाहात्म्यवर्णनम्.
11. गिरिराजप्रभावप्रस्ताववर्णनम्.

---

51. वल्लभाचार्यचरित्रम्.

Beginning:

नत्वा श्रीविट्ठलगुरुं गोपीनाथांशसम्भवम् ।
तत्पितुश्चरितं दिव्यं वर्णयामि यथाश्रुतम् ॥

अथ भगवान् पुण्डरीकदललोचनः पद्मासहायो व्रजसीमन्तिनीकुचकुङ्कुमाङ्कितवक्षस्थलो वनमालाविराजितो नवजलदश्यामो नन्दराजस्वनित्यलीलादर्शनार्हपुष्टिमार्गीयजीवान् स्वसेवामार्गप्रवेशनेन प्रेमभक्तिरसनिमग्नचित्तान् पुनर्मुरलिकाश्रवणेन स्वसमीपमानेतुं कलावप्युद्युक्तो मदनगोपालरूपस्वपूजापरायणस्य स्वेनैव भक्तिमार्गे भाविकार्यार्थं प्रवेशितस्य पूर्वतपोयुक्तस्यान्ध्रदेशीयस्य ब्राह्मणस्य लक्ष्मणभट्टस्य गृहे स्वयमेव श्रीवल्लभाचार्यात्मनावततार ॥ * * *

* * * *

End :

श्रीविट्ठलनाथः स्वपुत्राणां सप्तानां श्रीगिरिधरगोविन्दरायरघुपति यदुपतिप्रभृतीनां श्रीनाथेन सह नवनीतप्रियाद्यष्टस्वरूपमपि दत्तवान् । सूरदासप्रभृतयस्सर्वेऽपि विठ्ठलनाथशिष्या एव व्रजवासिनां स्वसंप्रदायभक्तानां दृष्ट्या व्रजनाथस्य विठ्ठलनाथस्यै(स्ये)षड्भेदस्याभावान्नित्यद्वा नारदस्तुतो मुरलीधर एव नारदेन सह स्वलीलातत्वं ममावबोधयन् विठ्ठलनाथात्मना विराजत इति सर्वं समञ्जसम् ॥

पुष्टिमार्गीयभक्तानां दासदासोऽस्म्यिं नित्यदा ।
विठ्ठलेशप्रसादेन सेवामार्गरतस्तथा ॥
गोपीजनमनःकान्तो नित्यदा भासतां हृदि ।
प्रेमानन्दरसादीनामास्पदं नन्दनन्दनः ॥

श्रीकृष्णश्शरणं मम ॥

जयतां विठ्ठलाधीशो वल्लभाचार्यनन्दनः ।
पद्मपत्रेक्षणः श्रीमान् कस्तूरीतिलकाङ्कितः ॥
मङ्गलं विठ्ठलेशाय पुण्डरीकप्रियाय च ।
वनमालाधरायास्तु विष्णवे सर्वजिष्णवे ॥
श्रीहरिर्जयति ॥

---

52. चरकसंहिता. (Incomplete.)

Beginning :

अथातो दीर्घजीवितीयमध्यायं व्याख्यास्यामः इति हस्माह भगवानात्रेयः ॥ दीर्घंजीवितमन्विच्छन् भरद्वाजउपागमत् ।

इन्द्रमुग्रतपो बुध्वा शरण्यममरेश्वरम् ।
ब्रह्मणा हि यथा प्रोक्तमायुर्वेदं प्रजापतिः ॥
जग्राह निखिलेनादावश्विनौ तं पुनस्ततः ।
अश्विभ्यां भगवानिन्द्रः प्रतिपेदे ह केवलम् ॥

ऋषिप्रोक्तो भरद्वाजः तस्माच्छक्रमुपागमत् ।
विघ्नभूता यदा रोगाः प्रादुर्भूताश्शरीरिणाम् ॥
तपोपवासाध्ययनब्रह्मचर्यव्रतायुषाम् ।
तदा भूतेष्वनुक्रोशं पुरस्कृत्य महर्षयः ॥
समेताः पुण्यकर्माणः पार्श्वे हिमवतः शुभे ।

* * * *

इति चरके प्रथमोऽध्यायः ॥

अथातोऽपामार्गतण्डुलीयमध्यायं व्याख्यास्यामः ॥

* * * *

इति चरके द्वितीयोऽध्यायः ॥

अथात आरग्वधीयमध्यायं व्याख्या स्यामः ॥

* * * *

इति चरके तृतीयोऽध्यायः ॥

अथातः षड्विरेचनशताश्रितीयमध्यायं व्याख्यास्यामः ॥

* * * *

मन्दानांव्यवहाराय बुद्धानां बुद्धिवृद्धये ।
पञ्चाशत्को ह्ययं वर्गः कषायाणामुदाहृतः ॥
सयोगं च प्रयोगं च यो भे(वे)द स भिषग्वरः ।
इत्याह भगवानात्रेयः ॥

इति चरके चतुर्थोऽध्यायः ॥

अथातो मात्राशितीयमध्यायं व्याख्या स्यामः ॥

* * * *

End :

स्रवति स्रंसते स्नेहः तथा त्वरितसेवितः ॥
लवणोपहितास्स्नेहाः स्नेहयन्त्याचिरान्नरं ॥

53. सद्वैद्यजीवनम्.

Beginning:

प्रकृतिसुभगगात्रं प्रीतिपात्रं रमायाः
दिशतु किमपि धाम श्यामलं मङ्गलं नः ।
अरुणकमललीलां यस्य पादौ दधाते
प्रणतहरजटाली गाङ्गलिङ्गत्तरङ्गे ॥

रत्नं वामदृशादृशां सुखकरं श्रीसप्तश्रृङ्गास्पदम्
स्पष्टाष्टादशबाहु तद्भगवतो भर्गस्य भाग्यं भजे ।
यद्भक्तेन मया घटस्तनतटीमध्ये समुत्पाद्यते
पद्यानां शतमङ्गनाधरसुधां·स्पर्धाविधानोद्धतः ॥

दिवाकरप्रसादेन रोगारोग्यसमीहया ।
समासेन तयोः कुर्मः काव्यं सद्वैद्यजीवनम् ॥

तथापि क्रियते ग्रन्थः सन्ति यद्यपि दुर्जनाः ।
न हि दस्युभयाल्लोके दैन्य वर्तते ॥

येषां न चेतो ललनासु लग्नं
मग्नं न साहित्यसुधासमुद्रे ।
ज्ञास्यन्ति किं ते तु महाप्रयासा
नन्धा यथा वारवधूविलासम् ॥

* * * *

End:

आयुर्वेदविचारकारिसमये धन्वन्तरिः केवलम्
सीमागानविदां दिवाकरसुधाम्भोधिक्षपानायकः ।
उत्तंसः कविताकृतां मतिमतां भूभृत्सभाभूषणम्
कालोक्त्याकृत वैद्यजीवनमिदं लोलम्बराजः कविः ॥

सुरतरुरिव दाता पुष्पधन्वेव रम्यः
सुरगुरुरिव वेत्ता साधूनामग्रगण्यः ।
गदगणमपहर्तुं ग्रन्थमेकं व्यधत्त
स्थगितकविसमाजो लोलम्बराजः ॥

Colophon :—इति श्रीलोलम्बराजविरचिते सद्वैद्यजीवने पञ्चम-उल्लासः ॥

---

54. प्रश्नोत्तररत्नमाला.

Beginning :

श्रीमान् दन्तिमुखो देवः श्रेयांसि विदधातु वः ।
यत्प्रसादेन निर्विघ्नं सिध्यन्ति कृतिनां क्रियाः ॥

एकाम्रनाथो यत्तातः सायणामात्यचोदितः ।
समग्रहीत्सुबोधार्थमायुर्वेदसुधानिधिम् ॥

सरस्वतीभूषणं तमायुर्वेदाब्धिपारगम् ।
वन्दे कामेशनाथार्यं गुरुं काश्यपगोत्रजम् ॥

अत्रिगोत्राब्धिचन्द्रस्य स्वादुसूक्तिसुधामुचः ।
तुण्डीरमण्डलाक्रान्तमक्षिकारण्यजन्मनः ॥

सुविस्तीर्णायुराम्नायसारसङ्ग्रहकारिणः ।
अवधानसरस्वत्याः पुत्रेण ब्रह्मवेदिना ॥

तस्य कामेशनाथस्य शैवागममहानिधेः ।
दौहित्रेण च शिष्येण वेददीक्षामृतात्मना ॥

मतिमन्थाद्रिविभुना संग्रहे सम्प्रदायिना ।
प्रश्नोत्तरादिमा रत्नमाला सङ्ग्रथिताभवत् ॥

गम्भीरनिजगर्भस्य सूत्रवृत्तिः प्रकाशिता ।
धार्यतां महितारोग्यहृदयेन भिषक्तमैः ॥
मतिमन्थात् प्रमथितसर्वायुर्वेदसिन्धुसारमयी ।
श्रीवेङ्कटाद्रिविभुना प्रश्नोत्तररत्नमालिका ग्रथिता ॥
दोषश्चेदिह यद्यपि भिषजामङ्गीकारेण सगुणतां भजते
यत्तेषामनुभावाद्विषमपि जीवातुतामेति ॥

* * * *

End:

दानशीलदयासत्यब्रह्मचर्यकृतज्ञता : ।
रसायनानि मैत्रीं च पुण्यायुर्वृद्धिकर्मणः ॥
भिषजां साधुवृत्तानां भद्रमागमनालसाम् ।
अभ्यस्तकर्मणां भद्रं भद्राभिभाषिणाम् ॥

इति श्रीशैलनाथविरचिता प्रश्नोत्तररत्नमाला संपूर्णा ॥

54*a*. नृत्ततालकपूर्तनम् (आन्ध्रटीकासाहितम्.)

Beginning:

आङ्गिकं भुवनं यस्य वाचिकं सर्ववाङ्मयं ।
आहार्यं चन्द्रतारादि तन्नुमस्सात्विकं शिवम् ॥
शिवप्रसादे संप्राप्ते निस्सीमज्ञानचक्षुषा ।
तन्यते शार्ङ्गदेवेन नृत्ततालकपूर्तनम् ॥

* * * *

सदाशिवश्शिवो ब्रह्मा भरतः कश्यपो मुनिः ।
मतङ्गो याष्टिको दुर्गा शक्तिश्शार्दूलकोहलौ ॥
विशाखको दन्तिलश्च कम्बलोऽश्वतरस्तथा ।
वायुर्विश्वावसूरम्भार्जुनौ नारदतुम्बुरू ॥

आञ्जनेयो मातृगुप्तो रावणो नन्दिकेश्वरः ।
श्वतिर्गणो देवराजः क्षेत्रपालश्च लोहलः ॥
रुद्रसेनोऽनन्यचोलो भोजभूवल्लभस्तथा ।
वेदव्यासश्च सोमश्च जग(य)देवमहीपतिः ॥
प्रभाकरो भारतीयो लोल्लटोद्भटशङ्कराः ।
भट्टोऽभिनवगुप्तश्च श्रीमत्कीर्तिधरः पुरः ॥
अन्ये च बहवः पूर्वे ये सङ्गीतविशारदाः ।
अगाधबुद्धिधाराणां तेषां मतपयोनिधिम् ॥
निर्मथ्य शार्ङ्गदेवस्तु सारधारमिदं व्यधात् ।
भूमिरूपं चतुष्कोणं पीतवर्णसमन्वितम् ॥
लकारबीजसंयुक्तं ब्रह्मा तस्याधिदेवता ।
चराचरधरा देवी सर्वाधारस्वरूपिणी ॥
पञ्चाशत्कोटिविस्तीर्णं योजनस्त्ववनेःक्रमः ।
आधारशक्तेरुपरि कूर्मपृष्ठे प्रतिष्ठितम् ॥
अनन्तपीठमारूढे भूमिदेवि नमोऽस्तु ते ।
विष्णुशक्तिमहाभूमिं शङ्खवर्णमहीतले ॥
अनेकरत्नसंभूमिश्रीभूमिं संश्रयाम्यहम् ।

* * * *

End :

एकेन जगणेनैव मठतालः प्रकीर्तितः ॥
अभङ्गास्येति वा स्यातां रसज्ञैः पूर्वसूरिभिः ॥
ताले चञ्चत्पुटे ज्ञेयं गुरुद्वन्द्वं लघुप्लुतम् ॥
व्यञ्जनं लघुसंयुक्तं रूपके परिकीर्तितः ॥

EXTRACTS
FROM
TAMIL MANUSCRIPTS.

1. தொல்காப்பியம்—2. இளம்பூரணருரை.

சொல்லதிகாரம்.

1.—கிளவியாக்கம்.

Beginning :

உயர்திணை யென்மனார் மக்கட்சுட்டே
யஃறிணை யென்மனா ரவரலபிறவே
யாயிருதிணையி னிசைக்குமன் சொல்லே.

என்பது சூத்திரம்.

இவ்வதிகாரஞ் சொல்லிலக்கண முணர்த்தினமை காரணத்தாற் **சொல்லதிகாரம்** என்னும் பெயர்த்து. **சொல்லென்பது** - எழுத்தொடு புணர்ந்து பொருளறிவுறுக்குமோசை. அதிகாரமென்பது-முறைமை.

மற்றச்சொல் லெனைத்துவகையா னுணர்த்தினானோவெனின்,—எட்டுவகைப்பட்ட விலக்கணத்தா னுணர்த்தினானென்க. அவையாவன, இரண்டுதிணைவகுத்து, அத்திணைக்கண் ஐந்துபால்வகுத்து, எழுவகை வழுவகுத்து, எட்டுவேற்றுமைவகுத்து, ஆறுதொகைவகுத்து, மூன்றிடம் வகுத்து, மூன்றுகாலம்வகுத்து, இரண்டிடத்தானாராய்தல்.

இரண்டு திணையென்பன—உயர்திணையு மஃறிணையும். **ஐந்துபாலென்பன**—ஒருவ னொருத்தி பலர் ஒன்று பல. **எழுவகை வழுவென்பன**—திணைவழு, பால்வழு, இடவழு, காலவழு, செப்புவழு, வினாவழு, மரபுவழு எனவிவை. **எட்டுவேற்றுமையாவன**—பெயர், ஐ, ஒடு, கு, இன், அது, கண், விளி எனவிவை. **அறுவகையொட்டாவன**—வேற்றுமைத்தொகை, உவமத்தொகை, வினையின்றொகை, பண்பின்றொகை, உம்மைத்தொகை, அன்மொழித்தொகை எனவிவை. **மூன்றிடமென்பன**—தன்மை, முன்னிலை, படர்க்கை எனவிவை. **மூன்றுகாலமென்பன**—இறந்தகாலம், எதிர்காலம், நிகழ்காலம் எனவிவை. **இரண்டிடமாவன**—வழக்கிடம், செய்யுளிடம் எனவிவை.

இனி இவ்வதிகாரத்து முதற்கணோத்து என்னபெயர்த்தோவெனின்,—கிளவிகள் பொருண்மேலாமாறுணர்த்தினமையின் **கிளவியாக்கம்** என்னும்பெயர்த்து.

*　　*　　*　　*

2.—வேற்றுமையியல்.

வேற்றுமைதாமே யேழெனமொழிப.

என்பது சூத்திரம்.

இவ்வோத்தென்ன பெயர்த்தோவெனின், வேற்றுமையெனப்பட்ட சில பொருளுணர்த்தினமையின் வேற்றுமையோத்து என்னும்பெயர்த்து.

மேலோத்தினுள் நால்வகைப்பட்ட சொற்களையும் பொருள்கண் மேலாமாறு கூறிப்போந்தார் அவற்றுண் முதலது பெயர்ச்சொலதன திலக்கணமுணர்த்திய வெடுத்துக்கொண்டார். இது மேலோத்தினோ டியைபெங்ஙனமுணர்த்திறுனோவெனின், பயனிலைசெப்பலு முருபேற் றலுங் காலந்தோன்றாமையும் பெயரதிலக்கணமென வுணர்த்தினு னென்பது.

மற்றித்தலைச்சூத்திரமென்னுதலிற்றோவெனின், தன்னானுணர்த் தப்படும்பொருளை யினைத்தென்று வரையறுத்த னுதலிற்று.

வேற்றுமையென்று சொல்லப்படுவன வெழுவகைய, எ-று.

இவ்வேற்றுமைகள் பொருள்களை வேற்றுமைசெய்யுமாறவற்றவற் றுச் சிறப்புச்சூத்திரத்தானறிக.

* * * *

3.—வேற்றுமை மயங்கியல்.

கருமமல்லாச் சார்பென்கிளவிக்
குரிமையுமுரித்தே கண்ணென்வேற்றுமை.

என்பது சூத்திரம்.

இவ்வோத் தென்னபெயர்த்தோவெனின், வேற்றுமை தம்மின் மயங்கினமை யுணர்த்தினமையின் வேற்றுமை மயங்கியல் என்னும் பெயர்த்து.

இத்தலைச் சூத்திர மென்னுதலிற்றோவெனின், இரண்டாவததனோ டேழாவது மயங்குமாறுணர்-ற்று.

இரண்டாவது கருமச்சார்புங் கருமமல்லாச்சார்பு மென விருபொ ருளுடைத்து.

'தூணைச்சார்ந்தான்' என்பது கருமச்சார்பாவது, அதனையுறச்சாரு மாதலால். இனி, 'அரசனைச்சார்ந்தான்' என்பது கருமமல்லாச்சார்பு.

அக்கருமமல்சார்ச்சிப்பொருண்மைக்கண் ஏழாவது வருதலுரிமை யுடைத்தென்பது.

உ-ம்.—'அரசனைச்சார்ந்தான்' என்புழி, 'அரசர்கட்சார்ந்தான், என்பதுமாக வென்பது.

* * * *

4.—விளிமரபு.

விளியெனப்படுப கொள்ளும்பெயரொடு
தெளியத்தோன்று மியற்கையவென்ப.

என்பது சூத்திரம்.

இவ்வோத்தென்ன பெயர்த்தோவெனின், விளிவேற்றுமையதிலக்கணமுணர்த்தினமையின் **விளிமரபு** என்னும்பெயர்த்து.

இனி இத்தலைச்சூத்திரமென்னுதலிற்றோவெனின், விளிவேற்றுமையதிலக்கணமுணர்-ற்று.

விளியென்பதொ ம் பொருளோடு யாப்புறத்தோன்றுந் தன்மையவென்றவாறு

'தன்மைய' என்றான் [என்றதனான்] விளிபெயரொடுகொள்ளுமென்பதூஉங், கொள்ளுங்காலேற்குமென்பதூஉம், பெயரொடுகொள்ளுமென்பதூஉஞ், சொல்லப்பட்டதாம்.

'தெளியத்தோன்றும்' என்றதல், [என்றது] விளியைவேற்றுமையன்றென்பாருமுளர் அது மறுத்து, வேற்றுமையேயென்றற்கென்பது. 'எனப்படுப' என்று பன்மைகூறினார் ஈறுதிரிதல், ஈற்றயனீடல், பிறிதுவந்தடைதல், இயல்பாதல் என நான்குபகுதியாகலானென்பது.

* * * *

5.—பெயர்ச்சொல்லியல்.

எல்லாச்சொல்லும் பொருள்குறித்தனவே.

என்பது சூத்திரம்.

இவ்வோத்தென்ன பெயர்த்தோவெனின், பெயர்ச்சொல்லுணர்த்துகின்றாராதலா லிதற்குப் **பெயரியல்** என்னும் பெயர்த்தாயிற்று.

பெயர்ச்சொல்லும் வினைச்சொல்லு மிடைச்சொல்லு முரிச்சொல்லுமாகிய வெல்லாச்சொல்லும் பொருள்குறியாது நில்லாவென்றவாறு.

* * * *

6.—வினையியல்.

வினையெனப்படுவது வேற்றுமைகொள்ளாது
நினையுங்காலைக் காலமொடுதோன்றும்.

என்...னின்,—நிறுத்தமுறையானே வினைச்சொல்லாமாறுணர்த்தியவெடுத்துக்கொண்டார் அதனால் இவ்வோத்து **வினையியல்** என்னும் பெயர்த்தாயிற்று.

வினையென்று சொல்லப்படுவது வேற்றுமையோடு பொருந்தாது ஆராயிற் காலத்தோடு புலப்படுமென்றவாறு.

ஈண்டு வேற்றுமையென்றது உருபை.

உ-ம்.—உண்டான், கரியன் என வேற்றுமைகொள்ளாது காலமொடு தோன்றியவாறு கண்டுகொள்க.

* * * *

7.—இடையியல்.

இடையெனப்படுப பெயரொடும்வினையொடு
நடைபெற்றியலுந் தமக்கியல்பிலவே.

என்பது சூத்திரம்.

இவ்வோத் தென்ன பெயர்த்தோவெனின், இடைச்சொல்லியல் என்னும்பெயர்த்து.

இச்சூத்திரம் இடைச்சொற்கெல்லாம் பொதுவாயதோ ரிலக்கண முணர்-ற்று.

'அதுமன்' என்பது பெயரொடு நடைபெற்றது.' 'தமக்கியல்பில வே' என்றதனுன் இடைச்சொற்கள் 'பகவின்றியே நின்றிசைப்பன வுமுள வென்றவாறு.

உ-ம்.—உண்டான் என்னுந்தொடக்கத்தன.

* * * *

8.—உரியியல்.

உரிச்சொற்கிளவி விரிக்குங்காலை
யிசையினுங்குறிப்பினும் பண்பினுந்தோன்றிப்
பெயரினும்வினையினு மெய்தடுமாறி
யொருசொற்பலபொருட் குரிமைதோன்றினும்
பலசொல்லொருபொருட் குரிமைதோன்றினும்
பயிலாதவற்றைப் பயின்றவைசார்த்தித்
தத்தமரபிற் சென்றுநிலைமருங்கி
னெச்சொல்லாயினும் பொருள்வேறுகிளத்தல்.

என்பது சூத்திரம்.

இவ்வோத் தென்னபெயர்த்தோவெனின், உரிச்சொற்கெல்லாம் பொதுவாகியதோரிலக்கணமுணர்-ற்று.

உரிச்சொற்கடோன்றுமிடத்து இசையுங் குறிப்பும் பண்பும் பற்றிப் பெயர்க்கண்ணும் வினைக்கண்ணுஞ்சென்று பொருள்களை விளக்குமென்றவாறு.

மெய்யென்பது - பொருள். தடுமாறுதலென்பது - பெயர்பற்றியும் வினைபற்றியும் வரும்வரவினைநோக்கி.

* * * *

9.—எச்சவியல்.

இயற்சொற்றிரிசொற் றிசைச்சொல்வடசொலென்
றனைத்தேசெய்யு ளீட்டச்சொல்லே.

இவ்வோத் தென்னபெயர்த்தோவெனின், எல்லாவோத்தினுள்ளு மெஞ்சியபொருள்களை யுணர்த்தினமையின் **எச்சவியல்** என்னும்பெயர்த்து.

இனி, இத்தலைச்சூத்திரமென்னுதலிற்றோவெனின், இத்துணைப்பட்டசொல்லினாற் செய்யுட்செயப்பெறுமென்பதுணர்-ற்று.

இயற்சொல்லுந் திரிசொல்லுந் திசைச்சொல்லும் வடசொல்லுமென நான்குஞ் செய்யுட்செய்தற்குரிய சொல்லாதலுடையவென்றவாறு.

இயற்சொல்லென்பது—தமிழ்வழங்குநாட்டு விகாரமின்றித் தமிழியற்கையிலக்கணப்பாடு செவ்வுனுடையசொல். அவை முன்னருணர்த்துப. **திரிசொல்லென்பன**—செய்யுளின்பநோக்கி யவ்வியற்சொற்களை யவ்வாய்பாடுதிரித்து, வேறுவாய்பாட்டவாகுஞ் செய்யுளுடையசொல். என்னை: "செரிச்சொல்வின்முட்டுறவஞ்சிச் செய்யுட்குப்புலவர்செய்துகொண்டன்றே" புறசூத்திரம். அவைதாம் வழக்கினுளின்மைகாரண மமைதவென்பதாகவி னவையு முன்னருணர்த்துப. **திசைச்சொல்லென்பன**—செந்தமிழ்நாட்டையடையும்புடையுங்கிடந்த திசைநாட்டார்வழங்குஞ்சொல். அவையு முன்னருணர்த்துப. **வடசொல்லென்பன**—ஆரியச்சொற்பேர்லுஞ்சொல். அவைமுன்னர் விரித்துரைப்ப.

பெயர் வினை யிடை யுரி யெனப்பட்ட நான்குசொல்லுமே யியற்சொற் றிரிசொற் றிசைச்சொல் வடசொவெனப்பட்டன, பிறவில்லை. திரிசொற் செய்யுட்கேயுரிய, ஒழிந்தமூன்றும் வழக்கிற்குரியவாகிச் செய்யுட்கும் புகுமென்றவாறு.

End:

செய்யுண்மருங்கினும் வழக்கியன்மருங்கினு
மெய்பெறக்கிளந்த கிளவியெல்லாம்
பல்வேறுசெய்தியி னூனெறிபிழையாது
சொல்வரைந்தறியப் பிரித்தனர்காட்டல்.

என்...னின்—இவ்வதிகாரத்துளெடுத்தோத்தே யிலேசேயன்றி இவ்வாற்றான் முடியாது நின்றவற்றுக்கெல்லாம் புறநடையுணர்-ற்று.

வேற்றுமையெட்டுந் திணையிரண்டுபோலைந்து
மாற்றுதற்கொத்த வழுவேழுமாறெட்டு
மேற்றமுக்கால மிடமூன்றோரீரிடத்து
மாற்றவருவதாஞ் சொல்.

சொல்லதிகாரமும் உண்மைப்பொருளும் உதாரணமும் முடிந்தன.

---

3. வீரசோழிய மூலமும் உரையும்.

பாயிரம்.

Beginning;

மிக்கவன்போதியன் மேதக்கிருந்தவன் மெய்த்தவத்தாற்
றொக்கவன்யார்க்குந் தொடரவொண்ணுதவன் றூயனென்னத்
தக்கவன்பாதந் தலையிற்புனைந்து தமிழுரைக்கப்
புக்கவன்பைம்பொழிற் பொன்பற்றிமன்புத்த மித்திரனே.

ஆயுங்குணத்தவ லோகிதன்பக்க லகத்தியன்கேட்
டேயும்புவனிக் கியம்பியதண்டமிழீங்குரைக்க
நீயுமுளையோ வெனிற்கருடன்சென்ற நீள்விசும்பி
லீயும்பறக்கு மிதற்கென்கொலோசொல்லுமேந்திழையே.

நாமேவெழுத்துச்சொல் நற்பொருள் யாப்பலங்காரமென்னும்
பாமேவுபஞ்ச வதிகாரமாம் பரப்பைச்சுருக்கித்
தேமேவியதொங்கற் றேர்வீரசோழன் றிருப்பெயராற்
பூமேலுரைப்பன் வடநூன்மரபும் புகன்றுகொண்டே.

பாயிரம் முற்றும்.

முதலாவது—எழுத்ததிகாரம்.

சந்திகாரியப்படலம்.

அறிந்தவெழுத்தம் முன்பன்னிரண்டாவிகளானகம்முன்
பிறந்தபதினெட்டு மெய்நடுவாய்தம்பெயர்த்திடையா
முறிந்தனயம்முதலாறுங ஞ ண ந ம ன வென்று
செறிந்தனமெல்லினஞ் செப்பாவிருமூன்றும்வல்லினமே *

---

* "செப்பாதவல்லினஞ் சேயிழையே" என்றும் பாடம்.

(இதன்பொழிப்பு) அறியப்பட்ட வெழுத்துமுறைமையின்கண் முடிபடையப் பன்னிரண்டெழுத்துமாவியெனப்படும். மெய்யெனினும் உடம்பெனினும் உறுப்பெனினும் ஒற்றெனினுமொக்கும். ஒற்றின்மேலேறிநின்ற அகரம் உச்சரித்தற்பொருட்டெனக்கொள்க. உயிரெழுத்திற்கு மெய்யெழுத்திற்கு நடுநின்றவெழுத் தாய்தமெனப்படும். குற்றெழுத்தின்மூனாய்தம் வல்லெழுத்துப்பின்பு பெற்றுவரு மாய்தத்தினையீண்டு நடுவென்று சொல்லப்பட்டது. யகரமுதலாய்க்கிடந்த ஆறுமிடையினம்; அவை ய-ர-ல-வ-ழ-ள என்ப. ங-ஞ-ண-ந-ம-ன வென்னுமாறெழுத்து மெல்லினமெனப்படும். ஒழிந்த க-ச-ட-த-ப-ற வென்னுமாறும் வல்லினமெனப்படுமென்றவாறு.

* * * *

இரண்டாவது.—சொல்லதிகாரம்.

வேற்றுமைப்படலம்.

எட்டாமெழுவாய் முதற்பெயர்வேற்றுமையாறுளவாங்
கட்டார்கருத்தாமுதற் காரகமவைகட்டுரைப்பி
லொட்டார்கருத்தா கருமங் கரணமொண்கோளியொடுஞ்
சிட்டாரவதியொ டாதாரமென்றறிதேமொழியே.

(இதன்பொழிப்பு) எழுவாய் வேற்றுமைமுதலாக் காரகபத வேற்றுமையெட்டுள; அவைதாம் எழுவாய்வேற்றுமையும், இரண்டாம் வேற்றுமையும், மூன்றும்வேற்றுமையும், நான்காம்வேற்றுமையும், ஐந்தாம்வேற்றுமையும், ஆறும்வேற்றுமையும், ஏழாம்வேற்றுமையும், விளிவேற்றுமையுமெனக்கொள்க. காரகபதமாவன—கருத்தாகாரகமுங், கருமகாரகமுங், கரணக்காரகமுங், கோளிக்காரகமும், ஆதாரக்காரகமும், அவதிக்காரகமும் என அவற்றுட்காரகபதமாறும், எ-று.

* * * *

மூன்றவது.—பொருளதிகாரம்.

பொருட்படலம்.

ஆற்றுமகமே புறமேயகப்புறமன்றிவென்றி
போற்றும்புறப் புறமென்றும்பொருளளப்பானளவை
யேற்றுமிரவியமென்றும் வழங்குமிவையன்றியே
சாற்றும்புலவருமெண்ணிறந்தஃதென்பர்தாழ்குழலே.

(இதன்பொழிப்பு) பொருளாவது அகப்பொருளும், அகப்புறப்பொருளும், புறப்பொருளும், புறப்புறப்பொருளும் என நான்குவகைப்படும். அளப்பானும், அளவையும், அளக்கப்படும்பொருளும் என மூன்று

வகைப்படும் எனக்கொள்க. மற்றும் பலவேறுபாட்டானும் வகுப்பாரு முளரெனக்கொள்க. 'இரவியமாவது' அளக்கப்படும்பொரு ளெனக் கொள்க.

* * * *

நான்காவது — யாப்பதிகாரம்.

யாப்புப்படலம்.

குறிலும்நெடிலும்விட வரினேரசைகுற்றெழுத்துப்
பெறின்முன்பிவையே நிரையசையாம்பிழைப்பில்லைபின்பொற்
றுறினுமசையிரண்டொன்ற முற்சீர்மூவசையொன்றினே
ரிறினுமிடைச்சீர் நிரையிறிற்பிற்சீரெனவியம்பே.

(இதன் பொழிப்பு) குற்றெழுத்துத்தனியேவரினும் நெட்டெழுத்துத்தனியேவரினும் நேரசையாம். இவற்றின்முன் பொருகுற்றெழுத்துப்பெற்றுக் குறிலிரண்டிணைந்துவரினும் நெடிலிணைந்துவரினும் நிரையசையாம். அவற்றின்பின் பொற்றுப்பெற்றுக் குற்றெழுத்தொற்றடுத்துவரினும் நெட்டெழுத்தொற்றடுத்துவரினும் நேரசையாம். குறிலிணையொற்றடுத்துவரினும் குறில்நெடில்(இணைந்து) ஒற்றடுத்துவரினும் நிரையசையாம். எனவே, நேரசைநான்கும் நிரையசைநான்குமாயின. அவை யிரண்டசையொன்றினபொழுதும் (ஓரசையே நின்று சீரானபொழுதும்)முதற்சீரென்பனவாம். மூன்றசையொன்றி அவற்றினிறுதி நேரசையாய்வரின் இடைச்சீரென்பனவாம். இன்னுமவற்றினிரையசைவரிற் கடைச்சீரென்பனவாம், எ-று.

* * * *

ஐந்தாவது.— அலங்காரம்.

அலங்காரப்படலம்.

* * * *

End :

ஈண்டுஞ் சிலீட்டமாலோசஞ்ச மதைசமாதிநன்கு
தூண்டுஞ்சுகுமாரதை யொடு காந்தியுதாரம்புலன்
மீண்டும்பொருட்டெளிவின்பம் பத்தாவியெனும்விதர்ப்பன்
வேண்டுங்கவுடன் விபரீதமாகவிளங்கிழையே.

(இதன் பொழிப்பு) சிலீட்டமும், ஆலோசமும், சமதையும், சமாதியும், சுகுமாரதையும், காந்தியும், உதாரதையும், புலனும், பொருட்டெளிவும், இன்பமும் என விவைபத்து முயிரென்று விதர்ப்பக்கவிகள் வேண்டுவர்; இவையிற்றை மாறுகவேண்டுவர் கவுடரென்னும் புலவர், எ-று.

* * * *

வீரசோழியம் முற்றிற்று.

5. இலக்கணவிளக்கம்—மூலமும் உரையும்.

Beginning :

பாயிரம்.

இந்திரதிருவி லியைந்தாங்கியைந்த
வந்தமி லிருமுது குரவரை
மைந்தரொடுபழிச்சுது மதிநலம்பெறவே. (1)

கவலைமற்றெவனோ வுலவையொன்றுடைமையிற்
பெண்ணொரு பாகனைப்பொரூஉ
மண்ணல்யானை யருள்வழிச்செலினே. (2)

அருந்திறன்முருக னஞ்செஞ்சீறடி
பொருந்தியவன்பொடு போற்றுதுந்
திருந்தியவிருந்தமிழ் தெருளுதற்பொருட்டே. (3)

தவளத்தாமரைத் தாதார்கோவி
லவளைப்போற்றுது மருந்தமிழ்குறித்தே. (4)

சந்தனப்பொதியத் தடவரைச்செந்தமிழ்ப்
பர(மாசாரியன்) பதங்கள்
சிரமேற்கொள்ளுதுந் திகழ்தரற்பொருட்டே. (5)

மன்னுதென்கயிலை வைத்தியநாதன்
பொன்னடிக் கமலப்போதினைச்
சென்னியிற்சேர்த்துது மதிசிறந்திடவே. (6)

திருவிளங்கிய மாநகரத்திற் குருவிளங்கியவாயின்மாடங்கள்போலவும், கற்றுவல்ல கணவற்குக் கற்புடையமனையாள்போலவும், தலையமைந்தயானைக்கு வினையமைந்தபாகன்போலவும், அளப்பரியவாகாயத்திற்கு விளக்கமாகிய திங்களுஞாயிறும்போலவும், நூற்கின்றியமையாச்சிறப்பிற்றாகலானுங்,—கொழுச்சென்றவழித் துன்னூசியினிதுசெல்லுமாறுபோலப், பருப்பொருட்டாகிய பாயிரங்கேட்டார்க்கு நுண்பொருட்டாகிய நூலினிது விளங்குமென்ப வாகலானும்,—அதுகேளாக்காற் குன்றுமுட்டிய குரீஇப்போலவுங், குறிச்சி புக்கமான்போலவும் மாணுக்கனிடர்ப்படுமாகலானும்,—"ஆயிரமுகத்தா னகன்றதாயினும், பாயிரமில்லது பனுவலன்றே" என்பவாகலானும்,—எந்நூலுரைப்பினுமந்நூற்குப்பாயிரமுரைத்துரைக்கவென்பது மரபு. அப்பாயிரம், பொதுவுஞ்சிறப்புமென விருவகைத்து. "பாயிரம் பொதுச்சிறப்பெனவிருபாற்றே" என்பவாகலின். "ஈவோன்றன்மை" முதலியன தன்னுலுரைக்கப்படுநூற்கே யுரியவன்றி, எல்லா நூன்முகத்து முரைக்கப்படுதலின் அவற்றை யுணர்த்தும் பாயிரம் பொதுவெனவும்;—"ஆக்கியோ

ன்பெயர்'' முதலியன தன்னூலுளைக்கப்படும் நூற்கேயுரியவாய் அவ்வொரு நூன்முகத்துரைக்கப்படுதலின் அவற்றையுணர்த்தும்பாயிரஞ் சிறப்பெனவுமாயிற்றென்க. அவற்றுள் **பொதுப்பாயிரம்,** ஈவோன்றன்மையு, மீதலியற்கையுங், கொள்வோன்றன்மையுங், கோடன்மரபுமெனநான்குவகைத்து: "ஈவோன்றன்மை யீதலியற்கை, கொள்வோன்றன்மைகோடன்மரபென, வீரிரண்டென்ப பொதுவின்றொகையே" என்பவாகலின். "நூலே நுவல்வோனுவலுந்திறனே, கொள்வோன் கோடற்கூற்றமைந்து, மெல்லாநூற்கு மிவைபொதுப்பாயிரம்" என்பதொருசூத்திரம்பற்றி யைந்தென்பாருமுளர். அஃதிலக்கணமன்று; அவயவமாகிய பாயிரத்துள் அவயவியாகிய நூல் அடங்காமையின். ''நூலினியல்பே நுவலினோரிரு, பாயிரந்தோற்றி'' என்பவாகலானும், 'நூன்முகம்' முதலிய குறிகளானும் அஃது அதற்கு அவயவமாதலறிக.

* * * *

அவருள்இப்பாயிரஞ்செய்தார் தன்மாணக்கராகிய தன்புதல்வர் **சதாசிவநாவலர்** எனவுணர்க. வரலாறு:—"கடல்வளைம்புடுத்த கண்ணகன்ஞாலத், தடரும்வல்லிருடுரந்தனைத்தையும்விளக்கும், பல்கதிர்ப்பருதியிற் பரம்பரனருளா, லுள்ளகத்திருள்கடிந் துறுபொருளெவற்றையும், பாற்படத்தொகுத்த பதினெண்மொழியுளு, மேற்கடல் கீழ்கடல் வேங்கடங்குமரி, யாகியவெல்லையு ளருந்தமிழ்ப்பௌவத், தெழுத்துமுதன் மூன்றையும் யாவருந்தெரியத், தொகைவகைவிரியிற் பகருகவென்று, வேதியர்திலகன் விரவலர்கோளரி, மாதையரதிபன் வரகுணமேரு, கல்விக்கெல்லை கருணைக்காகரம், **பெருமாண்**மெய்த்தவப் பேறெனத்தோன்றிய, திருமாலுலகஞ் செவ்விதிற்புரக்கு, மேதகுபுழ்த் திரு **வேங்கடநாத,** னேதினனுக வுவகைமீதூர, முன்னோர்நூலின் முடிபுநோக்கிச், சொல்லும்பொருளு மொல்வனதழீஇப், பல்சுவைக்கரும்பினொருவட்டேய்ப்ப, இலக்கணவிளக்கமென் றொருபெயர்நிறீஇப், புலப்படுத்தியலுறப் பொருள்விரித்துரைத்தனன், பவத்தொகையகற்றுந்தவத்தின் வரம்பானோன், பன்மீனுப்பட் பான்மதிபோல, வண்மீக நாதமாதவன் வரத்தா, வந்தணுநர்வந் தருள்செல்வன், வலம்புரியொருமுத்தன்ன, நலம்புரிவயித்தியநாததேசிகனே."

* * * * *

எழுத்ததிகாரம்.

எழுத்தியல்.

மலைமகளொருபான் மணந்துலகளித்த
தலைவனைவணங்கிச் சாற்றுவனெழுத்தே.

என்பது சூத்திரம்.

இவ்வதிகார மெழுத்துணர்த்தினமையா னெழுத்ததிகாரமென்னும்பெயர்த்து. எழுத்தையுணர்த்தியவதிகாரமென விரிக்க. எழுத்தென்றது அதனிலக்கணத்தை. அதிகாரமென்றது-முறைமை. இவ்வதிகாரத்துள் ஐவகையோத்தினு னெழுத்திலக்கணமுணர்த்துகின்ரு ரற்றுள் இம்முதலோத்து மொழியாக்கமும், மொழிகடம்மொடு முருபொவடும்புணர்வுழித்தோன் றுஞ்செய்கையும்போலன்றித் தனித்து மொழிப்படுத்துமெழுத்தின்கட் கிடப்பனவாகக் கூறுமெண் பெயர்முதலியபத்திலக்கணமு முணர்த்திற்ருகலான் எழுத்தியலென் னும்பெயர்த்து. இதனு ளித்தலைச்சூத்திரம் கூறத்தொடங்கியபொருள் இனிதுமுடியும் பொருட்டு வணக்கமும் அதனுன்முடிபெய்தும் பொருளுமுணர்த்துவதாகிய சிறப்புப்பாயிரங் கூறுகின்றது.

(இ-ள்.) மலையரசன் மகளாகிய வுமாதேவியைத் தனதொருகூற்றின்கண்ணேகலந்து உலகத்தைப்படைத்த விறைவனைத்தொழுது யான் கூறுவனெழுத்திலக்கிணத்தையென்றவாறு.

'மலை' என்பது மங்கலமொழியாகலின் முதற்கண் மங்கலங்கூறுதன்மரபென்று. மலையென்றும், இந்நூல்நின்றுநிலவுதல்வேண்டிமலைமகளொருபான் மணந்தென்றும், மலரோன் செயலுமிவன்செயலென்பா ருலகளித்தவென்றும், யாவர்க்கு முயர்ந்தோனென்பார் தலைவனென்றும், "மனமொழிமெய்களின் வணங்குதுமகிழ்ந்தே" என்பவாகலின் மனத்தாற்றணிவுதோன்ற நினைத்தலும் மொழியாற்பணிவுதோன்ற வாழ்த்தலும் தலையாற்றுணிவுதோன்றவிறைஞ்சலு மடங்கப்பொதுப்பட வணங்கியென்றும், அவ்வாறு வணங்கியோனல் யாதும்முடிபெய்தலிற் சாற்றுவனென்றும், ஆகுபெயரா னெழுத்திலக்கணத்தையெழுத்தென்றுங்கூறினர், மகளையென்னுமிரண்டனுருபு விகாரத்தாற்றொக்கது, சூத்திரமுஞ் செய்யுளாகலின். (1)

* * * * *

எழுத்ததிகாரம் முற்றும்.

சொல்லதிகாரம்.

பெயரியல்.

உமையவளொடுகலந் துலகுபுரந்தருளு
மிமையவனடிபணிந் தறைகுவன்சொல்லே.

என்பது சூத்திரம்.

இவ்வதிகாரமேற்பாயிரத்துள் "எழுத்துமுதன்மூன்றையும்" எனநிறுத்தமுறையானே, எழுத்துணர்த்திச் சொல்லுணர்த்துகின்ருராகலிற்சொல்லதிகாரமென்னும்பெயர்த்து; சொல்லையுணர்த்திய வதிகாரமென விரிக்க. சொல்லென்றது அதனிலக்கணம். அதிகாரமென்றது-முறைமை. சொல்லாவது ஒரெழுத்தானு மீரெழுத்தானுமிரண்டிற

ந்திசைக்கும் பலவெழுத்தானு மாக்கப்பட்டுப் 'பொருளையுந்தன்னையு மொருவனுணர்தற்குக் கருவியாமோசையாகலின் மேலதிகாரத்தோ டியைபுடைத்தாயிற்று. இவ்வதிகாரத்து ளைவகையோத்தினுற் சொல் லிலக்கணமுணர்த்துகின்முர்; அவற்று ளிம்முதலோத்துப் பெயர்ச்சொ ற்கள இயல்புணர்த்திற்ருகலாற்பெயரியலென்னும் பெயர்த்து. சிறுபா ன்மை யேனையிலக்கணங்களையுமுணர்த்திற்றேனும் பெயரியலென்றது பன்மைபற்றிய வழக்கு ; தலைமைபற்றியவழக்கெனினுமமையும். இத னுளித்தலைச்சூத்திரங் கூறத்தொடங்கியபொருள் இனிது முடியும்பொ ருட்டு வணக்கமு மதனுன்முடிபெய்தும் பொருளு முணத்துவதாகிய சிறப்புப்பாயிரங் கூறுகின்றது.

(இ-ள்.) உமாதேவியொடுபொருந்தி யுலகத்தைக்காத்து நிலைபெறச் செய்யுமிறைவனது தாளைவணங்கி யான்சொல்லுவன் சொல்லிலக்க ணத்தை யென்றவாறு.

மாயோன்செயலு மிவன்செயலென்பா ருலகுபுரந்தருளுமென்று ம், ஆகுபெயராற் சொல்லிலக்கணத்தைச் சொல்லென்றுங்கூறினுர். ஏனையவற்றிற்கும் ஏற்குமாறு 'மலைமகளொருபால்' என்னுஞ்சூத்திர த்திற்குரைத்தாங்குப் பொருள்விரித்துரைத்துக்கொள்க. (1)

* * * * *

சொல்லதிகாரம் முற்றும்.

பொருளதிகாரம்.

அகத்திணையியல்.

உமையுருவுருமடுத் துலகிளைப்பொழிக்கு
மிமையவனடிபணிந் தியம்புவன்பொருளே.

என்பது சூத்திரம்.

மேற்பாயிரத்துள் "எழுத்துமுதன் மூன்றையும்" என நிறுத்த முறை யானே எழுத்துஞ் சொல்லுமுணர்த்திப் பொருளுணர்த்துகின்முராக வின் இவ்வதிகாரம் பொருளதிகாரமென்னும் பெயர்த்து. பொருளை யுணர்த்திய வதிகாரமெனவிரிக்க. பொருளென்றது அதனிலக்கணம். அதிகாரமென்பது முறைமை. பொருளாவது மேலுணர்த்திபபோந்த சொற்ருெடர்கருவியாக வுணரப்படுவதாதலின் மேலதிகாரத்தோ டியைபுடைத்தாயிற்று. இவ்வதிகாரத்து ளைவகையோத்தினுற் பொரு ளிலக்கணமுணர்த்துகின்முர் அவற்று ளிம்முதலோத் தகத்திணையியல் புணர்த்திற்ருகலா னகத்திணையியலென்னும்பெயர்த்து.

அகமென்பதுஉள்ளம், திணையென்பது ஒழுக்கம், இயலென்றதுஇலக் கணம் எனவே அகத்திணையியலென்றது உள்ளத்தின்கண்ணே நிகழு மின்பமாகிய வொழுக்கத்திலக்கணமென்றவாமுயிற்றென்பது. இதனு ளிதத்லைச் சூத்திரங் கூறத்தொடங்கிய பொருள் இனிதுமுடியும்பொ

ருட்டு வணக்கமு மதனுன்முடிபெய்தும் பொருளுமுணர்த்துவதாகிய சிறப்புப்பாயிரங்கூறுகின்றது.

(இ-ள்.) உமாதேவியினது திருவுருவைத் தனது திருவுருவின்கண்ணேயடக்கி யுலகத்திலேப்பினேயாற்றும் இறைவனது தாளேவணங்கி யான்சொல்லுவன் பொருளிலக்கணத்தை யென்றவாறு.

ஈண்டு உலகமென்றது-உலகினேயும் உலகிலுள்ள சீவாத்மாக்களேயும். ஆகுபெயராற் பொருளென்றது இலக்கணத்தையுணர்த்துகின்றது. ஏனேயவற்றிற்கு மேற்குமாறு "மலேமகளொருபால்" என்னுஞ் சூத்திரத்திற்குரைத்தாங்குப் பொருள்விரித்துரைத்துக்கொள்க.

End:

போக்கறுமரபிற் பொருளெனப்படுவது
நோக்கரும்வீடு நுவற்சிசெல்லாமையி
னறம்பொருளின்ப மாகுமதுவே
யகனும்புறனு மென்ருயிருபாற்ருய்
வகைப்படவந்த வணிநலந்தழீஇச்
செய்யுளிடவயிற் புல்லியநெறித்தே.

இது மேற்கூறுவலென்றபொருளாவது விரித்துக்கூறு மூலகநடையானும் வேதநடையானு மித்துணேப்பகுதிப் படுமென்றும், அதுவே தொகுத்துக் கூறுந்தமிழ்நடையா னித்துணேப்பகுதிப்பட்டிவ்வாருகி யின்னுழிவிளங்குமியல்பிற்றெனவுங்கூறுகின்றது.

(இ-ள்.) குற்றமற்ற வியல்பினேயுடைய பொருளென்று சிறப்பித்துச்சொல்லப்படுவது மனத்தாலுக்குதற்கெட்டாத வீடு துறவறமாகிய காரணவகையாற் கூறப்படுவதல்ல திலக்கணவகையாற் கூறுதற்கெட்டாமையினதனேவிடுத்து விரித்துக்கூறு மூலகநடையானும் வேதநடையானு மறமும்பொருளுமின்பமுமென மூன்றுவகைப்படும். அங்ஙனம் விரித்துக்கூறப்படும்பொருளேதொகுத்துக்கூறுந் தமிழ்நடையான் அகப்பொருளும் புறப்பொருளுமென விரண்டுவகைத்தாய்க் குணமுமலங்காரமுமெனக் கூறப்படவந்த வணியானுளதாகிய சிறப்பினேப் பொருந்திச் செய்யுளிடத்தேசார்ந்து விளங்குமியல்பினே யுடைத்தாமென்றவாறு. **அறமாவது** - மனுமுதலிய நூல்களின் விதித்தனசெய்தலும் விலக்கியனவொழிதலுமாம். அது ஒழுக்கம், வழக்கு, தண்டமென மூன்றுவகைப்படும். அவற்றுள் **ஒழுக்கமாவது**-அந்தணர்முதலியவருணத்தார் தத்தமக்கு விதிக்கப்பட்ட பிரமசரிய முதலிய நிலேகளினின்று அவற்றிற்கோதிய வறங்களின் வழுவாதொழுகுதல். **வழக்காவது** - ஒருபொருளேத் தனித்தனியே யெனதெனதென்றிருப்பாரதுகாரணமாகத் தம்முண் மாறுபட்டப்பொருண்மேற்செல்வது. அது கடன்கோடன் முதலிய பதினெட்டுப்**பதார்த்தத்ததாம்** தண்டமாவது அவ்வொழுக்கநெறியினும் வழக்குநெறியினும் வழீஇனுளை அந்நெறி நிறுத்தற்பொருட்டொப்ப நாடியதற்குத்தகவொறுத்தல்.........

* * * * *

6. அகப்பொருள்விளக்கம் மூலமும் உரையும்.

சிறப்புப்பாயிரம்.

Beginning :

பூமலிநாவன் மாமலைச்சென்னி
யீண்டியவிமையோர் வேண்டலிற்போந்து
குடங்கையின்விந்த நெடுங்கிரிமிசைநீர்த்
தலைகடலடக்கி மலயத்திருந்த
விருந்தவன்றன்பா லியற்றமிழுணர்ந்த
புலவர்பன்னிருவருட் டலைவனாகிய
தொல்காப்பியனரு ளொல்காப்பெரும்பொரு
ளகப்பொருளிலக்கண மகப்படத்தழீஇ
யிகப்பருஞ்சான்றோ ரிலக்கியநோக்கித்
தொகுத்துமுறைநிறீஇச் சூத்திரம்வகுத்தாங்
ககப்பொருள்விளக்கமென் றதற்கொருநாமம்
புலப்படுத்திருளறப் பொருள்விரித்தெழுதினன்
மாந்தருந்தேவரும் வாழ்த்தமுக்குடைக்கீ
ழேந்தெழிலரிமா னேந்துபொன்னணைமிசை
மதிமூன்றுகவிப்ப வுதயமால்வரைக்
* கதிரோனிருந்தெனக் காண்டகவிருந்து
தத்துவம்பகர்ந்தோன் சரணம்பொருந்திய
வுத்தமன்புளிங்குடி யுய்யவந்தானெனு
முத்தமிழாசான் மைந்தனித்தலத்
திருபெருங்கலைக்கு மொருபெருங்குரிசில்
பாற்கடற் பல்புகழ்பரப்பிய
நாற்கவிராச நம்பியென்பவனே.

என்பது பாயிரம்.

எந்நூலுரைப்பினு மந்நூற்குப்பாயிரமுரைத்தே நூலுரைக்கப்படும். பாயிரம், (என்றும்), (முகவுரையென்றும்), அணிந்துரையென்றும், புறவுரையென்றும், தந்துரையென்று மொருபொருட்கிளவி. அப்பாயிரம் பொதுவுஞ் சிறப்புமென விருவகைய. அவற்றுள், பொதுப் பாயிரம் என்பது எல்லா நூன்முகத்துமின்றியமையாதது. என்னை: "ஈவோன்றன்மையீதலியற்கை, கொள்வோன்றன்மை கோடன்மர

---

* "கதிரொன்றிருந்தென" எனவும் பாடம்.

பென, வீரிரண்டாகும் பொதுவின் றொகையே" என்பவாகலின். சிறப்புப்பாயிரம் என்பது - எல்லா நூன்முகத்து மின்றியமையாதது; அது பலவகை. அவற்றுட் சிலவருமாறு:—"பன்னிய நூற்பெயர் பகர்ந்தோர்பெயர் காரணமுந், தன்னுபயனளவுஞ் சொல்லினுன்—முன்னைச், சிறப்பாமவற்றுட் சிலவேறினும், பெறப்படுமாமுன்னைப் பெயர்."

இவையெல்லாம் பாயிரத்தின் சூத்திரத்தினது பொருளுணாக்கவே விளங்கும்.

பூமிசைநடந்த வாமனைவாழ்த்தி
வடமலைச்சென்னி
யீண்டிக்கடவுளர் வேண்டலிற்போந்து
குடங்கையினலைகடலடக்கியீண்டிய
தென்மலையிருந்த விருந்தவனியற்றமிழ்
கெழீஇயவகப்பொரு டழீஇநோக்கி
வழிகொடுத்துநிறீஇ வகுத்துப்புலப்படுத்தாங்
கிகப்பிலகப்பொருள் விளக்கம் பகர்ந்தெழுதினன்
செந்தமிழ்நாட்டு மைந்தன்குரிசில்
பாற்கடற் பல்புகழ்பரப்பிய
நாற்கவிராச நம்பியென்பவனே.

பூமிசைநடந்த * * * நம்பியென்பவனே, என்பது—இந்திரனுனிருமிக்கப்பட்ட தெய்வத்தாமரையின்க ணெழுந்தருளிய வருகபரமன் சீர்பாதங்களைவாழ்த்தி வடமலையின்கணிருந்து வானோர்வேண்டலிற் றெற்கின்கண்போந்து கடன்முழுதங் குடங்கையினடக்கிப் பொதியமலையின்கணிருந்தவன் செய்த இயற்றமிழைப் பொருந்திய பெரும்பொருளின்கண் ணுண்டாகிய அகப்பொருடழுவுதலைநோக்கி யுலகத்தாரறியும்வகை வழிக்கொடுத்து முறையினிறுத்திக் கிளவிகளையடைவுபடவகுத்துப் புலப்படவிகப்பில் அகப்பொருள் விளக்கமென்னும் பெயர்கொடுத்து இந்நூல் பகர்ந்தெழுதினன், செந்தமிழ்நாட்டகத்து மைந்தனுகியகுரிசில் பாற்கடல்போலப் பலவகைப்பட்ட புகழைவிளக்கிய நாற்கவிராசனெனுஞ்சிறப்புப்பெயரையுடைய நம்பியென்னுமியற்பெயரையுடையோன், எ-று.

* * * * *

நாற்கவியாவன—ஆசு, மதுரம், சித்திரம், வித்தாரம் என்பனவாம். 'பாற்கடற்பல்புகழ்பரப்பி' என்புழிஉவமந்தொக்கது. 'நம்பி' என்னுமியற்பெயர் 'எழுதினன்' என்னுமுற்றுவினைப்பயனிலைகொண்டது. ஆக்கியோன்பெயர் - நம்பியென்பது. வழி - தொல்காப்பியத்தின் வழி; அதன் வழியதாயினுந் தொல்காப்பிய முதனூலன்மையினிது சார்புநூலாம். எல்லையுமதனேயடங்கும். நூற்பேர் - அகப்பொருள்விளக்கமென்பது. யாப்பு - தொகுத்தியாத்தலென்பது. நுத

லியபொருள் - அகப்பொருளென்பது. **கேட்போர்** - கற்றுவல்லோர். **பயன்** - வீடுபேறு. **காலம் - குலசேகரபாண்டியன்காலம். களன்** - அறிவோரவைக்களம். **காரணம்** - களவிகளையடைவுபடக்கோத்தலெ ன்பது.

இவையெல்லாம் பாயிரத்தினிலக்கணமெனக்கொள்க.

சிறப்புப்பாயிரம் முற்றும்.

1 - வது.—அகத்திணையியல்.

மலர்தலையுலகத்துப் புலவோராய்ந்த
வருந்தமிழகப்பொருள் கைக்கிளையைந்திணை
பெருந்திணையெனவெழு பெற்றித்தாகும்.

என்பது சூத்திரமென்னுதலிற்றோவெனின், மேற்பாயிரத்திலக்க ணமுணர்த்திப்போந்தாம்; இனி நூலிலக்கணமுரைக்கின்றும். அஃ துரைக்குங்கால் நூனுதலிய துரைத்தலும், நூலு ளதிகாரநுதலிய துரைத்தலும், அதிகாரத்து ளோத்துநுதலிய துரைத்தலும், அவ்வோ த்தினுட் சூத்திரநுதலியதுரைத்தலும் என நான்குவகையானுரைத் தல்வேண்டும்.

*　　*　　*　　*　　*

2 - வது.—களவியல்.

உளமலிகாதற் களவெனப்படுவ
தொருநான்குவேதத் திருநான்குமன்றலுள்
யாழோர்கூட்டத் தியல்பினதென்ப.

என்...னின்—இவ்வோத்தென்னபெயர்த்தோவெனின், களவுணர் த்தலிற்களவியலென்னும் பெயர்த்து. இவ்வோத்தினு ளித்தலைச்சூத் திரமென்னுதலிற்றோவெனின், களவுகற்பென்னுங் கைகோளிரண்டி னுள்ளுங் களவென்னுங் கைகோளதிலக்கணமுணர் - ற் று.

உளமலிதற்குக் காரணமாகிய வனப்பினையுடைய களவென்று சொ ல்லப்படுவது நான்காகிய வேதத்துட்சொல்லப்பட்ட எட்டாகிய மண த்துட் காந்தருவமணத்தோடொத்த இயல்பினையுடைத்தென்று சொ ல்லுவர் புலவர், எ - று.

"இன்பமும் பொருளுமறமுமென்றாங், கன்பொடு புணர்ந்த வைந் திணமருங்கிற், காமக்கூட்டங்காணுங்காலை, மறையோர்தேஎத்துமன் றலெட்டினுள், துறையமை நல்யாழ்த்துணைமையோரியல்பே" என்றாரா கலின். **வேதநான்காவன** - இருக்குமுதலாயின. **மன்றலெட்டாவன** - பிரமம், பிராசாபத்தியம், ஆரிடம், தெய்வம், காந்தருவம், ஆசுரம், இராக்கதம், பைசாசம் எனவிவை.

3 - வது.—வரைவியல்.

அஃதாவது - எவ்விதத்தானும் வரைந்தொழுகுவது; அஃதிருவகைப்படும். என்னை :

வரைவெனப்படுவ துரவோன்கிழத்தியைக்
குரவர்முதலோர் கொடுப்பவுங்கொடாமையுங்
கரணமொடுபுணரக் கடியயர்ந்துகொளலே.

அவைதாம், இருவகையாகி நான்குவகைப்படும். என்னை : "வரைவுநிலையே யறத்தொடுநிலையென், றுரையிரண்டும்வரைவிற்குரிய, கிளவித்தொகையெனக் கிளந்தனர்புலவர்" இது தொகை. "வரைவு முயலவுணர்த்தல் வரைவெதிர்வுணர்த்தல், வரைவறிந்து மகிழ்தல் பரவல்கண்டுவத்த லென், றொருநால்வகைத்தே வரைவுமலிதல்.'' இது வகை. "வரைவியன்மலிதலுமறத்தொடு நிற்றலு, முரையுடன் போக்குஞ்.................

*　　*　　*　　*　　*

4 - வது.—கற்பியல்.

பொற்பமைசிறப்பிற் கற்பெனப்படுவது
மகிழ்வுமூடலு மூடலுணர்த்தலும்
பிரிவும்பிறவும் மருவியதாகும்.

இவ்வோத் தென்னபெயர்த்தோவெனின், கற்பிலக்கணமுணர்த்தலாற் கற்பியலென்னும் பெயர்த்து.

பொலிவமைந்த சிறப்பினையுடைய கற்பென்று சொல்லப்படுவது உள்ளமகிழ்ச்சியுமூடலு மூடலுணர்த்தலும் பிரிவும்பிறவும் பொருந்தியதாகும், எ - று.—பிறவுமென்றதனாற் பிரிந்துழிவரும் விகற்பமெல்லாங்கொள்ளப்படும்.

*　　*　　*　　*　　*

5 - வது.—ஒழிபியல்.

ஒழிபெனப்படுவ தகப்பாட்டுறுப்பும்
வழுவுமமைதியுந் தழுவியதாகும்.

இவ்வோத்தொழிபியலென்னும்பெயர்த்து. ஒழிபென்றுசொல்லப்படுவதுஅகப்பாட்டுக்குரியவுறுப்பும், அகப்பாட்டிலக்கணத்தைத்தப்பியுமைந்திணையும் பொருந்தியதாமென்றவாறு.

*　　*　　*　　*　　*

End :

கூறியவல்ல வேறுபிறதோன்றினுங்
கூறியவற்றொடு கூட்டிக்குறிக்கொளக்
கூறியுணர்த்தல் குணத்தோர்க்கியல்பே.

இதன்பொருள். வேறேதோன்றினவாயினும் ஒன்றை இதனுளெ டுத்தோதப்பட்ட பொருள்களோடுங்கூட்டி யுண்மைப்படச்சொல்லிப் பிறர்க்குணர்த்துதல் குணமுடையோர்க்கியல்பாம், எ - று.

ஒழிபியல் முற்றும்.

அகப்பொருள்விளக்கம் மூலமும் உரையும் முற்றுப்பெற்றது.

---

7. யாப்பருங்கலக்காரிகை மூலமும் உரையும்.

1 - வது.—உறுப்பியல்.

Beginning :

எண்ணியவெண்ணியவெய்துப
கண்ணுதற்பவளமால்வரைபயந்த
கவளயானையின் கழல்பணிவோர்க்கே.
நற்குஞ்சரக்கன்று நண்ணிற்கலைஞானங்
கற்குஞ்சரக்கன்றுகாண்.

கந்தமடிவில்கடிமலர்ப்பிண்டிக் கண்ணார்நிழற்கீ
ழெந்தமடிகளிணையடியேத்தி யெழுத்தசைசீர்
பந்தமடிதொடை பாவினங்கூறுவன்பல்லவத்தின்
சந்தமடிய வடியான்மருட்டியதாழ்குழலே.

என்பது காரிகை. நூலுரைக்கும்பொழுது நூற்பெயருங் காரணமு மாக்கியோன்பெயரு மளவும் பயனுமெடுத்துரைக்கற்பாற்று. இந்நூ லென்ன பெயர்த்தோ வெனின், பாளித்தியமென்னும் பாகதவிலக் கணமும் பிங்கலமென்னும் சந்தோபிசிதியும் போலவே காரிகையாப் பிற்றாய், துணகாங்கிய மென்னுங் கருநாடகச்சந்தமேபோல மகடூஉமு ன்னிலையை யுடைத்தா யவையடக்கமுடைத்தாய், மயேசுவரர்யாப்பே போல வுதாரணமெடுத்தோதி, இசைத்தமிட்செய்யுட்டுறைக்கோவை யேபோலவு மருமறையகத் தட்டகவோத்தின்வருக்கக்கோவையே போலவு முருபாவலங்காரத்துக்கு நீதகச்சுலோகமேபோலவும் முத னிலைப்புணர்த்திய விலக்கியத்ததாய், வேதத்திற்கு நிருத்தமும் வியாக ரணத்துக்குக் காரிகையும் அவிநயர்யாப்பிற்கு நாலடிநாற்பதும்போல வே யாப்பருங்கலமென்னும் யாப்பிற் கங்கமா யலங்காரமுடைத்தா ய்ச் செய்யப்பட்டமையால் யாப்பருங்கலக்காரிகையென்னும் பெயர் த்து. இந்நூல் யாதுகாரணமாகச் செய்யப்பட்டதோவெனின், பண் டையோருரைத்த தண்டமிழ்யாப்பிற் கொண்டிலாத குறியினோைக் குறிக்கொளுவுதல் காரணமாகவும், தொல்லைப்பனுவற்றுணிபொரு ளுணர்ந்த நல்லவையோரை நகுவிப்பது காரணமாகவுஞ் செய்யப்ப

ட்டது. இந்நூல் யாரால் செய்யப்பட்டதோவெனின், ஆரியமென்னும் பாரிநம்பவ்வத்தைக் காரிகையாக்கித் தமிழ்ப்படுத்த வருந்தவத்துப் பெருந்தன்மை அமுதசாகரனென்னுமாசிரியரால் செய்யப்பட்டது.

*   *   *   *   *

தேனார்கமழ்தொங்கன்மீனவன்கேட்பத்தெண்ணீரருவிக்
கானார்மலயத்தருந்தவன்சொன்னகன்னித்தமிழ்நூல்
யானுநடாத்துகின்றேனென்றெனக்கேநகைதருமா
லானுவறிவினவர்கட்கென்னுங்கொலென்னுதரவே.

இக்காரிகை நூலினது பெருந்தன்மையு மாசாரியரது பெருந்தன்மையுந் தனதுள்ளக்குறையு முணர்த்தியமுகத்தா னவையடக்க முணர்த்துதனுதலிற்று. (2)

சுருக்கமில்கேள்வித் துகடீர்புலவர்முன் யான்மொழிந்த
பருப்பொருடானும் விழுப்பொருளாம் பனிமாலிமயப்
பொருப்பகஞ்சேர்ந்த பொல்லாக் கருங்காக்கையும்பொன்னிறமா
யிருக்குமென்றிவ்வாறுணர்க்குமன்றேவிவ்விருநிலமே.

இக்காரிகை புலவரது சிறப்புணர்த்திய முகத்தா னவையடக்கமுணர்த்துதனுதலிற்று. (3)

*   *   *   *   *

2 - வது.—செய்யுளியல்.

வெண்பாவகவல் கலிப்பாவளவடிவஞ்சியென்று
மொண்பாவடிகுறள் சிந்தென்றுரைப்ப வொலிமுறையே
இண்பாமலிசெப்பல் சீர்சாலகவல் சென்றேங்குதுள்ள
லண்பாவமைந்த நலமிகுதூங்கனறுநுதவே.

*   *   *   *   *

தென்றலிடையுந் திருநுதல்வேர்வரும் பன்முறையென்
றொன்றியபாவும்பலயாவையுமென்பவொண்போதமைந்த
பொன்றிகழாதி புறநிலைகைக்கிளைவாயுறைவாழ்த்
தென்றிவற்றிற்குஞ் செவியறிவிற்குமிலக்கியமே.

இவ்வுரைச் சூத்திரக்காரிகையின்வழியே மருட்பா நான்கிற்குங் காட்டிய விலக்கியங்களை முதனினைத்துக்கொள்க.

"வேதமாய்மேன்மகனும் வேந்தன்மடமகளு
நீதியாற்சேர்ந்து நிகழ்ந்தநெடுங்குளம்போ
லாதிசால்பாவு மரசர்வியன்பாவு
மோதியவாறேத மருட்பாவாயோங்கிற்றே."

"பண்ணுந்திறமும்போற்பாவுமினமுமாய்
வண்ணவிகற்பவகையினுல் - பண்ணின்
றிறம்விளரிக்கில்லதுபோற்செப்பலகவ
லிசைமருட்குமில்லையினம்."

இவையிற்றை விரித்துரைத்துக்கொள்க.

3-வது.—ஒழிபியல்.

சீருந்தளையுஞ் சிதையிற்சிறிய இஉவளபோ
டாருமறிவ ரலகுபெறுமையைகாரநைவே
லோருங்குறிலிய லொற்றளபாய்விடி ஞேரலகாம்
வாரும்வடமுந் திகழுமுகிண்முலை வாணுதலே.

* * * * *

End:

வெள்ளெயிற்றுப்பேழ்வாய் ஞமலிக்குமான்குழா
மெள்ளியிரிவனபோன் றெவ்வழியும் - வள்ளற்கு
மாலார்கடல்போன் மணம்பரந்தவாட்டானே
மேலாருண்மேலோர் மெலிந்து.

இதனுட் பாட்டுடைத்தலைவனை நாயோடுவமித்துச் சொன்னமை யால் ஆனந்தவுவமையென்னும் அலங்காரக்குற்றமாயிற்று: என்னை: "இறப்பவுயரினு மிறப்பவிழியினு மறத்தகைவழிய வானந்தவுவமை" என்றாராகலின். பிறவுமன்ன.

இனியெல்லாக்குற்றமுந் தீர்ந்த செய்யுள்வருமாறு:—"தாமரை புரையுங் காமர்சேவடி, பவழத்தன்னமேனித்திகழொளிக், குன்றியேய்க்கு முடுக்கைக்குன்றி, னெஞ்சுபக வெறிந்த வஞ்சுடர்நெடுவேற், சேவலங்கொடியோன்காப்ப, வேமவைகலெய்தினுலகே" எனவரும்.

ஒழிபியலோத்து முற்றும்.

உறுப்பியல்காரிகை, 20; செய்யுளியல்காரிகை, 15; ஒழிபியல்காரிகை, 9; ஆகவியல் 3-க்குக் காரிகை 44.

யாப்பருங்கலக்காரிகை முற்றும்.

யாப்பருங்கலக்காரிகையுரையில்

விளங்கியமேற்கோள் (இலக்கியம்.)

1. அகரமுதலவெழுத் ... திருக்குறள்.
2. அங்கண்விசும்பின் ... நாலடியார்.
3. அமிழ்தினுமாற்றவினிதே ... திருக்குறள்.
4. அரிதாயவறனெய்தி ... கலித்தொகை.
5. அருளல்லதியாதெனிற் ... திருக்குறள்.
6. அலைப்பான்பிறிதுயிரை ... நான்மணிக்கடிகை.
7. அறத்தாறிதுவென ... திருக்குறள்
8. அறிவினானாகுவதுண்டோ ... ஷை
9. அன்பீனுமார்வ ... ... ஷை
10. ஆத்தவறிவினர் ... ... நாலடியார்.
11. ஆர்கலியுலகத்து ... ... முதுமொழிக்காஞ்சி.
12. ஆவேறுருவின ... ... நாலடியார்.
13. இடம்படமெய்ஞ்ஞானங் ... ஷை
14. இருங்கடலுடுத்த ... ... புறம்.
15. இருதுவேறுமை ... ... சூளாமணி.
16. இறைக்குமஞ்சிறை ... • ... ஷை
17. இன்றுகொலன்றுகொல் ... நாலடியார்.
18. இன்னாமைவேண்டின் ... நான்மணிக்கடிகை.
19. ஈத்துவக்குமின்பம் ... திருக்குறள்.
20. உடையார்முன் ... ... ஷை
21. உண்ணாமையுள்ள ... ... ஷை
22. உண்ணாஞெளிநிருன் ... நாலடியார்.
23. உருவுகண்டெள்ளாமை ... திருக்குறள்.
24. எல்லா விளக்கும் ... ... ஷை
25 எறும்பியளையுட் ... ... குறுந்தொகை.
26. கடற்குட்டம் ... ... நானமணிக்கடிகை.
27. கணிகொண்டலர்ந்த ... சூளாமணி.
28. கருமமுமுள்படாப் ... ... நாலடியார்.
29. கன்றுகுணில்லாக் ... ... சிலப்பதிகாரம்.
30. காமர்கடும்புனல் ... ... கலித்தொகை.
31. காய்மாண்ட ... ... சிந்தாமணி.
32. குழலினிதியாழினி ... ... திருக்குறள்.
33. குன்றக்குறவன் ... ... ஐங்குறுநூறு.
34. கொல்வான்புலாலை ... ... திருக்குறள்.
35. கொன்றைவேய்ந்த ... ... கொன்றைவேய்ந்தன்.
36. கோழியெறிந்த ... ... பட்டினப்பாலை.
37. சிறியகட்பெறினே ... ... புறம்.
38. சுடர்த்தொடீகேளாய் ... கலித்தொகை.
39. செங்களம்படக் ... ... குறுந்தொகை.
40. செய்யவாய்ப்பசும் ... ... சூளாமணி.
41. தக்கார்தகவிலர் ... ... திருக்குறள்.
42. தாமரைபுரையுங் ... ... குறுந்தொகை.
43. திருநுதல் ... ... வெண்பாமாலை.
44. திரைத்தசாலிகை ... ... சூளாமணி.
45. துகடீர்பெருஞ்செல்வம் ... நாலடியார்.
46. தேம்பழுத்தினிய ... ... சூளாமணி.

47. நன்றறிவாரிற் ... ... திருக்குறள்.
48. நிலத்தினும்பெரிதே ... குறுந்தொகை.
49. பற்றுகபற்றற்றான் ... ... திருக்குறள்.
50. பாயிருள்பரப்பகம் ... ... மார்க்கண்டேயனார்காஞ்சி.
51. பாலொடுதேன்கலந் ... திருக்குறள்.
52. பொய்மையும் ... ... ஷை
53. மங்கலமென்ப ... ... ஷை
54. மலர்மிசையேகினான் ... ஷை
55. மழையின்றி ... ... நான்மணிக்கடிகை.
56. மாக்கொடி ... ... சூளாமணி.
57. முதுக்குறைந்தனளே ... ஐங்குறுநூறு.
58. மூவடிவினாவிரண்டு ... சூளாமணி.
59. யாதானுநாடாமா ... ... திருக்குறள்.
60. வளம்படவேண்டாதார் ... நாலடியார்.
61. வளர்கொடியன ... ... சூளாமணி.
62. வேரல்வேலி ... ... ஷை
63. வென்றான்வினையின் ... ஷை
64. வேய்தலைநீடிய ... ... ஷை
65. வைகலும்வைகல் ... ... நாலடியார்.

1.	ஐங்குறுநூறு	2
2.	கலித்தொகை	3
3.	குறுந்தொகை	4
4.	கொன்றைவேய்ந்தன்	1
5.	சிந்தாமணி	1
6.	சிலப்பதிகாரம்	1
7.	சூளாமணி	12
8.	திருக்குறள்	21
9.	நாலடியார்	10
10.	நான்மணிக்கடிகை	4
11.	பட்டினப்பாலை	1
12.	புறம்	2
13.	மார்க்கண்டேயனார்காஞ்சி	1
14.	முதுமொழிக்காஞ்சி	1
15.	வெண்பாமாலை	1

விளங்காமேற்கோள் (இலக்கியம்.)

1. அஅவனும் வெ.
2. அகலிருவிசும்பின் ஆ.
3. அங்கண்மதியமரவின் வாய்ப் ஆ.
4. அங்கண்வானத் வ.
5. அடல்வேலமர்நோக்கி வெ.
6. ஆடையார்பூங் வெ.
7. அணிகிளர் சிறுபொறி க.
8. அணிநிழலசோகமர்ந் ஆ.
9. அணிநிழலசோகின்ற ளிர் ஆ.
10. அந்தரத்துள்ளே வெ.
11. அம்மபவள்வரிநெடுங் கண் வெ.
12. அரியவணாகீண்டு வெ.
13. அவரே ஆ.

14. அவாப்போலகன்றிதன் வெ.
15. அள்ளற்பள்ளத்தகன்.
16. அறிந்தானையேத்தி வெ.
17. அறுவர்க்கறுவரா.
18. அன்னையறங்கொல் வெ.
19. அன்னையை வெ.
20. ஆஅவளியவலவன்றன் வெ.
21. ஆகநகண்டக விரு.
22. ஆரியமன்னர் வெ.
23. ஆலத்துமேல வெ.
24. ஆவாவென்றே விரு.
25. ஆழியிழைப்பப் வெ.
26. இடங்கைவெஞ்சிலை விரு.
27. இடைநுடங்க வெ.
28. இந்திரனேபோலு வெ.
29. இரங்குகுயின்முழுவா ஆ-து.
30. இருகோட்டொருமதி.
31. இருள்பாரந்தன்ன.
32. இனமலர்க்கோதாய் வெ.
33. இன்னகைத்துவர்வாய் ஆ.
34. உமணர்சேர்ந்து ஆ.
35. உதக்காண் வெ.
36. உரிமையின்கணின்மை யாற் விரு.
37. உலகினுள் க.
38. உலகுடன்விளக்கு ஆ.
39. உவகை வ.
40. உள்ளார்கொல்லோ ஆ.
41. எஃகிலங்கிய வெ.
42. என்னிற்பொலிந்த வெ.
43. ஏஎர்சிதையவழாஅ வெ.
44. ஏடியறங்கொல் வெ.
45. ஏர்மலர்நறுங்கோதை வெ.
46. ஒக்குமேயொக்குமே வெ.
47. ஒருமால்வரை க-து.
48. கடியார்பூங்கோதை வெ.
49. கண்கருவிளை வெ.
50. கண்டனனெனக்.
51. கயலேருண்கண் ஆ.
52. கயன்மலைப்பன்ன.
53. கலங்கழாலித்துறை வ.
54. காதுசேர்தாழ் வெ.
55. கார்நறுநிலங்.
56. காவியங்கருங்கட்.
57. குடநிலைத்தண்புறவிற்.
58. குருகுவெண்டாளி ஆ.
59. குழவிசையவண் வெ-து.
60. குறுத்தாட்பூதம் ஆ.
61. கூற்றுவனைவின்மதனை விரு.
62. கெடலருமாமுனிவர்.
63. கொங்குதங்குகோதை விரு.
64. கொடிகுவளை.
65. கொடிவாலன.
66. கொண்டன்முழங்கினவால்.
67. கொண்டையையவென்ற வெ.
68. கொய்தினைகாத்தும்.
69. கொன்றூர்ந்தமைந்த ஆ-து.
70. கொன்றகோடுநீடு வ.
71. கோழியுங்கூவின விரு.
72. சாரல்வாங்கிய.
73. சிலைவிலங்குநீள்புருவம் வெ.
74. சிறடிப்பேரக ஆ.
75. சுரமறிவனதுறை.
76. சுனையாழவம்மி வெ.
77. சுற்றுநீர்சூழ்கிடங்கிற் வ.
78. சூரல்பம்பிய வ.
79. செங்கண்மேதி.
80. செல்வப்போர்க்கதக்கண் ணன் க.
81. செறிதொடியுவகை.
82. சேற்றுக்கானீலஞ்.
83. சொல்லினீரிவராசை க-கலி.
84. சோலையார்ந்தசுரத்திடை.
85. தடமண்டுதாமரையின் வெ.
86. தண்டையினக்கிளி ஆ.
87. தண்மதியோர்முகத்தாளை.
88. தந்தையிலைச்சுமடன்.
89. தாஅட்டாஅமரை.
90. தாமரையின்றொடித் வெ.
91. தாழ்ந்தவுணர்வின ராய் விரு.
92. தாளாளரல்லாதார் வெ-து.
93. திருமறைதலைஇய ஆ.
94. திறந்திடுமின் வெ.
95. துணியிரும்பௌவம்.
96. துவைக்குந்துளி
97. துளியொடுமயங்கிய ஆ.
98. தெங்கங்காய்போலத் வெ.
99. தென்பாண்டிகுட்டம் வெ.
100. தென்றலிடைபோழ்ந்து.
101. தேரோடத்துகள்கெழு மின வ.
102. தேன்றூட்டுங்கரும்பின்.
103. தொன்னலத்தின்புலம்.
104. தோடாரெல்வளை. ஆ.
105. நடைக்குதிரையேறி.
106. நண்ணுவார்வினை.
107. நண்பதென்று வெ-தா.
108. நலங்கிளர்திருமணியும்.
109. நறுநிலநெய்தலும் வெ.

110. நற்கொற்றவாயில் வெ
111. நீடிணர்க்கொம்பர்க்.
112. நீரின்றண்மையும்.
113. நீலமாகடல்.
114. நீலுண்டுகிலிகை.
115. நெடுவரைச்சாரற்.
116. பகலே, பல்பூங்கானற் ஆ.
117. படையொடுபோகாது.
118. பண்டுமொருகாற்.
119. பருஉத்தடக்கை.
120. பலமுறையுமோம்பப்.
121. பல்யானைமன்னர்.
122. பல்லுக்குத்தோற்ற.
123. பவழமுமுத்தங் வெ.
124. பற்றிப்பலகாலும் வெ.
125. பன்மாடக்கூடன்மதுரா.
126. பாசிலைழயாகம் வெ.
127. பாடுநர்க்குமாடுநர்க்கும் வெ.
128. பார்க்கடன்முகந்த.
129. பாவாயறங்கொல் வெ.
130. பிண்டியினீழற்.
131. புன்காற்புணர்மருதின்.
132. பூண்டபறையறைய.
133. பூத்தவேங்கை. ஆ.
134. பூந்தண்சினைமலர்.
135. பூந்தாட்புறவின் வெ.
136. பூந்தாட்புனற்றாமரை.
137. பூந்தாமரைப்போதலமர வ.
138. பொன்மலிகச்சி
139. பொன்னாரமார்பிற் வெ.
140. பொன்னினன்ன ஆ.
141. போதசாந்தம் ஆ.
142. போதவிரிகுறிஞ்சி.
143. போந்துபோந்து.
144. மஞ்சுசூழ்சோலை வெ.
145. மடப்பிடியைமதவேழம்.
146 மண்டலம்பண் க-து.
147. மண்டிணிந்தநிலனும்.
148. மணிகிளர்நெடுமுடி.
149. மதிக்குநேர் க-கலி.
150. மந்தரநிலம்வந்தசைப்ப வ.
151. மனையிதழ்புனையு.
152. மலிதேரான்
153. மன்றலங்கொன்றை வெ.
154. மாவழங்கலின் வ.
155 மாவாழ்புலிவாழ் கட்-கலி.
156. மாவும்புள்ளும் ஆ.
157. மீன்றேர்ந்தருந்திய.
158. முருகவிழ்தாமரை.
159. முல்லைமுறுவலித்து வெ.
160. முழங்குதிசைக் வெ-து.
161. மைசிறந்தனமணிவரை.
162. மொய்த்துடன்றவழு வ.
163. யானுந்தோழியு.
164. யானையெருத்தத் வெ.
165. வஞ்சியேயென்றவன்றன் வெ.
166. வடியேர்கண்ணீர் வெ.
167. வடிவுடைநெடுமுடி.
168. வண்டார்பூங்கோதை.
169. வண்டுறைபூந்தார் ஆ-து.
170. வந்துநீசேரி வெ.
171 வள்ளெயிற்றுப் வெ.
172. வாணெடுங்கண்.
173. வார்காற்செங்கழுநீர்.
174. வாளார்ந்தமைந்த வெ-க.
175. வாள்வரிவேங்கை.
176. வானுறநிமிர்ந்தனை ஆ-தா.
177. வானோர்தொழவண்டாமரை.
178. விடஞ்சூழரவின் விரு.
179. விளங்குமணிப்.
180. வினைத்திண்பகை.
181 வெண்டிங்கள் வெ.
182. வெண்மணல் வெ.
183. வெறிகமழ்தண்புறவின் வெ.
184. வெறியறுகமழ் கண்ணி வெண்டுறை.
185. வேதினவெரிதி ஆ.
186 வையகமெல்லாங்.

யாப்பிற்கு மேற்கோளாக எடுத்த ஆசிரியர்களும் நூல்களும்.

1. அவிநயனார்.
2. காக்கைபாடினியார்.
3. கையனார்.
4. செய்யுளியலுடையார்.
5. தொல்காப்பியனார்.
6. நத்தத்தனார்.
7. பல்காயனார்.
8. பாடலனார்.
9. மயேச்சுரர்.
10. யாப்பருங்கலம்.

விளக்கமேற்கோள் (இலக்கணம்.)

1. அ இ உ எ ஒ இவைகுறிய.
2. அ இ உ எ ஒ வென்னும்.
3. அஃகேனமாய்தந்.
4. அகர முதல ஔகாரவிறு
வாய்.
5. அகரமோடாசாரம்.
6. அகலமென்பதாசறக்.
7. அகவவென்ப.
8. அடிமுதற்பொருள்.
9. அம்மையழகு
10. அருணைக்குநீரார்.
11. அளபெடைதனியிரண்.
12 அளபேபுலுதம்.
13. அளவடிமுதலா.
14. அனையவாகிய.
15. ஆசிரியப்பாவின்.
16. இயற்சீரெல்லா.
17. இயற்சொற்றனே.
18. இயற்பெயர்சார்த்தி.
19. இயற்பெயர்மருங்கின்.
20. இரண்டடியெதுகை.
21. இறப்பவிழிந்கதும்.
22. ஈரசைகூடியசீர்.
23 ஈரடியிரண்டும்.
24. ஈரெழுத்தொருமொழி.
25. உயிரளபெடையு.
26. உயிரீராறே.
27. உயிர்மெய்க்களவு.
28. உரைக்கப்படும்பொருட்.
29. உவமைக்குவமை.
30. எழுசப்படுசவி.
31. எழுத்தல்லிசையை.
32. எழுத்துநிலைதிரிந்த.
33. ஏந்திசைத்துள்ளல.
34. ஒத்தவடித்தாய்.
35. ஒற்றொடுபுணர்ந்த.
36. ஒன்றல்லவைபல.
37. ஒன்றியவஞ்சித்.
38. ஒன்றிரண்டொருமூன்.
39. ஓதப்பட்டவுறுப்புவகை.
40. ககரமுதனகரவிறு.
41. கலிநிலைவகையும்.
42. கலியொடுவெண்பா.
43. காட்சிமுதலா.
44. குருசீர்மிசைவரத்.
45 குறளடிநான்மையிற்.
46. குறிலேகுறிலிணை.
47. குறுமையெழுத்தன்.
48. குற்றிகரங்குற்றுகரம்.
49. குற்றியலிகர.
50. குன்றுகூதிர்பண்புகோழி.
51 கூறியதகூறினுங்.
52. கூறியவுறுப்பின.
53 ஙஞணநமனவயலள.
54. சின்மென்மொழிப்பின்.
55. சீர்முழுதொன்றற்.
56. செயிர்தீரசெய்யுள்.
57 செய்யுண்மொழியாற்.
58. ஞகரமுதலா.
59 தந்துபுன்னிற்றலிற்.
60. தரவுதாழிசை.
61. தரவேத்ரவிணை.
62. தனிச்சொற்றழுவல்.
63. தனிநிலைமுதனிலை.
64. தனிநிலையொற்றிவை.
65. தூங்கேர்தடுக்கல்.
66. தெரிந்தமொழியால்.
67. தேற்றம்வினாவே.
68. நாற்சீர்கொண்ட.
69. நிரைநடுவில்லா
70. நெடிலேகுறிலிணை.
71. நெடில்குறில்தனியாய்.
72. நேரிசைச்சிந்தும்.
73. நேர்நேரியாநிலை
74. பகுத்தெதிர்நிற்றலிற்.
75. டண்ணஞ்.
76 பொழிப்பெனப்படுவது.
77. மன்றவாணன்.
78. மாச்சீர்முன்வரும்.
79. மாத்திரைவகையால்.
80. முதற்சீர்நான்கும்.
81. மெய்யுடம்புறப்போற்.
82. மொழிமுதலிடைகடை.
83. மொழியினும்.
84. யரலழவென்னும்.
85. யாப்பும்பாட்டுந்.
86. வணக்கமதிகாரம்.
87. வருக்கநெடிலினம்.
88. வல்லெழுத்தாறே.
89 வழிபடுதெய்வவணக்கஞ்.
90. விதப்புக்கிளவி.
91. வெண்சீர்வெண்டளை.
92. வெள்ளைமுதலா.
93 வெள்ளையுடபிறதளை.
94. வேதவாய்.

8. சேந்தன் திவாகரம்.

1 - வது.—தெய்வப்பெயர்த்தொகுதி.

Beginning :

தந்திமுகத்தெந்தை சதங்கைப்பதம்போற்றிச்
சிந்தைவிளக்காந் திவாகரத்துள்—வந்த
தொகுதியொரு பன்னிரண்டுஞ் சோராமனேரோ
பகுதியுறமனமேபற்று.

[சிவன்பெயர்.]

சங்கரனிறையோன் காமதகனன்
கங்காதரனே கறைமிடற்றண்ணல்
கூற்றையுதைத்தோன் குன்றவில்லி
ஏற்றுவாகனன் திரியம்பகன்சோதி
நக்கன்சடையோன் நாரிபாகன்
முக்கட்பகவன் பசுபதிபரமன்
கொன்றைசூடி கொலைமழுவாளி
ஈமத்தாடி பிஞ்சகன்பித்தன்
ஆனையுரித்தோ னரன்சிவனுருத்திரன்
காலகாலன் கபாலமூர்த்தி
நீலகண்டன் நீறணிகடவுள்
அரவாபரணன் ஆரழலாடி
பிறையதுசூடி பெருமானுமாபதி
அழலதுவேந்தி யமலனனந்தன்
பரசுபாணி சுடலையாடி
மானிடமேந்தி மறைமுதல்யோகி
புலித்தோலுடையோன் புரமூன்றெரித்தோன்
பினாகபாணி பேயோடாடி
பூதநாதன் புணர்கங்காளன்
ஞானமூர்த்தி யீசனாதி
ஐம்முகன்பகவன் ஆதிபாண்டரங்கன்
அந்திவண்ணன் ஆலமர்கடவுள்
நந்திநம்பன் நாதன்றற்பரன்
கண்ணுதன்மூர்த்தி கைலையாளியென்
றெண்ணியநாமம் இன்னமும்பலவே.

*   *   *

வடநூற்கரசன் றென்றமிழ்க்கவிஞன்
கவியரங்கேற்று முபயகவிப்புலவன்

செறிகுணத்தம்பற் கிழவோன்சேந்த
னறிவுகரியாகத் தெரிசொற்றிவாகரத்து
முதலாவது தெய்வப்பெயர்த்தொகுதி முற்றிற்று.

2 - வது.—மக்கட்பெயர்த்தொகுதி.

*   *   *

கற்றநாவினன் கேட்டசெவியினன்
முற்றவுணர்ந்த மூதறிவாள
னகரிகநாட்டத் தாரியனநுவந்தை
தேருங்காட்சிச் சேந்தன்றிவாகரத்
திரண்டாவது மக்கட்பெயர்த்தொகுதிமுற்றிற்று.

3 - வது.—விலங்கின் பெயர்த்தொகுதி.

*   *   *

காதலீகையிற் போதிப்பெருந்தவன்
றெவ்வடுகாலவைவேவெழிலி
யவ்வைபாடிய வும்பற்கிழவன்
றேன்முர்ச்சேந்தன் றெரிசொற்றிவாகரத்துள்
மூன்றுவதுவிலங்கின்பெயர்த்தொகுதி முற்றிற்று.

4 - வது.—மரப்பெயர்த்தொகுதி.

*   *   *

நாடேபிறர்நாட்டிற்குவமையாறே
காலமறிந்துதவுங் காவிரிதானே
யாடவர்திலக னம்பன்மன்ன
னீடிசைத்தலைவ னநுந்தைசேந்த
னய்ந்ததிவாகரத் தரும்பொருள்விளக்கு
நான்காவதுமரப்பெயர்த்தொகுதிமுற்றிற்று.

5 - வது —இடப்பெயர்த்தொகுதி.

*   *   *

ஒருவற்கொருவ னுகியுதவியும்
பரிசின்மாக்கள் பற்பலராயினுந்
தானொருவன்னே தரணிமானவன்
செந்தமிழ்ச்சேந்தன் றெரிந்ததிவாகரத்
தைந்தாவது இடப்பெயர்த்தொகுதிமுற்றிற்று.

6 - வது.—பல்பொருட்பெயர்த்தொகுதி.

*   *   *

வருநற்கங்கை வடதிசைப்பெருமையுந்
தென்றிசைச்சிறுமையு நீக்கியகுறுமுனி

குண்டிகைப் பூம்புனற் காவிரிப்பெரும்பதி
யம்பற்கதிபதி சேந்தன் திவாகரத்
தாறுவதுபல்பொருட் பெயர்த்தொகுதிமுற்றிற்று.

7 - வது.—செயற்கை வடிவப்பெயர்த்தொகுதி.

* * *

மூற்றவப்பயனோ கற்றவப்பயனோ
சாபத்திருக்கிய தேவசாதரிற்
றேற்றமுடையனென வம்பற்றோன்றிய
வியற்கைச்சேந்தன் திவாகரத்தேழாவது
செயற்கைவடிவப் பெயர்த்தொகுதிமுற்றிற்று.

8 - வது.—பண்புபற்றிய பெயர்த்தொகுதி.

* * *

மறக்குறும்போட்டி யறத்தின்வழிநின்று
கலிங்கைத்தண்ணளி புவிபெறவாணையி
னைம்புலனுளு மம்பற்கோமான்
றிண்பெருஞ்சேந்தன் திவாகரத்தெட்டாவது
பண்புபற்றிய பெயர்த்தொகுதிமுற்றிற்று.

9 - வது.—செயல்பற்றிய பெயர்த்தொகுதி.

* * *

அண்ணல்செம்பாதிக் காணியாட்டியைப்
பெண்ணணங்கை மூவுலகும்பெற்றவம்மையைச்
செந்தமிழ்மாலை யந்தாதிபுனைந்த
நாவலனம்பற் காவலன்சேந்த
னியல்வுற்ற திவாகரத்தொன்பதாவது
செயல்பற்றிய பெயர்த்தொகுதிமுற்றிற்று.

10 - வது.—ஒலிபற்றியபெயர்த்தொகுதி.

* * *

அரக்கரைப்பொருத முரட்போர்வில்லும்
பாரதம்பொருத பேரிசைச்சிலையுந்
தாருகற்கடிந்த வீரத்தயிலும்
பாடியபுலவன் பதியம்பற்சேந்தன்
பயில்வுற்ற திவாகரத்துப்பத்தாவ
தொலிபற்றிய பெயர்த்தொகுதிமுற்றிற்று.

11 - வது.—ஒருசொற் பல்பொருட்பெயர்த்தொகுதி.

* * *

புலவிநீக்கிய கலவிச்செல்விக்
கமிழ்துசுவையீந்தவரும்பெறலின்பத்

தொருபெருஞ்செல்வ ணருவந்தைசேந்தன்
பகர்வுற்ற திவாகரத்துப் பதினொன்றாவ
தொருசொற்பல் பொருட்பெயர்த்தொகுதிமுற்றிற்று.

End :

12 - வது.—பல்பொருட்கூட்டத் தொருபெயர்த்தொகுதி.

கூறியதுகூறினுங் குற்றமில்லை
வேறொருபொருளை விளக்குமாயின்
முன்னமெய்த பதினொருதொகுதியுள்ளும்
வந்தனவாலொருசொற் பல்பொருட்பெயர்த்
தொகுதியின்வந்த சொற்களென்னெனி
னீண்டுச்சிறப்புவகைக் கெய்தியவை
யீண்டுப்பொதுவகைக் கெய்தவும்படுமே.

* * *

[எண்குணவகைப்பெயர்]

அநந்தஞான மனந்ததரிசன
மநந்தவீரிய மனந்தசுகியே
நாமமின்மை கோத்திரமின்மை
யாயுவின்மை யழியாவின்பமென்
றேயுங்காலை யிறைவனெண்குணம்.

[எண்வகைக்குற்றத்தின்பெயர்.]

ஞாநாவரணியந் தரிசநாவரணியம்
வேதநீய மோகநீய
மாயுநாமங் கோத்திரமந்த
ராயமென்பவெண்வகைக்குற்றம்.

* * *

[எண்வகை வெற்றியின்பெயர்.]

வெட்சிநிரைகவர்தன் மீட்டல்கரந்தையாம்
வட்கார்மேற்செல்வது வஞ்சியா—முட்கா
ரெதிரூன்றல்காஞ்சி யெயில்காத்தனொச்சி
யதுவளைத்த லாகுமுழிஞை அதிரப்
பொருவது தும்பையாம் போர்க்களத்துமிக்கார்.
செருவென்றதுவாகையா
மத்திணைத்தொழிலு மத்திணைப்பூவு
மப்பெயர்பெறுவதந் நிலத்துரியே.

* * *

[பதினெண்பாடையின்பெயர்.]

அங்கம்வங்கங் கலிங்கங்கௌசிகஞ்
சிந்துசோனகந் திரவிடஞ்சிங்கள
மகதங்கோசல மராடங்கொங்கணந்
துளுவஞ்சாவகஞ் சீனங்காம்போச
மருணம்பப்பர மெனப்பதினெண்பாடை.

*　　　*　　　*

செம்பொற்கிடையா னம்பற்சேந்த
னன்னராள னவமிகுநாட்டத்தன்
பன்னியசிறப்பிற் பன்னிரண்டாவது
பல்பொருட்கூட்டத் தொருபெயர்த்தொகுதி
பன்னிருதொகுதியும் பண்பொடுமுற்றின.

சேந்தன் திவாகரம் முற்றிற்று.

8a. அரும்பொருள்விளக்கத் தீபிகை.

Beginning:

பொன்னொளிர்கமலப் புத்தேனுறுந்துழாய்ப் பெருமானும்போற்றுங
கன்னியம்புரிசைத் தில்லைநாதன்றாள் கருத்திற்சேர்த்திப்
பன்னரும்பொருள் விளக்கத் தீபிகைபகர்வேன்பாரிற்
சென்னெறியுளத்தோர் யாருஞ்செவிமடுத்தினிதுகேண்மின். (1)

குளிர்மணிவடநிழற்கீழ்க் குலவுமெம்மடிகடொன்னு
ளொளிகிலாமுதனூல்செப்ப விலக்கணரியையுந்தூக்காற்
றெளியொருவழிநூல்செப்பச் சிலர்சார்பினூலும்போற்றத்
தளிர்பெறவிந்நூல்மூன்றுஞ் சகந்தனிற்றிகழ்ந்ததன்றே. (2)

ஆங்கதுநிற்கப்பின்னு மலகினூலுதித்தவாற்றிற்
றாங்கொருசொற்பொருட்பல் விதத்தொகைதானொன்றுக்கொன்
றோங்கிமிக்குங்குறைந்து மொத்திடாதிருக்கைதன்னாற்
பாங்குயர்சின்னூற்செம்பொருள் கூட்டும்பண்பையெண்ணி. (3)

இலக்கணமுழுதுணர்ந்தோ னிறையிருஞ்சிவாகமத்தின்
றலைக்கடல்முற்றுங்கண்டோன் றொல்லையார்தில்லைமூதூர்
கலக்கறவிளங்கும்பச்சைக் கந்ததேசிகனுமெங்கோன்
சொலத்திகழிகபரத்தை வேண்டியேதொல்லோர்கேட்க. (4)

மாவியல்சிறக்கும்வீரை மண்டலவன்காங்கேயன்
ரேவனுசித்தன்செஞ்சொற்கயாகரனிவராற்சொற்ற
பாவியல்நூற்கூறோர்சொற் பல்பொருட்டொகையெலாஞ்சேர்த்
தோவிலாவளஞ்சிறப்ப வொருபெருநூலதாக. (5)

நவையறுககரமாதி னகரவீறெதுகைதன்னால்
னுவலடிக்கிரண்டுமொன்று நுண்பொருளொருங்குசேர்த்திச்
சுவைதிகழ்சொல்விருத்தத் தொகையெழுநூறுதன்னால்
அவைநலோர்குற்றஞ்சொல்லா ரென்பதையகத்தினெண்ணி (6)

சொற்றனனருத்துளிக்குந் தோட்டலர்கடம்பின்றிண்டோட்
கொற்றவன்முருகன்சேந்திற் குமரவேட்கடிமைபூண்ட
நற்றவவிராசராச நல்சிவப்பிரகாசஞ்சோற்
பெற்றிசேரருமருந்த தேசிகப்பெயரினானே. (7)

இருஞ்சகழ்காத்தம்பிரானா றிருமுன்னூறுடனெண்பத்தைஞ்
சொருங்குசித்திரபானுப் பொச்சமைமகந்திங்களொப்பி
பொருஞ்சிவனிசிவெள்ளிப் பொவுனைதினந்தில்லைமன்றிற்
பெருங்குணத்தோர்க்கரங்கேறுற்ற நூற்பெற்றிதானே. (8)

பாயிரமுற்றும்.

*   *   *   *   *

ககர வெதுகை.

அகவலேயமைத்தலாட லான்றவாசிரியமுப்பேர்
தகவறிவுடனொழுக்கந் தெளிவுஞ்சற்குணமுஞ்சாற்றும்
பகவதியுமையேதுர்க்கி தருமதேவதைப்பேர்பன்னும்
முகவுமாளிகைமுகப்பே மொள்ளுதல்காந்திக்கும்பேர்.

*   *   *   *   *

End:

மன்றமேதெருட்சிமெய்ம்மை வாசமம்பலமேவீதி
நின்றகல்லியாணத்தோடு வெளியெனநிகழ்த்துமேழ்பேர்
கன்றுகைவளையேயற்பங் காட்டியவிளமைகுட்டி
நன்றேயுத்தமத்தினாமம் நல்லறந்தானுமாமே.

வடியுயர்ந்திடுனகார வெதுகையின்வழுத்துஞ்செய்யுட்
படிபுகழொன்றொடேமுப் பானெனப்பகரச்செய்தான்
றுடியிடைமறமின்னாட்குத் தூய்மலர்க்கணியாய்நின்றோ
னடியிணையிறைஞ்சும்செந்தி லருமருந்தையன்றனே.

இருமையொன்றிய திருச்செந்தின்முருகோனையேத்து
மருமருந்தையன்சோற்ற வரும்பொருள்விளக்கங்கற்றோர்
பொருமுரண்டெறப்படுத்தும் புலமைனூற்றறம்விளக்குந்
திருமருங்குறப்பொருத்துஞ் செருக்குடனிருப்பர்தாமே.

அரும்பொருள்விளக்கநிகண்டுமுற்றிற்று.

8b. பதிஞேராவது நிகண்டு மூலமும் பதவுரையும்.

Beginning :

முடிவிலின்பத்தமூவா முதல்வனைப்போற்றிசெய்தே
யடிதொறுமிரண்டுமொன்று மாதியிற்பொருளடக்கி
நடைபெறுககரமாதி னகரவீறெதுகையாகப்
படியுமோர்சொற்பொருட்பல் விதத்தொகைபகராலுற்றும்.

முடிவென்பது-அந்தம், இல்-அது இல்லாத, இன்பத்து - சுகத்தையுடைய, மூவா – கெடாத, முதல்வனை - கருத்தாவை, போற்றிசெய்தே- நமஸ்கரித்தே, அடிதொறும் - பாட்டுகளுடைய அடிகடோறும், இரண்டும் - இரண்டும், ஒன்றும் - ஒன்றும், ஆதியில் - முதலிலே, பொருளடக்கி - பொருளையடக்கி, நடைபெறு - நடக்கப்பட்ட, ககர - ககரவெதுகை, ஆதி - முதலாக, னகர - னகரவெதுகை, ஈறுக - அந்தமாக, படியும் - படிந்திருக்கும், ஓர் - ஒரு, சொல் - சொல்லுக்கு, பொருள் - பொருள்களை, பல்விதம் - நாலுவிதமான, தொகை - தொகுதியை, பகராலுற்றும் - சொல்லுகிறோம்.

பகவனேயீசன்மாயோன் பங்கயன்சினனேபுத்தன்
பகலேநாளொருமுகுர்த்தம் பகலவனடுவேதேசு
மகரமேசுறுப்பூந்தாதாம் வசிகூர்மைவசியம்வாளே
யகமனமனையேபாவ மகலிடமுள்ளுமாமே.

பகவனென்பது: ஈசன் - ஈசுவரனுக்கும், மாயோன் - மகாவிஷ்ணுவுக்கும், பங்கயன் - பிர்மாவுக்கும், சினன் - அருகதேவதைக்கும், புத்தன்-புத்ததேவதைக்கும் பகவனென்றுபெயர். பகலென்பது: நாள்-இராப்பகல் அறுபது நாழிகைக்கும், ஒரு முகுர்த்தம் - மூன்றேமுக்கால் நாழிகைக்கும், பகலவன் - சூரியனுக்கும், நடு - மத்திக்கும், தேசு - பிரகாசத்திற்கும் பகலென்றுபெயர். மகர மென்பது: சுறு - மகரமீனுக்கும், பூந்தாது - பூவின் மகரந்தப்பொடிக்கும், மகரமென்றுபெயர். வசி யென்பது : கூர்மை - கூருக்கும், வசியம் - ஒன்றைக் கைவசியம் பண்ணுகிறதற்கும், வாள் - கத்திக்கும், வசியமென்று பெயர். அகமென்பது : மனம் - மனத்துக்கும், மனை - வீட்டுக்கும், பாவம் - பாவத்துக்கும், அகலிடம் - பூமிக்கும், உள் - இருதயத்துக்கும் அகமென்றுபெயர்.

End :

குன்றுவேதண்டத்தோடு குறைவறுசதையநாளே
அன்றிலோர்புள்ளுமூல நாளெனவாமிரண்டே
மன்றமேவெளியினமம் வாசமம்பலமுமப்பேர்
மன்றலேபரிமளப்பேர் மருவுகல்லியாணமாமே.

குன்றென்பது : வேதண்டம் - மலைக்கும், குறைவறு - குறையற்ற, சதையநாள் - சதையநட்சத்திரத்துக்கும், குன்றென்றுபெயர். அன்றி

லென்பது: ஓர்புள் - அன்றிற்பட்சிக்கும், மூலநாள் - மூலநட்சத்திரத் துக்கும், அன்றிலென்றுபெயர். **மன்றம**மென்பது: வெளி - வெளிக் கும், வாசம் - வாசனைக்கும், அம்பலம் - சபைக்கும், மன்றமென்று பெயர். **மன்ற**லென்பது: பரிமளம் - வாசனைக்கும், மருவு - பொருந் திய, கலியாணம் - கலியாணத்துக்கும் மன்றலென்றுபெயர்.

னகரவெதுகை முற்றுப்பெற்றது.

ஆகவெதுகை பதினெட்டுக்கும் விருத்தச்செய்யுள் 309.

விகாரிஹூ கார்த்திகைமீ 11உ எழுதிமுற்றுப்பெற்றது.

---

9. தண்டியலங்காரம் மூலமும் உரையும்.

1 - வது பொதுவணியியல்.

சொல்லின்கிழத்தி மெல்லியலிணையடி
சிந்தைவைத்தியம்புவல் செய்யுட்கணியே.

எ-து. இவ்வதிகார மணியினதிலக்கண முணர்த்தினமையி னணிய திகார மென்னும் பெயர்த்து.

இவ்வதிகாரத்தின் முதற்கணுள்ளத்து அணிபெறுஞ்செய்யுட்கட்கும் ஒருசாரணிகட்கு மிலக்கணமுணர்த்தினமையாற் **பொதுவியலோத்** தென்னும் பெயர்த்து.

இச்சூத்திரந் **தெய்வவணக்கமு முரைக்கும்பொருளு** முணர் - ற்று. (இதன் பொழிப்பு.) கலைமடந்தை துணைத்தாள் கருத்துள்வைத்து யாப்பிற்கலங்கார விலக்கணஞ் சொல்லுவனென்றவாறு. [' சொல்லி ன் கிழத்தி ' எனினும் 'கலைமடந்தை' எனினுமொக்கும். 'இணையடி' எனினும் ' துணைத்தாள் ' எனினுமொக்கும். ' சிந்தைவைத்து ' எனி னும் ' கருத்துள் வைத்து ' எனினுமொக்கும். உள் என்பதேழாம் வேற்றுமை தொக்குநின்று விரித்துரைக்கப்பட்டது. 'இயம்புவல் எனினும் ' சொல்லுவல் ' எனினுமொக்கும். 'செய்யுள்' எனினும் ' யாப்பு ' எனினுமொக்கும். 'அணி' எனினும் ' அலங்காரம் ' எனி னுமொக்கும். அலங்காரமென்றது ஈண்டு அவ்வலங்கார விலக்கண த்தை. ஏ யென்பது - ஈற்றசை. "வாழ்த்துதலுந் தெய்வவணக்கமு முரைக்கும், வற்றபொருளுணர்த்துதலு மூலகவிலக்கணம்" என்றார் **ஆசிரியர்**; ஆதலான் ஈண்டுத் தெய்வவணக்கமு முரைக்கும்பொருளு முணர்த்தப்பட்டது. இலக்கியத்திற்கோதிய விதனை இலக்கணத்திற்கு யோதி யுடம்பொடுபுணர்த்தா ராசிரியராகலான் ஈண்டுமெவ்வாறே யு ரைக்கப்பட்டது.]* ஒழிந்தனவகல முரையிற்கொள்க.

---

* The portion under [ ] is not found in the printed edition.

செய்யுளென்பவை தெரிவுறவிரிப்பின்
முத்தகங்குளகந் தொகைதொடர்நிலையென
வெத்திறத்தனவு மீரிரண்டாகும்.

என்...னின் : செய்யுட்கு அணியிலக்கணமுணர்த்துவலென்றார், செய்யுளாமாறுணர்ந்தே அணியுணரப்படுமாகலான் அவ்வணிபெறுஞ் செய்யுளினது பெயரும் முறையுந் தொகையுமுணர் - ற்று.

செய்யுளென்று கூறப்படுவன விளங்கவிரித்துணர்த்துங்கால் முத்தகச்செய்யுளும், குளகச்செய்யுளும், தொகைநிலைச்செய்யுளும், தொடர்நிலைச்செய்யுளுமென நான்குவகைப்படு மெவ்வகைப்பட்ட பாவும் என்றவாறு..

'செய்யுள்' என்பதனை நான்கினோடும், 'நிலை' என்பதைப் பின்னிரண்டினோடுங்கூட்டி யுரைக்கப்பட்டது. 'முத்தகம் குளகம்' என்பன வடமொழிப்பெயர், ஏனைய தமிழ் மொழிப்பெயர்; அவையாமாறு முன்னரறியப்படும்.

அவற்றுள்,
முத்தகச்செய்யு டனிநின்றுமுடியும்.

என்...னின் : முத்தகச்செய்யுளாமாறுணர் - ற் று.

மேற்சொன்னநான்கனுள் **முத்தகச்செய்யுள்** என்பது தனியே நின்றொருபொருள் பயந்து முற்றுப்பெறுவது, எ - று.

வரலாறு :—"என்னைச்சிலமடவா ரெய்தற்கெளியவோ, பொன்னே யனபாயன்பொன்னெடுந்தோள்—முன்னே, தனவேயென்றருஞ் சயமடந்தை தோளாம், புனவேய்மிடைந்த பொருப்பு" எ-து, பொன்னையொப்பா யடிப்படத்தனக்கே சேமமாக நினைத்துத் துய்க்கின்ற கொற்றவையுடைய தோளாகிய செறிந்தவேயினாலே நெருங்கப்பட்ட பொருப்பாகிய அனபாயனுடைய வழகினையுடைத்தாகிய தோளானவை என்னையொக்குந்தன்மையையுடையராகிய பெண்டிர் பலரும் புல்லுதற்கெளிவந்தனவாமோ; ஆகா, எ-று. வேய்மிடைந்த பொருப்பாகிய தோளெனக்கூட்டுக; தோளாகிய பொருப்பென்பாரு முளர். 'என்' என்பதனை இரக்கத்தின்கட் குறிப்பென்பாருமுளர். 'என்' என்கிறது 'என்னை' என இரண்டாம் வேற்றுமை விரிந்ததெனக்கொள்க. 'சில' என்பது பல. [எய்துதல் - கூடுதல், பொன்-அழகு, அனபாயன்-அபாயமானபாவமில்லாதவன். நெடுந்தோள் - பெரியதோள். 'என்று' என்றது 'நினைத்து' என்றவாறு. சயமடந்தை - வனதுர்க்கை. புனவேய் - செறிந்தவேய், மிடைதல் - நெருங்குதல், பொருப்பு - மலை எ - று.]*

குளகம்பலபாட்டொருவினைகொள்ளும்.

என்...னின் : குளகச்செய்யுளாமாறுணர் - ற் று.

---

* The portion under [ ] is not found in the printed edition.

குளகச்செய்யுள் என்பது பலபாட்டா யொருவினைகொண்டு முடிவதென்றவாறு.—'ஒருவினை' என்ற விதப்பான் ஒருபெயர்கொண்டும் முற்றுமெனக்கொள்க. இதற்கிலக்கியம் வந்தவழிக்கண்டுகொள்க.

தொகைநிலைச்செய்யுட் டோன்றக்கூறி
னொருவனுரைத்தவும் பல்லோர்பகர்ந்தவும்
பொருளிடங்காலந் தொழிலெனநான்கினும்
பாட்டினுமளவினுங் கூட்டியதாகும்.

என்...னின்: தொகைநிலைச்செய்யுளாமாறுணர் - ற்று.

தொகைநிலைச்செய்யுள் என்பதனை விளங்கச்சொல்லின் ஒருவராலுனாக்கப்பட்டுப்பலபாட்டாய் வருவனவும், பலராலுரைக்கப்பட்டுப் பலபாட்டாய் வருவனவுமாம். அவை பொருளாற் றொகுத்தபெயர் பெற்றனவும், இடத்தாற்றொகுத்த பெயர்பெற்றனவும், காலத்தாற்றொகுத்தபெயர் பெற்றனவும், தொழிலாற்றொகுத்தபெயர் பெற்றனவும், பாட்டாற்றொகுத்த பெயர்பெற்றனவும், அளவாற்றொகுத்தபெயர்பெற்றனவுமாம் என்றவாறு. அவற்றுள் ஒருவராலுரைக்கப்பட்டது **திருவள்ளுவப்பயன்.*** பலராலுரைக்கப்பட்டது - **நெடுந்தொகை.** இஃதெல்லாத் **தொகைக்கும் பொதுவிலக்கணம்.** பொருளாற்றொகுத்தது **புறநானூறு.** இடத்தாற்றொகுத்தது **களவழிநாற்பது.** காலத்தாற்றொகுத்தது **கார்நாற்பது.** தொழிலாற்றொகுத்தது **ஐந்திணை.** பாட்டாற்றொகுத்தது - **கலித்தொகை.** அளவாற்றொகுத்தது - **குறுந்தொகை, இவைசிறப்பிலக்கணம்.** 'கூட்டிய' என்றவிதப்பான் இவ்வறுவகையானுமன்றிப் பிறவாற்றாற் பெயர்பெற்று வருவனவுமுளவாயினறிந்துகொள்க.

*   *   *   *   *

---

2 - வது பொருளணியியல்.

என்னையுடையாள் கலைமடந்தையெவ்வுயிர்க்கு
மன்னையுடையவடித்தளிர்க—வின்னளிசூழ்
மென்மலர்க்கேகன்று மெனவுரைப்பர்மெய்யிலா
வன்மனத்தேதங்குமோவந்து.

தன்மையுவமை யுருவகந் தீவகம்
பின்வருநிலையே முன்னவிலக்கே
வேற்றுப்பொருள்வைப்பே வேற்றுமை விபாவனை
யொட்டேயதிசயந் தற்குறிப்பேற்ற
மேதநுட்ப மிலேசநிரனிறை,

---

* திருக்குறள்.

யார்வமொழிசுவை தன்மேம்பாட்டுரை
ப்ரியாயம்மே சமாயிதமுதாத்த
மரிதுணரவநுதி சிலேடைவிசேட
மொப்புமைக்கூட்ட மெய்ப்படுவிரோத
மாறுபடுபுகழ்நிலை புகழாப்புகழ்ச்சி
நிதரிசனம் புணர்நிலை பரிவருத்தனையே
வாழ்த்தொடு சங்கீரணம் பாவிகமிவை
யேற்றசெய்யுட்கணியேழைந்தே.

எ - து. பொருளானு மணிகள தியல்புணர்த்தினமையாற் பொருள ணியியல் என்னும் பெயர்த்து. அஃதேல், சொல்லானுணர்த்தப்படு மணி யீண்டுணர்த்திலரோ வெனின், மிகுதி பொருண்மேலதாகலா ன் மிக்கதனாற் பெயர்கொடுத்தது. இச்சூத்திரம் அலங்காரங்களின் பெயரும் முறையும் தொகையுமுணர் - ற்று.

*　　*　　*　　*　　*

3 - வது சொல்லணியியல்,

எழுத்தின்கூட்ட மிடைபிறிதின்றியும்
பெயர்த்தும்வேறு பொருடரின் மடக்கெனும்பெயர்த்தே.

இவ்வோத் தென்னபெயர்த்தோ வெனின், சொல்லானு மணிகளதி யல்புணர்த்தினமையின் சொல்லணியியல் என்னும் பெயர்த்து. [ஆ யின் முன்பொருளணியியலோ டியைபென்னையெனின், பொருளுஞ் சொல்லும் வேற்றுமையின்மையி னதனோடியல்புடைத்தாய் அதன் பின்வைக்கப்பட்டது.]* அஃதேல், குற்றமுங்குணமு மீண்டேயன் றேகூறியது, இதனைச் சொல்லணியியல் என்ற தென்னையெனின், அ வையுங்கூறினாரேனும் அவை சிறுபான்மையவாதலானும் இத்துணைச் சிறப்புடையன வன்மையானும், சொல்லானு மணிகளது தலைமையா னும் பன்மையானு மப்பெயர்த்தாயிற்று. என்னை: "ஒருபெயர்ப்பொ துச்சொ லுளபொருளொழிய்த், தெரிபுவேறுகிளர்த்த றலைமையும் பன் மையு, முயர்திணை மருங்கினு மஃறிணை மருங்கினும்" என்றாராகலி ன். இச்சூத்திரம் மடக்கு என்னும் அலங்காரப் பொதுவிதியுணர்-ற் று.

(இ - ள்.) எழுத்துக்களது தொகுதி பிறவெழுத்தானுஞ் சொல்லா னும் இடையிடாதும் இடையிட்டும் வந்து, பெயர்த்தும் வேறு பொரு ள்விளைப்பது மடக்கு என்னு மலங்காரமாம், எ - று. எழுத்துக்களது தொகுதியெனவே இரண்டு முதல், எனைத்தெழுத்தானும் வருமென்க. 'பிறிதின்றியும்' எ - து எதிர் நோக்கிய வெச்சவும்மை.† 'பெயர்த் தும்' எ - து இறந்தது தழீஇய வெச்சவும்மை.

*　　*　　*　　*　　*

சொல்லணியியல் முற்றும்.

தண்டியலங்கார மூலமும் உரையும் முற்றுப்பெற்றன.

---

* Not found in the printed edition.

† எதிரதுதழீஇயவெச்சவும்மை.

தண்டியலங்கார வுரையின்

உதாரணச்செய்யுள் அகராதி.

No.	Quotation.	Manuscript page.	Printed page.	From what book.
1	அகரமுதலவெழுத்தெல்லா ...	184	101	திருக்குறள், 1.
2	அகலல்துற்றேரோ	184	100	
3	அகலிருவிசும்பிற்	25	13	பெரும்பாணாறு, 1-2.
4	அங்கண்மாஞாலததகல் ...	22	12	
5	அங்கமிலாத வனங்கன் ...	202	109	
6	அங்கைமலரு	56	32	
7	அடிநோக்கினாழ்கடல்	68	39	
8	அடையாரடையா	144	83	
9	அப்போதடுப்பதறி	82	48	
10	அமலைகலமகலலபய	169	94	
11	அம்பிகாப்தியே	194	106	
12	அம்பொற்பணைமுக	121	71	
13	அம்போருகஞ்செற்ற	85	49	
14	அரிமாவன்னவணங்கு ...	32	18	
15	அருவியங்குன்ற	116	68	
16	அருளின்றிருவுருவே	181	99	
17	அலைகடல்களேழுந்	213	115	
18	அவிழ்ந்த துணியிசைக் ...	19	10	
19	அவிழ்ந்தனதோன்றி	{ 75 202	43 110	
20	அவ்வானிலங்குபிறை	33	18	
21	அளபொன்றேறிய	192	105	
22	அளவேவடிவொப்ப	37	21	
23	அனைத்துலகுஞ்சூழ்	89	52	
24	அனையகாவலர்	157	89	
25	அன்னைபோலினியாய்	194	106	
26	அன்னைபோலெவ்வுயிர் ...	38	21	
27	ஆக்கம்புகழ்பெற்ற	18	10	
28	ஆசைபெரிதுடையே	80	46	
29	ஆடவர்களெவ்வாற	112	66	
30	ஆடன்மயிலியலி	111	65	
31	ஆதரந்தீரன்னை	194	106	
32	ஆதரந்தீர், மாதுபங்கா ...	194	106	
33	ஆதரந்துயர்தா	207	113	
34	ஆயபொருள்கள்	214	116	
35	ஆரவடமுமதிசீத	87	51	
36	ஆளுங்கரியும் பரியும்... ...	99	57	
37	இசன்மதமால்யானை	107	63	
38	இடர்த்திறத்தைதுற	14	8	
39	இமையவர் கண்மௌலி ...	17	9	

No.	Quotation.			Manuscript page.	Printed page.	From what book.
40	இயற்கைமருங்கி	...	...	209	114	
41	இரவறியாயாவரை	...	...	13	75	
42	இரவிதுணைத்தாளிகல்		...	209	112	
43	இருகரையும்பொன்னும்		...	191	104	
44	இவளளவுந்தீயுமிழ்வ	...	...	143	83	
45	இறையோன் சடைமுடி		...	39	22	
46	இறைவா விறைவால்வளை		...	146	85	
47	இனச்சுட்டில்லாப்	...	...	5	3	
48	இனமானிகல்வெளி	...	...	130	75	
49	இன்றுமையாண்மாசிலா		...	20 21	11 11	
50	இன்னுயிர்காத்தளி	...	...	82	48	
51	ஈர்ந்துநிலந்தோயு	...	...	69	39	
52	உ ஊ ஒள ப ம வ விவற்		...	190	104	
53	உடைதலையுமூளையும்	...	...	114	67	
54	உண்ணிலவுநீர்மை	...	...	96	56	
55	உண்ணீர்மைதாங்கி	...	...	50	29	
56	உண்ணெகிழ்ந்த	...	...	66	38	
57	உமாதரனுமாதரனு	...	...	165	92	
58	உள்ளங்குளிரவு	...	...	30	17	
59	உள்ளம்புகுந்தேயுலா	...	...	99	57	
60	ஊசமெருழிலிழக்கு	...	...	83	49	
61	எஞ்சினரில்லையென	...	...	115	67	
62	எடுக்குஞ்சிலைநின்று	...	...	70	40	
63	எடுத்தநிரைகொணு	...	...	70	40	
64	எடுத்தமொழியினஞ்	...	...	...	5	
65	எண்ணும்பயன்	...	...	86	50	
66	எரியணடுஞ்சிற	...	...	208	113	
67	எல்லாக்கமலத்தெழி	...	...	44	25	
68	எல்லைநீர்வையகத்	...	...	102	59	
69	எற்றேகொடிமுல்லை	...	...	87	51	
70	என்பூடுருசவினை	...	...	209	113	
71	என்னேய்சிலமடவா	...	...	3	1	
72	என்னோடிகல்புரிய...	...	...	201	109	
73	ஏங்காமுகில்பொழி	...	...	127	74	
74	ஏந்தியவெண்படையு	...	...	180	98	
75	ஏரியிரண்டுஞ்சிறகா	...	...	67	39	
76	ஏறடர்த்துவின்முரு	...	...	93	54	
77	ஐந்தாநாம்பாம்பகை	...	...	212	115	
78	ஐயோவகலல்குல்	...	...	22	12	
79	ஒருபெயர்பொதுச்சொ		...	140	81	
80	ஒருபேருணர்வுடனே	...	...	21	11	
81	ஒருவரொருவர்மேல்	...	...	203	110	
82	ஓங்கலிடைவந்துயிர்	...	...	91	53	
83	ஓத்தின்றுலவாவநம்	..	...	166	93	

No.	Quotation.	Manuscript page.	Printed page.	From what book.
84	ஓரடியிட்டபத்து	191	104	
85	ஓவத்தன்னவொண்டு	42	24	
86	கடலுமலையும்	138	79	
87	கடனுன்கும்வந்த	226	117	
88	கடன்மேவுகழிகாதன்	158	90	
89	கடியவாயினகாமரு	163	91	
90	கடுங்கைவயலுழவர்	25	13	
91	கடைகொலுலகியற்	97	56	
92	கடையாமேகூர்த்த	94	54	
93	கண்டகம்பற்றிக்	208	113	
94	கண்ணுமனமுங்	77	45	
95	கயலேர்தரவருங்	167	93	
96	கயல்போலுமென்று	44	25	
97	கரடத்தான்மாரியுங்	103	60	
98	கரவொடுநின்றார்கடி	105	61	
99	கருங்கால்வேங்கை	68	39	
100	கருமாலைதொறுகாதல் ...	160	90	
101	கருவார்கச்சித்திருவே ...	185	100	
102	கலைநிலாவருமாலை	166	93	
103	கல்லுயர்தோட்கி	110	64	
104	கவிழுதியார்பாவே	187	102	
105	கவிர்போலுஞ்செவ்வாய் ...	138	80	
106	கழல்சேர்ந்ததாள்	114	67	
107	கழித்திளமை	105	61	
108	களிக்குங்கயல்போலு	37	20	
109	களிறெறிசுற	33	18	
110	களிற்றிணைதெரீஇப்	32	18	
111	களைகளையமுளரி	152	87	
112	கனிகொள்பொழில்	102	60	
113	கனிவாயிவள்புலம்ப	143	82	
114	கன்றும்வயவரின	116	68	
115	கன்னிதன்கொங்கை	61	35	
116	கன்னியெயில்கு	25	13	
117	காக்கைக்காகாகூகை	170	94	
118	காதலர்வாரார்	212	115	
119	காதலனைத்தாவென்று ...	61	35	
120	காதவன்மெல்லுயிர்	108	63	
121	காதவன்மேலூடல்	103	60	
122	காந்தளணிமலர்	34	19	
123	காமரம்பயினீரமதுகரம் ...	162	91	
124	காமருதேர்வெய்ய	101	59	
125	காமருருவங்கலந்தேன் ...	199	108	
126	காமருவுபொற்றொடியார் ...	71	41	
127	காமனைவென்றோன்	134	77	
128	காய்கதிரோனுக்கு	217	117	

No.	Quotation.	Manus-cript page.	Printed page.	From what book.
129	காரணமின்றிமலயா	94	55	
130	காரார்கொடிமுல்லை	104	61	
131	காரிகைமென்மொழி	112	66	
132	கார்க்குலமும்பாய்	90	52	
133	காலையுமாலையுங்	129	75	
134	கானயானைகைவிடு	34	19	
135	கானவாரணமரியவாயின ...	193	105	
136	கானற்கயலாம்	73	42	
137	கானிமிர்த்தாற்கண்பரி ...	23	12	
138	குடபால்வடபால்	205	111	
139	குமரிஞாயில்	25	13	
140	குரவார்குழலாள்	145	84	
141	குழைபொருதுநீண்டு ...	51	29	
142	குழையருகுதாழ	47	27	
143	கூடம்விரவிக்குறை	216	117	
144	கைகாந்தள்வாய்குமுதம் ...	60	34	
145	கைத்தளிராற்கொங்கை ...	62	35	
146	கைநெரித்துவெய்	114	67	
147	கைபிசையாவாய்	115	67	
148	கொக்கொக்ககூம்பும்	171	95	திருக்குறள்.
149	கொங்கைமுகையாக	57	32	
150	கொடியார்கொடியார்	147	58	
151	கொண்டல்கொண்டலர் ...	150	86	
152	கொண்டன்மிசைமுழங்க ...	199	108	
153	கொல்லியம்பொருப்பனை ...	160	90	
154	கோடாராவிப்பாற்கு	167	92	
155	கோட்டந்திருப்பு	127	74	
156	கோவலர்வாய்	88	51	
157	கோவளர்ப்பன	163	91	
158	கௌவைவிரிதிரைநீர்	40	22	
159	சங்கந்தாபூணாரந்தா	194	106	
160	சந்தனத்திற்செந்தழல் ...	46	26	
161	சரியும்புனைசங்கு	70	40	
162	சலமேதோசங்கந்தா	194	106	
163	சிலைவிலங்குநீள்புருவஞ் ...	12	6	
164	சிறைபனிவபுட்குல	125	72	
165	சீதமதியினொளியும்	43	24	
166	சீலத்தான்ஞானத்தாற் ...	190	103	
167	சுட்டிக்கூறுவுவமை	139	80	
168	சுற்றுவிற்காமனுஞ்	91	52	
169	சூழ்ந்துமுரன்றண	31	17	
170	செங்கமலநாட்டஞ்	75	43	
171	செங்கமலம்வாய்குவிய ...	211	114	
172	செங்கரங்களாநிர	119	70	
173	செங்கலசக்கொங்கை	24	13	

No.	Quotation.			Manuscript page.	Printed page.	From what book.
174	செந்திருவுந்திங்களும்		...	47	27	
175	செம்மைமரைமலரும்	...	...	50	28	
176	செருமானவேற்சென்னி		...	19	10	
177	செல்கைதிருவுளமேல்	...	...	81	47	
178	செல்லுநெறியனைத்	...	...	79	46	
179	செவ்வாய்த்தளிரு	...	...	58	33	
180	செவ்வாய்நகையரும்ப		...	59	34	
181	செவ்வானன்னமே	...	...	33	18	
182	செறுநர்த்தேய்த்த	...	...	33	18	முருகாறு.
183	சென்றுசெவியளக்	...	...	89	52	
184	சேந்தனவேந்தன்	...	...	70	40	
185	சேர்ந்தபுறவினிறை	...	...	113	67	
186	சேற்றுவளர்தாமரை	...	...	138	80	
187	சொல்லமொழிதளர்	...	...	112	66	
188	சொன்னநாளிது	...	...	155	88	
189	சோகமெவன்கொலிதழ்		...	14	7	
190	சோதியிரவிகரத்தா	...	...	126	73	
191	சோலைப்பயிலுங்	...	...	129	75	
192	தசநான்கெய்திய	...	...	25	14	முருகாறு.
193	தண்கவிகையாலும்	...	...	84	49	
194	தண்டுறைநீர்நின்ற	...	...	135	78	
195	தண்ணளிசேர்ந்தின்	...	...	97	56	
196	தண்பொருநைச்	...	...	211	114	
197	தண்மதிக்குந்தோலா	...	...	60	34	
198	தண்மலர்வில்விதன்	...	...	186	101	
199	தத்தித்தாது	...	...	171	95	
200	தம்புரவுபூண்டோர்	...	...	107	62	
201	தம்மாற்பயன்றாக்	...	...	92	53	
202	தலையிழந்தானெவ்	...	...	88	51	
203	தவிராமதுவுண்களி	...	...	123	71	
204	தளிபெற்றுவகியதண்	...	...	37	21	
205	தள்ளாவிடத்தேர்	...	...	120	70	
206	தாதளவிவண்டுதடு	...	...	{ 41 { 136	23 79	
207	தாதொன்றுதாமரையே		...	40	22	
208	தாமரைநாண்மலருந்	...	...	41	23	
209	தாமரையன்றுமுகமே	...	...	38	21	
210	தாமரைவாண்முகத்து	...	...	36	20	
211	தாயாயாளாராயா	...	...	170	94	
212	தாயேயாநோவவா	...	...	184	100	
213	தானையுவமைதனக்கு		...	136	79	
214	திங்கணுதல்வியர்	...	...	114	67	
215	திங்கள்சொரிநிலவு	...	...	99	58	
216	திருமருவுதண்மதிக்கு		...	46	26	
217	திருமுகம்போன்	...	...	42	23	

No	Quotation.			Manuscript page.	Printed page.	From what book.
218	தீயின்றிவேந்தமியோ	...	...	93	54	
219	துடித்துத்தடித்துத்	...	...	175	96	
220	துறவுளவாசான்	...	...	71	41	
221	துறைவாதுறைவார்	...	...	142	82	
222	துனிவருநீர்	...	...	16	8	
223	தெம்முனையிடத்திற்	...	...	32	18	
224	தெய்வம்விருந்தொக்க		...	214	116	
225	தெரிவருங்காதலிற்	...	...	195	106	
226	தெற்குக்குடக்கு	...	...	204	111	
227	தென்மலையின்மான்	...	...	211	114	
228	தென்றலனங்கன்	...	...	70	40	
229	தேங்கானன்முத்தலைக்குந்		...	143	83	
230	தேனக்கலர்கொன்றை		...	58	33	
231	தொல்லைமறைதேர்	...	...	128	74	
232	தோடுகொண்டளிமுரன்		...	153	88	
233	நலத்தகைபெறவிரு	...	...	161	90	
234	நல்லார்கட்பட்ட	...	...	68	39	திருக்குறள்.
235	நல்வினைநாற்கால்	...	...	...	100	
236	நளிதடத்தவல்லியின்	...	...	48	27	
237	நறவேந்துகோதை	...	...	118	69	
238	நறைகமழ்தார்	...	...	117	69	
239	நன்றுதீதென்றுணரா	...	...	43	24	
240	நாடகவழக்கும்	...	...	215	116	
241	நாட்டந்தடுமாறக்	...	...	53	30	
242	நாண்போலுந்தன்	...	...	115	67	
243	நாநாநாதங்கூடிசை	...	...	168	94	
244	நிதியந்துஞ்ச	...	...	...	25	
245	நிரையாநிரையாமணி	...	...	151	87	
246	நிலனும்விசும்பா	...	...	118	69	
247	நிழற்கோபமல்க	...	...	45 138	25 79	
248	நினையாநினையா	...	...	144	83	
249	நினைவரியபல்புகழா	...	...	131	76	
250	நின்னுழையேநின்முகம்		...	49	28	
251	நீத்தொழிந்த	...	...	184	99	
252	நீலப்புருவங்குனிய	...	...	53	30	
253	நீலமணிமிடற்றனீ	...	...	29	16	
254	நீவாதமாதவாதாமோ		...	180	98	
255	நுமதுபுனலிவளியிவரிவை		...	174	96	
256	நேரிழையார்கூந்தலி	...	...	192	105	
257	பகல்வெல்லுங்	...	...	171	95	திருக்குறள்.
258	பணிபவநந்தன	...	...	165	92	
259	பண்டுபுரமெரித்ததீ	...	...	98	57	
260	பதுமங்களிக்குமளியு	...	...	91	52	
261	பத்தித்தகட்டகறை	...	...	30	17	

No.	Quotation.		Manuscript page.	Printed page.	From what book.
262	பரவிநாடொறும்படிய ...	...	154	88	
263	பருவமாகவிதோ ...	...	178	97	
264	பல்பொருட்கேற்பி ...	...	7	4	
265	பவளத்தன்னமேனி ...	...	32	18	
266	பவளம்போலுஞ் ...	...	138	80	
267	பாடல்பயிலும்பணி ...	...	109	64	
268	பாயாதவேங்கை ...	...	94	55	
269	பாரிபாரியென்று ...	...	69	39	
270	பாவன்றனதுருவா ...	...	76	44	இயற்பா.
271	பாலினிடைநீலமணி ...	...	49	28	
272	பாலையாழ்தன்னிற் ...	...	147	85	
273	பால்போலுமின்சொல்	...	36	20	
274	பாற்பகையிழந்த ...	...	138	79	
275	பிறர்க்கின்னாமுற்பகல் ...	...	13	7	திருக்குறள்
276	பிறர்செல்வங்கண்டாற்	...	132	76	
277	பிறனில்விழைவோர் ...	...	132	80	
278	புகைத்தகைச்சொற் ...	...	178	97	
279	புயலேபுறம்பொதிந்து	...	203	100	
280	புருவச்சிலைகுனித்து ...	...	63	36	
281	புலிநாவன்ன ...	...	138	80	
282	புறத்தனவூரண ...	...	71	41	
283	புறந்தந்திருளிரிய ...	...	86	50	
284	புனனாடர்கோமானும் ..	...	92	53	
285	பூங்காவிற்புள்ளொடுங்கும்	...	134	77	
286	பூட்டாதவிற்குனித்த ...	...	94	55	
287	பூணாரந்தாமேகலைதா ...	...	194	106	
288	பூண்டாங்குகொங் ...	...	129	75	
289	பூதலத்துளெல்லாப் ...	...	85	50	
290	பூமகள்யார்போவானை	...	183	99	
291	பூவானைநாறுநீ ...	...	180	98	
292	பெரியோருழையும் ...	...	133	76	
293	பெரும்பெயர்க்கரிகாலனி	...	33	18	
294	பொங்களகமல்வ ...	...	65	38	
295	பொங்கிச்செறிந்து ...	...	99	58	
296	பொய்ம்மைநெறிதீர் ...	...	79	46	
297	பொய்ம்மையுடன் ...	...	105	61	
298	பொய்யாமைபொய்யாமை	...	13	7	திருக்குறள்.
299	பொய்யுலாயாநண் ...	...	87	51	
300	பொற்புடையமாதர் ...	...	191	104	
301	பொற்றூணில்வந்தசுடர்	...	189	103	
302	பொன்னிவளநாடன் ...	...	107	63	
303	போதுந்தளிரும்புனை ...	...	130	75	
304	போர்வேலின்வென்ற ...	...	131	76	
305	மண்டபத்துமாணிக்க ...	...	216	117	
306	மண்ணகன்றுதன் ...	...	117	78	

No.	Quotation.			Manuscript page.	Printed page.	From what book.
307	மண்படுதோட்கிள்ளி	...	...	100	58	
308	மதநவிராகாவாமா	...	...	188	102	
309	மதராரிக்கண்சிவப்	...	...	77	45	
310	மதுப்பொழிதார்	...	...	110	64	
311	மதுமகிழ்ந்தமாதர்	...	...	64	37	
312	மயில்களிக்குமிவண்	...	...	112	0	
313	மயில்போன்மடப்பிடி	...	...	138	80	
314	மரகதச்சோதியுடன்	...	..	215	117	
315	மருவினவருள்ளத்தே	...	...	182	99	
316	மலயத்துமாதவனே	...	...	46	26	
317	மலர்மலிசோலை	...	...	186	101	
318	மலர்வாவிபோல்	...	...	45	25	
319	மலிதேரான்கச்சியுமா	...	...	90	52	
320	மலையிற்பயிலா	...	...	67	39	
321	மலையினலைசுடலி	...	...	102	60	
322	மலையுமலையுமகிழ்ந்து	...	...	147	85	
323	மல்லணிந்ததோளாயி	...	...	81	47	
324	மழலைவாய்நவ்வி	...	...	68	39	
325	மழையார்கொடைத்சடக்கை			146	84	
326	மறுப்பயின்றவாண்மதி		...	39	22	
327	மறைநுவல்கங்கை	...	...	159	90	
328	மனமேங்குழைய	...	...	149	86	
329	மனுப்புவிமேல்	...	...	118	69	
330	மனைக்குவிளக்க	...	...	72	41	
331	மன்றற்குழலாருயிர்	...	...	68	39	
332	மன்னவர்க்குநாய்போல்		...	54	31	
333	மன்னவர்சேயா	...	...	77	45	
334	மன்னுமான்மான்	...	...	172	95	
335	மாடுபயிலும்	...	...	207	112	
336	மாதருமைவாய்மழலை	...	...	108	63	
337	மாதருயிர்தாங்க	...	...	145	84	
338	மாதர்துவரிதழ்	...	...	77	45	
339	மாதர்நுழைமருங்கு	...	...	76	44	
340	மாதவாபோதிவரதா	...	...	185	102	
341	மாரியன்னவண்கை	...	...	33	18	
342	மாலைநிலவொளிப்ப	...	...	98	57	
343	மாலைமருவிமதி	...	...	124	72	
344	மால்கரிகாத்தளி	...	...	74 202	43 110	
345	மாலையருளாது	...	...	149	86	
346	மாலையாகவெய்யனங்க		...	167	93	
347	மாவாநீதாதாநீவாமா		...	188	103	
348	மாற்றத்தாற்கிள்ளை	...	...	64	37	
349	மானமருங்கண்ணாள்	...	...	71	41	
350	மானமேநண்ணு	...	...	175	96	

No.	Quotation.	Manuscript page.	Printed page.	From what book.
351	மானவாமானவா	145	84	
352	மானேர்நோக்கின்	17	9	
353	மான்மருவிவாளரிகள்	72	42	
354	மான்விழிதாங்கும்	41	23	
355	மான்றேற்பள்ளி	32	17	
356	மின்னார்மணிப்பைம்பூண்	200	109	
357	மின்னாவான்முன்னு	173	95	
358	மின்னிகராமாதே	116	68	
359	மின்னேபொழிவின்	83	49	
360	முத்தரும்பிச்செம்பொ	114	67	
361	முத்துக்கூர்த்தன்ன	43	24	
362	முத்துக்கோத்தன்ன	68	39	
363	முருகவேள்சூர்மா	70	40	
364	முல்லைக்கொடிநடு	76	44	
365	முற்றிழைமகளிர்	17	9	
366	முன்னங்குடைபோன்	73	42	
367	முன்னைத்தஞ்சிற்றின்	15	8	
368	மூவாத்தமிழ்ப்பயந்த	135	78	
369	மூன்றெழுத்துமெங்கோ	193	106	
370	மெய்யேபொருண்	78	46	
371	மே[illegible]கலைவிவிளை	111	61	
372	மேயநளைபுரந்து	128	74	
373	மேருசாபமுமேவுமே	185	101	
374	மேவிவாழ்வார்மே	207	112	
375	யாண்டுமொழிதிறம்	104	60	
376	யாவகையதாயர்க்கு	206	112	
377	யாவரறிவா	206	112	
378	யாழியல்வாய	176	96	
379	யானகவென்னையினை	174	95	
380	யானையிரதம்	128	74	
381	வஞ்சியர்கோன்	216	117	
382	வண்ணங்கருகவளை	83	49	
383	வண்ணத்தின்வடி	33	18	
384	வண்புயலைக்கீழ்ப்படுத்து	190	104	
385	வதனமதியமுதய	137	79	
386	வரியவாங்குழன்	162	91	
387	வரிவண்டுநாணு	72	42	
388	வருகம்புளினம்	151	87	
389	வருமறைபலமுறை	156	89	
390	வளையவளையசுரஞ்	148	85	
391	வல்லிவதனமதிக்கு	65	37	
392	வாமானமானமழைபோன்	155	88	
393	வாயாயாநீகாவாயா	180	98	
394	வாய்த்தபொருள்	82	48	
395	வார்புருவங்கூத்தாட	63	36	

No.	Quotation.		Manuscript page.	Printed page.	From what book.
396	வாழ்த்துதலுந்தெய்வ ...	...	...	1	
397	வாளரவின்செம்மணியு	...	52	29	
398	வானகந்தருமிசைய ...	...	165	92	
3?9	வானவர்கடாழ்ந்து ...	...	204	111	
400	வானாகிமண்ணாய் ...	...	217	117	
401	விச்சாதரனேனா ...	...	125	73	
402	விண்ணின்மேற்காவல்	...	50	28	
403	வியன்ஞாலஞ்சூழ் ...	...	72	42	
404	விரவலராய்வாழ்வாரை	...	12	7	
405	விரிந்தமதிநிலவின் ...	...	107	62	
406	விரிகடல்சூழ்மேதினி ...	...	59	34	
407	விரைமேவுமதமாய ...	...	158	89	
408	விலக்கியல்சிலேடை ...	...	92	53	
409	விலங்கொடுமக்களனையர்	...	138	80	திருக்குறள்.
410	வில்லேருழவர் ...	...	67	39	ஷை.
411	விழித்தகுவளைகழி ...	...	25	13	
412	விழியேகளிவண்டு ...	...	62	36	
413	வினைபொருண்மேல் ...	...	80	47	
414	வினைவேறுபடாஅப் ...	...	204	110	
415	வெஃகிக்குடியலை ...	...	129	75	
416	வெங்கதிர்க்குஞ்செ ...	...	92	53	
417	வெண்ணீர்மைதாங்கு ...	...	124	72	
418	வெய்யகுரற்றோன்றி ...	...	87	51	
419	வெறிகொளினச்சுட் ...	...	95	55	
420	வேண்டுருவங்கொண்டு	...	133	77	
421	வேய்புரைபணைத்தோள்	...	32	18	
422	வேலுங்கருவிளையும் ...	...	43	24	
423	வேறொருமாதர்மேல் ..	...	106	62	
424	வேனில்வெயிற்குலர்ந்த	...	100	59	
425	வைகலும்வைகல் ...	...	75 202	43 110	நாலடியார்.
426	வையந்தகழியா ...	...	57	33	பொய்கையாழ்
427	வையம்புரக்கும் ...	...	65	37	வார்.

11. உதயனகுமாரகாவியம்.

Beginning :

1 - வது.—உஞ்சைக்காண்டம்.

*　　*　　*

*　　*　　*

புரவலனினியனாகிப் புதல்வர்களார்கொலென்ன
வரமுனியருளக்கேட்டு மகிழ்ந்துதன்காயமெல்லாஞ்
சிரசணிமுடியுஞ்சூட்டிச் செல்வர்க்குக்கொடுத்துப்போகி
விரவியதவத்ததாக வேண்டுவதென்னவென்றான்.

முனியொடுதெங்கைதானே முயன்றிருந்தெய்திணகம்
தனையெனவெங்கயத்தின் தனையனையேற்றிப்போய்த்தன்
மனனிறைநாட்டெல்லா மருகனுக்கீந்துபோந்து
முனிவனம்புகுந்துமாமன் முனிவனாய்நின்றதன்றே.

இளமையையிகழ்ந்துமிக்க யினிதுநற்குமரனாகி
வளமையிற்செங்கோறன்னை வன்மையினடத்திச்சென்று
ளிளமையிலனையதேவிக் கிரங்கியசதானிகன்றான்
உளமலிகொள்கையானவ் வுறுதவர்கண்டுரைத்தான்.

அன்புறுவடிசிலுண்டே யற்றைநாளங்கிருந்து
யின்புறுமற்றைநாளி லெழில்களிற்றரசனேறி
நண்புறுசிவிகையேறி நங்கைநால்படையுஞ்சூழப்
பண்புறுசயந்திபுக்குப் பார்த்திபனினிதிருந்தான்.

உஞ்சைக்காண்டம் முற்றும்.

2 - வது.—இலாவணகாண்டம்.

உஞ்சைநகர்விட்டகன் றுதையணகுமரனுந்
தஞ்சமாய்ச்சயந்தியிற் றளர்வின்றிப்புகுந்தபி
னென்செய்தனனென்றிடி லியம்புதுமறியவே
கொஞ்சுபைங்கிளிமொழி தன்கூடலைவிரும்பினான்.

வற்றவேகோமான்கேட்டு வயந்தகன்றன்னைநோக்கி
அற்றிசைபோதுமென்றே யகமகிழ்ந்தினியகூறி
வெற்றிநாற்படையுஞ்சூழ வெண்குடைகவரிவீச
மெற்றுடன்மிடைந்துசென்றா னுதையணன்குமரன்றானே.

இலாவணகாண்டம் முற்றும்.

3 - வது —மகதகாண்டம்.

சயந்தியி லெல்லைவிட்டுச் சாலவுமகதநாட்டுக்
கியைந்துநன்கெழுந்துசெல்ல விரவியினுதயணந்தான்
நயந்ததன்றேவிகாத னன்மனத்தழுங்கிப்பின்னும்
வியந்துநல்லமைச்சர்தேற்றி வெங்கடுங்கானம்புக்கார்.

பகையறவெறி

* * * * *

மகதகாண்டம் முற்றும்.

4 - வது.—வத்தவகாண்டம்.

லச்செலவீர

ரங்கயற்கண்ணிதானு மாரழலவியந்தில்லை
கொங்கைநற்பாவைதன்னைக் குணர்ந்துநீபெறுவைபின்பு
மிங்குலகெங்குமாளு மெழிற்சுதன்பெறுவனென்றூர்.

நட்புடைக்கற்புமாதர் நால்வருமன்னனுள்ளத்
துட்புடைவிருந்துநாளு மொருகுறையின்றித்துய்த்துந்
திட்புடைமன்னர்வந்து திறையளந்தடிவணங்க
நட்புடைநாட்டையெல்லா நரபதியாண்டுசென்றான்.

வத்தவகாண்டம் முற்றும்.

5 - வது.—நரவாகனகாண்டம்.

எத்திசையடிப்படுத்தி யெழில்பெறச்செங்கோல்செல்லும்
பெத்திசைவேந்தன்றன்னைப் பெருமைபெற்றானைமன்னர்
வித்தைசெய்சனங்கள்மாந்தர் வியந்தடிவணங்கமின்னும்
முத்திசைமாலைதத்தை முனிவில்சீர்மயாகையானன்.

செல்வநற்குமரன்சென்று தேவேந்திரனைக்கண்டு
செல்வநாவாமபூசை சீர்கொண்டுவணக்கஞ்செய்து
செல்வனிந்திரனனுப்பத் திருமணித்தேரினேறிச்
செல்வனும்புறம்புகுந்து சிறப்பினோடிருந்தவன்றே.

நரவாகனகாண்டம் முற்றும்.

6 - வது.—துறவுகாண்டம்.

வளங்கெழுவற்றவர்க்கு மன்னியகாதன்மிக்க
வுளங்கெழுகற்பினார்க ளோதியம்போலுநீரார்
இளங்கிளிமொழியினார்க ளினிமையினல்வரோடு
துளங்களித்திருமின்மாதுஞ் செஞ்சொலிமடந்தைதானும்.

பொற்புடைநன்மூதாதைப் புணர்ந்துமேனிதீண்டலும்
அற்புதமாய்க்காண்டலு மானவின்சொற்கேட்டலும்
கற்புடைமனதிலெண்ணிக் காண்கைகரிதாவே
விற்பனன்னமாதவர் வேண்டுஞ்சுகந்துய்த்தனர்.

துறவுகாண்டம் முற்றும்.

End ;

உஞ்சையிக்காண்டந்தன்னி லுயர்கவிநூற்றீறெட்டும்
மிஞ்சவேயிலாவணத்தின் வீறுயர்முப்பதாகும்
எஞ்சலில்மகதகாண்ட மெழிலுடைமுப்பத்தைந்து
வஞ்சுடனைம்பதாகு மரியவற்றவத்திலென்றே.

நறுமலர்மாலைமார்பன் நரவாகனகாண்டந்தன்னில்
அறுபதுமொன்றுமாகு மாகியதுறவுகாண்டம்
அறுபதுமைந்துமாகு மன்புவைத்தோதுவோர்க்குத்
திறவதிகேட்பவர்க்குஞ்சிவகதியாகுமென்றே.

உதயனகுமாரகாவியம் முற்றும்.

---

12. ஐங்குறுநூறு.

Beginning :

மலமேனிவாலிழை
பாகத்தொருவ னிருதாணிழற்கீழ்
மூவகையுலகு முகிழ்த்தனமுறையே.

வாழ்த்து. பாரதம் பாடிய பெருந்தேவனார்.

முதலாவது.—மருதம்.

1-வது.—வேட்கைப்பத்து.

வாழியாதீன வாழியவினி
நெற்பலபொலிகபொன்
பெரிதுசிறக்க வெனவேட்டேமே.

எ - து. புறத்தொழுக்கத்திலே நெடுநாளொழுகி யிது தகாதெனத் தெளிந்த மனத்தனாய் மீண்டுதலைவியொடுகூடி யொழுகாநின்ற தலைமகன்றோழியோடு சொல்லாடி யானவ்வாறொழுக நீயிர் நினைத்ததிறம் யாதென்றாற் கவள்சொல்லியது. [ஆதெனவினியென்பான் சேரமான் களிற் பாட்டுடைத்தலைமகன்.] (1)

வாழியாதென் வாழியவினி
விளைகவயலே வருகவிரவல
ரெனவேட்டோளே யாயேயாமே
பல்விதழ்நீலமொடு நெய்தனிகர்க்குந்
தண்டுறையூரன் கேண்மை
வழிவழிசிறக்க வெனவேட்டேமே.

எ-து. இதுவுமது. (2)

* * * * *

புனலாடுமகளிரிட்ட வொள்ளிழை
மணலாடுசிமையத் தெருமைகிளைக்கும்
யாணரூரன் மகளிவள்
பாணர்நரம்பினு மின்கிளவியளே.

எ-து. வாயினேர்தற்பொருட்டு முகம்புகுவான்வேண்டி யியற்பழித்துழித் தலைமகளியற்படமொழிந்தகிறந் தலைமகற்குத் தோழிசொல்லியது. (10)

எருமைப்பத்து முற்றும்.

1 - வது மருதம் முற்றும்.

—ஓரம்போகியார்.

இரண்டாவது.—நெய்தல்.

1-வது.—தாய்க்குரைத்தபத்து.

அன்னைவாழிவேண் டன்னையுதுக்காணர்
கொடிப்பாசடும்பு பரிய வூர்பிழியு
நெய்தமயக்கிவந்தன்று நின்மகளே
பூப்போலுண்கண் மரீஇ
நோய்க்குமருந்தாகிய கொண்கன்றேரே.

எ-து. அறத்தொடுநின்றபின்னர் வரைதற்பொருட்டுப் பிரிந்த தலைமகன்வரைவொடுபுகுந்தவழித் தோழிசெவிலிக்குக்காட்டிச் சொல்லியது. (1)

* * * * *

10 வது.—வளைப்பத்து.

கடற்கோடுசெறிந்த மயிர்வார்முன்கை
கழிப்பூத்தொடர்ந்த விரும்பல்கூந்தற்
கானன்ஞாழற் கவின்பெறுதழையள்
வரையரமகளிரினரியளென்
னிறையருநெஞ்சங் கொண்டொழித்தோளே.

எ - து. நின்றாற்காணப்பட்டவ ளெவ்விடத் தெத்தன்மையளென்று வினையபாங்கற்குத் தலைமகன்கூறியது. (1)

வலம்புரியுழுத வார்மணலடைகரை
யிலங்குகதிர்முத்த மிருள்கெடவிமைக்குந்
துறைகெழுகொண்கநீதந்த
வறைபுனல்வால்வளை நல்லவோதாமே.

எ - து. இது வரையாது வந்தொழுகுந் தலைமகன் றலைமகட்கு வளை கொண்டுவந்துகொடுத்துழிப் பண்டையிவள்வளைபோலாவாய மெலிந் துழிநீங்க நலனுடையவோ விவையெனத் தலைமகன்மெலிவு.

வளைப்பத்து முற்றும்.

2-வது நெய்தல் முற்றும்.

—அம்மூவனர்.

மூன்றவது.—குறிஞ்சி.

* * * * *

அலங்குமழைபொழிந்த வகனகனருவி
யாடுகழையடுக்கத் திழிதருநாடன்
பெருவரையன்ன திருவிறல்வியன்மார்பு
முயங்காதுகழிந்த நாளிவண்
மயங்கிதழ்மழைக்க ணகலிழுமன்னாய்.

எ - து. நொதுமலர்விரைவின்கட் டோழிசெவிலிக்கறத்தொடு நின் றது. (10)

* * * * *

மஞ்ஞைப்பத்து.

மயிலாச்சூடிமஞ்ஞையிரட்டுந்
துறுகல்லடுக்கத் ததுவேபணைத்தோ
ளாய்தழைநுடங்குமல்குற்
காதலியுறையு நனிநல்லூரே.

எ - து. வரைவிடைவைத்துப் பிரிந்து மீள்கின்ற தலைமகன் சொல் லியது. (1)

* * * *

கொடிச்சிகூந்தல்போலத்தோகை
யஞ்சிறைவிரிக்கும் பெருங்கல்வெற்பன்
வந்தனனெதிர்ந்தனர் கொடையே
யந்தீங்கிளவிபோய் நின்சிறப்பே.

எ-து. தலைமகன் ருனேவரைவுவேண்டிவிடச் சுற்றத்தார்கொடை நேராத்தன்மை தலைமகட்குத்தோழி சொல்லியது. (10)

மஞ்ஞைப்பத்து முற்றும்.

3 - வது குறிஞ்சி முற்றும்.

கபிலர்.

நான்காவது.—பாலை.

1-வது.—செலவழுங்குவித்தபத்து.

மாலபொள்ளொத்திரத்துமையில
வாவிணரருஞ்சுரஞ்செலவோர் சென்னிக்
கூட்டுமெவ்வரையாயின
மைவரைநாடவருந்துவள்பெரிதே.

எ - து. பிரிவுணர்த்தப்பட்ட தோழி தலைமகற்குச்சொல்லியது. (1)

அரும்பொருள்செய்வினை தப்பற்குமுரித்தே
பெருந்தோளருவை தகைத்தற்குமுரியள்
செல்லாயாயினோ நன்றே
மெல்லம்புலம்ப விவளழப்பிரிந்தே.

எ-து. பொருள்வயிற்பிரியுந் தலைமகன் பிரிவுடன்படுக்கவேணுமென்ருனுக வவற்குத் தோழிசொல்லியது. (2)

* * * * *

மன்னரன்னமரவந்தழீஇ
மகளிரன்னவாடுகொடி நுடங்கு
மரும்பதங்கொண்ட பெரும்பதவேனிற்
காதல் புணர்ந்தன ராகியாய்கழல்
வெஞ்சினவிறல்வேற் காளையொ
டின்றுபுகுதருமென வந்தன்றுதூதே.

மறுதரவுபத்து முற்றும்.

4 - வது பாலை முற்றும்.

—ஓதலாந்தையார்.

ஐந்தாவது.—முல்லை.

1-வது.—செவிலிகூற்றுப்பத்து.

மறியிடைப்படுத்த மான்பிணைபோலப்
புதல்வனையிவண தாளுகநின்று
மினிதுமன்றம்மவவர்கிடக்கை முனிவின்றி
நீர்நினற வியலகங்கவைஇய
வீனுமும்பரும் பெறலருங்குரைத்தே.

எ-து. கடிமனைச்சென்றுவந்த செவிலி யுவந்தவுள்ளத்தாளாய் நற்றாய்க்குச் சொல்லியது. இனிவருகின்ற பாட்டொன்பதினுள் முத லெட்டினுக்கு மிஃதொக்கும். (1)

End :

பத்தாவது.—வரவுசிறப்புரைத்தபத்து.

காரதிரகாலையா மொாவின்றுநலிய
நொந்துநொந்தயவுமுள்ளமொடு
வந்தனனமடைந்த நினதொவிரைந்தே.

எ-து. வினைமுற்றிப்புகுந்த தலைமகன் றலைவிக்குச் சொல்லியது.

*　　*　　*　　*　　*

கொன்றைப்பூவிற் பசந்தவுண்கண்
குன்றநெடுஞ்சுனைக் குவளைபோலத்
தொல்கவின் பெற்றன விவட்கெவல்பெரா
வியனெடும் பாசறைநீடிய
வயமான்றோன்றநீவந்தமாறே.

எ-து. வினைமுற்றிவந்த தலைமகற்குத் தோழிசொல்லியது

வரவுசிறப்புரைத்தபத்து முற்றும்.

முல்லை முற்றிற்று.

—பேயன்.

---

13. ஐந்திணையெழுபது மூலமும் உரையும்.

முதலாவது.—குறிஞ்சி.

Beginning :

அவரைபொருந்திய் பைங்குரலேனல்
கவரிமடமாகதூஉம் படர்சாரற்
கானகநாடமறவல் வயங்கிழைக்
கியானிடைநின்றபுணை.

என்றது - தோழி தலைமகன் வரைவுகடாயது. (இதன் பொருள் அவரைபொருந்திய கதிரையுடைய பசுந்தினைக்கவரி மடமாகதுவாநின்ற படர்ந்த சாரலினையுடைய கானகநாடனே! மறவாது நினைப்பாயாக வயங்காநின்றவணியினை யுடையாட்கியானடுவுநின்றபுணை, என்றவாறு.

*　　*　　*　　*　　*

End:

சிறுமீன்கவுட்கொண்ட செந்தூவிநீராய்
இறுமென்குரலதின் பிள்ளைகட்கேயாகி
நெறிநீரிடுங்கழிச் சேர்ப்பனகன்ற
நெறியறிதிமின்றவுநீ.

நெய்தல் முற்றும்.

மூவாதியார் செய்த ஐந்திணையெழுபது முற்றும்.

---

14. கல்லாடம்.

Beginning:

பாயிரம்.

விநாயகர்வணக்கம்.

திங்கண்முடிபொறுத்த பொன்மலையருவி
கருமணிகொழித்த தோற்றம்போல
விருகவுள்கவிழ்த்த மதநதியுவட்டின்
வண்டினம்புரளும் வயங்குபுகர்முகத்த!
செங்கதிர்த்திரளொழு கருங்கடல்போல
முக்கண்மேற்பொங்கும் வெள்ளமெறிகடத்த!
பெருமலைச்சென்னியிற் சிறுமதிகிடந்தெனக்
கண்ணருள்நிறைந்த கவின்பெருமெயிற்ற!
வாறிரண்டருக்க ரவிர்கதிர்க்கனலும்
வெள்ளைமதிமுடித்த செஞ்சடையொருத்த
னுடலுயிராட வாடுறுமனலமுந்
தென்கீழ்த்திசையோன் றெறுதருதீயு
மூழித்தீப்படர்ந் துடற்றுபுசிகையும்
பாசக்கரகம் விதியுடைமுக்கோன்
முறிக்கலைச்சுருக்குக் கரம்பெறுமுனிவர்
விழிவிடுமெரியுஞ் சாபவாய்நெருப்பு
நிலைவிட்டுப்படராது காணியினிலைக்கச்
சிறுகாற்றுழலு மசைக்குழைச்செவிய!
ஆம்பன்முகவரக்கன் கிளையொடுமெறியப்
பெருங்காற்றுவிடுத்த நெடும்புழைக்கரத்த!
கருமிடற்றுகடவுளைச் செங்கனிவேண்டி
விடங்கொண்ஞாலத்து வலங்கொளும்பதத்த

குண்டுநீருடுத்த நெடும்பாரொண்ணமு
மெண்ணுவிலக்கமொடு நண்ணிடுதுயரமு
மளந்துகொடுமுடித்த னின்கடனுதலின்
வரியுடல்சூழக் குடம்பைநூறெற்றிப்
போக்குவழிபடையா துள்ளுயிர்விடுத்தலி
னறிவுபுறம்போய வுலண்டதுபோலக்
கடற்றிளாசிறுகமலக்குதுயர்காட்டு
முடலெனும்வாயிற் சிறைநடுவுபுக்குப்
போகாதுணங்குறும் வெள்ளறிவேமு
மாரணம்போற்றுநின் காலுற்வணங்குதுங்
கான்முகமேற்ற துளைகொள்வாய்க்கறங்கும்
விசைத்தநடைபோகுஞ் சகடக்காலு
நீட்டிவலிதள்ளிய நெடுங்கயிற்றூசலு
மலமருகாலு மலகைத்தேருங்
குறைதருபிறவியி னுறைதருகலக்கமு
மென்மனத்தெழுந்த புன்மொழித்தொடையு
மருள்பொழிகடைக் கண்டாக்கித்
தெருளுறவைய முடிப்பையின்றெனவே.

* * *

பொதியப்பொருப்பன் மதியக்கருத்தினைக்
"கோங்குதேர்வாழ்க்கை"ச்செந்தமிழ்கூறிப்
பொற்றுவைதருமிக் கற்புடனுதவி
யென்னுளங்குடிகொண் டிரும்பயனளிக்கும்
கள்ளவிழ்குழல்சேர் கருணையெம்பெருமான்.

* * *

* * *

மாறனும்புலவரு மயங்குறுகாலை
முந்துறும்பெருமறை முளைத்தருள்வாக்கால்
"அன்பினைந்திணை" யென்றறுபதுசூத்திரங்
கடலமுதெடுத்துக் கையில்வைத்ததுபோற்
பரப்பின்றமிழ்ச்சுவை திரட்டிமற்றவர்க்குத்
தெளிதரக்கொடுத்த தென்றமிழ்க்கடவுள்.

* * *

* * *

புண்ணியக்கல்வி யுண்ணிகழ்மாக்கள்
பரிபுரக்கம்பலை யிருசெவியுண்ணுங்
குடக்கோச்சேரன் கிடைத்திதுகாண்கென

மதிமலிபுரிசைத் திருமுகங்கூறி
யன்புறுத்தரித்த வின்பிசைப்பாணன்
பெறநிதிக்கொடுக்கென வுறவிடுத்தருளிய
மாதவர்வழுத்துங் கூடற்கிறைவன்.

* * *

End:

வளைந்துநின்றுடற்று மலிகுளிர்க்குடைந்து
முகிற்றுகின்மூடி மணிநெருப்பணைத்துப்
புனமெரிகாரகிற் புகைபலகொள்ளுங்
குளவன்வீற்றிருந்த வளர்புகழ்க்குன்றமும்
புதவுதொட்டெனத்தன் புயன்முதிர்கரத்தினை
வரன்முறைசெய்த கூன்மதிக்கோவுந்
தெய்வமறைத்த செழுந்தமிழ்ப்பாடலு
மைந்தினிற்பங்குசெய் தின்புவளர்குடியுந்
தவலருஞ்சிறப்பொடு சால்புசெய்தமைந்த
முதுநகர்க்கூடலுண் மூவாத்தனிமுத
வேழிசைமுதலி வாயிரங்கிளைத்த
கானங்காட்டும் புள்ளடித்துணையினர்
பட்டடையெடுத்துப் பாலையிற்கொளுவிக
கிளையிற்காட்டி யைம்முறைகிளத்திக்
குரலும்பாணியு நெய்தலிற்குமட்டி
விளரியெடுத்து மத்திமைவிலக்கி
யொற்றைத்தாரி யொருநரம்பிரட்ட
விழுந்துமெழுந்துஞ் செவ்வழிசேர்த்திக்
குருவிவிண்ணிசைக்கு மந்தரக்குவித்தம்
புறப்படுபொதுவுடன் முல்லையிற்கூட்டி
விரிந்தவுங்குவிந்தவும் விளரியில்வைத்தத்
தூங்கலுமசைத்தலுந் தள்ளலுமொலித்தலு
மாங்கவைநான்கு மணியுழையாக்கிப்
பூரகங்கும்பகம் புடையெழுவிளரி
துத்தந்தாரங் கைக்கிளையதனுக்
கொன்றினுக்கேழு நின்றுநனிவிரித்துத்
தனிமுகமலர்ந்து தம்மிசைபாடக்
கூடியுந்துள்ள வாடியநாயக
னிணையடியேத்து மன்பினர்க்குதவுந்
திருவறம்வந்த வொருவன்றாதக

ளின்பமுமியற்கையு மிகழாக்காமீமு
மன்புஞ்சூளு மளியுறத்தந்தென்
னெஞ்சமுந்துயிலு நினைவுமுள்ளமு
நாணமுங்கொண்ட நடுவினரின்னுங்
கொள்வதுமுளதோ கொடுப்பதுமுளதோ
செய்குறியினியவாயிற்
கவ்வையிற்கூறுவிர் மறைகள்விட்டெமக்கே.

கல்லாடம் முற்றிற்று.

---

15. நளவெண்பா.

நளமகாராசா சரித்திரம்.

Beginning:

தழைவிரிகடுக்கைமாலைத் தனிமுதற்சடையிற்சூடுங்
குழவிவெண்டிங்களிற்ற கோட்டதுகுறையென்றெண்ணிப்
புழைநெடுங்கரத்திற்பற்றி பொற்புறவிணைத்துநோக்கு
மழைமதகளிற்றின்செய்ய மலரடிசென்னிவைப்பாம்.

வெண்பா.

மதிகுலத்தில்வந்தநளன் வள்ளல்புகழைத்
துதிமிகும்வாசகமாய்ச்சொல்ல - நிதிமிகுத்த
வெற்பகத்திற்பாரதத்தை வெண்மருப்பினலெழுதுங்
கற்பகத்தின் பொற்பதமேகாப்பு.

வள்ளல்நளன்புகழை வாசகமாகப்புகல
உள்ளமகிழ்வாகி யுவகையருள்—வெள்ளனமே
வேதாவின்றேவியே மெய்யானவாக்குதவும்
மாதாவே நீதுணையாவா.

வேலன்கடம்பன் விசாகனுமையீன்ற
பாலன் குறத்திபதம்பணிந்த—வேலவனெழிற்
பன்னிரண்டுகண்ணன் பசுமைமயில்வீரன்
என்னிரண்டு கண்ணுக்கிமை.

ஈசன்பரமன் இறைவன்கயிலாச
வாசனுமையாள் மணவாளன்—தேசமரா
ஆளகண்டனே யென்றபயமிட நஞ்சையுண்ட
காளகண்டன் ருளிணைகள்காப்பு.

நீதிநளன்கதையை நேஞ்சமேவாசகமா
ஓதினார்தம்மை யொருகாலு—மேதினியில்
வெய்யகலியனுகான் வெவ்வினையெல்லார்தீரும்
வையந்தனையாளுவார்.

கண்ணன்முகுந்தன் கருணுகரமேக
வண்ணன்பூமாதுமணவாளன்—வெண்ணெயுண்ட
வாயனபயமென வந்தடைந்த பாண்டவர்ச
காயன்றிருவடிகள்காப்பு.

மூன்ருமுகத்தின் முடிவின்மதிகுலத்திற்
ருேன்றியபாண்டு சுதன்றருமன்—தேன்றிகழ்தார்
வீமசேனனர்ச்சுனன் நகுலசகதேவன்
காமருவுந் தேவிபாஞ்சாலி.

ஐவருந்துரோபதையு மம்மான்சகுனிக்குக்
கைவருஞ்சூதாலவனிகைவிட்டு—மெய்வருந்திக்
காட்டிற்றிரிகின்ற காலத்தில்வேதத்தை
நாட்டுமுனிவந்தானயந்து.

(வசனம்) யுகத்திலே துவாபரயுகமுடிவிலே சந்திரகுலத்திற் பிறந்த பாண்டுமகாராஜன் புத்திரர்களான தருமபுத்திரமகாராசன், வீமசேனன், அர்ச்சுனன், நகுலன், சகாதேவன் இவர்களைவருக்குந் தேவியான துரோபதியுந் துரியோதனன் வஞ்சனைச்சூதாட பாண்டவாள் நாடிழந்து வனவாசஞ்செய்கின்ற நாளையிலே ஒரு நாள் வேதவியாசமகாரிஷியும் அவருடைய சிஷர்களும் இந்தப் பஞ்சபாண்டவர்களிருக்கிற வனத்துக்கு வந்தார்கள்; அவர் வருகிறதைக்கண்டு தருமபுத்திரருந் தம்பிமார்களுமெதிர்கொண்டுபோய் அஷ்டாங்கயோகபஞ்சாங்க நமஸ்காரஞ்செய்து அர்க்கியபாத்திய தீர்த்தமாசமன முதலான உபசாரங்கள்செய்து வேதவியாசரை ஆசனத்திலெழுந்தருளச்செய்து தருமபுத்திரமகாராசன் சொன்னவெண்பா.

மறைமுதல்வ நீரிங்கேவந்தருளப்பெற்றேன்
பிறவிப்பெருந்துயரமெல்லா—மறவே
பிழைத்தேனேயென்று னப்பேய்முலையுண்டானை
யழைத்தேவல் கொண்டவரசு.

(வசனம்) நாலுவேதங்களையு முண்டாகச்செய்தவரே! நீரிங்கே வரத்தக்கதாகத் தரிசனஞ்செய்து என்னுடைய பிறவித்துன்பங்களையெல்லாம் நீங்கிச் சுகம்பெற்றேனென்றான்; என்றவுடனே வேதவியாசரும் தருமபுத்திரருக்கு ஆசீர்வாதஞ்செய்து சொன்னவெண்பா.

மெய்த்திருவந்துற்றாலும் வெந்துயரம்வந்தாலும்
ஒத்திருக்குநெஞ்சத் துரவோனே—சித்தம்
வருந்தியவாறேனென்றான் மாமறையினுள்ளந்
திருந்தியவா மெய்த்தவத்தான்றேர்ந்து.

(வசனம்) இன்பம் வந்தாலுந் துன்பம்வந்தாலும் மனதுக்குச் சரியாக நினைக்குந் தைரியமுள்ள நீ சிப்போ மனதுகலங்கி யிருக்கிறதே தென்பார். அப்படிக்கு வேதவியாசர் கேட்டமாத்திரத்திலே தரும புத்திரமகாராசன் சொல்லுகிறார்; எங்கள் பூர்வோத்தரங்களெல்லாந் தேவரீரறியாத காரியமொன்றுளதோ, முன்னடந்த காரியங்களிருக்கட்டும்; இப்போது துரியோதனனெங்களைத் தன் கிருகத்துக்கழைப்பித்து விளையாட்டுப்போலே சகுனியுடனே வஞ்சனைச்சூதாடச்செய்து எங்கள் செல்வத்தையு மிராச்சியத்தையும் பறித்துக்கொண் டெங்களுக்கு ஸ்திரீயானதுரோபதையையு மானபங்கஞ்செய்து பின்னையும் பனிரண்டு வருஷம் வனவாசமு மொருவருஷ மக்கியாதவாசமுஞ்செய்து வரச்சொல்லிக் காட்டிலே யோட்டிவிட்டான். எங்கள் சமர்த்தெல்லாம் விர்தாவாய்ப் போய்விட்டதேயென்று தர்மராசன் சொன்ன வெண்டா.

* * * * * *

End:

எழுந்தான்றரும னிளைஞருடன்றானும்
விழுந்தானவினாரமிக்க—செழுந்தாளி
லெந்தையே யென்றுயரமெல்லாமினிமறந்தேன்
சிந்தைகளிப்புற்றேன் தினம்.

(வசனம்) தருமபுத்திரருந் தம்பிமாரும் வேதவியாசர் பாதத்தில் நமஸ்காரஞ்செய்து எங்கள் பிதாவுக்குப் பிதாவே எங்கள் வியாகுலமெல்லா மின்றுடனே மறந்துவிட்டோம்; மகாசந்தோஷமாச்சுது இந்த நளன்சரித்திரத்தைத் தேவரீர் திருவாக்கினு லமிர்தபானம்போற் கேள்விப்பட்டு மனதானந்தபூரிதமாச்சுதென்று தருமபுத்திரர் சொல்ல வேதவியாசர் சொன்னவெண்பா.

சத்தியவரிச்சந்த்ரன் தசரதராமன்முதலா
யெத்தனைபேரின்பதுன்ப மெய்தினு—ரத்தனையுஞ்
சொல்வேன்கேளென் றுரைத்தான் தூயவியாசமுனி
வில்வேற்றருமனுக்கு மேல்.

(வசனம்) சத்தியவரிச்சந்திரன் தசரதபுத்திரனுன ராமபத்திரசாமி யிவர்களந்தச் சரித்திரங்களுஞ்சொல்லுகிறேன் கேளென்று தருமபுத்திரருக்கு வேதவியாசர் சொல்லுகிறார், எ-று.

இந்த நளன்கதையை யாவர்படித்தாலுஞ்
சந்ததிகளுண்டாய்த் தழைத்தோங்கிப்—புந்தி
மகிழ்வாகிநீடூழி வாழ்வார்மிகவுந்
திகழ்வார் பரகதியைச்சேர்ந்து.

பண்பாம்வியாசனூர்பாண்டவர்கள்கேட்கவே
நண்பாவுரைத்த நளன்கதையை—வெண்பாவால்
யாவர்களுங்கேட்க வினிதாய்ப்புகழேந்தி
நாவலர்முன்சொன்னூர் நயந்து.

நளவெண்பா வுரையுடன் முற்றிற்று.

15a. நைடதம் மூலம்.

Beginning:

தழைவிரிகடுக்கைமாலைத் தனிமுதற்சடையிற்சூடும்
குழவிவெண்டிங்களிற்ற கோட்டது குறையென்றெண்ணிப்
புழைநெடுங்கரத்தாற்பற்றிப் பொற்புறவிணைத்துநோக்கு
மழைமதக்களிற்றின்செய்ய மலரடிசென்னிவைப்பாம்.

வேகமாநெறிசெய்யும் வினைகளுந்
தாகபோகம்விடாத தளர்ச்சியுஞ்
சோகவாரியினல் வருதுன்பமும்
போகவானைமுகத்தனைப் போற்றுவாம்.

நிலவுபொழிதனிக்கவிகை நிடதர்கோன் புகழ்ச்சரித நெடுநீர்வைப்பிற், புலவர்களியமுதொழுகு புதுமொழிகூட்டுணத் தமிழாற்புனைதல் செய்தான், வலனுயர்த்தவண்ணவஞ்சேல் வான்ருேடுபொற்கோட்டிமைய வரையிற்றீட்டி, யலர்தலைமாநிலம் புரக்குமதிவீரராமனிகலரசேறே.

கருவிமாமழை கலைமகளுருவெனவிளங்கி
யிருவிசும்பிடைப்படர்ந்து சென்றினமணிகொழிக்கும்
பரவைவெண்டிரைமேய்ந் துயர்பனிவரையுயிர்த்த
வுருவவோடரித் தடங்கணளுருக்கொடுமீண்ட.

End:

ஆழிசூழ்புவி முழுவதுமாழியொன்றுருட்டி
வாழிநல்லறம்புரிதரு மகம்பலவாற்றிச்
சூழிமால்வரை பிடருறு சுமையொழித்தாறப்
பாழியம்புயத்தலகெலாம் பரித்தினிதுறைந்தான்.

அரசாட்சிப்படலம் முற்றும்.

ஆகவிருத்தம் 1166.

16. நீதித்திரட்டு.

அறத்துப்பால்.

1.—கடவுள்வாழ்த்து.

Beginning:

மதிமன்னு மாயவன் வாண்முகமொக்குங்
கதிர்சேர்ந்த ஞாயிறுசக்கரமொக்கு
முதுநீர்ப்பழனத்துத் தாமரைத்தாளி
னெதிர்மலர்மற்றவன் கண்ணொக்கும்பூவைப்
புதுமலரோய்க்கு நிறம்.

நான்மணிக்கடிகை.

கண்மூன்றுடையான்றாள் சேர்தல் கடிதினிதே
தொன்மாண்டுழாய்மாலையானைத்தொழலினிதே
முந்துறப்பேணி முகநான்குடையானைச்
சென்றமர்ந் தேத்தலினிது.

இனியவைநாற்பது.

நீலநெடுங்கொண்மூ நெற்றிநிழறுறிக்
காலையிருள்சீய்க்குங் காய்கதிர்போற்—கோல
மணித்தோகைமேற்றோன்றி மாக்கடற்சூர்வென்றோ
னணிச்சேவடியெம்மரண்.

இரும்பல்காஞ்சி.

மூவாமுதலாவுலகம்மொருமூன்றுமேத்தத்
தாவாதவின்பந்தலையாயது தன்னினெய்தி
யோவாதுநின்ற குணத்தொண்ணிதிச்செல்வனென்ப
தேவாதிதேவனவன்சேவடிசேர்துமன்றே.

சீவகசிந்தாமணி.

முன்றான்பெருமைக்கணின்றான் முடிவெய்துகாறு
நன்றேநினைந்தான் குணமேமொழிந்தான்றனக்கென்
றொன்றானுமில்லான் பிறர்க்கேயுறுதிக்குழன்றா
னன்றேயிறைவனவன்றாள்சரணங்களன்றே.

குண்டலகேசி.

கண்ணிகார்நறுங் கொன்றைகாமர்
வண்ணமார்பிற் றாருங்கொன்றை
யூர்திவால் வெள்ளேறேசிறந்த
சீர்கெழுகொடியு மவ்வேறென்ப
கறைமிடறணியலு மணிந்தன்றக்கறை
மறைநுவலந்தணர் நுவலவும்படுமே
பெண்ணுருவொருதிறனாகின்றவ்வுருத்
தன்னுளடக்கிக் கரக்கினுங்கரக்கும்

பிறைநுதல்வண்ணணாகின்றப்பிறை
பதினெண்கணனு மேத்தவும்படுமே
யெல்லாவுயிர்க்கு மேமமாகிய
நீரறவறியாக் கரகத்துத்
தாழ்சடைபொலிந்த வருந்தவத்தோர்க்கே.

புறம்.

மூவிலைநெடுவே லாதிவானவ
னிடமருங்கொளிக்கு மிமையக்குழவி
தனிக்கண்விளங்கு நுதற்பிறைமேலோர்
மிகைப்பிறைகதுப்பிற் சூடிவளைக்கையின்
வாள்பிடித்தாளி யேறித்தானவர்
மாளக்கடும்போர் கடந்தகுமரி
மூவாமெல்லடித் திருநிழல்
வாழிகாக்கவிம்மலர்தலையுலகே.

ஆசிரியமாலை.

*   *   *   *   *

அறத்துப்பால் முற்றும்.

பொருட்பால் (இறைமாட்சி.)

பத்திமைசான்றபடையும் பலர்தொகினு
மெத்துணையுமஞ்சா வெயிலரணும்—வைத்தமைந்த
வெண்ணிலுலவா விருநிதியுமிம்மூன்று
மண்ணாளும் வேந்தர்க்குறுப்பு.
கோலஞ்சிவாழுங் குடியுங்குடிதழீஇ
யாலம்வீழ்போலு மமைச்சனும்—வேலின்
கடைமணிபோற்றிண்ணியான் காப்புமிம்மூன்றும்
படைவேந்தன் பற்றுவிடல்.

திரிகடுகம்.

*   *   *   *   *

வாழ்த்து.

End:

கொடிவிடுமுத்தலைவேற் கூற்றக்கணிச்சி
கடிவிடுகொன்றையோன்காக்க—நெடிதுலகிற்
பூமலிநாவற் பொழிலகத்துப்போய்நின்ற
மாமலைபோல் மன்னுக நீ.

வெண்பாமாலை.

கண்ணுதலோன்காக்க கீழ்நேமியோன்காக்க
வெண்ணிருதோளேந்திழையா டான்காக்க
பன்னியநூற் சென்னியாக்களிக்குஞ்செல்வநீ
மன்னுகநாளுமிம்மண்மிசையானே.

பேரும்பொருள்.

ஓங்குமலைப்பெருவிற்பாம்புநாண்கொளீஇ
யொருகணைகொண்டு மூவெயிலுடற்றிப்
பெருவிறலமரர்கடு வென்றிதந்த
கறைமிடற்றண்ணல்காமர் சென்னிப்
பிறைநுதல்விளங்கு மொருகண்போல
வேந்துமேம்பட்ட பூந்தார்மாற
கடுஞ்சினத்தகொல்களிறுங்கதழ்பரியகலிமாவு
நெடுங்கொடிய நிமிர்தேருநெஞ்சுடைய புகன்மறவரு
நான்குடன்மாண்ட மெனு
யரசின்கொற்றமதனுமனரெனக் கோல்
தாயினுமாண்டவற நெறிமுதற்றே
கோடாதுபிறரெனக் குணங்கொல்லாது
ஞாயிற்றன்னவெந்திறலாண்மையுந்
திங்களன்ன தண்பெருஞ்சாயலும்
வானத்தன்ன வண்மையுமூன்று
முடையாயாதலினில் லோரர்
நீ நீடுவயொழியயவண நெடுந்தகைதாழநீர்
வெண்டலைப் புணரியலைக்குஞ்செந்தீ
நெடுவேணிலைஇயகாமர்
வியன்றுறைக்கடுவழி தொகுப்பவீண்டிய
வடுவாழெக்கர் மணலினும்பலவே.

புறம்.

நாகத்தன்ன பாகர்மண்டிலந்
தமவேயாயினுந் தம்மொடுசெல்லா
வேற்றோராயினு நோற்றோர்க்கொழியு
மேற்றபார்ப்பார்க்கிங்கை நிறையப்
பூவும்பொன்னும் புனல்படச்சொரிந்து
பாசிழைமகளிர் பொலங்கலத்தேந்திய
நாரரிதேறல்தவாது நன்மகிழ்ந்
திரவலர்கருங்கலமருகாது வீசி
வாழ்தல்வேண்டு மிவண்வரைந்தவைகல்
வாழச்செய்தால் வினையல்ல
தாழுங்காலைத்துணைப்பிறிதில்லை யென்றுபுரிந்

தடங்கியவிருபிற்ப் பாளர்
முத்தீபுரையக்காண்ட கவிருந்த
கொற்றநீள்குடைக்கொடிதேர்வேந்திர்
யானறியளவையோவிவ்வேவானத்து
வயங்கித்தோன்றுமீனினு மிம்மெனப்பரந்
தியங்குமருமழையுரையினுமுயர்ந்து
மேலுந்தொண்டுப் போலினந்நாளே.

புறம்.

வளம்படுவாய்வாளேந்தி யொன்னார்
களம்படக்கடந்தகழ ற்றொடித்தடக்கை
யார்கவிநறவினதியர்கோமான்
போரடுதிருவிற்பொலந்தாரஞ்சி
பால்புரைபிறைநுதற் பொலிந்தசென்னி
நீலமணிமிடற்றொருவன்போல
மன்னுகபெருமநீஇயே தொன்னிலைப்
பெருமலை விடரகத்தருமிசைக்கொண்ட
சிறியிலை நெல்லித்தீங்கனி குறியாது
காதல்நின்னகத்தடக்கிச்
சாதல்நீங்கவெனக்கீயாதத்தோயே.
ஆவுமானியற் பார்ப்பனமாக்களும்
பெண்டிரும்பிணியுடை யீரும்பேணித்
தென்புலவாழ்நர்க் கருங்கடனிறுக்கும்
பொன்போற் புதல்வர்ப் பெறாஅதீரு
மெம்மம்புகடிவிடுது நும்மரண்சேம்மினென
வறத்தாறுநுவலும் பூட்கைமறத்திற்
கொல்களிற்றுமீமிசைக் கொடிவிசும்பு நிழற்று
மெங்கோவாழிய குடுமிதங்கோச்
செந்நீர்ப்பசும்பொன் வயிரியர்க்கீத்த
முன்னீர் விழவினெடியோன்
நன்னீர்ப்பஃறுளி மணலினும்பலவே. புறம்.

பார்ப்பார்க்கல்லது பணிபறியலையே
பணியாவுள்ளமொ டணிவரக்கெழீஇ
நட்டோர்க்கல்லது கண்ணஞ்சலையே
வணங்குசிலைபொருத நின்மணங்கமழகல
மகளிர்க்கல்லது மலைப்பறியலையே
நிலந்திறம்பெயருங் காலையாயினுங்
கிளந்தசொன்னீ பொய்ப்பறியலையே

சிறியிலையுழிஞைத் தெரியல்சூடிக்
கொண்டமைமிகைபடத் தண்டமிழ்செறித்துக்
குன்றினிலைதளர்க்கு முருமிற்சீறி
அதனால், செல்வக்கோவே சேரலரமருக்
கனந்தலையெடுத்த முழங்குகடல்வேலி
நனந்தலையுலகஞ் செய்தநன்றுண்டெனி
னடையெடுப்பறியாவருவியாம்ப
லாயிரவெள்ளவூழி
வாழியாக வாழியபலவே. **பதிற்றுப்பத்து.**

வாழ்த்து முற்றும்.

---

17. திருவள்ளுவர் குறள் உரையுடன்.

அறத்துப்பால்.

கடவுள் வாழ்த்து.

1. அகரமுதலவெழுத்தெல்லாமாதி
பகவன்முதற்றேயுலகு.

எ-து—

2. கற்றதனாலாயபயனென்கொல்வாலறிவ
னற்றாடொழாஅரெனின்.

எ-து—

3. மலர்மிசையேகினான் மாணடிசேர்ந்தார்
நிலமிசை நீடுவாழ்வார்.

எ-து—அடியாரிடுந் திருப்பள்ளித்தாமத்தின்மேல் வருஞ் சீர்பாதந் துணையால் பூமியில்வாழ்வார் என்றவாறு.

* * * * *

அறத்துப்பால் முற்றும்.

பொருட்பால்.

இறைமாட்சி.

அஃதாவது—இராசநீதியைச் சொல்லுதல், எ-று.

1. படைகுடிகூழமைச்சு நட்பரணாறு
முடையானரசருளேறு.

எ-து—படைகுடிகூழமைச்சு நட்புமரணுமென்று சொல்லப்பட்ட வாறங்கங்களையுமுடையவ னரசருளேறுபோல்வா னென்றவாறு.

* * * * *

பொருட்பால் முற்றும்.

காமத்துப்பால்.

தகையணங்குறுத்தல்.

ஆண்பாலேழாறிரண்டு பெண்பாற்கடுத்தனவும்
பூண்பாலிருபாலோற் காரூறு—மாண்பமைந்த
காமத்தின்பக்க மொருமூன்றாய்க்கட்டுரைத்தார்
நாமத்துவள்ளுவனார் நன்கு.

*   *   *   *   *

காமத்துப்பால் முற்றும்.

அறப்பால் 380; பொருட்பால் 700; காமத்துப்பால் 250; ஆக க்குறள் 1330.

திருவள்ளுவர் குறள் முற்றிற்று.

17a. நாலடியார் மூலமும் பொழிப்புரையும்.

Beginning:

கடவுள்வாழ்த்து.

வானிடுவில்லின் வரவறியா வாய்மையாற்
கானிலந்தோயாக்கடவுளை—யானிலஞ்
சென்னியுறவணங்கிச் சேர்துமெம்முள்ளத்து
முன்னியவை முடிகவென்று.

எ-து—வானிடுவில்லின் வரவுபோன்றிருந்த வரவினையறிந்து கானிலந்தோயாக் கடவுளை யாம் நிலத்தைச் சென்னியுற வாய்மையான்வணங்கி யாஞ்சேர்து மெம்மனத்தி னினைத்தனமுடிவனவாக (எ-று.)

இதற்குப் பிறவாற்றானும் பொருளுரைப்பாருமுளர்:—வானிலே தோற்றப்படாநின்ற வில்லினது வரவுபோன்ற பிறப்பியல்பை மெய்மையாகவறிந்து பூவின்மேல்வந்தருளு மிறைவனை யாஞ்சென்னியிலே யுறவணங்கிச்சேர்து மெம்மனத்து நினைத்தன முடிவனவாகவென்றவாறு.

பிறப்பியல்பிற்கு முற்றுவமமாகுதலால் வானிடுவில்லுவமமாயிற்று. வரவு-ண்டியல்பு. அறியாவென்பது அறிந்தென்பதாயிற்று. வாய்மையாலென்றது - இறைவனை வணங்குவார்க்குப் பொய்யாவாய்மையாற்படுவதின்மையிற் பிறப்பியல்பை மெய்யாகவறிந்தென்பதாம்.

கானிலந்தோயாக் கடவுளேயெனபது - கடவுளரோ டொத்தவளவி ன்றி யொத்தாரு மிக்காருமில்லாத விறைவற்குக் கானிலந்தோய ப்படாமையும் பொதுவாகிய வியல்பொன்றையு மேவியற்குக் கூறும் பான்மையில்லாமையும் பூவின்மேல் வந்தருளு மிறைவனென்பது கரு த்து.

யாம் நிலஞ் சென்னியுறவணங்கிச்சேர்தும் ; என்பது உண்மையார் சமயவணக்கத்தியல்பிலே காண யாம் நிலத்திலே உறவணங்கிச் சே ர்துமென்ருர்..

End :

கண்மூன்றுடையானுங் காக்கையும்பைபரவு
மென்னீன்றயாயும் பிழைத்ததென்—பொன்னீன்ற
கோங்கரும்பன்ன முலேயாய்பொருள்வயிற்
பாங்கஞர் சென்றநெறி.

எ-து—பொன்போலு நிறத்தையுடைய கோங்கினதரும்பையொத்த முலேயினேயுடையாய் காமனேயுருவழித்துப் பின்னுமவனேயுளனுக்கிய மூன்றுகண்ணேயுடைய சிவனுங் குயிலேவளர்த்துவிட்ட காக்கையுமதி மையயடைய விழுங்கிப்பின்புமுளதாக்கிவிட்ட படத்தையுடைய பாம்பு மித்துன்பமுறுதற்கென்னே யீன்றதாயு மெனக்குப்பிழைசெய்ததென் னே ? பொருள்வயிற்பிரிந்து நம்முடைய தலேவர்போயின நெறியன்ருே பிழைசெய்தது என்றவாறு.

நாலடி நானூற்றுளை முற்றிற்று.

17b. நாலடியார் உரை.

செல்வநிலேயாமை.

Beginning :

வானிடுவில்லின் வரவறியாவாய்மையாற்
கானிலந்தோயாக் கடவுளே—யானிலஞ்
சென்னியுறவணங்கிச் சேர்துமெம்முள்ளத்து
முன்னியவை முடிகவென்று.

வெள்ளான்மரபுக்கு வேதமெனச்சான்ருேர்கள்
எல்லாருங்கூடி யெடுத்துரைப்பச்—சொல்லாய்ந்து
நாலடிநானூறும் நன்கினிதாயென்மனத்தே
சிலமுடனிற்கவே செப்பு.

மன்னன்வழுதியர்கோன் வைகைப்பேராற்றி
லெண்ணியிருநான்கோடாயிரவ—ருன்னி
யெழுதியிடுமேட்டி லெதிரோதநடந்த
பழுதிலா நாலடியைப்பார்.

எண்பெருங்குன்றத் தெண்ணாயிரமிருடி
பண்பொருந்தப்பாடியபா நானூறுந்—தண்பொருநீ
நீரொதிர்கொண்டோடுதலால் நீணிசைப்பாவென்றதனைப்
பாரொதிர்கொண்டார்பயனைப் பார்த்து.

நானூறும்வேதமாம் நானூறும்நானூறே
நானூறுங்கற்றவர்க்கு நற்றுணையாம்—நானூறும்
பண்மொழியாள்பாகம் பகர்ந்துசடைக்கணிந்த
கண்ணுதலான்பெற்ற களிறு.

கண்மூன்றுடையானுங் காக்கையும்பையரவு
மென்னீன்றயாயும் பிழைத்ததென்—பொன்னீன்ற
கோங்கரும்பன்ன முலையாய்பொருள்வயிற்
பாங்கனூர்சென்ற நெறி.

எ-து, கண்மூன்றுடையானும் - மூன்றுகண்ணையுடையவனும், காக்கையும் - காக்கையும், பை - படத்தினையுடைய, அரவும் - சர்ப்பமும், என் - என்னை, ஈன்ற - பெற்ற, ஆயும் - தாயும், பிழைத்ததென் - பிழைத்ததில்லை; பொன் - பொன்னை, ஈன்ற - கொடுத்த, கோங்கு - கோங்கினுடைய, அரும்பன்ன - அரும்புபோலும், முலையாய் - முலையினையுடையவளே, பாங்கனூர் - நாயகரானவர், பொருள்வயின் - பொருளினிடத்திலே, சென்ற - போன, நெறி - வழியே, பிழைத்தது-பிழையச்செய்தது. (10)

ஆகவெண்பா 400.

சுபக்கிருதிஷு ஆடிமீ 12உ

நாலடியார் முடிந்தது முற்றும்.

17c. நாலடியார் பதவுரை.

Beginning :

செல்வநிலையாமை, இளமைநிலையாமை, யாக்கைநிலையாமை யென்னுமதிகாரவடைவுகளுக்கு மலைவாம்; அஃதியாதெனின், முன்பு யாக்கையுளதா யதில் நிலையாமை, இளமைநிலையாமை, யாக்கை நிலையாமையுணர்த்தி யது நிலைநின்றபின்பு இளமை நிலையாமையை யுணர்த்தவேண்டாவோ வென்னில் யாக்கைக்குப் புருஷாயசு நூறுவயதென்று மிளமைப்பருவ முப்பத்திரண்டு வயதென்று மொரு நியமங்க

ளுண்டு. இந்தச் செல்வத்துக்கு இத்தனைநா ணிற்குமென்றோ ருறுதியில்லாமையா லிப்படிக்கொரு வுறுதியில்லாத செல்வம் வந்தெய்தினபொழுதே மறுமைக்குறுதியான வறங்களைச்செய்யவேண்டுமென்றற்கு முன்பு செல்வநிலையாமையைவைத்து அதன்பின்பு அப்படி நிலையாத செல்வத்தை யனுபவித்தற்கு இளமைப்பருவத்தை நிலையாகக்கருதியிராமல் முப்பத்திரண்டு வயதுக்குள்ளே துறந்து தவஞ்செய்யவேண்டுமென்றற்கு இளமை நிலையாமையினை யதிகாரவமைவுசெய்து பின்பு யாக்கைக்குக் கற்பித்த வயது நூறென்று இதனை நிலையென்று கருதாம லறத்தினை நாடோறும் வழுவாமற்செய்யவேண்டுமென்றற்குப் பின்பு யாக்கை நிலையாமையைச் சொன்னாரென்பதாம். ஆதலால் நிலையாமையின் விரைவு கூறற்பொருட்டு முந்துறச் செல்வநிலையாமையினைவைத்து அதற்குப் பின்பு சிறிதுகாலம் நின்றபின்பு நிலையாவான இளமை நிலையாமையினைவைத்து அதற்குப் பின்பு முதியரான பருவத்தினைக்குறித்து இளமைநிலை நிலையாமைக்குப்பின்பு சிறிதுகாலம் நின்றபின்பு நிலையாவான யாக்கைநிலையாமையினைவைத்து அதன்பின் பிறப்பு பெறுதற்கரிய யாக்கையினைப் பெற்றபொழுதே யறஞ்செய்தற்பொருட்டாக அறன்வலியுறுத்தலைவைத்து அதன்பின்பாக அறத்தினைமறந்து விஷயங்களிலே மயங்காமல் விஷயங்களில் தூய்மையில்லாமையை யறிவித்தற்பொருட்டாசத் தூயதன்மையினைவைத்து அதன்பின்பாக அப்படித் தூய்தலில்லாமையில் நின்றுமயங்காமல் மறுமைக்குறுதியாக மனைவாழ்க்கையினைத் துறந்து தவஞ்செயற்பொருட்டாகத் துறவென்னு மதிகாரத்தைவைத்து அதன்பின்பு இந்தத்துறவுக்கு மறுதலையாகிய சினமெழாம லுயிர்கள்மேலன்புவைத்தற்பொருட்டாகச் சினமின்மையை யதன்பின்பாக இப்படியொத்த தவத்துக்கு மறுதலையாகிய பசியைப்பொறுத்தலும் அறியாமையால் ஒருவர் தன்னையொருதீங்குசெய்தா லதனைப் பொறுக்கவுமென்பதுகொண்டு பொறையுடைமையைவைத்து அதன்பின்பாக இல்லறத்தை நடத்துவார்க்கு இந்தப்பிறர்மனைநயவாமை பெரும்பான்மையாதலி லிந்தப் பிறர்மனைநயவாமையை இல்லறத்துக்கு முதலதிகாரமாகவைத்தார். இந்திரியங்கள்செய்யு மீகைகளை மீட்டுத் தன்வசத்திலே யொருப்படுத்திக்கொள்ளுதல் முன்சொன்ன பொறையுடைமையினும் பிறர்மனையாளை நயவாம லரிதாதலி லதன்பின் இந்தப் பிறர்மனைநயவாமலைவைத்து இந்தத் தீயகுணமில்லாதவனுக்கல்லது கொடுத்தல்கூடாதாதலிற் பிறர்மனைநயவாமையின்பின் ஈகையென்னு மதிகாரஞ்சேர்த்து முற்பிறப்பி லொருவற்கொன்றைக்கொடாதவன் றுன்பமுற்றுப் பசிப்பிணிநலிய இரந்துதிரிவனென்னு மிதனையறிவித்தற்கு ஈகைக்குப்பின்பாகப் பழவினையைவைத்து இந்தப்பழவினையைத் தீரவுணரு மிவனுலகத்தினடந்தபோது மொழுக்கத்தினைத் தப்பானென்பதுகொண்டு உலகத்தினடந்தபோதுமுண்மையினை மெய்ம்மையெ

ன்று பழவினையின் பின்பேவைத்து உலகத்தினடந்தபோதுந் தன்மதா
னங்களைச்செய்யாமற் றீமையிலேபுரிந்தொழுகுமவற்கு அறிவித்தற்
பொருட்டாக இப்பிறப்பின் மிகவுந் துன்பமுறுபவர் முற்பிறப்பிற்றீங்கு
செய்தவரென்னுமதுதோன்ற அதன்பின்பு தீவினையச்சத்தினைவைத்து
அப்பாற் பதின்மூன்றதிகாரமாகச்சேர்த்து இனிப் பொருட்பாலதிகார
மடைவுசெய்தற்குக் கல்விமுதலாக வெடுத்துக்கொண்டார். பொரு
ட்பாலுக்கு அரசற்கு மற்றுமொழிந்தோர்க்குங் கல்வியுண்டானு லுலக
த்திற் பிராணிகளிற் க்ஷேமப்படுதலானுந் தனம் பரிபாலித்துவருதலா
னும் பொருட்பகுதிக்குக் கல்வி பெரும்பான்மையாதலிற் கல்வியை
முதல்வைத்து இந்தக் கல்விக்குப்பின்பு குடிப்பிறப்புவைத்தார் கல்விக்
குத்தக வொழுகுதல் குடிப்பிறந்தார்க்கு மிகவும் வேண்டுமாதலிற்
குடிப்பிறப்பைச்சேர்த்து அதன்பின்பு எல்லாக்குணங்களிலும் வை
த்த மேம்பாட்டுத்தன்மை குடிப்பிறந்தார்க்குப் பெரும்பான்மையாத
லிற் குடிப்பிறப்புக்குப்பின்பு மேன்மக்களைவைத்து இப்படிக் கொத்த
மேன்மக்களைப் பிழைத்தவர்களுக்கு மறுமைக்குறுதியுமில்லையாஇப்
பிறப்பினுலும் யாவராலு மிகழப்பட்டு அந்தப் பிராணவபிமானமென்
கிறது மில்லையாய் விடுவராதலில் மேன்மக்களைப் பிழைக்கலாகாதென்
பதுகொண்டு அதன்பின்பு பெரியாரைப் பிழையாமையைவைத்து இப்
படிக்கொத்த முறைமையினையுடையாரைச்சேர்ந்து மதிப்புண்டாகவே
ண்டுமென்பதுதோன்றப் பின்பு நல்லினஞ்சேர்தலைவைத்து ஒருவர்
தீயராகிலும் நல்லினஞ்சேரவே யவர் பெருமையுடையவரொன்பது
தோன்ற வதன்பின்பு பெருமையென்னு மதிகாரத்தைவைத்து அந்
தப்பெருமையு முயற்சியுடையார்க்கல்லதில்லையென்பதுதோன்றப் பெ
ருமைக்குப்பின்பு தாளாண்மையைவைத்து இப்படிமுயன்று செல்வத்
தினை யுண்டாக்கினாற்கல்லது சுற்றமுண்டாகாதென்பது தோன்றத் தா
ளாண்மைக்குப்பின்பு சுற்றந்தழாலைவைத்துச் சுற்றந்தழுவியிருப்பா
ரொருவர் தமக்குச் சுற்றமாகத் தக்காரை யாராய்ந்துட்கொள்ளவே
ண்டுமென்பதுகொண்டு அதன்பின்பு நட்பாராய்தலைவைத்து அப்படி
யாராய்ந்துறவுகொண்டபின்பு அவன்செய்த பிழைகளைப்பொறுக்கவே
ண்டுமாதலின் பின்பு நட்பிற்பிழைபொறுத்தலைவைத்து அதன்பின்பு
நட்பாகிய முறைமையினையுடையவர் தமது காரியங்களுள் எது குறை
வறப் பலிப்பித்துக்கொள்ளுமளவும் வேற்றுமை சிறிதும் புலப்படா
மற் கலப்புண்டாக அவர் மனங்கொளவொழுகிப் பின்பு கால்தாழ்ந்
துவிடுவாராதலி லிவர்குணத்தினைப் பின்பு கண்டு அவருடனே கரிச
ங்சொள்ளாம விது சிலர்க்கியல்பென்றிருத்தல் நட்பிற் பிழைபொறுக்
கும் பெரியோர்க்கே யிவராவதென்பதுகொண்டு அவர்பின்பே கூடா
நட்பைவைத்து இப்படியொத்தாரையும் நல்லவராக்கித் தமது சுபாவ
தன்மையுங் குன்றாமலிருத்தல் அறிவுடையோர்க்கல்லது கூடாதென்
பதுங்கொண்டு அறிவுடைமையினை அதன்பின்புவைத்து அறியாமை

யால் வருங்குற்றம் விரித்துரைத்தாவல்லது முன்சொன்ன வறிவுடை மைசாயாம னில்லாதென்பதுகொண்டு முன்சொன்ன வறிவுடைமை யைப்பேணவேண்டி யதன்பின்பே யறிவின்மையைவைத்து இந்த அறி வில்லாதார்க்கு உளதாகிய செல்வம் பிறர்க்குப் பயன்படாதென்பது தோன்ற வதன்பின்பே நன்றியிற்செல்வத்தை வைத்து இந்தச்செல் வம் பிறர்க்குப் பயன்படாமையா லதனால்வருங்குற்றந்தோன்ற அதன் பின்பு ஈயாமையைவைத்து ஒருவர்க்கொன்றைக்கொடாமல் மறுமைக் குறுதியான வறங்களையுஞ்செய்யாமற்றானுந் தன்னுடம்பினைச்செறி த்திருக்கு மவனே மிடியனென்று காட்டுதற்கு யீயாமையின்பின்பே இன்மையைவைத்து வறுமையுற்றவனுக்கே மானிக்கத்தக்க செய்கை களுண்டாவது ஆதலா லப்படி வறுமையிலே துன்பமுறுபவன் மான பங்கம்வந்தகாலத்து வறுமையாலுங்கிடந்து நலங்காமற் றன்பிராண னைவிட்டு மானத்தினைப் பரிகரிக்கிற வது வறுமையுடையவனுக்கே பெ ரும்பான்மையாதலா லிதன்பின்பே மானமென்னு மதிகாரத்தைவை த்து அப்படி மானத்தினைப்பரிகரியாமல் வறுமையாலே பிறர்பக்கற்செ ன்றிரந்துமுயிர்வாழ்வென்று துணிவுறயி லிடுபவருமில்லையாய் இகழு பவரோயுள்ள துலகத்தி லதனு லிரப்பினையஞ்சவேண்டு மானமுடையா ரொருவற்காதலா லிரவச்சத்தை யதன்பின்பேவைத்து எல்லாக்கல்வி யையுமுடைய பல சபையிலுமிருந்து உலகத்திலுள்ளாருடைய இயல்பு களையு மறியுமவர் இரப்புக்குத்துணிந்து சொல்லாரென்பதுதோன்ற வதன்பின்பு அவையறிதலைவைத்துச் சபையிலுள்ளாரியல்புகளை யறி யாம லவைக்குள்ளே யொன்றினைச்சொல்லி யிகழப்படுவர் புல்லறி வாளராதலால் அவையறிதலின்பின்பே புல்லறிவாண்மையைவைத்து இந்தப்புல்லறிவு சில வறிந்து மறியாமலுமான தன்மையராதலிற் பேதமை நேராக வறியாமலே யிருக்குமாதலிற் புல்லறிவாண்மைக்கு ப்பின்பு பேதமையைவைத்து இந்தப்பேதமை யறிவிலனென்னுமாத் திரமல்லது பிறர்செல்வங்கண்டு அது பொறாமையு மவனைப்புறஞ் சொல்லுதலு மவர் மனங்கொள்ளும்படி யவருடனேகூடி யுறவுபோ லேயிருந்து அவற்குத்தாழ்வுசெய்தலாற் கீழ்மைக்குணம் பேதமை யிலு மிகவும் நீக்கப்படுமாதலி லதன்பின்பு கீழ்மையென்னு மதிகார த்தினைவைத்து இந்தக்கீழ்மைபோலு மன்றியிலே தனக்கு ஒருவர் பல நன்றிகளையுஞ்செய்து தானுமவராலே பரிகாரப்பட்டு இருந்தாலு மவர் நெஞ்சறியாமற் றனக்குச் சிறிதுகுறையுண்டாகி லவ்வளவுகொ ண்டு அவர்களுக்குக் கொலையினைச்செய்துந் தன்னை நெருங்கிவந்தார் சிலர்க்குப் பயன்பட்டு மாசாரஞ்செய்து சிறிதுபொருட்பெறிற் றன் னைப்பெரியானொருவனாக மதித்தும் யாவர் சிலரையுங் கண்ணோட்ட மற அவரெதிர்நின்று குடிப்படுதான வசனங்களைச்சொல்லியு மிப்படி யொத்த குணங்களையுடையராதலின் முன்சொன்ன கீழ்மையினு மிக வுந் தூஷிக்கப்படுமாகலின் பின்பு இந்தக்கயமையினைவைத்துப் பின்பு

அதிகாரத்திலேறினபாட்டுகளையெடுத்துப்பயன்னெறியென்றோரதிகாரத்தைவைத்து அதன்பின்பாக இழிவானகுணங்களையுடைய போதமகளிரைவைத்து இந்தப்பொதுமகளிர் குணங்களொன்றுமில்லையாகவே நல்லகுணமுடையார் எல்லாராலு மதிக்கப்படுவராதலா லதன்பின்பு கற்புடைமகளிரைவைத்து இப்படி பொருட்பா லிருபத்தாறதிகாரமுமடைவுசெய்து காமத்துப்பா லோரதிகாரமாகவும் இப்படி நாற்பததிகாரமும் பதுமனு ரடைவுசெய்த இந்த அறம் பொரு ளின்பமூன்றும் வழுவாமல் நடாத்தி யிந்த நாற்பததிகாரத்திலுஞ் சொல்லப்பட்ட குற்றங்களைத்தவிர்ந்த குணங்களை நான் சொன்னபடியே தப்பாமலொழுகினவர்க்கு வீடுபேறு முண்மையாதலி லதற்குக் கடவுளைவழிபட்டு அந்தக்கடவுளருளாலே யிவைதப்பாமல் நடந்து வீடுபேறுண்டாகவேண்டுமென்றற்குக் கடவுளை யொருபாட்டினுல் வாழ்த்தினர். அது வருமாறு:—

வானிடுவில்லின் வரவறியாவாய்மையாற்
கானிலந்தோயாக் கடவுளை—யாநிலஞ்
சென்னியுறவணங்கிச் சேர்துமெம்முள்ளத்து
முன்னியவைமுடிக வென்று.

எ-து. வானிடுவில்லின் வரவறியா - வானிலேயிடுகின்ற வில்லினது தோற்றமு மழிவும்போன்ற பிறப்பிறப்பாகிய வியல்பையறிந்து, வாய்மையாற் கானிலந்தோயாக்கடவுளை - நிலத்திற்கால்தோயாத கடவுளையுண்மையாகவே, யாநிலஞ்சென்னி யுறவணங்கிச்சேர்தும் - யாமநிலத்தைச்சென்னியுறவணங்கி யடைதும், எம்முள்ளத்துமுன்னியவை முடிகவென்று - எம்மனத்து நினைத்தனமுடிவதாகவென்றவாறு. மனத்தினினைவு பிறப்பிறவாய்மையென்பது நெஞ்சு வாக்கு உண்மையாதல். கடவுள்வாழ்த்து.

* * * * *

End:

காமநூதலியல்.

* * * * *

கண்மூன்றுடையானுங் காக்கையும்பையரவு
மென்னீன்றயாயும் பிழைத்ததென்—பொன்னீன்ற
கோங்கரும்பன்ன முலையாய்பொருள்வயிற்
பாங்கானர்சென்ற நெறி.

எ-து. கண்மூன்றுடையானும் - மூன்றுகண்ணையுடையவனும், காக்கையும் - காக்கையும், பை - படத்தினையுடைய, அரவும் - சர்ப்பமும், என் - என்னை, ஈன்ற - பெற்ற, யாயும் - தாயும், பிழைத்ததென் - பி

ழைத்ததில்லை ; பொன் - பொன்னே, ஈன்ற - கொடுத்த, கோங்கு - கோங்கினுடைய, அரும்பன்ன - அரும்புபோலும், முலையாய் - முலையினை யுடையவளே, பாங்கனூர் - நாயகனனவர், பொருள்வயின் - பொருளி னிடத்திலே, சென்ற - போன, நெறி - வழியே, பிழைத்தது - பிழை யைச்செய்தது. (10)

நாலடியார் முற்றியது.

சுபானு௵ தைமீ 6உ.

---

18. ஆசாரக்கோவை மூலமும் உரையும்.

Beginning :

ஆரெயின்மூன்று மழித்தானடியேத்தி
யாரிடத்துத்தானறிந்த மாத்திரையானுசார
மாருமறிவதறனுகமற்றவற்றை
யாசாரக்கோவை யெனத்தொகுத்தான்றீராத்
திருவாயிலாயதிறல்வண்கயத்தூர்ப்
பெருவாயன் முள்ளியென்பான்.

எ-து. பகைவரானழித்தற்கரிய மும்மதிலையும் நகைத்தழித்த முதலவனடியைத்துதித்து, இருடிகள்சொல்லிய நூல்களில் தானறிந்தவளவினனே யெல்லாருமறிய அறனுயுள்ள ஆசாரமாகிய மற்றவற்றை ஆசாரக்கோவை யெனச்செய்துதிரட்டினன்; நீங்காததிருமடந்தைக்குவாயிலாகிய திறலையுடைய வண்கயத்தூர்ப் பெருவாயன் மகனுகிய முள்ளியென்னும்பெயரையுடையான். எ-று.

நன்றியறிதல்பொறையுடைமை யின்சொலோ
டின்னுதவெவ்வுயிர்க்குஞ் செய்யாமைகல்வியோ
டொப்புரவாற்ற லறிதலறிவுடைமை
நல்லினத்தாரோடு நட்டலிவையெட்டுஞ்
சொல்லியவாசாரவித்து.

எ-து. தனக்குபிறர்செய்த நன்றியறிதலும், பொறையும், இன்சொல்லும், எல்லாவுயிர்க்கு மின்னுதனசெய்யாமையும், கல்வியும், ஒப்புரவைமிகவறிதலும், அறிவுடைமையும், நல்லினத்தாரோடு நட்டலுமென இவ்வெட்டுவகையும் நல்லாராற்சொல்லப்பட்ட ஆசாரங்கட்குக் காரணம். எ-று.

பிறப்புநெடுவாழ்க்கை செல்வம்வனப்பு
நிலக்கிழமைமீக்கூற்றங் கல்விநோயின்மை
யிலக்கணத்தாலிவ்வெட்டுமெய்துபவென்று
மொழுக்கம்பிழையாதவர்.

எ-து. நற்குடிப்பிறப்பு, நெடியவாழுள், செல்வம், அழகுடைமை, நிலத்துக்குரிமை, சொற்செலவு, கல்வி, நோயின்மை, என்றுசொல்லப்பட்ட இவ்வெட்டினை இலக்கணத்தோடு நிரம்பப்பெறுவர் என்றுமாசாரந்தப்பாமலொழுகுவார், எ-று. (2)

தக்கணைவேள்வி தவங்கல்வியிந்நான்கு
மூப்பாலொழுக்கினாற் காத்துய்க்க வுய்க்காக்கா
லெப்பாலுமாகாகெடும்.

எ-து. குரவர்க்குத் தக்கணைகொடுத்தலும், யாகம்பண்ணுதலும், தவஞ்செய்தலும், கல்வியுமென இந்நான்கினையு மூன்று வகைப்பட்டவிதியாலே பாதுகாத்துநடாத்துக; நடாத்தாக்கால் எவ்வுலகத்தின்கண்ணும் தனக்குப்பயனாகாவா யிந்நான்குங்கெடும், எ-று—[முப்பாலொழுக்கம் அறநூல்விதி, பொருணூல்விதி, இன்பநூல்விதி.] (3)

வைகறையாமந் துயிலெழுந்துதான்செய்யு
நல்லறமுமொண்பொருளுஞ் சிந்தித்துவாய்வதிற்
றந்தையுந்தாயுந் தொழுதெழுகவென்பதே
முந்தையோர் கண்டமுறை.

எ-து. வைகறையாகியபின்யாமத்திலேதுயிலெழுந்து தான்பிற்றைஞான்றுசெய்யும் நல்லறத்தையும் ஒள்ளியபொருட்கு வருவாயாகிய காரியத்தையுமாராய்ந்து சிந்தித்துப் பின்னைக் கங்குல்புலந்தாற் பழுதின்றித் தந்தையையும் தாயையும் தொழுதெழுந்து ஒருகாரியத்தைச் செய்யத்தொடங்கவென்றுசொல்லப்படும் ஒழுக்கம் அறிவுடையபழையார்சொல்லியமுறைமை, எ-று. (4)

End ;

உரற்களத்துமட்டிலும் பெண்டிர்கண்மேலு
நடுக்கற்றகாட்சியார் நோக்காரெடுத்திசையா
ரில்லம்புகாஅர்விடல்.

எ-து. சோர்வற்ற அறிவையுடையவர் ஆரவாரஞ்செய்யுமிடத்தும் மடைப்பள்ளியிலும், பெண்டிர்களுறையிடத்தும், நோக்கார் எடுத்துரையார், இல்லத்துட்புகார்; ஆதலால், நீவிடுக, எ-று. (99)

அறியாததேயத்தா னாதுலன்மூத்தா
னிளையானுயிரிழந்தா னஞ்சினானுண்பா
னரசர்தொழிறலை வைத்தான்மணாளனென்
றென்பதின்மர்கண்டீ ருணாக்குங்கான் மெய்யான
வாசாரம் வீடுபெற்றார்.

எ-து. அறியாததேசத்தான், வறியோன், மூத்தோன், சிறுவன், உயிரிழந்தவன், பயமுற்றவன், உண்பவன், அரசர்தொழிலில்தலைவைத்தவன், மணமகன் என்னுமிவ்வொன்பதின்மரும் உண்மையாயுளைக் குமிட்த்து ஆசாரமிலிகளாவார். எ-று. (100)

ஆசாரக்கோவை முற்றிற்று.

---

19. திரிகடுகம் மூலமும் உரையும்.

Beginning :

காப்பு.

கண்ணகன்ஞாலமளந்ததூஉங் காமருசீர்த்
தண்ணறும்பூங்குருந்தஞ் சாய்த்ததூஉ—நண்ணிய
மாயச்சகட முதைத்ததூஉமிம்மூன்றும்
பூவைப்பூவண்ணனடி.

(இதன்பொருள்) இடமகன்ற பூமியையளந்ததும், விரும்பப்பட்ட சிறப்பையுடைய குளிர்ச்சிபொருந்திய பரிமளிக்கின்ற மலர்களையுடைய குருந்தமரத்தை முறித்ததும், கஞ்சனு லேவப்பட்டுத் தன்னை வருத்தும்படி கிட்டிவந்த சகடத்தை யுதைத்ததும், ஆகிய விம்மூன்றுஞ் செய்தவை காயாமலர்போலும் நிறத்தினையுடைய திருமாலினது திருவடிகளாம், என்று எடுத்துக்கொண்டநூல் இனிது முடித்தற்பொருட்டுக்கடவுள் வணக்கஞ்செய்யப்பட்டது.

செய்தவையென்பது சொல்லெச்சம். இந்நூலுள் பாட்டுத்தோறும் மும்மூன்று பொருள்கள் கூட்டிச்சொல்லப்படுகின்றமை தோன்ற இவ்வணக்கப்பாட்டிலு மப்படியே சொன்னர்.

நூல்.

அருந்ததிக்கற்பினார்தோளுந்திருந்திய
தொல்குடியின்மாண்டார்தொடர்ச்சியுஞ்—சொல்லி
னரிலகற்றுங்கேள்வியர் நட்புமிம்மூன்றந்
திரிகடுகம்போலுமருந்து.

(இதன்பொருள்) அருந்ததிபோலுங் கற்பினையுடைய மகளிரதுதோளும், குற்றமற்ற பழைய குடிப்பிறப்பில்வந்து பெருமைபெற்றவரோடு கொள்ளுமுறவும், கற்கப்படும் நூலிடத்தே குற்றங்களை நீக்கவல்ல கேள்வியையுடையவரோடு செய்யப்படும் நட்பும், ஆகிய விம்மூன்றும் ஒருவனுக்குத் திரிகடுகம்போலும் மருந்துகளாம், எ-று.

கற்பு நற்குண நற்செய்கைகளோடு தன்கணவனுக்கு வழிபடுதல். மாட்சிமை - பெருமை, சொல்லென்றது-நூலுக்கு ஆகுபெயர். அரில் - குற்றம்; அதாவது சந்தேகவிபரீதம். திரிகடுகம் - சுக்கு திப்பிலி மிளகு என்கிற விம்மூன்றுங் கூடியது. "திரிகடுகஞ் சுக்கொடு திப்பிலி மிளகு மாகும்" என்பது சூளாமணி நிகண்டு. சுக்கு முதலிய மூன்றும் போல் அத்தோள்முதலிய மூன்றும் ஒருவனுக்குத் துன்பம் நீக்கி இன்பஞ்செய்தலா லிவற்றிற்கு அவை உவமானமாயின. இம்முதற் பாட்டிற் சொல்லப்பட்ட திரிகடுகமென்னுஞ் சொல்லே சிறப்புப்பற்றி இந்நூலுக்கும் பெயராகக்கொள்ளப்பட்டது.

* * * * *

End :

பத்திமைசான்றபடையும் பலர்தொகினு
மெத்துணையுமஞ்சாவெயிலரணும்—வைத்தமைந்த
வெண்ணினுலவா விழுநிதியுமிம்மூன்று
மண்ணாளும்வேந்தர்க்குறுப்பு.

(இதன்பொருள்) தன்மேலன்புநிறைந்த சேனையும், சத்துருக்கள் பலர் சேர்ந்துவந்தாலும் எவ்வளவும் பயப்படவேண்டாத மதிலரணும், எண்ணிக்கையி லகப்படாதபடி வைக்கப்பட்டு நிறைந்த சீரியதிரவியமும், ஆகிய விம்மூன்றும் பூமியையாளுகின்ற அரசர்க்கு அவயவங்களாம், எ-று. (100)

திரிகடுகம் முற்றிற்று.

---

20. நீதிநெறிவிளக்கம் மூலமும் பதவுரையும்.

Beginning :

நீரிற்குமிழியிளமைநிறைசெல்வ
நீரிற்சுருட்டு நெடுந்திரைகள—நீரி
லெழுத்தாகும்யாக்கை நமரங்காளென்னே
வழுத்தாததெம்பிரான்மன்று.

(இதன்பொருள்) இளமை - இளமைப்பருவமானது, நீரில் - நீரினிடத்துண்டாகும், குமிழி - குமிழிபோல நிலையில்லாததாம்; நிறைசெல்வம் - நிறைந்த செல்வமானது, நீரில் - நீரினிடத்து, சுருட்டும் - காற்றினாற் சுருட்டப்படும், நெடுந்திரைகள் - நெடிய அலைகள்போல நிலையில்லாததாம்; யாக்கை - உடம்பானது, நீரில் - நீரிலெழுதிய, எழுத்தாகும் - எழுத்துப்போல நிலையில்லாததாம்; ஆதலால், நமரங்காள் -

நம்மவரோ! எம்பிரான்-நங்கடவுளாகிய நடேசனுடைய, மன்று - அடி பலத்தை, வழுத்தாதது-வழுத்தாமலிருப்பதற்கு, என்-காரணம்யாது. ஏகாரம், அசை.

*　　*　　*　　*　　*

End :

ஐயந்திரிபின்றளந்துத்தியிற்றெளிந்து
மெய்யுணர்ச்சிக்கண்விழிப்பத்தூங்குவார்தம்முளே
காண்பதேகாட்சி கனவுநனவாகப்
பூண்பதே தீர்ந்தபொருள்.

(இதன்பொருள்) அளந்து - வேதாகமங்களாகிய அளவையினல் ஆன்மசொரூபத்தையறிந்து, ஐயம் - பின்னர் அதன்கண் சந்தேகமும் திரிபு - விபரீதமும், இன்று-இல்லாமல், உத்தியின் - கருத்தளவையால், தெளிந்து - நிச்சயித்து, மெய்யுணர்ச்சிக் கண்விழிப்ப - மெய்யறிவாகிய கண்விழியாநின்று, தூங்குவார் - ஞானநித்திரைசெய்கிறவர்கள்-தம்முளே - தம்முள்ளத்தில், காண்பதேகாட்சி - காணுவதே காட்சியாம், கனவு - அத்தூக்கத்தில் வெளிப்படுங்கனவே, நனவாகப் பூண்பதே - சாக்கிரமாகப் பொருந்துவதே, தீர்ந்த பொருள் - முடிந்தபயனும், (102)

நீதிநெறிவிளக்கம்.

உரையுடன் முற்றிற்று.

---

21. அறநெறிச்சார மூலம்.

Beginning :

தாவின்றியெப்பொருளுங் கண்டுணர்ந்து தாமரைப்
பூவின்மேற்சென்ருன் புகழடியை- நாவிற்
றுதித்தீண்டறநெறிச்சாரத்தைத்தோன்ற
விரிப்பன் சுருக்காய்விரைந்து. (1)

மறையுறையுங் காமத்துறையுமயங்கிப்
பிறவுரையுமல்கிய ஞாலத்- தறவுரை
கேட்குந்திருவுடையாரோ பிறவியை
நீக்குந்திருவுடையார். (2)

*　　*　　*　　*

End :

எந்நூல்களோதினுங் கேட்பினுமென்செய்யும்
பொய்ந்நூலவற்றின் பொருடெரித்து- மெய்ந்நூ
லறநெறிச்சாரமறிந்தான் வீடெய்துந்
திறநெறிச்சாரந் தெளிந்து. (224)

அவன்கோலிவன்கோலென் றையப்படாதே
சிவன்கணேசெய்ம்மின்கள் சிந்தை-' சிவன்ருனு
நின்றுகால்சீக்கு நிழறிகழும்பிண்டிக்கிழ்
வென்றசீர்முக்குடையான் வேந்து. (225)

முனைப்பாடியானேச்சூர் முக்குடைச்செல்வன்
தனைப்பாடிவந்தோர்க்குத்தந்த- பரிசில்
வினைப்பாடுகெட்டழித்து வீட்டின்பநல்கி
நினைப்பாடிவந்தோர்க்கு நீமறகொன்ருன்
'நின்றவிளக்குப்போலிருந்து. (226)

அறநெறிச்சாரம் முற்றிற்று.

---

22. பெரிய புராணம்.

திருத்தொண்டர் புராணம்.

திருமலைச்சருக்கம்.

Beginning:

உலகெலாமுணர்ந் தோதற்கரியவ
னிலவுலாவிய நீர்மலிவேணிய
னலகில்சோதிய னம்பலத்தாடுவான்
மலர்சிலம்படிவாழ்த்தி வணங்குவாம். (1)

ஊனடைந்த வுடம்பின்பிறவியே
தானடைந்த வுறுதியைச்சாருமாற்
றேனடைந்த மலர்ப்பொழிற்றில்லையின்
மானடஞ்செய்வரதர் பொற்ருடொழ. (2)

எடுக்குமாக்கதையின் றமிழ்ச்செய்யுளா
னடக்குமேன்மை நமக்கருள் செய்திடத்
தடக்கையைந்துடைத் தாழ்செவிநீண்முடிக்
கடக்களிற்றைக் கருத்துளிருத்துவாம். (3)

மதிவளர்சடைமுடி மன்றுளாரைமுன்
றுதிசெயுநாயன்மார் தூயசொன்மலர்
பொதிநலனுகர்தரு புனிதர்பேரவை
விதிமுறையுலகினில் விளங்கிவெல்கவே. (4)

அளவிலாத பெருமையராகிய
வளவிலாவடியார் புகழ்கூறவெள்
ளளவுகூட வுரைப்பரிதாயினும்
அளவிலாசை துரப்பவறைகுவேன். (5)

தெரிவரும்பெருமைத் திருத்தொண்டர்தம்
பொருவருஞ்சீர் புகலலுற்றேன் முற்றப்
பெருகுதண் கடலூற்றும் பெருநசை
யொருசுணங்கனை யொக்குந்தகைமையேன். (6)

செப்பலுற்ற பொருளின்சிறப்பினு
லப்பொருட்குரையாவருங்கொள்வரா
லிப்பொருட்கெனுரை சிறிதாயினு
மெய்ப்பொருட்குரியார் கொள்வர்மேன்மையால். (7)

மேயவிவ்வுரைகொண்டு விரும்புமாஞ்சீர்
சேயவன் றிருப்பேரம்பலஞ்செய்ய
தூயபொன்னணிச் சோழனீடுழிபா
ராயசீரனபாயனரசவை. (8)

அருளுநீர்மைத் திருத்தொண்டறிவருந்
தெருளுநீரிது செப்புதற்காமெனில்
வெருளின்மெய்மொழி வானிழல்கூறிய
பொருளினுகுமெனப் புகல்வாமன்றே. (9)

(வேறு.)

இங்கிதனுமங்கூறி னிவ்வுலகத்து முன்னுட்
டங்கிருளிரண்டின்மாக்கள் சிந்தையுட்சார்ந்துநின்ற
பொங்கியவிருளையேனைப் புறவிருள்போக்குகின்ற
செங்கதிரவன்போனீக்குந் திருத்தொண்டர்புராணமென்பாம்.

*　　*　　*　　*　　*

End :

திருநாவுக்கரசர்வளர் திருத்தொண்டினெறிவாழ
வருஞானத்தவமுனிவர் வாகீசர்வாய்மைதிகழ்
பெருநாமச் சீர்பரவ லுறுகின்றேன்பேருலகி
லொருநாவுக்குரைசெய்ய வொண்ணுமையுணராதேன். (1)

*　　*　　*　　*　　*

திலதவதியார்பிறந்து சிலமுறையாண்டகன்றதற்பி
னலகில்கலைத்துறை தழைப்ப வருந்தவத்தோர்நெறிவாழ
வுலகில்வருமிருணீக்கி யொளிவிளங்குங்கதிர்பொற்பின்
மலர்மருணீக்கியார்வந் தவதாரஞ்செய்தார். (18)

மாதினியார் திருவயிற்றின்மன்னியசீர்ப்புகழனூர்
காதலனுருதித்ததறபின்கடன் முறைமைமங்கலங்கள்
மேதகுநல்வினைசிறப　　*　　*　　*

23. திருவிளையாடற் புராணம்.

Beginning :

பாயிரம்,

மல்குகவேதவேள்வி வழங்குகசுரந்துவானம்
பல்குகவரங்களெங்கும் பரவுகவறங்களின்ப
நல்குகவுயிர்கட்கெல்லா நான்மறைச்சைவமோங்கிப்
புல்குகவுலகமெல்லாம் புரவலன்செங்கோல்வாழ்க.

*　　*　　*　　*　　*

அண்ணல்பாற்றெளிந்தநந்தி யடிகள்பாற்சனற்குமார
னுண்ணிறையன்பினுய்ந்த வியாதனுக்குணர்த்தவந்தப்
புண்ணியமுனிவன்சூதற் கோதியபுராணமூவா
றெண்ணியவிவற்றுட்காந்தத் தீசசங்கிதையின்மாதோ.

அறைந்திடப்பட்டதாகுமாலவாய்ப்புகழ்மையந்தச்
சிறந்திடும்வடநூறன்னைத் தென்சொலாற்செய்தியென்றிங்
குறைந்திடும்பெரியோர்கூறக் கடைப்பிடித்துறுதியிந்தப்
பிறந்திடும்பிறப்பிலெய்தப் பெறுதுமென்றுள்ளந்தேறு.

திருநகர்தீர்த்தமூர்த்திச் சிறப்புமூன்றந்தமூர்த்தி
யருள்விளையாடலெட் டெட்டருச்சனைவினையொன்றாக
வரன்முறையறுபத்தெட்டா மற்றவைபடலமாக
விரிமுறைவிருத்தச்செய்யுள் வகைமையால்விளம்பலுற்றேன்.

*　　*　　*　　*　　*

அறுகாற்பீடத்துயர் மாலாழிகடைந்தமுதை
　　யரங்கேற்றுமாபோ
லறுகாற்பேடிசைபாடுங் கூடன்மான்மியத்தை
　　யருந்தமிழாற்பாடி
யறுகாற்பீடுயர்முடியார் சோக்கேசர்சன்னிதியி
　　லமரர்சூழு
மறுகாற்பீடத்திருந்து பரஞ்சோதிமுனிவ
　　னரங்கேற்றினனே.

பாயிரம் முற்றுப்பெற்றது.

*　　*　　*　　*　　*

End :

எத்தியருச்சனைசெய்து நினைவிலரிதாயன்பிலெளியவட்ட, மூர்த்தி யையங்கயற்கண்ணியன்பனை முப்போதும்போய்முடிதாழ்ந்தின்பம், பூத்தமனத்தினராகிக்கருவித் தேன்பொதிந்தசிறுபுட்போலந்த, மாத்தலனில்வசிட்டாதிமுனிவர் தபோவனஞ்செய்துவதிந்தார்மன்னோ.

ஆகப்படலம் 72-க்கு திருவிருத்தம் 3363.

திருவிளையாடற்புராணத்துக் காணப்படும் பாண்டியர்களின் அட்டவணை.

1.—குலசேகர பாண்டியன். இராஜதானி—மணவூர் (S. கல்யாண புரம்). அவன் மகன

2.—மலயத்துவச பாண்டியன். மனைவி—காஞ்சனமாலை. அவர் மகள்

3.—தடாதகை. கணவன்—சுந்தரபாண்டியன். அவன் மகன்

4—உக்கிரகுமாரபாண்டியன். மனைவி—காந்திமதி. இவன் சங்க மேற்படுத்தினவன். இவன்மகன்

5—வீரபாண்டியன். அவன்மகன்

6.—அபிஷேகபாண்டியன். அவன்மகன்

7.—விக்ரமபாண்டியன். அவன் மகன்

8.—இராஜசேகரபாண்டியன். இவன் காலத்தில் கரிகாற்பெருவளத்தான் சோழநாட்டில் அரசுபுரிந்து வந்தான. இராசசேகரன் மகன்

9—குலோத்துங்கபாண்டியன்

10—அனந்தகுணபாண்டியன். இப்பாண்டியனை முடிக்கச் சமணர் ஓர் வேள்வி யியற்றினர். அனந்தகுணன் மகன்

11.—குலபூடண பாண்டியன். இவன்காலத்தில் காடுவெட்டிசோழன் கச்சியில் அரசு புரிந்தனன். குலபூடணன்மகன

12.—இராசபுரந்தர பாண்டியன். இவன்தம்பி அரசசிங்கமென்போன் தன்தமையனாகிய இராசபுரந்தரனுக்கு நிச்சயித்திருந்த காடுவெட்டிசோழன் மகளைக் கச்சிக்குப்போய்த் தான் கலியாணஞ்செய்துகொண்டு, அச்சோழனுடைய துணையால் தன்தமையனை யெதிர்த்துக் கலகஞ் செய்தான. இராசபுரந்தரன் மகன்

13.—இராஜேசன். அவன் மகன்

14.—இராசகம்பீரன். அவன் மகன்

15—பாண்டியவங்கியதீப்பாண்டியன். அவன் மகன்

16.—புரந்தரசித்து பாண்டியன். அவன் மகன

17.—பாண்டியவங்கிய பதாக பாண்டியன். அவன் மகன்

18.—சுந்தரேச பாதசேகர பாண்டியன். மதுரைக்கோபுரஞ்செய்வித்தோன். இவன் காலத்தில் ஆயிரம்பரிக்கோர்சேவகன் என்னும் சோழன் பாண்டியன்மீது படையெடுத்துத் தோல்வியடைந்தான. சுந்தரேச பாதசேகரன் மகன்

19.—வரகுண பாண்டியன். இவன் காலத்து பாணபத்திரர் இருந்தனர். வரகுணன் மகன்

20.—இராசவிராச பாண்டியன். அவன் மகன்
21.—சுகுணபாண்டியன். அவன் மகன்
22.—சித்திரவிரத பாண்டியன். அவன் மகன்
23.—சித்திரபூடண பாண்டியன். அவன் மகன்
24.—சித்திரதுவச பாண்டியன். அவன் மகன்
25.—சித்திரவரும பாண்டியன். அவன் மகன்
26.—சித்திரசேன பாண்டியன். அவன் மகன்
27.—சித்திரவிக்ரம பாண்டியன். அவன் மகன்
28.—இராசமார்த்தாண்ட பாண்டியன். அவன் மகன்
29.—இராசசூடாமணி பாண்டியன். அவன் மகன்
30.—இராசசார்த்தூல பாண்டியன். அவன் மகன்
31.—துவிசராசகுலோத்தம பாண்டியன். அவன் மகன்
32.—ஆயோதனப்பிரபாண்டியன். அவன் மகன்
33.—இராச குஞ்சர பாண்டியன். அவன் மகன்
34.—இராசபயங்கர பாண்டியன். அவன் மகன்
35.—உக்கிரசேன பாண்டியன். அவன் மகன்
36.—சத்தருஞ்சய பாண்டியன். அவன் மகன்
37.—வீமத்தேர் மன்னன் (பீமரதபாண்டியன்). அவன் மகன்
38.—வீமபராக்கிரம பாண்டியன். அவன் மகன்
39.—பிரதாபமார்த்தாண்ட பாண்டியன். அவன் மகன்
40.—விக்கிரமகஞ்சுக பாண்டியன். அவன் மகன்
41.—சமரகோலாகல பாண்டியன். அவன் மகன்
42.—அதுலவிக்கிரம பாண்டியன். அவன் மகன்
43.—அதுலகீர்த்தி பாண்டியன். அவன் மகன்
44.—கீர்த்திபூடண பாண்டியன்

ஜலப்பிரளயமும் புநஸ் ஸ்ருஷ்டியும்

45.—வம்சசேகர பாண்டியன். இந்தப்பாண்டியன்காலத்தில் **விக்கிரமசோழன்** பாண்டிநாட்டின்மீது படையெடுத்துத் தோல்வியடைந்தான். வம்சசேகரன் மிலேச்சரையும் துருஷ்கரையும் தோற்கடித்தான். **கபிலர், பரணர்**முதலிய (மூன்றும) சங்கப்புலவர்களாகச் சரசுவதி அவதரித்தது இவன காலத்தில். வம்சசேகரன் மகன்

46.—வம்சசூடாமணி பாண்டியன். இவனுக்குச் **சண்பகமாறன்** என்றும் பெயர். **தர்மியும் நக்கீரரும்** இப்பாண்டியன் காலத்துச்சிறப்புற்றிருந்தார்கள்.

47.—பிரதாபசூரிய பாண்டியன். அவன் மகன்
48.—வம்சத்துவச பாண்டியன். அவன் மகன்
49.—ரிபுமர்த்தன பாண்டியன்

50.—சோழவம்சாந்தக பாண்டியன்
51.—சேரவம்சாந்தக பாண்டியன்
52.—பாண்டியவம்சேச பாண்டியன்
53.—வம்சசிரோமணி பாண்டியன்
54.—பாண்டியேசுர பாண்டியன்
55.—குலத்துவச பாண்டியன்
56.—வம்சவிபூஷண பாண்டியன்
57.—சோமசூடாமணி பாண்டியன்
58.—குலசூடாமணி பாண்டியன்
59.—இராசசூடாமணி பாண்டியன்
60.—பூபசூடாமணி பாண்டியன்
61.—குலேச பாண்டியன். இடைக்காடர் இவன் காலத்தவர். குலேச பாண்டியன் மகன்
62.—அரிமர்த்தன பாண்டியன். இவன் காலத்தில் வாதவூரடிகள் (மாணிக்கவாசகர்) சிறப்புற்றோங்கினர். அரிமர்த்தனன் மகன்
63.—சகன்னாத பாண்டியன். அவன் மகன்
64.—வீரவாகு பாண்டியன்.
65.—விக்ரமவாகு பாண்டியன்.
66.—பராக்ரமவாகு பாண்டியன்.
67.—சுரத பாண்டியன்.
68.—குங்கும பாண்டியன்.
69.—கர்ப்பூர பாண்டியன்.
70.—காருண்ய பாண்டியன்.
71.—புருஷோத்தம பாண்டியன்.
72.—சத்துருசாஸன பாண்டியன்.
73.—கூன்பாண்டியன். இவன் காலத்தில் திருஞானசம்பந்தரும் குலச்சிறையாரும் சிறப்பெய்தி யிருந்தனர்.

24. உபதேசகாண்டம்.

மாகயிலாயவத்தியாயம்.

Beginning :

உலகுபுகழ் கொண் டுவப்பமுருகவேள்
பலகதைப [illegible]ாரு டன்சொற்படுத்தவு
மிலகுநாற்பொரு ளெய்தவுமோர்மருப்
பலகின்மாமதத் தைங்கரற்போற்றுவாம்.

சூதனருள்புராணமீ ரொன்பதுநான் கிலக்கஞ்
 சோதிபுராணம்பத்து மூவிலக்கங்காந்த
மோரிலக்கஞ்சனற் குமாரன்சூதன் பிரம
 னுலகளந்தோன் சங்கரன் வெய்யோன்பெயர்ச்சங்
கிதையாமீதடையவைம்பத்தஞ் சானூர்மூன்றஞ்சையா
 றேகமிவையாயிர மாயிரமாஞ்சங்கரத்திற்
போதசிவரகசியமோரா பதின் மூவாயிரத்தேழ்
 பொருந்துகண்டத் துபதேசகாண்டவகைபுகல்வாம்.

எ - து. நைமிசாரணியத்து இருடிகளுக்குச் சூதமகாவிருடி அனுக்கிரகம்பண்ணின புராணம் 18; அவையாவன, சைவம், பவுடிகம், மார்க்கண்டம், லிங்கம், காந்தம், வராகம், வாமனம், மச்சம், கூர்மம், பிரமாண்டம், இவை, 10-ம் சிவபுராணம். காருடம், நாரதம், விண்டு, பாகவதம், இவை 4-ம் விஷ்ணுபுராணம். பிரமம், பாத்மம், இவை 2-ம், பிரமபுராணம் ஆக்கேயம் - 1-ம் அக்கினிபுராணம். கைவத்தம்-1-ம் சூரியபுராணம். ஆகபுராணம். ஒன்றும், 4-லக்ஷம் கிரந்தம். இதில் சிவபுராணம் 10-ம் 3-லக்ஷம் கிரந்தம். இதில் கந்தபுராணம் 1-ம் லக்ஷம். இதில் சங்கரசங்கிதை 30,000, த்தில் அதிரகசியகாண்டம் 17,000. சிவரகசியகண்டம், 13,000, இந்தச்சிவரகசியகண்டம், 13,000 - மும் 7-காண்டமாகவிருக்கும். அதில் உற்பத்திகாண்டம், அசுரகாண்டம் மகேந்திரகாண்டம் உயுத்தகாண்டம் தேவகாண்டம், தெட்சகாண்டம். இதில் 6 காண்டமும் காஞ்சீபும் ஆயிரக்கால்மண்டபத்திலே எழுந்தருளியிருக்கும் ஆறுமுகசுவாமி உலகமுட்கொண்டுவப்ப "செந்தமிழ்க்கொருசீர்வரம்பாகிய" வென்று பாடச்சொல்லிக்கச்சியப்பருக்கு அனுக்கிரகம்பண்ண, அவர்6-காண்டமும், 10 500- பாடினார். பின்பு உறையூருக்கு மேற்கேவயலூரிலெழுந்தருளியிருக்கும் ஆறுமுகசுவாமி "உலகமுட்கொண்டுவபப முருகவேள்" என்று பாடச்சொல்ல ஞானவரோதயபண்டாரம் 7-ம் காண்டம் உபதேசகாண்டம் ஒன்றும் 2,600 ஆகப்பாட்டினார். சங்கரசங்கிதையில் சிவரகசியகாண்டம் 13,000 கிரந்தமும், 7-காண்டமாக தமிழ்ப்பண்ணினபாட்டு 13,221.

* * * * *

சங்குகுடவயிறுளைந்துதாளமீன்று தவழ்கழனிதிகழ் வயலூரத்னிலமர்ந்தைக், கெங்கணுலகும்புகழஉபதேசஞ் செய்தெளியேற்குமவ்வழியென்றிரங்கிச்சிர்த்தி, பொங்குதமிழ்பொழியினுபதேசகாண்டம் புகறியெனச் சிறிதருளும்புனிதன்செவ்வே, ளோங்காரன்பின்னவன்கந்தனனுமைகோன்மைந்தனமரர்பணிகுமரனடியகத்துள்ளவைப்பாம்.

* * * * *

பருதியெனவருசூத னுரைத்திக ந்தப்
பரவையருணமுகிலமுதம் பருகிதென்னூற்
றருவுனன்காண்டப் பனையுமானபடலமான
சாகையுலவையும் விருத்தத்தமையுமோசை
வருதுணரமுன வாமனருமிறுமோங்க
வளரொளியாம் பொருட்கனியைவழங்குஞ்சீர்த்தி
கருதரியகாஞ்சிவளர் கச்சியப்ப
க்கற்பகத்தாருவை யிறைஞ்சிக்கருத்துள்வைப்பாம்.

End :—

இனபமுற்றோரைம்புலன்களைவென்ற விணையிலாச்சூதமாமுனியை, யன்புடன்வணங்கியனுமதி பெற்றேயவன்றனேவிடைகொண்டுசென றே, பொன்புரைசடிலமாதவரெல்லாம் புகுந்துதற்பன்னசாலைகளில், நன்பரன்பொற்றாளுளத்தில்வைத்திருந்தேநாளும் வாழ்ந்துயர்கதிய டைந்தார்.

வாழ்கவேற்குமரனளினமென்மலர்த்தாள் வையகமுழுவதும்வாழ் க,வாழ்கமாமறையோர்மன்னவன் செங்கோல்வாழ்கமெய்த்தொண்டர் களெல்லாம், வாழ்கவெண்ணீறஞ்செழுத்துமெஞ்ஞான்றும்வாழ்கநற் கண்டிகைமாலை, வாழ்கவிங்ஙனஞ்சொலுபதேச காண்டமான்மியம்பு விவலம்வந்தே.

எண்பத்தைந்தாமத்தியாயமுற்றிற்று.

ஆக, சிவயோகமகிமையுள்படவிருத்தம் 126.

ஆக அத்தியாயம் எண்பத்தஞ்சுக்கு விருத்தம் 2,713.

உபதேசகாண்டம் முற்றும்.

---

25. கோயிற்புராணம்.

வியாக்கிரபாதச் சருக்கம்.

Beginning :

பொற்பதப்பொதுவிர் புலியூர்புகழ்
சொற்பதப்பொருளாகுவதூயவ
ரற்பகற்றொழுவாழணிகோபுரக்
கற்பகத்தனியானைக்கழல்களே.

* * * * *

திருஞானசம்பந்தர்செய்யதிருவடிபோற்றி
யருணாவுக்கரையபிரா னலர்கமலப்பதம்போற்றி
கருமானவெமையாளுங் கண்ணுதலோன்வலிந்தாண்ட
பெருமான்பூங்கழல்போற்றி பிறங்கியவன்பர்கள்போற்றி. (8)

பேசுபுகழ்வாதவூர்ப் பிறந்துபெருந்துறைக்கடலுண்
டாசிலெழில்தடித்தயர் வஞ்செழுத்தால்தீர்த்தெழுந்து
தேசமலிதரப்பொழிவார் சிவபோகமிகவிளைவான
வாசகமாமாணிக்க மழைபொழிமாமுகில்போற்றி. (9)
நாவிரவுமறையினராய் நாமிவரிலொருவனெனுந்
தேவர்கள்தேவன்செல்வச் செல்வர்களாய்த்திகழ்வேள்விப்
பாவுநெறிப்பலசெய்யும் பான்மையராய்மேன்மையராய்
மூவுலகுந்தொழு மூவாயிரமுனிவரடிபோற்றி. (10)
தந்தையெனுந்திகழ்ந்தபுகழ்த் தண்டீசர்விறல்தகுமெய்ச்
சிந்தையராயெல்லையிலாத் திருவேடத்தினராகி
யெந்தைபிரானருள்வளர்க்கு மியல்பினராய்முயல்தவங்க
ளந்தமிலாவடியவர்கள் திருக்கூட்டமவைபோற்றி. (11)
ஒன்றியசீரிரவி குலமுவந்தருளியுலகுய்யத்
துன்றுபுகழ்த்திருநீற்றுச்சோழனெனமுடிசூடி
மன்றினடந்தொழு தொல்லைவளர்கனகமயமாக்கி
வென்றிபுனையனபாயன் விளங்கியபூங்கழல்போற்றி, (12)

End :

சொற்றுணுமைபொருளாறுமென வொருதுணிவர்லவாருடொகு மாவிப், பொறாருமமைமலர்விளைசூழ்புனலணி புலியூர்வளர்நகர்புகழ் தாமங், கற்றருளைசெயல் பெற்றார்செவிசொடு கவர்வார்பொருவிரிப கர்வார்சீ, ருற்றரிருவினையற்றார்மிகுபரி யுடையார்திருவடியடை வாரோ. (49)

செடிசேர்பொழிலணிபுலியூர்வளநகர் செல்வம்பெருகுகதிருமன்றிற்
கொடிசேர்விடையின னடிசேரருளொளிகுறிகூடெசுகுழுமறைசூழ்க
படிசேர்வடிவின னடிசேர்முடியினர்புனல்சேரிருவிழியினராகி
அடிசேரெனதுயர்குடிகூடிடுநெறியாழ்வானடியவர்வாழ்வாரே. (50)

மழைவழங்குக மன்னவனோங்குக
பிழையில்பல்வள மெல்லாம்பிறங்குக
தழைகவஞ்செழுத் தோசைதனாயெலாம்
பழையவைதிக சைவம்பரவுவே. (51)

ஆகவிருத்தம் 412.

முற்றும்.

---

26. சிதம்பரபுராணம்.

Beginning :

குஞ்சரமுகத்துகோவே கொடுவினைதவிர்க்குந்தேவே
செஞ்சடைவேணியண்ணல் சிதம்பரபுராணந்தன்னை
வஞ்சனேன்வளாவதற்கு வன்பிழைபகற்றியென்றன்
நெஞ்சினிற்குடியாயுற்று நீ யெனைரட்சிப்பாயே.

மருத்தணிபதத்தாய்போற்றி வரைபகீவெறிந்தாய்போற்றி
தருத்தணிவானிலோர்கள் தமதிடர்தவிர்த்தாய்போற்றி
உருத்தணிபிறவிதீத் தாளுயர்பராபரமேபோற்றி
திருத்தணிகிரியாய்போற்றி சேந்தனேபோற்றிபோற்றி.

வானநாடரு மாதவநாடரு
மோனஞான முழுதுமுணர்ந்திடத்
தானமேவு தடவிகடாசல
வானைமாமுகத் தண்ணலையேத்துவாம்.

சிதம்பரச்சருக்கம்.

* * * * *

பருதிகுலந்தனிலுதித்துப்பரசமய விருளகற்றிப்பரமநாடும்
பொருவருபேரம்பலமுங் கோபுரமுமாலயமும்பொன்மேய்ந்துண்மைச்
சுருதியுடன்சைவநெறிதழைத்தோங்கத் திருநீற்றுச்சோழனென்னுங்
குருமணிமாமுடிபுனைந்த குலத்துங்கவளவனருள்குறித்துவாழ்வாம். ()

* * * * *

முற்றுமுணர்மெய்கண்டசந்ததிக் கோர்தீபமெனமுதன்மைகொண்ட, கொற்றவன்றன்குடிமருவுகுலவுமுமாபதிசிவன்பொறகோயிலுண்மை, சொற்றபுராணமுமிருக்கப்பின்னுமொருவகையானுஞ்சொல்வான்புக்கேன், மற்றவன்றன்றிருவடியின் வழிவந்தோற்கடியனெனும்வழக்கான்மன்றே. (13)

தேவாதிதேவனருள்நந்திபாற் சனற்குமரன்றெளிந்துவேத
மோவாதுவியாதற்குப்புகலவவன் சூதமுனிக்குரைததெய்வ
மூவாறுபுராணத்துட்சிதம்பரத்திற்பெருமைபலமுதன்மைத்தாகுந்
தாவாதபெருஞ்சைவபுராணத்தின்வந்துளதுசாற்றுமீதால். (14)

ஆற்றல்சான்ற மூவாயிரமறையவரானுக்
கேற்றதொண்டர்கள் மறைநெறியதிகராயுள்ளோர்
போற்றருஞ்சிதம்பரத் திடைப்புகழினைத்திகழச்
சாற்றுவாய்வடமொழி வழிதமிழினாலென்றார். (15)

களங்கமற்றபொற் பொதுவின்முன்காதலாலோங்க
வளந்திகழ்ந்தபேரறிஞர் நூலமாசொழிதகன்பா
லுளம்பரிந்திடச்சருக்கமுமொன்பதாய்வகுத்து
விளங்குமாறுரைசெய்தனன் விருத்தயாப்பதனால்.

End :

மாறுநீங்கி மாணுக்கரின்மையிற்
கூறிநேமிலைக் கோதையோர்பாகனுக்
கேறுமன்பினிற நீ விருத்தனைத்
தேறுமின்னெனச் செப்புதல்மேயினான். (16)

தாவிலாமறைச் சைவந்தழைத்திடக்
காவல்வேந்தடன் காசினிவாழ்ந்திடத்
தேவர்தேவன திருவுருவாகிய
மூவர்பாட விம்மூவுலகோங்கவே. (17)
இந்தவெல்லை மலைநாட்டிடத்தினும்
வந்ததெய்வ வடமொழியிற்படி
செந்தமிழ்த்தொடை யாப்பாற்றெரித்தன
முந்துமற்றது வந்தால்மொழிதுமால். (18)
மன்னனோங்குக மாமறையோங்குக
யன்னமூர்தியருங் குலமோங்குக
செந்நெலோங்குக செல்வமுமோங்குக
அன்னையம்பலத் தையனுமோங்குக. (19)

தற்றெரிசனச்சருக்கம் முற்றிற்று.

ஆகச்சருக்கம் 9-க்கு திருச்செய்யுள் 813.

சிதம்பரபுராணம் முற்றும்.

---

27. பிரமோத்தரகாண்டம்.

Beginning:

நல்லசொற்பொரு ளுநடாத்தவும்
எல்லைகாணரும் பேரின்பமெய்தவும்
வெல்லுமானை முகத்தினைமேவிவாழ்
வல்லபைக்குரியானை வழுத்துவாம்.
பூமேவுசதுமுகனுந் திருமாலும்போற்றிசெய்யத்
தேமேவுகுழலுமையாள் செழுங்குவளைவிழிகளிப்ப
மர்மேவுமிதழிநறு மழைதுளிப்பமணிமன்றந்
தாமேவிநடம்புரியுந் தனிப்பொருளைவணங்குவோம். (1)

* * * * *

தேசானசிவஞானச் செழுஞ்சுடரான்மும்மலமா
மாசானவிருளகற்றி மன்னுயிரைப்புரந்தளித்துத்
தூசானையுரியசைத்தோன் ஞெல்சமயநிறுத்தநிம்மை
யீசானமாமுனிவ னிணையடியையிறைஞ்சுவாம். (9)
கறங்குதிரைப்பெருங்கடல்சூழ்ந்தவனிபுரந்திகல்கடிந்துகலியைமாற்றி
மறந்திகழ்பவிலங்கிலைவேல் வரதுங்கராமனியன்மதுரைச்சங்கஞ்
சிறந்தவறுகாற்பீடந்தனிப்பிரமோத் தரகாண்டந் தேன்சோலாக்கி
அறைந்தமைக்குங் கவிஞர்செவிக் காரமுதமாகவரங்கேற்றினனே. (13)

End :

தேவர்தம்பெருமான் சிறந்தவஞ்செழுத்தின் சீர்புகழ்மாக்கதைமு தலாப், பாவநின்றகற்றும் புராண நூல்கேட்போர் பலன்பெறன்மொ ழிகதையிரு, மேவரப்புகன்ற சிவகதைமுழுதும் விழைவுடன்கேட்கு நரவர்தாம், யாவர்மற்றேனுமாலயன்முதலோரெய்தருஞ் சிவபதம டைவார். (108)

ஞாலமோங்குக நான்மறைநீடுக
சீலமன்னவர் செங்கோல்விளங்குக
காலமாமழை மன்னுககாதலாற்
சாலவீச னடியார்தழைகவே. (109)

இருபத்திரண்டாவது வஞ்சுளைமுத்திபெற்ற
அத்தியாயம் முற்றிற்று.

ஆக, திருவிருத்தம் (1323).

பிரமோத்தரகாண்டம் முற்றிற்று.

29. தாயுமானசுவாமிகள் பாடல்.

Beginning ;

அங்கிங்கெனுதபடி யெங்கும்ப்ரகாசமா
யானந்தபூர்த்தியாகி
யருளொடுநிறைந்ததெது தன்னருள்வெளிக்குளே
யகிலாண்டகோடியெல்லாந்
தங்கும்படிக்கிச்சை வைத்துயிர்க்குயிராய்த்
தழைத்ததெதுமனவாக்கினிற்
றட்டாமனின்றதெது சமயகோடிகளெலாந்
தந்தெய்வமெந்தெய்வமென்
றெங்குந்தொடர்ந்தெதிர் வழக்கிடவுநின்றதெது
வெங்கணும்பெருவழக்கா
யாதினும்வல்லவொருசித்தாகியின்பமா
யென்றைக்குமுள்ளதெதுமேற்
கங்குல்பகலறநின்ற வெல்லையுளதெதுவது
கருத்திற்கிசைந்ததுவே
கண்டனவெலாமோன வுருவெளியதாகவுங்
கருதியஞ்சலிசெய்குவாம். (1)

ஊரனந்தம்பெற்ற பேரனந்தஞ்சுற்று
முறவனந்தம்வினையினு
லுடலனந்தஞ்செயும் வினையனந்தங்கருத்
தோவனந்தம்பெற்றபேர்

சீரனந்தஞ்சொர்க்க நரகமுமனந்தநற்
றெய்வமுமனந்தபேதந்
திகழ்கின்றசமயமு மனந்தமதனுன்ஞான
சிற்சத்தியாலுணர்ந்து
காரனந்தங்கோடி வருஷித்ததெனவன்பர்
கண்ணும்விண்ணுந்தேக்கவே
கருதரியவானந்த மழைபொழியுமுகிலைநங்
கடவுளைத்துரியவடிவைப்
பேரனந்தம்பேசி மறையனந்தஞ்சொலும்
பெரியமௌனத்தின்வைப்பைப்
பேசருமனந்தபத ஞானவானந்தமாம்
பெரியபொருளைப்பணிகுவாம். (2)

அத்துவிதவத்துவைச் சொப்ப்ரகாசத்தனியை
யருமறைகண் முரசறையவே
யறிவினுக்கறிவாகி யானந்தமயமான
வாரியையனுதியேக
தத்துவசொரூபத்தை மதசம்மதம்பெருச்
சாலம்பரகிதமான
சாசுவதபுட்கல நிராலம்பவாலம்ப
சாந்தபதவ்யோமநிலையை
நித்தநிர்மலசகித நிஷ்ப்ரபஞ்சப்பொருளை
நிர்விஷயசுத்தமான
நிர்விகாரத்தைத் தடத்தமாய்நின்றொளிர்
நிரஞ்சனநிராமயத்தைச்
சித்தமறியாதபடி சித்தத்தினின்றிலகு
திவ்யதேசோமயத்தைச்
சிற்பரவெளிக்குள்வளர் தற்பரமதானபர
தேவதையையஞ்சலிசெய்வாம். (3)

* * * * *

End:

அருவென்பனவுமன்றி யுருவென்பனவுமன்றி
யகமும்புறமுமன்றி முறைபிறழாது
குறியுங்குணமுமன்றி நிறைவுங்குறைவுமன்றி
மறையொன்றெனவிளம்ப விமலமதாகி
அசலம்பெறவுயர்ந்து விபுலம்பெறவளர்ந்து
சபலம்சபலமென்று ளறிவினர்காண
ஞானவெளியிடை மேவுமுயிராய

அனலொன்றிடவெரிந்து புகைமண்டிடுவதன்று
புனலொன்றிடவமிழ்ந்து மடிவிலதூதை
சருவும்பொழுதுயர்ந்து சலனம்படுவதன்று
சமர்கொண்டழிவதொன்றொ ரியல்பினதாகும்
அவனென்பதுவுமன்றி யவளென்பதுவுமன்றி
யதுவென்பதுவுமன்றி யெழில்கொடுலாவு
மாருநிலையறியாதபடியே

இருளென்பதுவுமன்றி யொளியென்பதுவுமன்றி
யெவையுந்தனுளடங்க வொருமுதலாகு
முளதென்பதுவுமன்றி யிலதென்பதுவுமன்றி
யுலகந்தொழவிருந்த வயன்முதலோர்கள்
எவருங்கவலைகொண்டு சமயங்களில்விழுந்து
சுழலும்பொழுதிரங்கி யருள்செயுமாறு
கூறரியசகமாயையறவே

எனதென்பதையிகழ்ந்த வறிவின்றிரளினின்று
மறிவொன்றெனவிளங்கு முபயமதாக
வறியுந்தரமுமன்று பிறியுந்தரமுமன்று
வசரஞ்சரமிரண்டி னொருபடியாகி
எதுசந்ததநிறைந்த தெதுசிந்தனையிறந்த
தெதுமங்களசுபங்கொள் சுகவடிவாகும்
யாதுபரமதை நாடியறிநீ

பருவங்குலவுகின்ற மடமங்கையர்தொடங்கு
கபடந்தனில்விழுந்து கெடுநினைவாகி
வலையின்புடைமறிந்த மறியென்றவசமுண்டு
வசனந்திரமுமின்றி யவரிதழூறல்
பருகுந்தொழிலிணங்கி யிரவும்பகலுமின்சொல்
பகரும்படிதுணிந்து குழலழகாக
மாலைவகைபல சூடியுடனே

பதுமந்தனையிசைந்த முலையென்றதையுகந்து
வரிவண்டெனவுழன்று கலிலெனவாடுஞ்
சிறுகிண்கிணிசிலம்பு புனைதண்டைகண்முழங்கு
மொலிநன்றெனமகிழ்ந்து செவிகொளநாசி
பசுமஞ்சளின்வியந்த மணமுந்திடமுகந்து
பவமிஞ்சிடவிறைஞ்சி வரிசையினூடு
காலின்மிசைமுடி சூடிமயலாய்

மருளுந்தெருளும்வந்து கதியென்பதைமறந்து
மதனன்சலதிபொங்க விரணமதான

வளிபுண்டனை வளைந்து விரல்கொண்டுறவளைந்து
சுரதஞ்சுகமிதென்று பரவசமாகி
மருவுந்தொழின்மிகுந்து தினமுந்தினமும்விஞ்சி
வளரும்பிறைகுறைந்த படிமதிசோர
வானரமதென மேனிதிரையாய்
வயதும்படவெழுந்து பிணியுந்திமிதிமென்று
வரவுஞ்செயலழிந்து ளிருமலுமாகி
யனமுஞ்செலுதலின்றி விழியுஞ்சுடர்களின்று
முகமுங்களைகளின்று சரியெனநாடி
மனையின்புறவிருந்த வினமுங்குலைகுலைந்து
கலகஞ்செயவிருண்ட யமன்வரும்வேளை
யேதுதுணைபழிகாரமனமே.

தாயுமானசுவாமிகள்பாடல் முற்றுப்பெற்றது.

---

30. திருவாசகம்.

திருச்சிற்றம்பலம்.

Beginning:

நமச்சிவாயவாஅழ்க நாதன்றாள்வாழ்க
விமைப்பொழுதுமென்னெஞ்சினீங்காதான்றாள்வாழ்க
கோகழியாண்ட குருமணிதன்றாள்வாழ்க
வாகமமாகிநின் றண்ணிப்பான்றாள்வாழ்க
வேகனநேக னிறைவனடிவாழ்க
வேகங்கெடுத்தாண்ட வேந்தனடிவெல்க
பிறப்பறுக்கும்பிஞ்ஞகன்றன் பெய்கழல்கள்வெல்க
புறத்தார்க்குச்சேயோன்றன் பூங்கழல்கள்வெல்க
கரங்குவிவாருண் மகிழுங் கோன்கழல்கள்வெல்க
சிரங்குவிவாரோங்குவிக்குஞ் சீரோன்கழல்வெல்க
வீசனடிபோற்றி யெந்தையடிபோற்றி
தேசனடிபோற்றி சிவன்சேவடிபோற்றி
நேயத்தேநின்ற நிமலனடிபோற்றி
மாயப்பிறப்பறுக்கு மன்னனடிபோற்றி
சீரார்பெருந்துறைநந் தேவனடிபோற்றி
யாராதவின்ப மருளுமலைபோற்றி
சிவனவனென்சிந்தையு ணின்றவதனா
லவனருளாலே யவன்றாள்வணங்கிச்
சிந்தைமகிழச் சிவபுராணந்தன்னை

முந்தை வினைமுழுது மோயவுரைப்பனியான்
கண்ணுதலான்றன்கருணைக் கண்காட்டவந்தெய்தி
யெண்ணுதற்கெட்டா வெழிலார்கழலிறைஞ்சி
விண்ணிறைந்து மண்ணிறைந்து மிக்காய்விளங்கொளியா
யெண்ணிறந்தெல்லை யிலாதானே நின்பெருஞ்சீர்
பொல்லாவினையேன் புகழுமாறொன்றறியேன்
புல்லாகிப்பூடாய்ப் புழுவாய்மரமாகிப்
பல்விருகமாகிப் பறவையாய்ப்பாம்பாகிக்
கல்லாய்மனிதராய்ப் பேயாய்க்கணங்களாய்
வல்லசுரராகி முனிவராய்த்தேவராய்ச்
செல்லாஅநின்றவித் தாவரசங்கமத்து
ளெல்லாப்பிறப்பும் பிறந்திளைத்தேனெம்பெருமான்.

* * *

அச்சோப்பதிகம்.

திருச்சிற்றம்பலம்.

End :

முத்திநெறியறியாத மூர்க்கரொடுமுயல்வேனைப்
பத்திநெறியறிவித்துப் பழவினைகள்பாறும்வண்ணஞ்
சித்தமலமறுவித்துச் சிவமாக்கியெனையாண்ட
வத்தனெனக்கருளியவா றார்பெறுவாரச்சோவே. (1)

நெறியல்லாநெறிதன்னை நெறியாகநினைவேனைச்
சிறுநெறிகள்சேராமே திருவருளேசேரும்வண்ணங்
குறியொன்றுமில்லாத கூத்தன்றன்கூத்தையெனக்
கறியும்வண்ணமருளியவா றார்பெறுவாரச்சோவே. (2)

பொய்யெல்லாமெய்யென்று புணர்முலையார்போகத்தே
மையலுறக்கடவேனை மாளாமேகாத்தருளித்
தையலிடங்கொண்டபிரான் றன்கழலேசேரும்வண்ண
மையனெனக்கருளியவா றார்பெறுவாரச்சோவே. (3)

மண்ணதனிற்பிறந்தெய்த்து மாண்டுவிழக்கடவேனை
யெண்ணமிலாவன்பருளி யெனையாண்டிட்டென்னையுந்தன்
சுண்ணவெண்ணீறணிவித்துத் தூய்நெறியேசேரும்வண்ண
மண்ணலெனக்கருளியவா றார்பெறுவாரச்சோவே. (4)

பஞ்சாயவடிமடவார் கடைக்கண்ணாலிடர்ப்பட்டு
நெஞ்சாயதுயர்கூர நிற்பேனுன்னருள்பெற்றே
னுய்ஞ்சேனுனுடையானே யடியேனைவருகவென்
றஞ்சேலென்றருளியவா றார்பெறுவாரச்சோவே. (5)

வெந்துவிழுமுடற்பிறவி மெய்யென்றுவினைப்பெருக்கிக்
கொந்துகுழற்கோல்வளையார் குவிமுலைமேல்வீழ்வேனைப்
பந்தமறுத்தெனையாண்டு பரிசறவென்றுரிசுமறுத்
தந்தமெனக்கருளியவா றார்பெறுவாரச்சோவே. (6)

தையலார்மையலிலே தாழ்ந்துவிழக்கடவேனைப்
பையவேகொடுபோந்து பாசமெனுந்தாழுருவி
யுய்புநெறிகாட்டுவித்திட் டோங்காரத்துட்பொருளை
யையனெனக்கருளியவா றார்பெறுவாரச்சோவே. (7)

சாதல்பிறப்பென்னுந் தடஞ்சுழியிற்றடுமாறிக்
காதலின்மிக்கணியிழையார் கலவியிலேவிழுவேனை
மாதொருகூறுடையபிரான் றன்கழலேசேரும்வண்ண
மாதியெனக்கருளியவா றார்பெறுவாரச்சோவே. (8)

செம்மைநலமறியாத சிதடரொடுந்திரிவேனை
மும்மைமலமறுவித்து முதலாயமுதல்வன்று
னம்மையுமோர்பொருளாக்கி நாய்சிவிகையேற்றுவித்த
வம்மையெனக்கருளியவா றார்பெறுவாச்சோவே. (9)

திருச்சிற்றம்பலம்.

திருவாசகம் முற்றியது.

திருச்சிற்றம்பலம்.

---

31. திருவாய்மொழி.

Beginning :

தனியன்கள்.

திருவழுதிநாடென்றுந் தென்குருகூரென்று
மருவினிய வண்பொருநலென்று—மருமறைக
ளந்தாதிசெய்தா னடியிணையேயெப்பொழுதுஞ்
சிந்தைசெயாய் நெஞ்சேதெளிந்து.

மனத்தாலும்வாயாலும் வண்குருகூர்பேணு
மினத்தாரையல்லா திறைஞ்சேன்—தனத்தாலு
மேதுங்குறைவிலேனெந்தைசடகோபன்
பாதங்களியாமுடையபற்று.

ஏய்ந்தபெருங்கீர்த்தி யிராமானுசமுனிதன்
வாய்ந்தமலர்ப்பாதம் வணங்குகின்றேன்—ஆய்ந்தபெருஞ்
சீரார்சடகோபன் செந்தமிழ்வேதந்தரிக்கும்
பேராதவுள்ளம்பெற.

வான்றிகழுஞ்சோலை மதிலரங்கர்வண்புகழ்மே
லான்றதமிழ் மறைகளாயிரமு—மீன்ற
முதற்றாய்சடகோபன் மொய்ம்பால்வளர்த்த
விதத்தாயிராமானுசன்.

மிக்கவிறைநிலையு மெய்யாமுயிர்நிலையுந்
தக்கநெறியுந் தடையாகித்—தொக்கியலு
மூழ்வினையும்வாழ்வினையு மோதுங்குருகையர்கோன்
யாழினிசை வேதத்தியல்.

முதல் திருவாய்மொழி.

உயர்வறவுயர்நலமுடையவனெவனவன்
மயர்வறமதிநல மருளினனெவனவ
னயர்வறுமமரர்க ளதிபதியெவனவன்
துயரறுசுடரடி தொழுதெழன்மனனே.

மனனகமலமற மலர்மிசையெழுதரு
மனனுணர்வளவிலன் பொறியுணர்வவையில
னினனுணர்முழுநல மெதிர்நிகழ்கழிவினு
மினனிலனென்னுயிர் மிகுநரையிலனே.

இலனதுவுடையனிதெனநினைவரியவ
னிலனிடைவிசும்பிடை யுருவினனருவினன்
புலனொடுபுலனல னொழிவிலன்பரந்தவந்
நலனுடையொருவனை நணுகினநாமே.

நாமவனிவனுவ னவளிவளுவளெவள்
தாமவரிவருவ ரதுவிதுவுதுவெது
வீமவையிவையுவை யவைநலதீங்கவை
யாமவையாயவை யாய்நின்றவவரே.

அவரவர்தமதம தறிவறிவகைவகை
யவரவரிறையவ ரெனவடியடைவர்க
ளவரவரிறையவர் குறைவிலரிறையவ
ரவரவர்விதிவழி யடையநின்றனரே.

நின்றனரிருந்தனர் கிடந்தனர்திரிந்தனர்
நின்றிலரிருந்திலர் கிடந்திலர்திரிந்தில
ரென்றுமோ ரியல்பினரெனநினைவரியவ
ரென்றுமோரியல்பொடு நின்றவெந்திடரே.

திடர்விசும்பெரிவளி நீர்நிலமிவைமிசை
படர்பொருள்முழுவது மாயவையவைதொறு
முடன்மிசையுயிரெனக்கரந் தெங்கும்பரந்துளன்
சுடர்மிகு சுருதியுளிவையுண்டசுரனே.

சுராறிவநிலை விண்முதல்முழுவதும்
வரன்முதலாயவை முழுதுண்டபரம்பரன்
புரமொருமூன்றெரித் தமரர்க்குமறிவியந்
தரனயனெனவுல கழித்தமைத்துளனே.

உளனெனிலுளனவ னுருவமிவ்வுருவுக
ளுளனலனெனிலவனருவமிவ்வருவுக
ளுளனெனவிலனெனவிவைகுணமுடைமையி
லுளனிருதகைமையொ டொழிவிலன்பரந்தே.

பரந்ததண்பரவையு ணீர்தொறும்பரந்துளன்
டரந்தவண்டமிதென நிலவிசும்பொழிவறக்
கரந்தசிவிட ந்தொறுமிடந்திகழ்பொருடொறுங்
கரந்தெங்கும்பரந்துள னிவையுண்டகரனே.

கரவிசும்பெரிவளி நீர் நிலமிவைமிசை
வரனவில்திறல்வலியளிபொறையாய்நின்ற
பரனடிமேற்குருகூர்ச் சடகோபன்சொல்
நிரனிறையாயிரத் திவைபத்தும்வீடே.

ஆழ்வார்திருவடிகளேசரணம்.

நாற்சீரானவடிநாலுமொத்திருக்கையாலே கலிவிருத்தம்.

வீடுமின்முற்றவும், வீடுசெய்தும்முயிர்,
வீடுடையானிடை, வீடிசைமின்னே.

*   *   *   *   *

சேர்த்தடத்தென்குருகூர்ச்சடகோபன்சொற்,
சீர்த்தொடையாயிரத், தோர்த்தவிப்பத்தே.

ஆழ்வார் திருவடிகளேசரணம்.

பா வஞ்சித்துறை, பண் முதிர்ந்தகுறிஞ்சி. தாளம் ஏழொத்து.

End:

அவாவறச்சூழரியையயனையரனையலற்றி
யவாவற்றுவீடுபெற்றகுருகூர்ச் சடகோபன்சொன்ன
வவாவிலந்தாதிகளா யிவையாயிரமுமுடிந்த
வவாவிலந்தாதியிப்பத்தறிந்தார்பிறந்தாருயர்ந்தே.

ஆழ்வார்திருவடிகளேசரணம்.

பா கலித்துறை, பண் பஞ்சமம், தாளம் ஏழொத்து.

திருவாய்மொழி முற்றும்.

பிங்களஸு கார்த்திகை 24உ புதவாரமும் திரிதிகையும் புனர்பூசமும் கூடின சுபதினத்திலே காஞ்சிபுரத்தில் திருவாய்மொழி எழுதிநிறைவேறிற்று.

முப்பாழும்பாழென் றறைந்தார்திருமூல
ரப்பாலும்பாழென் றறைந்தார்சடகோபர்.

31a. தாண்டவமாலை மூலமும் உரையும்.

Beginning :

வேதப்பொருளை விளங்குபரமேட்டியினுக்
காதரவாமந்தப்புரபொருளைத் தீதகற்றுஞ்
சோணையுடன்வீணையுடைச் சுந்தரனையான்றொழுவன்
காணமன்த்தாற் கனிந்து.

இது கடவுள்வாழ்த்து.

இந்நூல்செய்தோர்யாவரோவெனின், "செய்யதாமரைமிசை, வெய்ய தீவினைகெடப், பையவந்தவனடி, மெய்யதாம்வாழ்த்திடு, மையமில் கேள்வியப்பா, வையனென்போன்," எனக்கொள்க.

இந்நூலெந்நூலின்வழித்தேனின், "மாவிந்தைசோதரன்மலரடிவணங்கும், கோவிந்ததீட்சிதீயத் தின்வழித்து" எனக்கொள்க.

இந்நூலேத்துணைச் செய்யுளாற்கூறியதேனின், "எள்ளவில்," வள்ளை முப்பானுறுடன் தள்ளுதலில்லா முப்பானிரண்டெனக்கோள்க.

இந்நூற்குப்பெயர்யாதோவெனின், "திருமலிநெல்லித்தப்பமென்பதிதனில், மருவிய ஆண்டிமகிபதிதவத்தில், திருந்தியகற்பிற்சிறந்தினிது விளங்கு, மருந்ததியன்ன வவன்மனைவயிற்றி, லுதயகதிரவனென்னவுதித்துத், திதிப்பெறுமூலகிற் றிசையோரெட்டினு, மூலவும்புகழானுலந்தோளண்ண, விலகுஞ்சங்கமொடெழில்பெறும்பதும, நிதிகளுக்கிறை வனிதியிற்குன்றுன், மதியெனச்சிறந்தமலர்முகமுடைய, னாருணி நீரெனவுயர்பெருஞ்செல்வன், வாரணிமுலையார் மயல்கொளுமதனன், பம்பைக்கிறைவன்பாவலர்தாரு, கம்பன்கழலிணைகருதித்துதிப்போன், கருடக்கொடியோன் கரியிடைமதித்தோன், தருமத்தலைவன் தருகுமரா ந்தையான், வேண்டார்வணக்கிவிருதுபெறும் வணிக, னுண்டகை தாண்டவபூபனநம்போரு, ளன்புடனளித்திவ் வவனியிலென்பெய, ரென்றுநின்றலவ வென்றுரைத்திட்டுச், செய்வித்ததனாற் றண்டவமாலை," என்னும்பெயர்த்து.

யாப்பியாதோவெனின், "வடமொழிப்பொருளை வகுத்துத்தென் மொழி, படவுரைத்ததனாற்பண்புறுமொழிபெயர்ப்பு" எனக்கொள்க.

இந்நாலுணுதலியபொருள்யாதோவெனின், "பாரில்வகைமூன்ருய் பரிக்குஞ்சோதிட, நூல்நடுவணது நுதலியபொருள்" எனக்கொள்க.

இந்நூலாராய்ந்தார்யாவரெனின், "பூமிசைநடந்தவாமனிணையடி, மாமனத்திருத்துநேமிநாத, ரென்னுமாசிரியராராய்ந்தார்" எனவுணர்க.

இந்நூலாற்பயன்யாதோவெனின், "கடல்புடைசூழுங் காசினியவர் தம், முடலுறுமின்பதுன்பமனைத்தும், நுண்ணிதினுணர்ந்து நுவல் வோர்நுவல, மன்னுறுமனிதர்மாண்புடன்விரும்பிச், சொர்ணமுந்தூ சும்சொம்புடனளித்துத், தந்நயமுணர்ந்துதாரணியதனிற், செய்வது செய்துசெய்யாததுதவிர்வது" எனக்கொள்க.

பாயிரமுண்டானதெல்லாமெழுதப்பெருகு மாதலான்வேண்டியம ட்டிலெழுதியதெனவுணர்க.

ஓரைமுதலாக வுரைக்குமவையாவு
மோரையிரத முதலோர்ந்துணர்ந்து—பாரிலிந்தத்
தாண்டவமாலைப் படியேத்க்கவிசேடபல
ஞண்டருள்வீரா ரறிவினீர்.

(இதன்பொழிப்பு) நிறைந்தவறிவினையுடைய புலவர்காள்! பூமியிட த்து லக்கினமுதலாகச்சொல்லப்பட்ட சகலமும் ஓராசாரமுதலான நூல்களிலாராய்ந்து அறிந்து தாண்டவமாலையென்னு மிந்நூற்படியே தக்கதாய்விசேடமாயிருக்கும் பலாபலன்களையாண்டுகூறுங்கோளென் றவாறு.

End ;

கோவிந்ததீட்சிதர் தங்கோள்கையினுற்கூறுகின்ற
மாவிந்தநூலின் வழக்கறிந்து—தேவிந்
திரர்போற்றும்பிண்டியஞ் செல்வன்சீர்கூறி
வருவனப்பாவை யன்வந்து. (69)

ஆதியாஞ்செய்யுளோ ராருறுமாறைந்தின்
மீதிரண்டதனல் மேதினியி—லோதிஞ
ஞண்டகையனுண்டி மகிபனருள்வணிகன்
தாண்டவன்றன்பேரைத் தரித்து. (70)

ரத்தாட்சி௵ ஆவணி௴ 11௳ தாண்டவமாலையுரை

எழுதிமுடிந்தது முற்றும்.

31b. சாதகாலங்காரம்.

Beginning :

நீருலவுபுவியில் நரர்சனனகாலேவிண்ணில்,
நின்றநவக்கிரகத்தால் நிகழ்த்துபலன்புகலு
மேருலவுவடமொழியை சீசதமிழ்ச்சாதகநூ
லெனத்தமியேனுரைசெய்ய வெழில்வேதமுனிவன்
பாருலகிற் குருகுலப்பாரத கதையைவழுத்தப்
பயிலும்வடகிரிமிசையிற் பரிந்துகுவடதனுற்
சீருலவவரைந்தருளுந் தெய்வவாரணத்தின்
செழுங்கமலத்தாளிணையைச்சிரத்தினில்வைத்திடுவாம்.(1)

வைத்தபலபூதபேதங்க ளெழுவகையின்
மன்னுமுயிர்க்குயிராகி மணியொளியினிலங்கும்
பைத்தலேவாளரவரசன் வியாக்கிரமாமுனியும்
பணியநடம்புரி பரமர்பங்கயத்தாள்தொழுதே
கைத்திகிரிநெடுமால் தந்தருள் விரிஞ்சன்மகவான்
கருணையுறவணங்கு சிவகாமசௌந்தரிசொல்
சத்திகணபதியமரர்புரி சிறைமீட்டருளுஞ்
சண்முகவேலாயுதன்பொற்சரணமலர்தொழுவாம். (2)

உம்பர்தொழுங் கனகசபாபதிநாதர்தாமும்
ஒன்றென்னுந் தில்லைமூவாயிரத்திலொருவன்
அம்புயவாவிகள்புடைசூழ் கஞ்சனூரதிபன்
னருள்சுரந்துபொழி கருணையாண்டகோவையன்
நம்பினமெய்யடியார்கள் பஞ்சமலமகற்றி
ஞாதுருஞானம்ஞேயம் நாட்டமுறவருளிச்
செம்பதுமத்தாளுதவும் பானதருமபுரத்தில்
திருஞானசம்பந்தன் திருவடியுந்தொழுவாம். (3)

வாமமுதற்பற்பலசமயவகை நூலாகமங்கள்
மன்னுசிவசமய சாவதுதிரவண்மைபலவுந்
தாமுமிகவுணர்ந்தடியார் பரிபாகமறிந்து
தயவுடனேதிருநோக்காற் சஞ்சிதங்களகற்றி
ஓமவிதிப்படி சமயபோதமுதலுரைத்து
மோரெழுத்திலஞ்செழுத்தி னுண்மையுமெய்யுயிரும்
பூமடியுஞ்சேவடியுங்காட்டி யருள்வழங்கும்
புகழ்ஞானப்பிரகாசன் பொன்னடியைப்பணிவாம். (4)

ஆதவன்புங்கவன் வேதவியாசர்பராசரரு
மத்திரிரோமசர் வதிஷ்டரணிமரீசிமுனிவர்

போதபவுசலர்யவனர் சவனர் மனுபிருகு
புகழ் சகுனரங்கிரர்காசிபர்கார்க்கியரு
மோதினுர்தாமுதலி லொன்பதின்மர்கூடி
யுரைசெய்தநாலிலக்கத்தைப்பதினுயிரமாம்
நீதிபெறுசோதிடத்திற் றெரிந்தெடுத்தவுண்மை
நிறைந்தபொருள்தனைக்கருத்தில் நினைந்துவுரைத்ததுவே.

தான்செய்ததவசில்லோ கொதகோத்திரத்தன்
தமிழ்வதிட்டைகுடிமேவு சாமசதெதிர்மாம்
மாண்பான திருமலையங்கார்துணைவைமேவு
மறைமுனியாராவமுதினவாமெனும் நாரணையன்
தேனுலவும்பொழிவெதிரிவினப்பிரமானந்தன்
திருவருள்பெற்றிடுஞ் சிதானந்தசிவயோகி
ஞானபானதருவே தன்கீழ்மூத்தூர்மேவும்
நாரணையனிவர் மூவர்நவின்றவடமொழியும். (6)

மொழிசுருதியாகம சாத்திரங்கள் சோதிடத்தின்
முறைகெணித்துலபாக முழுதுங்காவியமு
மொழியாதசமைய சாத்திரதர்க்கவிதியு
மூன்றுமத்தியார்ச்சுன வேதியனுமுரைத்தருளும்
பழியாதலம்பாக சாதகதீபிகையும்
பயிலருட்டம் நவநீதம்பகாருதராசிகமு
மழியாதவட்டவயிசுரிய விதிப்படியோ
டலங்காரசாதகத்தினடைவு மோராய்ந்தே. (7)

ஓராசாராஞ்சாராவளி பாராசரிய
முயருஞ்சந்தான தீவிகைபிறர்சாதகமுஞ்
சீராருரு சருறைசற்வதறம் பெறுசிந்தாமணியுஞ்
செப்பியகொளஞ்செம்பு நாத்தமுதற்றெரிந்தே
போராரும்பாவங்கடோறும் பலனைப்பிரித்து
பிறைகதிர்செவ்வாயாந்தி பிருகுசனியான
கூராகும்வாளெயிற்றோர் முதலோரைத்தொழுதே
கூறுகின்றே னவரருளுட்கொண்டுதானே. (8)

கொண்டுதமிழ்சாதகத்தி னலங்காரமெனப்பேர்
குறித்தட்டஞ் சுபமராசயோகமங்கிகையு
மண்டியநட்பாட்சியுச்சம்பகை நீச்சம்பலன்கள்
மருவுதிரைக்காண மூலத்திரிகோணங்
கண்டிமெவெளிசகுனங்களோரைமகாதிசையுங்
காலசக்கரமுதலங்கிகை சயிலசக்கரமு
மிண்டியலக்கினமுதலாயப் பன்னிருபாவத்தில்
வினித்தபலனிவை தெரிந்துவிளம்பலுற்றுமோ. (9)

உற்றதொகை நாலுலக்கந்தன்பதினாயிரமேன்
றுரைத்தவடமொழி வெற்பினொருகடுகினளவும்
பெற்றிடுமங்கிசை நூறில்வொருபங்கைப்
பேருலகிற் சாதகநூலெனப்பெயரும் நினைத்து
வெற்றிசெறிசெந்தமிழை யுணர்ந்தருளும்பெரியோர்
வீற்றிருக்குஞ்சபைதனில்யான் விளம்பியபுன்தமிழின்
குற்றமுரையார்கருணை புரிவரறியாத
குதலைமொழியேழையென்சொற்குறித்ததெனவென்றே.()
குறித்திடுசாதகமென்ப தென்றவாதன்வினையின்
குணங்களறிந்தயன் விதித்தகொள்கையுளதன்றோ
மறித்துமவர்தமக்கு வரும் பலபாவத்தின்
வகையறிந்துபெரியோர்கள் வழுத்தியசொல்லதனைப்
பிறித்தறிந்து சுபம்வருமொறுளமகிழ்ச்சி
பொங்கப்பின்னசுபம்வருமிதற்குப் பிரதியென்கொலென்று
நெறிதரும்சாத்திரத்தின் விதிசாந்திசெய்தே
நிறைந்தசுகம்பெறுவதற்கே நிகழ்த்தியசாதகமே. (11)

End:

உரைப்போன்மதுர நல்வசனமுயர்ந்ததறக்கத்ததிபதியாப்
புரப்புநிறைந்தவெகுபூமி பதியிற்கரசாய்ப்பேரிகையு
மிரைக்குமல்லரிவாத்தியமு மினியதனமுந்திறிலெனவென
னுரைக்குமுன்னேயாறுறில் நல்கும்வருடமெட்டாமே. (101).
ஆமேதேளுமிலக்கணமா யரசன்சுங்கனிருவருறத்
தாமேலாப்புதனுச்சந்தரிக்குந்தன்யோகபலன்
காமவனிதையிச்சிக்குங் கருணையுள்ளசௌந்தரியன்
தோமேனேக்கமந்திரியாய்த் துலங்கும்விஞ்சதிமேலெட்டே. ()
எட்டுவருஷம் பதினைந்தினிதன்மேல்யோகங்கலாநிதியாம் •
மட்டேசென்மஞ்சார்ங்கிசத்தில்வரவேயொன்பான்சென்மமுறத்
தொட்டதாவாதியாசனுடன் துலங்குமஞ்சுற்ப்பத்தாதி
யொட்டியிருக்கலாபத்திலோங்கு மரசன்வெகுதேசம். (10?)
தேசக்குருவுக்கொருமூன்றிற் செறிந்தேசுங்கன்தானிருக்க
வாசஞ்சுங்கற்கொன்பதினில் மதிதானுறவேபத்தாதி
நேசம்நாலுறத்தனவானும் திருபனுகிமூவொன்பான்
போசனெனவேமூவாண்டு பொருந்துநாகநாடரசே . (104)
அரசேலாபரெண்டொன்பனுதியவரவர்தம்மனையிற்
சிரசாயிருக்கமலாயோகம் சேனைக்கதிபதிபூபாலன்
புரவேகீர்த்திக்கதிபதியும் பூமிக்கரசனமைச்சனுமாய்
தரைசேர்முப்பத்தாறின்மேல் எட்டுவருஷந்தான்செயமே. (105)

செயமேமேஷஞ்சென்மமதாய்ச் செங்கதிருறவேசனிபத்தில
தயவாயிருக்கவொன்பதனிற் குருவுமதியுந்தானுறவே
நயமேவிபாவசுகயோகன்பலன் நடக்குந்தனவான்தேசாதி
கயமும்நடத்தும்பதினுல்மேல் கண்டவருடம்பதினைந்தே. (106)

*   *   *   *

31c. உள்ளமுடையான் மூலமும் உரையும்.

Beginning :

வெள்ளைத்திருநிறத்தாய் வெண்டாமரைமேலாய்
கொள்ளக்குறையாதகோமளமே—யுள்ளி
லுரைப்பார்கள் நெஞ்சமெல்லாமுருவப்புக்கெ
னிருப்பாரிடமாகவின்று. (1)

உலகொருமூன்றுமேத்த வுயர்மறைநான்குமெண்ணெண்
கலைகளுந்தெரியுமங்கே மறையுவர்க்கிசைந்தபோற்ற
பொலன்மவியவருநின்ற பூவணம்வீசப்பொன்னார்
மலரடிபணியவென்றென் மனத்தனமுடியுமாதோ.

எ - து. கடவுள்வாழ்த்து.

மாதவர்முன்புசொன்ன வடமொழிக்கணிதநூலை
தீசறுதமிழிலேசெப்ப நானிசைந்தன்போல
வேதமுங்கலைகளாறு மங்கமுங்கருவிபூம
ஞோதியிவ்வுலகுக்கேற்க வுரைப்பனென்றிசைந்ததொப்பாம்.

End :

மாப்புகரிற்புகாஞானமகள்பூதி மணம்பேறுவளர்கதிர்கண்
வயிறுநோய் மனமிடிவான்சிறையாங்
கோப்புமதிபகைமிடிநோய் கொடுமைகுற்றங்குசன்போகங்
கோதையாமண்பொருள் பெரும்பாம்பிடர்நோய்
காப்பில்மாகாலேநோய் குருப்பொருள்பெண்கூடுங்
காரிநலம்பெண்கூட்டங் காவரிசாறகருமம்
பூப்புதனிலாசரற் பெண்பகையுமுறவாம்
பொருகேதுக்கெலாமுறவு பொன்றிடும் பொன்னழிவாம்.

எ - து. சுக்கிரன்திசையாண்டு 20 - ல் சுக்கிரன் அபகாரம் நாள் 120-க்குப்பலம். ஞானந்தவம் ஸ்திரீகூட்டம் பெண்பேறு அர்த்தலாபம் பூமிபேறு சுகம் புகழுங் கீர்த்தியும் உண்டாம். ஆதித்திய நாள் 360-க்கு கண்ணோவு வயிற்றுநோவு, சுரம் மனமிடி சிறைதளேயுமுண்டாம். சந்திரன்நாள் 600 - க்கு பகை மிடிவியாதி கொடுமை குற்றஞ் சர்வரோகமுங் குற்றமுமுண்டாம். செவ்வாய்நாள் 420-க்குப் போகம்

பெண்பேறு பூமிப்பேறு அர்த்தலாபம். இராகுநாள் 1080-க்கு இடர் வியாதி காமாலே தலைநோவு அர்த்தநாசம் சரீரக்கிலேசம் உறக்கமுமுண்டாம். வியாழநாள் 960-க்கு தனதான்னியசமிர்த்தி வஸ்திராபரணமுண்டாகை உத்தமம் ஸ்திரிபரிகரிக்கை ராஜப்பிரியம் மனப்பிரியம் சௌந்தரிய முண்டாகை. சனிநாள் 1411-க்கு நன்மை இராசாவாலே பலமுண்டாம் சத்துருநாசம் ஸ்திரிசெற்றியுண்டாம். புதனபகாரம் நாள் 1020-க்கு ராசசேவையா லாக்கம் தனதானியசம்பத்துண்டாகை சத்துருசங்காரம் தோழமையுறவு நினைத்தகாரியமெல்லாஞ் சாதிக்கும். கேதுநாள் 420-க்கு கலகம் விஷபயம் அக்கினிபயம் புத்திரமித்திரகளத்திரநாசம் அர்த்தஹானி காரியஹானியுண்டாமென்றவாறு.

சுக்கிரன் திசை முற்றும்.

அந்தராந்தர தசைகொள்ளும்படி ஒருகோளுக்கு அபகரிக்கு நாளின்னதென்றறிந்து அந்தத்தொகையை 120-க்கீந்து கண்ட ஈவு ஓராண்டுக்குவரும் அவை இன்னதென்றறிந்து ஆண்டுதோறு மேற்றி வருநாளை யறிந்து முன்போலே பலாபலஞ்சொல்லுவது.

அந்தராந்தரதிசை முற்றும்.

* * * *

31d. கிரஹஸ்புடம் மூலமும் உரையும்.

Beginning :

பொன்னவனனையமுன்னோர் பொருந்தியநவகோளெண்ணம்
பன்னியவடநூலாற்செய்பாகிதப்பனுவல்தன்னை
மன்னியதமிழிலே மண்ணுளோர்க்கறியும்வண்ண
மன்னமென்னடையினுய்கேளுரைசெய்வனழிவில்லாமல்.

எ - து. பிருகஸ்பதியேயனைய வித்துவான்களாலே நவக்கிரகங்களையும் எண்ணத்தக்கதாகச் செய்யப்பட்ட பாகிதமென்கிற சாத்திரத்தையெல்லாம் பூமியிலுண்டான பிராணிகளுக்கு அறியத்தக்கதாகத் தமிழிலே யுரைசெய்வேன். எ-று. (375)

End :

விளங்கியசகரனுண்டாயிரத்தொருநூற்றின்மிக்க
வளம்புகழ்பாண்டமங்கை மாமுனியரியவன்சே
யிளங்கொடிமடவார்காம னிசைத்திருக்கோட்டிநம்பி
யுளம்புகக்கணிதநூலை யுரைத்தன னுலகுக்கெல்லாம்.

எ-து. சகாத்தம் 1000 த்தின்கண் விளம்பிஞூல முன்னேயோர் வட மொழியினுற்செய்த சோதிடசாத்திரத்தை யெல்லாம் தென்றமிழினுலே விரித்து யாவர்க்கும் உளங்கோள உரைத்தான், வெண்பக்குடிநாட்டுப் பிறமதேசமென்னும் பாண்டமங்கலமாகிய பஞ்சவனமாதேவி சதுர்வே தமங்கலத்து அரியவன் புத்திரன் திருக்கோட்டியூர் நம்பியென்றவாறு.

ஓராதெழுதினேனுனு மொண்பொருளை
யாராய்ந்துகேட்க வறிவுடையோர்—சீராகக்
குற்றங்களைந்து குறைபெய்துவாசித்தல்,
கற்றறிந்த மாந்தர்கடன்.

INDEX OF THE NAMES OF WORKS, AUTHORS, KINGS AND OTHER HISTORICAL PERSONAGES.

[The numbers refer to pages.]